De la autoarea bestsellerului

Femeile lui Lazăr

Marina Stepnova

LECȚII de ITALIANĂ

De la autoarea bestsellerului

Femeile lui Lazăr

Marina Stepnova

LECȚII de ITALIANĂ

Colecția
Byblos

MARINA STEPNOVA s-a născut în 1971 în orașul Efremov din regiunea Tula. A crescut și a studiat la Moscova, unde a absolvit Institutul de Literatură „Maxim Gorki“. De-a lungul timpului, a publicat proză și poezie în revistele *Zvezda*, *Oktiabr*, *Novîi Mir* și altele. Este prima femeie din Rusia care a devenit redactor-șef al unei reviste pentru bărbați, *XXL*, unde a lucrat până în anul 2014. Pe lângă activitatea publicistică, Marina Stepnova este și traducătoare – folosindu-și cunoștințele de limba română dobândite în cei zece ani petrecuți la Chișinău, precum și de-a lungul studiilor universitare, a tradus în limba rusă piesa lui Mihail Sebastian *Steaua fără nume*, care se află pe afișele a numeroase teatre din Rusia și din Ucraina. Marina Stepnova a predat și scriere creativă la Moscova.

Romanul său de debut, *Hirurg*, a apărut în 2005 și a fost imediat remarcat atât de critici, cât și de cititori, impunând-o drept una dintre cele mai promițătoare voci ale literaturii ruse contemporane, fapt întărit și de nominalizarea acestuia la premiul „Naționalnîi Bestseller“.

Consacrarea definitivă a venit odată cu publicarea, în anul 2011, a romanului *Zhenshiny Lazarya (*tradus la Curtea Veche Publishing cu titlul *Femeile lui Lazăr*), dublu câștigător al premiului „Bolșaia Kniga“ și un răsunător succes de librărie, ale cărui drepturi de traducere au fost vândute în zeci de țări.

Marina Stepnova

LECȚII de ITALIANĂ

Traducere din rusă și note de
ANTOANETA OLTEANU

CURTEA VECHE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

STEPNOVA, MARINA

Lecţii de italiană / Marina Stepnova ;

trad. şi note de Antoaneta Olteanu. - Bucureşti :

Curtea Veche Publishing, 2021

ISBN 978-606-44-0599-9

I. Olteanu, Antoaneta (trad.) (note)

821.161.1

ISBN epub: 978-606-44-0209-7

ISBN mobi: 978-606-44-0204-2

Carte publicată și în ediție digitală

Redactor: Raluca Davicenco

Corector: Alina Rudeanu

Tehnoredactor: Chirachița Dogaru

CURTEA VECHE PUBLISHING

str. Aurel Vlaicu nr. 35, Bucureşti, 020091

redacție: 0744 55 47 63

distribuție: 021 260 22 87, 021 222 25 36, 0744 36 97 21

fax: 021 223 16 88

redactie@curteaveche.ro

comenzi@curteaveche.ro

www.curteaveche.ro

MARINA STEPNOVA

Bezbozhny pereulok

Copyright © Marina Stepnova, 2014

This publication of the book was negotiated through Kessler Agency

and Banke, Goumen & Smirnova Literary Agency (bgs-agency.com).

All rights reserved.

© CURTEA VECHE PUBLISHING, 2021
pentru prezenta versiune în limba română

Capitolul 1

De la Malia rămăsese numai *bakliova*.

Nimeni nu știa ce-i aia. Dar era gustoasă.

O sută de nuci (e scump, desigur, dar ce să faci, e sărbătoare) trebuie date prin mașina de tocat. Mânerul de fier, greu de tot – de la el a rămas pe taburet o adâncitură trădătoare – se învârte cu un trosnet sălbatic, care se resimte până în umăr. Când toci carnea, trebuie să desfaci mașina de cel puțin trei ori. Sunt pielițe care se înfășoară pe cuțitele de tortură. Dar nucile se toacă bine. Repede.

De 9 copeici iei două prăjituri micuțe și jumătate, pline de calorii.

Oacheșe, aproape pătrate, lipite între ele prin niște margini groase. Au spatele lăcuit, de un cafeniu închis. Dacă sunt de 10 copeici, atunci au și stafide. Partea care nu-ți trebuie o bagi în gură, dar nu imediat, iar din cealaltă, moale, mușți câte puțin. Unora le mai place s-o mănânce și cu unt, dar e clar că asta e de prisos. Moartea vaselor de sânge. Vine în bucătărie pisica, arhiplină de propriile-i dependențe culinare ciudate (mazăre verde, ceai de mușețel, odată a băut pe ascuns un păhărel de vin de Porto, a doua zi a avut de tras din plin). Când simte stafidele, le solicită miorlăitor, ca un opozant din Piața Bolotnaia. Trebuie să-i dau și ei, dar nu-i nimic, fără stafide plăcințelele pline de calorii sunt chiar mai gustoase. Acum nu se mai fac așa și e păcat. Și pisica a murit de mult.

Prăjiturelele trebuie să le freci în mâini, de aceea e important să fie de ieri, puțin uscate. Și mai important e să nu uiți și să le înfuleci de dimineață cu ceai. De aceea le pun în cutia de pâine, cât mai departe de ispită. Satisfacerea plăcerilor pântecelui, păcatul trupesc, iubirea de arginți, mânia, tristețea, întristarea, vanitatea, mândria. Sfântul Ignatie Briancianinov. Scutul zăngănitor și sabia sfințeniei. Iartă-mă, Doamne, căci sunt un vierme, sunt un dobitoc, nu om, ci rușine a oamenilor. Îmi pare bine să vă cunosc. Și mie. Protestanții, apropo, înlocuiesc întristarea cu lenea, și asta explică multe. Foarte multe. Căci un creștin căruia îi este interzis să se întristeze nu e frate cu creștinul căruia îi este interzis să stea cu mâinile în sân. Și cei circumciși, chinuiți, omorâți în numele acestui lucru sunt o mulțime.

Amin.

Desigur, prăjiturelele sunt o convenție. O găselniță târzie. Niște mâzgăleli străine deasupra unui text canonic strict. Marginalii. La început au fost numai mierea, nucile, semințele de anason. Nucșoara. Prăjiturelele au căzut în exil, și nici nu erau prăjiturele, ci pâine. Sărăcie eternă. În ADN există înscrisă groaza de a nu flămânzi. Supermaketurile mediteraneene sunt și acum pline de pesmet de toate tipurile și mărcile. Țărani chibzuiți. Mâncăm tot, strângem în palma uscată și cea mai mică firimitură. Și ăștia au fost de fapt refugiați, fără cea mai slabă speranță că vor primi ceva de pomană. Despre ce prăjituri vorbim noi? Au turnat în umplutură tot ce mai rămăsese nemâncat, tot ce reușiseră să primească sau să găsească. Se bucurau de viitoarea sărbătoare. Se pregăteau. Erau emoționați.

Mama s-o fi gândit să adauge prăjiturelele? Mama mamei, poate? Ea spunea? Mai ții minte?

Se uită într-o parte. Nu spune nimic. Din nou.

Bine. Atunci dulceață de trandafiri.

Cândva, în principiu, era imposibil să faci rost. Numai dacă luai la întrebări toate rudele din sud, după ce-ți făceai sânge rău și te scoteau din minți toate aceste invocații obositoare, toate aceste certuri epuizante pentru vecie, strigătele de bucurie, sosirile neașteptate, cu tot *quahal*-ul sau cu tot *aul*-ul (luni, fără niciun avertisment, la ora șase și jumătate dimineața). Hei, Jujunocika noastră s-a măritat, o mai ții minte pe Jujuna? N-o mai țin minte și nici nu vreau! Dar uite, din cârpele cu care au venit, din geamantanele care plesnesc, cu un foșnet blând, este scos borcănelul mult visat. Petale de trandafiri frecate cu zahăr. O amăreală netedă, acră. Gust și miros de femeie. Dar oare nu era mai simplu să-l trimită prin poștă, Doamne-Dumnezeule!

Din dulceața de trandafiri trebuie luat numai o lingură, nu mai mult, pentru că…

Drace. Telefonul.

Da, bună ziua. Nu, nu ați înțeles deloc bine. În cazul nostru e mai potrivit să avem trei milioane de unități, nu un milion și jumătate. Nu? Atunci e nevoie de două ori câte unul și jumătate. Știți și dumneavoastră unde. Îmi pare rău.

Da. La revedere.

Deci, trandafirii. Trebuie să recunosc chiar acum că nu am nicio picătură de sânge sudic și nici rude de acest fel. Sunt așa de rus, că mă simt chiar prost. Alcool pur, care nu poate fi folosit chiar la nimic. Nici măcar pentru dezinfectare. Ca să bei sau să cureți o rană, trebuie să-l diluezi cu apă vie. Altfel

se arde totul dracului. În ipostaza sa de nouăzeci și șase de grade, alcoolul nu poate fi bun decât pentru sterilizare. E neplăcut să-ți dai seama că ești steril. În general, e neplăcut să te gândești la tine. O picătură măcar dintr-un altfel de sânge ar fi conferit vieții mele o altă întorsătură. Dar nu.

Permiteți-mi să mă prezint – Ogariov Ivan Sergheevici.

Nu, nu sunt rudă cu acela și nici tovarăș cu acela.

Ivan Sergheevici este și el doar o reminiscență goală.

Sunt medic.

Doar un medic.

*

* *

În *bakliova* se mai pun și vișine. Mai bine zis, dulceață de vișine, și tot una deosebită, fără sâmburi și fără sirop, practic fructe uscate, închise la culoare, netede, îndesate bine într-un borcan de un litru. Una în alta. Sâmburii au fost scoși cu o agrafă de păr. Mai țineți minte, exista așa ceva! Un firișor de sârmă îndoit sub forma unui U englezesc, puțin ondulat, cu niște biluțe minuscule la capetele ascuțite, să nu fie rănită pielea subțire. Coatele îndoite, mișcări rapide ale degetelor oarbe care strâng părul la ceafă, o aplecare a capului, ca a unei păsări. O coadă. Cărarea aleasă. Bucle lângă fruntea joasă, delicată, și în spate, pe gât. O întrebare rapidă, de neînțeles, cu agrafa amuzantă strânsă în dinți. Mai frumoasă decât femeia care-și îndreaptă coafura e numai femeia de care ești îndrăgostit. Ce păcat că acum toate se tund, proastele!

Malia avea părul lung. Și Malia e de domeniul trecutului.

Îți ia mult să cureți vișinele, e o muncă migăloasă, cel mai bine o faci în doi, sau chiar în trei, oricum te mânjești până la coate, după aceea nu mai poți scoate cu nimic sucul, pleacă, nu te mai învârti întruna printre femei, doar ești băiat, cum adică cu nimic, draga mea, dacă se scoate foarte bine? Ei, știi doar, iei jumătate de linguriță de sare de lămâie…

Delirez, mă uit din când în când la picioare și mi le mișc intenționat, adunând nisipul cu sandalele, acele uscate de conifere, fantomele invizibile, lipicioase, ale viitoarelor ciuperci turta-vacii – sunt la o casă de vacanță străină, din preajma Moscovei, cu niște căpriori fragili de lemn din fosta copilărie.

Sunt băiat. Sunt gonit. Sunt refuzat.

Îmi dau seama deja că asta e o tragedie, dar încă nu pot bănui că așa va fi mereu.

Vișinele fără sâmburi sunt puse într-un lighean – mare, de aramă, cu toartă de lemn – și sunt fierte după o metodă nouă pentru Agafia Mihailovna, fără a pune apă. Mai țineți minte, în *Anna Karenina*? Ei, nu, de unde să țineți minte… Societatea femeilor pe terasă, se coseau cămășuțe pentru copii, se împleteau scutecele. Kitty e însărcinată. Prăjitura Anke. Lămâi, unt, urăsc asta, tocmai din beci, cât mai rece. Dacă ar fi știut sărmanul Lev Nikolaevici Anke, un doctor așa de minunat, profesor la Universitatea din Moscova la Catedra de Farmacologie, Terapie generală și Toxicologie, consilier secret, născut la Moscova într-o familie de negustori, la 6 decembrie 1803, și care a murit în același oraș pe 17 decembrie 1872, că prăjitura după rețeta lui va fi așa de nemuritoare? Liubov Alexandrovna, înainte de căsătorie – o, muzica aceasta a pasiunii născute pe ascuns! – Islavina, după căsătorie Bers – o, proza aceasta nesărată a mariajului! Cea mai dragă și mereu însărcinată soață a lui Andrei Evstafievici Bers, și el medic.

Colegi. O frăție otrăvitoare.

Punctul dumneavoastră de vedere nu poate face față nici celei mai mici critici. Clienții dumneavoastră sunt o mâncărime în fundul meu. Succesul dumneavoastră este rezultatul prostiei extrem de triste a oamenilor care își încredințează lucrul cel mai valoros pe care îl au – propria sănătate – unor șarlatani inculți. Diagnosticul dumneavoastră execrabil. Dar când o să vă vină și dumneavoastră rândul să muriți, să luați, cu înghițituri mici (înainte, după și în loc de mâncare) porția dumneavoastră de suferințe pământești, o să ne adunăm toți la căpătâiul dumneavoastră, toți până la unul și, după ce ne-am ridicat frunțile pleșuve și aripile ferfeniță, vom trata cu abnegație, cu patimă, fără să sperăm nimic, și totuși rugându-ne, și fără să luăm niciun ban, nu, nu, de la ai noștri nu luăm taxă, pentru ai noștri stăm gratis în genunchi, pentru că și așa suntem destul de puțini, atât de puțini preoți adevărați, aleși ai zeului adevărat. Medici.

Treizeci de minute. Treizeci și cinci.

Masați dumneavoastră, colega, eu nu mai pot.

Coastele rupte în numele vieții care se duce. Inima oprită. Cercurile negre. Sudoarea de gheață de-a lungul spinării. Terapia disperării. Niciun semn de viață. Creierul a murit pe când noi nici măcar nu începuserăm să facem ceva.

Oricum masați!

E târziu. A murit.

Fript în frigare pentru diagnosticul incorect, omorât de stupiditatea înnebunită a mulțimii, otrăvit cu vibrionul holeric băut dintr-o suflare, contaminat de un pacient, ars în întregime, umplut de pete de colesterol, străpuns, frecat până în adânc de răspunderea peste puteri.

A servit ca un ceaunel de aramă, până ce s-a uzat.

Jos nimburile, colegi! A mai dispărut un medic.

Drace, ei, unde am mai ajuns acum? Vă rog să mă scuzați.

Deci, Nikolai Bogdanovici Anke. Prăjitura lui Anke. Rețetă pe care i-a dictat-o lui Liubov Alexandrovna Bers, soacra lui Tolstoi (Lev Nikolaevici, se înțelege, ceilalți doi nu se pun). A notat-o scoțându-și, sârguincioasă, limba neagră. Liubocika, ce e cu limba dumneavoastră? Cărbune. Cărbune de mesteacăn. L-a luat cu niște clești de argint dintr-o casetă specială, l-a înghițit, înecându-se – scrâșnește în dinți o bucățică de antracit, cercul complet al carbonului în natură, niște ochi negri suferinzi, slăbiciune. Cândva o să fim din nou toți niște diamante. Peste mai multe milioane de ani. Și de ce nu cărbune, ce mai e și cu poftele astea ciudate? Opt copii. Un soț bătrân tare iubitor. Toxicoză. O toxicoză fără sfârșit. Cărbunele este numai varianta liniștită a anormalului, altele, când sunt gravide, înfulecă tencuială umedă, bucăți fragile de mină de cărbune, chiar lut. Mama a recunoscut odată că, atunci când era însărcinată cu mine, a mâncat săpun – cu glicerină, semitransparent, verde ca sticla. O singură bucățică, aproape rotundă, netedă ca o pietricică. Un cadou de la cineva. Din import. În era deficitului general. L-a economisit așa de bine, să-i ajungă pentru toată perioada sarcinii. Îl mușca, apăsând ușor, cu dinții din față. Îl rodea cum fac șoriceii. Tot lega ceva acolo înăuntrul ei, construia ceva, dădea naștere. E interesant, unde s-o fi dus săpunul ăsta, cum s-a materializat el în mine? Vasele de sânge? Oasele? Sufletul, ca de săpun, necredincios, cam sărat la gust?

Dacă ați ști din ce gunoaie!

Dulceața pentru *bakliova* este cea din *Anna Karenina*, fără apă, și ea se prepară tot după rețeta lui Anke.

Nu vă place Tolstoi?

Nu sunteți normal.

*

* *

Mama făcea o cu totul altfel de dulceață, deși tot din vișine, acră, cum se face în apropierea Moscovei. De la Vladimir, 6 ruble căldarea. Lichidul roșu, de la care ți se făcea rău, din când în când având și niște fructe în el, era turnat în borcane de un litru și un litru și jumătate. Pentru iarnă, nu pune mâna! Primeam numai spuma. Roză, poroasă, de parcă era o piatră ponce care se închega foarte repede. Mai ții minte? Cum o să lingă asta cu ceai! Tata propunea să așteptăm până la cină, să nu fim așa de lacomi, ei, ce, la urma urmelor, ești purceluș? Du-te și spală-te pe mâini, leneșule. Nu va ieși niciodată din tine ceva serios. Venea de la serviciu, stătea mult în dormitor cu pantalonii lăsați până la glezne, se uita în gol, suferea din cauza unor eșecuri de adult, nemaivăzute, necunoscute. După aceea se ducea la bucătărie și mânca hrișcă, fină, maronie, mușcând între timp, în loc de pâine, dintr-o bucată de parizer rotundă, roz. Mie nu mi se dădea așa ceva. Adică îmi dădeau, desigur, dar nu trebuia să mănânc salamul ca pe pâine. Și nici în loc de pâine. Doar împreună. Puținele jucării, cărticelele jerpelite, pantalonii care îmi rămăseseră mici înainte să vină următorul salariu la mult doritul ghișeu de la uzina la care lucra tata.

Un instrumentar ascetic, fidel, al copilăriei sovietice.

Ți-ai făcut lecțiile?

Încă nu.

Ei, ce mai poamă ești, ă? Numai că nu-mi dau seama cu cine semeni. Dar pâine ai cumpărat?

Eu stăteam smirnă, așteptând să-mi dea mărunțișul – o plasă strânsă bine în pumn, genunchii zgâriați, sandalele scâlciate, cafenii, de la „Lumea copiilor“. Mult prea mic și amărât ca să protestez.

Ce aștepți? Baaani? Cu bani orice prost poate. Tu să cumperi fără bani. Plângăciosul.

De ce se comporta așa? Îmi forma caracterul? Culegea roadele destinului?

Mi-e groază și să spun cât de tare îl uram. Și nimic, nimic nu s-a schimbat până azi.

*

* *

Amestecăm nucile cu prăjiturile mărunțite. Adăugăm două pahare de zahăr și jumătate de pahar de ulei. Trebuie ulei de măsline, desigur, dar pe atunci cine auzise de el? De aceea punem de floarea-soarelui. Se vindea în sticle. Costa vreo 5 ruble. Nu, poate la voi era așa, 99 de copeici. La noi, la colț, la magazinul

alimentar, era vreo 5 ruble. Niște arcade răcoroase de ghips, busturile monumentale de marmură ale vânzătoarelor. Mult prea mărețe pentru a face scandal. Matroane. Mai întâi te duceai la tejghea, apoi la casă, să iei bonul, apoi veneai din nou la tejghea. Ca o suveică în război. Jumătate negru și alb. Uleiul țărănesc – 200 de grame. Numeri de două ori restul, fără să te îndepărtezi de casă. Cum am început să mă duc la școală, banii dintr-odată au fost insuficienți – salariile părinților, de la avans la lichidare, nu ajungeau niciodată, ca în astrologia natală a unui astrolog-șarlatan începător. Nici măcar prețurile mici, sovietice, nu o salvau pe mama de socotelile nesfârșite, umilitoare. Și eu mă descurcam de minune cu buzunarele bine dotate – monede de 10, de 2 copeici, foarte rare, un ban mai greuț, de 20. Cei săraci cu duhul nu știu să socotească, pentru că ei trăiesc în îndestulare pe pământ și nu se gândesc deloc la împărăția cerurilor. Strecurați-vă singuri prin urechea acului. Că nouă și aici ne dau de mâncare destul de bine.

Mărunțișul era adunat mai întâi într-o cutie cafenie rămasă de la cafeaua indiană, cu o hurie tristă, cu sânii mari, pe o latură a cutiei de tablă. Era scumpă. Ne-a dăruit-o cineva odinioară. Beam din ea la sărbători mari, adăugând delicat în cană lapte condensat. Apoi s-au terminat sărbătorile, dar cutia a rămas – ca un simbol, ca o amintire, a devenit un adăpost temporar pentru banii mărunți. Cum puteai să arunci o asemenea comoară? Mama spăla în apă cu săpun până și pungile de plastic și apoi le usca, mult timp, parcă cu picuri de grăsime pe ele, picături grele de apă. În casele de oameni cuviincioși se adunau monede de 10 copeici, erau aruncate cu zgomot într-o sticlă goală de la șampania sovietică, observând prin peretele gros de sticlă cum se ridică nivelul bunăstării și al respectului de sine.

Cei mai răbdători lăsau să se umple până sus – 100 de ruble.

Noi nu visam la așa ceva.

Cutia de cafea nu se umpluse niciodată nici măcar pe jumătate. Mama tot băga mereu mâna în ea, dând vinovată din cap. Bine. Nu lua unt, copile. O să ne descurcăm și fără el. Numai kefir. Tata nu se cobora niciodată la nivelul gospodăriei. De fapt, nu se cobora până la sărăcia lor, inexplicabilă, ciudată ca un blestem. Și doar se pare că era cineva la uzina lui – inginer, apoi (e adevărat, nu pentru mult timp) inginer-șef. Trebuie să fi câștigat bani frumoși.

Așa că, în ciuda abundenței generale, noi o duceam destul de greu. Nu, nu e corect, noi trăiam în sărăcie, foarte rău. Mama tăcea. Tata se supăra. Eu am crescut. În casă nu aveam nici prăjituri, poate numai din cele de la cantină, de

la cazan, gogoși umplute cu dulceață. De 4 copeici bucata. Un aluat cauciucat. O umplutură cafenie, ca un scuipat. Hârtia plină de grăsime prin care puteai citi ca printr-o mică nemaivăzută, invizibilă. O metodă de a transforma chiar cel mai simpluț text într-o adevărată comoară.

Deci, nuci, două pahare de zahăr, prăjiturile mărunțite, jumătate de pahar de ulei vegetal, un ou. Amestecăm cu grijă. Adăugăm vișine și dulceață de trandafiri. Mai amestecăm o dată, mai întâi cu lingura, apoi cu mâinile cărora nu le venea să creadă că au parte de așa ceva. Un aluat fărâmicios, afânat, dulce. Se lipește ușor de degete. E practic imposibil să te abții să le lingi. Odinioară, mi se pare că am spus deja, în loc de vișine se punea coajă uscată de portocală, în loc de dulceață de trandafiri, anason și nucșoară. Femeia vorbăreață, cu ochii deschiși la culoare, râdea, rupea o bucățică, le-o băga în gură pe furiș copiilor murdari, mereu flămânzi, și alor ei, și altora. Și soarele, strecurându-se printre acoperișurile încurcate, dese, mângâia și el de-a valma capetele fierbinți ale tuturor.

Ce-a mai rămas? Aluatul. Nici nu are rost să notați. Cel mai simplu. Un ou, puțină făină, uleiul neted, verde, în palma făcută căuș. Vin alb din sticla grea, care s-a încălzit toată ziua. Un praf de sare în degetele încă dulci, stângace. Se întinde o foaie subțire, se rulează, se pune mai aproape de inimă, acolo unde e căldura cea mai egală, durerea cea mai puternică, maturarea cea mai intensă. Se ține până se rumenește.

Să știi că nu te va lăsa niciodată. Nu va trece. Nu va mucegăi niciodată, săptămână după săptămână, an după an se va usca încet, fără a pierde nicio moleculă de dulceață, nicio fărâmă de durere. Iar apoi vor apărea din nou femeia cu ochii deschiși la culoare, copiii oacheși, și soarele, care nu are egal nicăieri pe pământ, îți răsfiră cu mâna lui părul.

Asta nu va trece niciodată, Malia.

Doar știi. Ai știut mereu. Asta va fi mereu.

Credeți că eu știu să gătesc? Nu, nu știu.

Nu știu nimic, în afară de *bakliova* asta.

Capitolul 2

Și când era mic tot așa îi spuneau, Ivan. Niciodată altfel. Ivan-prostovan, stai cu ochii în tavan, adu lămâia, arde-o de-acia! Respingător. Așa educau un om adevărat. Mai bine zis, tata îl educa, îl umplea, ca pe un clapon de Crăciun, cu ce considera el că este înțelept și comestibil. Mama mai mult tăcea. Era un nimeni – subțire, albișoară. Și apartamentul din jurul ei se acoperea încet cu un praf subțire, și el alb. Mama dădea cu degetul peste el, trasa pe lemnul lăcuit o dungă clară, maronie, lichidă, de parcă era vie. Apoi mâna îi aluneca, de parcă obosea, lăsând pe servantă ceva care semăna cu o literă neterminată sau cu un semn necunoscut, secret.

Totul în zadar.

Și chiar că totul era în zadar – să faci curățenie, să te miști, să trăiești.

Apartamentul (de trei camere, solid, luminos, la fel ca tata) avea jumătate dintre ferestre holbate spre o linie secundară de cale ferată. Și noaptea, și ziua, dar, nu se știe de ce, pe neașteptate, țipau ușor, apropiindu-se, trenurile – cu disperare, parcă erau rănite. Mama tresărea, parcă se trezise pentru scurt timp, și amuțea din nou nedumerită, și pe din afară, și pe dinăuntru. Una dintre camere, cea mai mare, era a tatălui, toată. Cabinetul lui. E ridicol. Când tata lucra (la ce? de ce?), în apartament se instaura o liniște prudentă – fragilă, nesigură, ca o jucărie de brad. Mama mergea în vârful picioarelor, se așeza puțin, tot țâțâia la fiu, la trenuri, chiar la ceainicul care șuiera nepăsător pe aragaz. Vrei niște ceai, Seriojenka? Ușa cabinetului tăcea. Mama, oftând, ducea tava la bucătărie, o punea pe masă încercând să nu facă gălăgie. Ceașca, farfuriuța, porțelanul ca fildeșul, despre care nu se știe cum se rătăcise și ajunsese în casa noastră. Numai pentru tata. Ceilalți beau din cești de ceramică. Zaharnița. Un castronaș cu acea dulceață de vișine despre care am vorbit, care semăna cu o mică rană care prinsese crustă. Răsfirați ca un evantai, biscuiții „Iubileinîe“ puși pe o farfuriuță. Mama spunea „biscuițel“. Vrei un biscuițel, dragul meu? Îl prindea pe Ogariov cel mic, stângaci, de mână, îl trăgea la ea. Ssst! Nu face gălăgie, te rog. Tata lucrează.

Dracu știe ce făcea el acolo. Era un inginer obișnuit de la uzină.

Suferea? Se gândea? Inventa?

În afară de tata, în cabinet locuiau obiecte la fel de misterioase și inanimate. Într-un colț erau niște gantere, în altul un birou gol de tot. Deasupra lui era o fotografie, alb-negru, vălurită, prinsă direct de tapet cu niște piuneze obișnuite pentru schițe. Una chiar avea niște pete de rugină. În fotografie era stepa. Pur și simplu stepa, goală, posacă, străpunsă chiar în mijloc de un drum la fel de gol și de posac, care ducea privirea dincolo de orizontul nevăzut. Exercițiu de perspectivă. Probabil că se uita la el cu orele. Se gândea. Își amintea. Ce era dincolo de stepă? De ce o ținea în fața ochilor? Tată, dar ce-i asta? Mă îndepărta din mers, fără să mă bage în seamă, ca pe o creangă supărătoare. Mergea mai departe. Și în cabinet se mai afla o canapeluță, deloc tânără, urâtă, care încerca rușinoasă să se acopere cu un pled pufos în carouri alb cu negru. Poate că tata pur și simplu dormea aici? Trăgea la aghioase, cum se spunea în armată.

Nimeni nu știa. Era inutil să întreb.

Îi era strict interzis lui Ogariov să intre în cabinet. Interdicțiile tatălui străpungeau lumea din cele mai diferite, uneori inimaginabile perspective, ca niște fire de laser roșii dintr-un sistem de pază fantastic. Dacă te miști și atingi un firișor invizibil, ascuțit, imediat va începe să urle din toate părțile, să strige, te va pocni scurt și groaznic, cu palma deschisă. Se obișnuia să fie bătuți copiii, încă se mai obișnuiește, ca pedeapsă, pentru a face pe plac strămoșilor, pentru a-i educa pe urmași. Pentru fetițe era o anumită scutire – primul avantaj al sexului, unul dintre multe. Nu prea erau trosnite, fie că într-adevăr le era milă de ele, fie pentru că lăsau acest drept viitorului soț – la desert, pentru mai târziu. Ogariov era băiat. Acum numai câteva sute de ani, tata ar fi putut chiar să-l omoare. Avea dreptul deplin. Pentru a scoate din rădăcini viciul. Instaurând astfel virtutea.

Cine nu s-ar îngrozi la gândul că trebuie să-și repete copilăria și nu ar prefera să moară?

Preafericitul Augustin.

Așa că Ogariov, putem spune, a avut noroc.

După ce-i trosnea palma, tata se apleca – cu pometii puternici, acoperiți de o barbă închisă la culoare, nasul drept, sprâncenele dese, ca ale unei fete. De sobol. Frumos, ca de pe afiș. Întreba – ai înțeles pentru ce? Cel mai simplu era să dai din cap, să fii de acord, să sari, cu ochii mijiți, peste celălalt cerc fierbinte. Altfel, imediat după palmă urma morala. Tata te punea între genunchi, nu puteai să faci nicio mișcare, nici să tresari – uită-te la mine, am

spus! – și, pe scurt, vreo patruzeci de minute, începea să vorbească despre răspundere, datorie, drepturile și obligațiile fiecărui membru, despre cum o să crăpi lângă un gard și uite, eu, la vârsta ta… Ogariov tăcea, bosumflat, până ce totul se termina în cele din urmă. Răbda. Amândoi, desigur, răbdau. Tata nu credea în educația pozitivă. Dacă-l lauzi pe copil nu faci decât să-l strici. Ai priceput ce am spus? Atunci du-te. Când o să crești, o să-mi spui mulțumesc. Ogariov se elibera din prizonieratul de fier al genunchilor, liniștit, dar nu îmblânzit. O să crești! Da! Asta cu siguranță voia. Dar nu ca să-i spună mulțumesc.

Mama nu-l pedepsea niciodată, însă nici nu-l lăuda vreodată, întocmai ca tata. Era liniștită, inefabilă, blândă. Lumina cu lumina reflectată a tatei, de parcă era luna. Seriojenka, nu ai obosit? Seriojenka, iar stai până târziu? Seriojenka, o să cinezi? Ogariov se băga în ea cu gelozie, împungea palma mamei cu capul, de parcă era un motan flămând – și eu, și mie? – ea îl mângâia fără să se gândească, distrat, fără să-l bage în seamă. Dădea la o parte cartea jerpelită, *Doctorul Au-mă-doare*, cuburile risipite.

Stai puțin, copile. Hai să nu-l deranjăm pe tata.

Ea lucra la poștă. Stătea acolo ziua, parcă se ascundea în spatele unei îngrădituri de lemn – astfel încât clienții, chiar dacă se aplecau, vedeau numai linia cărării și părul deschis la culoare, buclat, lung, care făcea ape. Tânăr. Ca al unei actrițe. Ce culoare uimitoare! Vă vopsiți singură, Anna Vanna? Sau la coafor? Mama își ridica fața lungă, palidă, parcă era de stearină. Ochii incolori, gura fără vlagă, cutele moi, de buldog – totul se lăsa implacabil în jos, cădea. Chiar și la vârsta la care toate mamele sunt niște prințese din basm, Ogariov știa că mama lui este urâtă. Ce cuvânt greu! Foarte greu. Mama se apleca din nou gârbovită asupra chitanțelor, întrebarea nepotrivită despre vopsea plutea în aer: nu făcea nici cea mai mică încercare de a se înfrumuseța cumva, și doar orice proastă știe că până și cele mai jalnice eforturi uneori sunt suficiente pentru a dobândi mila, dacă nu a lui Dumnezeu, măcar a oamenilor. Măcar a oamenilor.

Dar nu, nici ruj, nici pudră, nicio milă pentru propria persoană.

Nimic feminin.

Ogariov a văzut pentru prima dată fard de pleoape în apropiere când a apărut Malia. O cutiuță netedă, ca de ebonită. Un păcănit silențios. Oglinda. Niște pensule mici, delicate. Niște adâncituri rotunde, de culori diferite. Parcă erau acuarele. „Neva“, mai țineți minte „Neva“? Râvnitul „Leningrad“. Numai că

mai bune. Dacă le atingi ușor cu degetul, pe el rămâne un praf ușor sidefiu. De parcă ai fi mângâiat un fluture adevărat.

Fluturele-negru, coadă-de-păun. Fluturele de varză. Fluturele amiral. Ce amiral? A! Unul așa, negru cu maroniu, cu roșu? Nu, noi nu am spus „amiral", am spus biban-soare. Malia și-a luat pentru o clipă ochii din oglindă și a bătut din palme bucuroasă. A, dar asta e paleta mea! Și am tot căutat-o. Unde ai găsit-o? El a arătat tăcut spre măsuța de toaletă, care semăna mai mult cu un cort de circ răsturnat. Sticluțe, flaconașe, tubulețe, panglici. Dantele rupte. Un pisoi roșcat de catifea, aproape strivit de numeroasele mărgele de sticlă. Împărăția sufixelor diminutival-afective. O debandadă veselă. Una dintre casete, dacă-i deschideai capacul, strivită de rușine, cânta lambada. Malia râdea și, băgând mâna chiar în inima melodiei, pipăia acolo după un cercel care alunecase – a, aici erai? Îl punea grăbită în lobul fierbinte al urechii, își scutura capul. E frumos, nu-i așa? Ei, nu, pune-l înapoi. Cum vrei. Oricum nu știu unde l-am pus pe celălalt.

Deci așa se numește asta, paletă.

Mama nu avusese niciodată așa ceva. Ea nu râdea, nu se machia, nici nu se dădea cu parfum. Nu purta niciun inel, nici cercei, nicio podoabă. Nimic. De fapt, tata nu-i dăruise nimic. Iar Malia exclama entuziastă – măiculiiițăăă! – și cu orele stătea în fața vitrinelor. Clipsuri de plastic de două parale. O perlă neagră în aur alb. Tot felul de obiecte din lemn antediluviene, artizanale. Toate pe care punea ea mâna deveneau frumoase. Vii. Iar mama, la treizeci de ani, și-a tuns părul. Scurt, chiar mai scurt decât *à la garçonne*. Fața ei, și așa lipsită de viață, parcă se închisese, ca la sfincții monstruoși de pe marginea drumurilor, care cândva apărau toate răspântiile din Europa. Tata remarcase asta numai peste câteva zile. S-a uitat atent, s-a încruntat, a ridicat din umeri. Nu a spus nimic. El fusese odinioară frumos – lat în umeri, bine făcut, cu părul lins, o aripă cafenie care îi cădea pe fruntea luminoasă, lată, ca lui Pavel Korceaghin[1]. De fapt, el semăna cu Konkin[2] tânăr – avea aceeași față corectă, onestă, de băiat bun. De erou adevărat. Și de căcăcios adevărat.

Dimineața, înainte de micul dejun, el, gol până la brâu, ridica în cabinetul său greutățile rotunde, își umfla mușchii, pufnea tare.

Un pui de mistreț tânăr.

De fiecare dată când greutatea se lovea de podea, mama tresărea, iar Ogariov visa că picătura metalică de un pud[3] va sparge podeaua și va zbura jos, la vecini,

zdrobind mobila, lustrele, piese de cristal deficitare, vecinii vor chema miliția și tata va fi băgat la închisoare, nu mult, pentru vreo zece ani, ajunge numai bine ca să crească, pur și simplu ca să-și tragă sufletul. Dar jos nu era niciun vecin, numai șobolanii silențioși foșneau printre scândurile acoperite de praf și pânze de păianjeni. Apartamentul era la parter. Tatăl, comunist, vapor, fruntaș, nu va fi băgat niciodată la închisoare. Va fi mereu.

Deznădejde totală. Ai ajuns efectiv la fund.

Tata venea în bucătărie – avea prosopul la gât, smocurile de păr de la subsuoară îi erau umede, treningul îi atârna pe fundul plin. Blana de pe pieptul lui părea un vultur puternic din pâslă. Arunca spre fiu o privire ageră, disprețuitoare – niciun fel de condescendență, niciun fel de părere de rău, rivalizau ca niște adulți. Mereu. Ei, ce te holbezi așa, anemicule? Iar te eschivezi de la gimnastica de înviorare? Mama lua repede omleta de pe aragaz, râcâia cu furculița în cratița de fontă, o punea în farfurii. Papucii de casă călcați în picioare, fără partea din spate, halatul de finet cu buzunare în care ea băga din mers, ca în căldarea de gunoi, de-a valma, hârtii luate de pe jos, cotoare de măr, triste gunoaie domestice. Era mai mare ca tata cu vreo cinci ani, dar părea că e cu douăzeci.

De fapt, nu e clar cum au făcut ei de s-au căsătorit. Unde, când, de ce? Malia ar fi aflat imediat, desigur. Dar lui Ogariov nu i-a trecut niciodată prin minte să întrebe. Mamă, spune, cum te-ai cunoscut cu tata? O întrebare obișnuită a copiilor, plăcută, de seară, plapuma e întinsă bine peste tot, uite, sunt într-o căsuță! Dar seara, mama venea numai pentru o secundă, se apleca fără să se așeze, îl săruta grăbită pe frunte. Se grăbea în camera vecină, la tata.

Pașii, păcănitul întrerupătorului, și fâșia galbenă, vie, de sub ușa deschisă, dispărea.

Dimineața, la fereastră urlau vrăbiile.

Încă din anii ’50, aici nu era o margine de oraș, erau așa, vreo câteva căsuțe neînsemnate, înconjurate, de jur împrejur, de o șosea năpădită de buruieni, o pădurice, licărea râul Moscova, erau pajiști verzi, căsuțe de vacanță liniștite. Dar deodată a apărut Moscova, a dat buzna din toate părțile, parcă era un aluat puternic care a dat pe-afara ligheanului, micile sate nici măcar nu au fost depopulate, pur și simplu au fost zburate, ca și cum ar fi fost suflate de pe hartă, și în locul lor a apărut mai întâi o uzină, temeinică, cu patru corpuri, iar apoi, în jurul ei, ca niște citadele medievale, supuse, apropo, acelorași legi ritmice, omenești, au început să se târască, în cercuri concentrice care se

extindeau, mai întâi niște barăci gălăgioase, apoi „hrușciovki“, puternice, din cărămidă. Apoi, de parcă fusese atrasă de oamenii de aici, a apărut, ca din pământ, infrastructura și, în spatele acestui cuvânt străin, pârâitor, se ascundea același mod de viață vechi, omenesc. Numai că, în loc de prăvălii, birturi și negustori de de-ale gurii, au apărut magazine, grădinițe, policlinici – toate noi-nouțe, albe ca zahărul, mirosind frumos pe din afară și pe dinăuntru a tencuială umedă, răcoroasă.

Meseriașii, oameni care se respectau, importanți, pășeau alene pe trotuarele proaspete, cotind-o, din când în când, pentru a face o potecă mai comodă prin gazonul tânăr, care ducea drept spre stația de autobuz sau spre prăvălia care vindea alcool. Primatul înțelepciunii asupra esteticii. Klavk! Vii diseară la Casa de Cultură? Păi cum să nu!

Cartierul care s-a construit dintr-odată a și fost populat dintr-odată, în principal cu muncitorii veniți aici pe perioadă determinată, care, supunându-se partidului și cărnii, s-au împărțit rapid în perechi, s-au asigurat în primul rând de urmașii cuveniți, apoi, de metrii pătrați chinuiți, munciți la propriu. În ateliere se aflau, umăr la umăr, bărbați de aceeași vârstă, femeile de aceeași vârstă se înghesuiau la cozi, făceau nunți, divorțau cu scandal, cu fiecare oră, cu fiecare pas șlefuindu-se, rafinându-se, lăsându-și rădăcinile în capitală. Și dădeau de-acum naștere la moscoviți get-beget. Da. Au apucat-o și pe asta.

Spre anul 1961, când a venit vremea să vină pe lume și Ogariov, cartierul se dezvoltase foarte mult, se maturizase și căpătase chiar un strat subțire de grăsime de inteligheție proprie. Moscova, după ce a înfulecat și digerat această bucată de pământ, a pornit-o târâș, mârâind surd, mai departe, în direcția Leningradului. Și s-a văzut că până în centru sunt numai cinci stații de metrou. Confortabil. Aproape. Poți să ajungi și la GUM[4], poți să ajungi și la Kremlin. Și asta în condițiile în care până la cea mai apropiată grădiniță mergi pe jos, cinci minute, iar școala, uite-o, e după colț.

Ogariov nu fusese dus de nimeni nici la școală, nici la grădiniță, și nimeni nu conducea pe nimeni – și era cea mai bună perioadă a zilei, total liberă, mai ales primăvara. Șortul e purtat pentru prima oară în acest an, e puțin răcoare, frigul îngheață genunchii palizi, încă iernatici, șosetele trei sferturi, ghiozdanul, cojile lipicioase ale mugurilor de plop. Tălpile lipăie pe trotuar – un sunet proaspăt, plin de bucurie, și el extrem de primăvăratic. Cele mai bune amintiri din copilărie. Singurătate deplină.

Ogariov nu a observat imediat că totul începuse să îmbătrânească, să se acopere mai întâi cu o rețea invizibilă de crăpături, iar apoi în jur au început să se desprindă chiar straturi întregi. Uriașe, clare. Primele au dispărut prietenele mamei, vesele, tinere, care veneau la ceai. De fapt, beau pe ascuns la bucătărie vodcă, gustau și ele câte puțin, până ce obrajii deveneau roz, iar mai apoi cântau, pe niște voci triste, frumoase, despre cum se plimbă pe Don, se plimbă pe Don un tânăr cazac. Lui Ogariov i se năzărea, în locul cazacului, o capră, o capră tânără, cu un accent gruzin mirat – *vah*! Gruzinii vindeau la Hitruṣka cireșe, total incredibile, roșii și de un negru lucios, cu 8 ruble kilogramul. Ogariov stătea mult timp în fața tarabei, mic, fermecat – cum puteai să mănânci frumusețea asta? Iarna gruzinii înghețau, stăteau înfofoliți lângă borcanele de sticlă care semănau cu niște acvarii. În acvarii puseseră mandarine, care luaseră locul cireșelor, și ele luminau opac și blând prin sticla asudată, arătându-și rotunjimile roșcovane, calde. Și la fel de cald strălucea în fiecare borcan o lumânare, dând o lumină mică, de sărbătoare, chiar omenească. Gruzinii își băgau trist nasurile în gulerele ridicate ale hainelor vătuite, ca niște spioni, plângându-se de gerul străin, imposibil, doar din ochii uriași, lăcrimoși, dar la vederea fiecărei fete săreau imediat, începeau să vorbească repede, mult, gutural, pocneau din buze entuziasmați. O capră tânără!

Prietenele pur și simplu încetaseră să mai vină, asta era tot. Acum, acasă, muzică se auzea numai la difuzorul treaz, monoton, care viețuia, ca o ironie, numai la bucătărie. Apoi tata s-a urcat pe un taburet – tavanele erau prea înalte și pentru el – și l-a închis pentru totdeauna. Și imediat s-a făcut liniște. Foarte, foarte mult timp.

Apoi au încetat călătoriile vara, la casa de vacanță. Înainte, închiriam jumătate de casă în sat, mă duceam cu mama în această casă închiriată, cu lucruri, fericiți, liberi, fără nicio treabă. Sau doar așa părea totul? Ogariov stătea în cabina uriașă, urmărea cu gura căscată fiecare întoarcere a volanului acoperit cu bandă izolatoare. Uite, volanul i s-a întipărit pentru totdeauna în minte. Iar restul – șuvoiul puternic de apă din cișmea, cutia din lemn, plină de crăpături, a closetului, brusturii mustind de sevă, într-o noapte, ca prin magie, vișinele care s-au copt – de
restul își amintea din ce în ce mai rar și cu mare greutate,
de parcă toate erau povești de copil, neadevărate. Tata venea la casa de vacanță o dată pe lună. În weekend. Săpa, dezbrăcat până la brâu, în grădina altuia, băgând fără niciun efort tăișul lopeții în pământul sărac din apropierea

Moscovei. Stratul de pământ scos la suprafață era străpuns în egală măsură de râme și rădăcini, la fel de palide, slabe, moarte. Aduceau aminte de moarte. Ogariov se uita pe ascuns din tufele de zmeură, tot palide, deloc bogate, din regiunea Moscovei – fructele atârnau deasupra capului său, fiecare formată cu grijă din mărgeluțe semitransparente, acrișoare. Să le tot apuci cu buzele, să le rupi, să le înghiți. Să le faci ale tale.

Tata săpa întruna, neobosit, fără să se îndoaie, și numai spinarea lui lată, tânără, lucea de la sudoarea strălucitoare, ca de cal. Mama ieșea în pridvor și se uita și ea, mult, mult timp, așa că Ogariov simțea fizic cum privirea lui și a mamei se concentrau între omoplații tatălui, amenințând să traseze, prin foc, o dungă insuportabilă, dar nu se întâmpla nimic, tata nici nu se întorcea înainte ca mama să-l strige încet – Seriojenka, am pus masa. Și atunci tata înfigea lopata în stratul de care nimeni nu avea nevoie și pe coada ei lăcuită, parcă era de chihlimbar, se așeza o libelulă – multifațetată, prețioasă, tremurătoare – de parcă pusese punct la finalul unei zile de muncă.

În casă, pe masă se afla deja o farfurie cu cartofi de un galben închis, încă aburinzi, de parcă erau făcuți din unt, și tata, după ce adulmeca o coajă de pâine, întindea o ceapă verde spre solnița grea, de cristal, care semăna cu un păhărel de vodcă, nu se știe de ce, în ramă de argint. Și solnița o aduseseră. Apoi au renunțat.

Să se mai ducă la casa de vacanță.

Să mai primească musafiri.

Să mai sărbătorească Revelionul.

Viața lor de odinioară pălea încet, alene, ca un bronz, se reducea din ce în ce mai mult, până ce a dispărut de tot, când Ogariov a fost primit în rândul octombreilor[5]. Careul solemn, aliniat, cămășile albe deloc zvelte, un pumn întreg de steluțe înțepătoare, în centrul fiecăruia aflându-se Lenin. Mic. Cu capul buclat. Ogariov, cu urechile fierbinți, stătea în rând alături de ceilalți și – pentru prima și ultima dată în viața sa – trăia sentimentul solidarității cu întregul stat al său, un sentiment foarte cald, simplu și grosolan, ca în jocurile de copii. Nu a mai avut când să se simtă una cu patria sa. Desigur, e păcat. Dar n-ai ce face. Respectul nu poate fi decât reciproc.

Deodată, tata l-a lăsat în pace și a renunțat să-l mai dreseze, chiar cu o anumită ușurare, de parcă își trecuse întreaga răspundere asupra școlii. Am făcut tot ce am putut, acum n-au decât să se descurce ei. O vreme, după obicei,

încă îl mai chinuia pe băiat cu nemulțumirile lui – de adult, ironice, bine țintite. Parcă încheia niște socoteli invizibile, nemaivăzute. Mai bine l-ar fi bătut, ca înainte.

Iar mai apoi a încetat să-l mai bage în seamă. De tot. Și pe el, și pe mama.

Mama se întunecase și mai mult, amuțise, parcă se ascundea, parcă era un gândac răsturnat în palmă. Și odată cu ea se stingea și apartamentul, înainte luminos, mare. Mama, când venea de la serviciu, se așeza neputincioasă în fața televizorului, alb-negru, tulbure, se uita, fără să vadă nimic, parcă încerca să-și umple capul cu larma străină, de neînțeles. Lui Ogariov nu-i plăcea televizorul. E plicticos.

El se ducea dintr-o cameră în alta, mic, jigărit, posac. Desigur, putea să iasă afară, să alerge cu copiii, dar ceva îl deranja și acolo, parcă tatăl lui chiar îi deochease pe el și pe mamă. Acesta era un cuvânt ciudat și îngrozitor, a deochea. Auzit de pe undeva. Mama se plângea încet unei vecine – Ogariov, scobind tocul ușii, auzea cum ea își înghițea lacrimile, tare, stângaci, ca un ceai răcit. Mama bâiguia ceva de neînțeles, plângăcios, parcă chiar scâncea, și vecina deodată spunea cu glas tare concluzia ei, cu o voce groasă, umflată – păi v-a deocheat, e clar. Trebuie să mergeți la biserică, să vă rugați.

Ogariov n-a mai aflat ce înseamnă „a deochea“. Mama, când a auzit întrebarea, doar s-a încruntat, a dat din mână și a plecat, s-a dus la bucătărie, mecanic, parcă era oarbă, ținându-se de perete. Mila copilului este un sentiment foarte scurt. Aproape instantaneu. E nevoie de mult prea multă putere pentru a crește singur. Dacă mama s-ar fi lovit, Ogariov ar fi plâns împreună cu ea, în locul ei, ar fi trosnit scaunul sau colțul stângaci – pe rechin îl doare, pe lup îl doare, pe mămica nu o doare, asta e o incantație liniștită, adevărată, pătlagină lipită de vânătaie, un sărut care oprea ca prin minune sângele nemuritor, venos. Dar ce putea face el, la cei opt ani ai lui, cu disperarea unui adult? Numai să uite instantaneu de ea, numai s-o alunge, fără să înțeleagă nimic. Mama încă nu ajunsese la bucătărie și Ogariov se afla deja în colțișorul său favorit, între perete și canapea, jos e podeaua, sus e umbra salvatoare a pervazului. Pipăia în spatele canapelei, într-o crăpătură îngustă, periculoasă, și scotea de acolo o cărticică.

Ca de obicei, o mângâia cu palma. Mijea ochii pentru o clipă, înainte să-i deschidă.

Litere mari, negre, pe coperta albă, cretată.

Tițian.

Dumnezeu știe cum s-a rătăcit în casa asta acest album gros, într-o supracopertă lunecoasă. Probabil tata l-o fi primit la uzină pentru nu știu ce arbore cardanic perfecționat. Mai bine i-ar fi dat o hârtie de 25 de ruble cu moaca lui Lenin în tonuri liliachii radiante. Ogariov nu era de părerea asta. Îi plăcea Tițian. Tițian era o sărbătoare – furată, secretă. Danaë, o madonă țigănoasă, portretul unei tinere femei. Minunata Salomeea care a scăpat platoul cu capul monstruos, mort. O goliciune moale, plăcută. Ochi negri triști, guri minuscule, gâturi delicate, cute ce dispar în întuneric, promițând o dulceață de neînțeles, dar evidentă. Gropițe în obraji și la coate. Gâtul uscat. Italia, Florența, Renașterea, Santa Maria del Fiore, Santa Croce, Santissima Annunziata – niște cuvinte minunate, care nu însemnau nimic. Nu conțineau niciun sens, chiar nimic în afară de lumină.

Tata, care s-a întors mai repede, pur și simplu mi-a stins această lumină, la propriu și la figurat. S-a aplecat, mi-a smuls din mână albumul, l-a răsfoit cu un pârâit. S-a uitat la Ogariov de parcă ar fi pășit înapoi și ar fi dat cu mâna în borâtura încă destul de caldă a cuiva.

Nu-i cam devreme pentru tine de muieri goale?

Asta e tot. N-a mai existat niciun Tițian.

Pur și simplu l-a aruncat, probabil. Puțin probabil să se fi gândit să-l dăruiască cuiva. În general nu se potrivea cu tatăl lui să dăruiască. Și cui? Cui putea să-i prindă bine un Tițian, cine de fapt îl putea vedea? Aprecia?

Ogariov era întins în cadă, înghițindu-și lacrimile, își plângea de milă. Era așa de plăcut… Să fii slab. Amărât. Buricele degetelor palide, ridate, genunchii osoși ce ieșeau din apă. Apă caldă, sare caldă pe buze, gânduri ușoare. Dar apa se răcea, mai devreme sau mai târziu. Mai devreme sau mai târziu cineva trebuia să bată la ușă. Mama, că voia să pună rufele la înmuiat. Trebuia să iasă, să se șteargă cu prosopul, bine de tot, până se făcea pielea roșie și Ogariov s-a întins, imaginându-și febril ce-o să facă. Tata parcă-i parase, cu propria persoană, toată lumea. Pentru el era de-acum imposibil să mai placă, să facă pe plac, în principiu, oricât s-ar fi străduit. Când era mic, Ogariov a încercat. Și nu o dată. Foarte mult timp Ogariov a fost convins că nu e vorba despre el, pur și simplu era așa de neînsemnat, de nepriceput, desena urât, cădea de pe bicicletă, nu ținea lingura cum trebuie – dintr-o singură privire tata știa să-i arate: nu, nu e bine, nepriceputule. Ogariov lua din nou mânerul – nu, iar nu e bine. Din nou. Ce mai, ești nepriceput.

Cum era corect, tata nu spunea niciodată. Probabil că nici el nu știa. Se scula, împingea farfuria, pleca. Nu tu mulțumesc. Nici la revedere. Ogariov își amintea cu greu ca tatăl să-l fi alintat, să-l fi sărutat, pur și simplu să-l fi mângâiat pe cap. Dar mângâia pisicile din curte – cele cenușii, mereu nemulțumite, despre care nu se știa ale cui erau. Măcar ca pe o pisică. Nu. Iar nu întinsese mâna spre ele. Ogariov simțea fizic că nu se poate ține pe picioare, era lipicios, stângaci. Nu se putea atinge nimeni de el. Era mult prea respingător. Râios. Doar el era vinovat de toate. Așa spunea și tata. Tu ești vinovat de toate. Mereu.

Ți-e groază să te gândești ce vină își asumă copiii, de bunăvoie, tăcuți, fără să spună nimănui niciun cuvânt. Mama a murit pentru că eu mă jucam cu chibriturile. Tata a plecat pentru că eu sunt urâtă și nu învăț bine. Certurile părinților, petrolul epuizat, soarele care nu răsare din partea care trebuie, micul hamster care s-a făcut un ghem zbârlit, înghețat, pe fundul borcanului de trei litri – nu există nicio nenorocire pe care să nu și-o asume copilul. Ogariov nu știa că era nevoie numai să crească, să depășească aceste lucruri. Să îndure și totul va trece, va fi uitat, precum rahitismul, vărsatul de vânt, dinții de lapte, coșurile pline, care ieșeau și pe spinare. Lumea va deveni senină și adultă. Părinții o să se micșoreze, o să alunece de pe postament – până și cei mai buni vor ocupa mai întâi locul al cincilea, apoi al o sută douăzeci și șaptelea, se vor dovedi slabi, te vei sătura de ei, vor fi neînsemnați, mici.

Așa cum sunt.

Pur și simplu oameni.

Dacă cineva i-ar fi spus asta, lui Ogariov i-ar fi fost mai ușor. Dar nu i-a spus nimeni. A avut nevoie să treacă ani ca să înțeleagă un lucru simplu și evident chiar de la început. Tatăl lui nu-l iubea. Pur și simplu nu-l iubea, asta era tot. Slavă Domnului, la acel moment Ogariov învățase deja să-și urască tatăl.

Era un sentiment greu. De adult. Aproape insuportabil pentru un copil.

Spre seară, Ogariov obosea așa de tare să urască, încât multă vreme nu a putut să adoarmă. Stătea culcat pe pat, trăgea din toate puterile cu urechea, așteptând să audă scârțâitul arcurilor, măcar vreun sunet care să fie o dovadă a vieții de noapte a părinților, la început fără să știe nici el de ce, mic, moale, apoi – pe măsură ce se maturiza – cu groază, iar mai târziu – cu speranță. I se părea că tata, acolo, în spatele ușii, îi face rău mamei, ei, măcar din când în când îi face rău. În mod vizibil îi face rău, fără îndoială. Astfel încât să poată fi răzbunată. Pumnii, mai întâi de copil, amărâți, împietreau, se umpleau de ură

și forță, venele adulte se strecurau prin mâini, grele, conturându-se puternic, îi bubuiau în urechi. Hai, să se audă măcar un zgomot de acolo, din spatele ușii. Dar nu se auzea nimic.

Ogariov a crescut sub plapuma asta, trăgând cu urechea în liniște. A devenit bărbat. Cu grijă – tata nici n-a remarcat, deloc. Astfel nu a recunoscut că-i este de-acum egal. De-al său.

Nici după armată, când Ogariov putea pur și simplu să-l omoare. Și ce? E ușor. Fusese educat de minune.

Nici după ce mama a murit.

Dar nu s-a întâmplat nimic.

Dacă Ogariov s-ar fi născut în anii ’90, fără îndoială ar fi ajuns criminal – nu un căcăcios mărunt, un hoț de buzunare, ci chiar un criminal. Gândea repede, ura puterea în orice manifestare a ei și era plin de răutate împotriva întregii lumi, inclusiv împotriva sa. Zeama nutritivă ideală pentru un revoltat fără nicio idee. Dar școala sovietică, cenușie, așa, de cartier, cu două etaje mici, s-a descurcat rapid cu adolescentul posac cu ajutorul celui mai simplu elixir – principii morale înalte plus o rutină monotonă. Elevilor li se băgau în cap atâtea lucruri corecte și frumoase, că și cel mai obtuz individ, mai devreme sau mai târziu, își însușea asta – ce-i mai important, băieți, să nu ne îmbătrânească inima, tu poți să mori, dar trebuie să-ți salvezi colegii, colectivul este cel mai important, iar patria-mamă te cheamă. La școală, din materie primă umană de categoria a doua se formau cu abilitate oameni cuviincioși, cu adevărat cuviincioși, pur și simplu îi făceau în cea mai mare parte cam pe fugă și pe bandă.

Unii au avut noroc și au nimerit pe mâinile unui adevărat maestru, și atunci, în locul unui pietroi prelucrat convențional, după șablon, apărea pe lume o personalitate individuală șlefuită, atrăgătoare, complexă, făcută cu iubire, nu la comandă. Din păcate, maestru putea să fie nu numai vreun profesor emerit al Uniunii Sovietice, puțin cam nebun după fizică și copii, ci și un băietan banal din curte, un Pestalozzi ratat, care însă avea mare succes și era un adevărat ticălos și hoț, sau pur și simplu un Ghepard, la fel ca în *Băiatul din infern*[6]. Ogariov nu și-a găsit repede învățătorul și nu la școală, de aceea pur și simplu a fost înghițit de plictiseala zilnică de la școală. A fost învățat repede să fie bun, dar uite, ce să facă cu asta, nimeni nu știa.

Ogariov nu învăța prost, dar asta nu l-a ajutat. Nu era nici elev eminent, nici huligan fățiș, nici bufon și de aceea nu apărea în lumina reflectoarelor zilnice de la școală. De parcă refuza să recunoască faptul că popularitatea înseamnă muncă. Poate că nici nu înțelegea asta. Dar nu din obișnuință se ținea în umbră – la urma urmelor, pe pământ sunt o mulțime de oameni mediocri, muți, impersonali, care vin mereu în ordine alfabetică, și în catalog, și în mormântul comun, și la apelul din armată sau din lagărul de concentrare.

Nu se știe de ce, toți se fereau de Ogariov.

Nu, nu îl disprețuiau, ci chiar se fereau de el. De parcă înțelegeau, și nici măcar nu înțelegeau, pur și simplu simțeau că el nu este precum ceilalți. Unu din trei de la școală nu avea tată. Unu din doi era pocnit, alții erau bătuți de moarte, până se umpleau de vânătăi. Desigur, Ogariovii sărăciseră mult – nu se știe de ce, dar mulți se îmbrăcau și mai rău, el era mereu curat, mereu tuns, mereu cu cămașă curată, mama avea grijă de asta – cu ultimele puteri – și îl învățase și pe el.

Nu l-a ajutat la nimic. Nu era iubit.

Pur și simplu nu era iubit, și gata.

Era inutil să te împotrivești, să te cerți.

Ogariov și-ar fi petrecut așa toți anii de școală, și poate nu numai pe cei de școală, în aceeași paralizie visătoare, dacă nu ar fi fost Netocika. Ea a apărut pe 1 septembrie 1984, disprețuitoare, lungană, minunată. Și în câteva luni l-a transformat pe Ogariov dintr-un ratat într-un embrion uman. Fata unui șef local la căile ferate, nu era la fel ca toți ceilalți, nici măcar în privința mărunțișurilor. Gulerașul era de dantelă, nu dintr-o lână monotonă de călugăriță. Penarul era de import, cu un desen cu reflexe, din care făceau cu ochiul când Mickey Mouse, când alt personaj viclean, necunoscut, din desenele animate. Tunsoarea – drace, Netocika nu avea coadă, cum aveau mai toate fetele, și nici măcar o tunsoare stupidă, ghiveci, cum se făcea la coafor, ci avea o tunsoare cu adevărat de adult. Părul, de un arămiu-roșcat, se ridica deasupra cefei într-un nod aproape roșu, spre care curgeau dinspre tâmple două șuvițe împletite așa de șmecher, că era clar că Netocika, când se pregătea pentru școală, nu alerga, ca toți, prin toate colțurile, în căutarea ghiozdanului sau a carnetului, ci își petrecea alene în fața oglinzii câteva minute, pline de o demnitate misterioasă, feminină. Nici măcar insigna de comsomol nu era ca a tuturor – minusculă, ca o picătură uscată de sânge. Și ce să mai vorbim, în afară de ea, în clasă deocamdată nu era niciun comsomolist.

Totul – inclusiv părul roșcat, pielea albă, îndrăzneață, și pistruii mari pe nasul cârn – îi asigurau Netocikăi statutul de renegat profesionist. Nu era plăcut să ieși așa în evidență. Nici pe atunci, nici la acea vârstă, nici în acel cartier. Cei care nu erau ca toți ceilalți erau bătuți – din toată inima, cu putere, nici măcar cu răutate. Pur și simplu pentru a învăța, pentru a intra în matca comună. Doar dacă erai cenușiu ți se garanta o anumită liniște. Ogariov înțelegea asta. Până și Ogariov, singuratic, slăbănog, stângaci. La cei paisprezece ani ai lui. Dar Netocika – și, desigur, asta era ceva uimitor –, Netocika își purta unicitatea cu o lipsă de grijă imperială. Ca pe o mantie mărginită cu hermină, pe cuvânt. Și nu pur și simplu o mantie, ci o mantie cu care se obișnuise din copilărie. Ei, uite, așa mă îmbrac eu, ce să fac acum? E puțin incomod, adesea îmi e greu și în troleibuz nu intru așa de repede, dar toți mă petrec din priviri. Toți.

Până și numele ei era neobișnuit. Deși în catalog avea un nume deloc sofisticat, Natașa Stoliar, ea se prezenta colegilor curioși ca și cum i-ar fi scuipat în ochi. Netocika! Și când Ogariov, dorind și el, penibil, să apară printre forțoșii din clasă, a spus ironic, printre dinți, că nu există un asemenea nume, ea s-a mirat disprețuitoare – păi cum, nu l-ai citit pe Dostoievski? Ogariov, care nu se așteptase de la asta nouă la niciun fel de replică, n-a putut să scoată decât două vorbe, „ce proastă“, și s-a dat la o parte, făcut de rușine. Netocika a uitat de el în aceeași clipă, asta era clar. Și pe drept cuvânt. Desigur, poate că era o proastă. Dar într-adevăr, Ogariov nu-l citise pe Dostoievski. Ei, adică se chinuise și el cu programa școlară, ca toți, încercând să pescuiască din paragrafele plictisitoare câte o picătură de bun-simț. Dar cu adevărat nu citise. Nu. Și nu numai pe Dostoievski.

Dar ce-ar fi făcut omenirea nefericită fără hormonii sexuali? Orgoliul călcat în picioare îl supăra și a doua zi, și peste două zile, așa că Ogariov, care obișnuise să se holbeze la ceafa roșcovană a Netocikăi (Tițian încă era bolnav, încă nu voia să cedeze), s-a târât până la bibliotecă. Acasă nu avea cărți. Deloc. Nici măcar nu era loc pentru ele. *Netocika Nezvanova*, dată pe fișă, se dovedise a fi ceva plicticos, la care se aștepta (apropo, pe Dostoievski Ogariov nu l-a iubit niciodată și era extrem de iritat când toți plângeau mereu în hohote și se puneau în genunchi lângă acest autor nervos). I-a dovedit pe *Frații Karamazov* plin de bărbăție, ca un ostaș de-al lui Suvorov înfruntând o strâmtoare înzăpezită, dar, din fericire, înduioșată de râvna lui, bibliotecara (violete de pânză la rever, ochelari, aventuri neîmplinite) i l-a pus în brațe mai întâi pe

Tolstoi (pe unicul, adevăratul Lev, se înțelege), apoi pe Bunin, după care Ogariov a căutat singur, mișcându-se tot mai rapid, lăsând în urmă Moscova, cartierul său muncitoresc dărăpănat, pe tatăl său, pe sine însuși cel de dinainte, un nătărău.

Martin Eden, luat de pe raft deja chiar de el, fără șoapta aprobatoare a bibliotecarei, i-a întărit ideea că în viață totul e posibil. Adică chiar totul. Dacă chiar faci efort. Așa că Ogariov, de parcă avea o hartă la scară, se măsura cu Jack London, își sporea de trei ori eforturile intelectuale și spre începutul noului an școlar era pe deplin pregătit pentru discuții literare. Dar era târziu. Pe atunci de Netocika se îndrăgostiseră toți băieții din clasă și deja nu mai era posibil să se strecoare prin acest corp de paji care căzuseră în genunchi (exact ca la Dostoievski).

Și așa, „ce proastă" au fost singurele cuvinte pe care Ogariov le-a schimbat cu Netocika. Vai. Ea nu-l remarca. Și asta deja suna ca începutul unei romanțe urbane, triviale, absurde – care, cu atât mai mult, te atinge, cu putere și fără ocolișuri, în adâncul inimii.

Din fericire, otrava liniștită, puternică, de care sunt plini clasicii ruși, s-a dovedit a fi, în cazul lui Ogariov, o forță dătătoare de viață, un fel de vaccin. *Sonata Kreutzer*, *Lunea albă*, *Respirația ușoară*… Ogariov le-a citit dintr-o suflare, dar, în loc să moară, pur și simplu și-a scos-o pe Netocika de la inimă într-o noapte – printr-un efort de voință imposibil, pe care a încercat să nu-l amintească adulților.

A doua zi, în clasă a intrat cea mai obișnuită fată roșcovană. Cârnă, stângace, cu niște dresuri grosolane. Pe frunte, prin mormanul de fond de ten, roz, gras, neplăcut, îi țâșnea un coș vulcanic. Și-a trântit pe bancă geanta sport (numai manualul de literatură putea să pocnească puternic, ba chiar, la modul foarte serios, să ologească pe cineva), s-a așezat și și-a scărpinat repede ceafa cu pixul. Ogariov, cu o tristețe posacă, fără milă, examina transformarea coroanei regale din aramă într-o coadă obișnuită strânsă la spate – cam strâmbă, neglijentă. Părul unsuros, de adolescentă, mătreața care cădea în fulgi pe gulerașul de dantelă care se cam închisese la culoare spre sfârșitul săptămânii. Numai culoarea roșcovană mai însemna ceva. Numai ea îl mai tulbura încă.

Și Ogariov a plecat, ca de obicei, spre bibliotecă.

Tițian – care nu mai era privit pe ascuns, ci pentru prima oară admirat cu onestitate, în prezența tuturor – pălise puțin, parcă își pierduse și el lumina. Bibliotecara i-a mai adus un teanc de albume, extrem de grele, cu supracoperte,

din loc în loc rupte nervos pe margini. Leonardo, Rubens, Giotto, un Vrubel anormal de minunat, pictorii itineranți, așa de simpli la prima vedere. Sufletul lui Ogariov, care creștea, golit subit fără Netocika, cerea cu insistență frumosul – era ca și cum ți-ai pierde un dinte. Limba, care se obișnuise cu peretele neted, tot dădea mereu de gaura nedureroasă și, din această cauză, extrem de neplăcută. Un vid care te absoarbe. O rană care se acoperă.

Ogariov stătea, adus de spate, în sala de lectură. Își alegea un vis. Lumina liniștită din bibliotecă cădea pe paginile netede, se aduna în adâncituri, lucea. Totul era frumos, dar străin, totul se întunecase puțin, de parcă făcea eforturi să se transpună în viață. Când obosea de atâtea reproduceri, Ogariov se strecura printre articolele culese cu un font microscopic al unor critici de artă reputați care, neclar, de parcă vorbeau cu gura plină de barbă, explicau esența adevărată a capodoperelor, recomandau să se acorde atenție asupra perspectivei, se delectau cu particularitățile tehnicii.

Uite, asta se dovedise a fi extrem de interesant.

Ogariov, care nu era în stare să deseneze nici măcar un soare, nici măcar un mieluț antologic, inspira cu o plăcere neașteptată cuvintele gustoase – tempera, ulei, encaustică, acuarelă. Litografia se deosebea de gravură, lumina lui Manet de umbrele lui Rembrandt. Să citești despre un tablou și să te uiți la el. Imediat ai două canale de informații. Nu, chiar trei. Șoapta liniștită a sălii de lectură – scârțâitul parchetului și al scaunelor vechi, foșnetul poleielii – asta e deja ciocolată, adusă și mâncată de cineva în liniște, pe furiș. Șoapte, respirații ușoare, foșnetul apetisant al copertelor care se deschid. Bibliotecara aduse ultimul teanc de albume, desfăcu vinovată mâinile – altele nu mai sunt. Poate că ar trebui să te duci la Tretiakovka?

Ogariov se gândi puțin, își ascultă sinele – nu, mulțumesc, ajunge.

Nu-i vor fi de folos.

Dar, cum să nu, i-au fost de folos.

Peste mulți, mulți ani, când hoinărea prin pinacotecile din Europa, parcă răsfoia din nou albumele lăsate în patrie – nu, nu. Malia, acesta este Fra Filippo Lippi, profesor al lui Botticelli. E amuzant, vezi? Peste tot a pictat aceeași față. Și racursiul este peste tot la fel. De parcă nu știa să facă altceva. Poate că într-adevăr nu știa. Ce? Nu, este deja după secolul XVI. Sau chiar la sfârșitul lui. Poți să nu verifici. Ei, ce înseamnă asta, de unde știu? Știu, și basta. Vezi cum e făcută blana câinelui? Este glazură. A apărut chiar în secolul XVI.

Malia se apleca spre pânza închisă la culoare, uleioasă, privea uimită cățelul jucăuș, cu urechea bleagă, care era culcat la picioarele altei Danaë languroase. Cutele adânci mătăsoase, starea de bine, zgarda, greabănul, ghearele. Totul putrezise, murise, dispăruse acum multe secole. Dar nu dispăruseră în neant.

Uite, tușele astea, le vezi? Lungi, transparente? Aceasta este glazura.

Sigur ești medic? Malia dădea din cap neîncrezătoare.

Sigur că sunt medic.

În opinia mea, nu câștigi banii pe care trebuie să-i câștigi.

Ogariov râdea deloc vesel – desigur, era adevărul adevărat. Nu erau banii aceștia. Nu erau deloc așa. De ce tratez eu oamenii? Oare astea sunt adevărate? Galeria Uffizi, Muzeul de Istorie a Artelor din Viena, Galeria din Dresda, biserica de lemn fără nume care adăpostea pe un perete o frescă a lui Giotto. Probabil a stat aici ca prostul o săptămână, a băut vin, a ciupit de șolduri frumoasele rotunjoare de aici, a sărutat pâinea pe pântecele fierbinte înainte de a rupe din ea. A înmuiat-o în oțet și ulei. Oțet și ulei.

Și a plătit, uite, cu fresca asta.

A murit. Și el a murit.

Toată pictura universală nu a putut să-i aducă alinare lui Ogariov, dar, nu se știe de ce, i-a rămas în memorie, a rămas ca o povară – slavă Domnului, nu ca una moartă, s-a lăsat încetișor la fund. Seara îi spunea Maliei povești despre Rafael și Dürer, despre Botticelli și Miró. Dar atunci, la paisprezece ani, nu găsise să iubească pe cineva. Rămăsese numai mama – liniștită, monstruoasă, de care nimeni nu avea nevoie. Ogariov, arhiplin de noua sa milă, proaspăt dobândită, pentru lume (se pare că acest lucru era absolut necesar, să-i fie milă!), a văzut-o deodată, nu pentru mult timp, doar câteva luni, care apoi ei i-au ajuns până la sfârșitul vieții și chiar după aceea, încă mult timp după aceea.

Mama căra niște plase. Două sacoșe, mâinile lăsate, și așa lungi, aiurea, ieșind din mânecile jerpelite, cam scurte. Toți erau îmbrăcați cu impermeabile, la modă, foșnitoare. Ea nu avea așa ceva. Un pardesiu. Un postav dur, cenușiu. Aproape ca de manta. Un batic care-i căzuse până la ceafă. Sufletul scos, de se făcuse roșu, până în adânc, până la os. Se târa ca o gloabă. Șapte kilograme de cartofi. Două sticle de kefir. Gârbovită. O franzelă de 22 de copeici. O pungă de zahăr. Sare gemă. Greu.

Ogariov a ajuns-o din urmă, i-a luat în tăcere una dintre plase. Una, apoi și pe a doua. A scos un strigăt. Chiar că e greu. Mama s-a împotrivit speriată, trăgea sacoșele spre ea, de parcă nu-l recunoscuse imediat pe fiu. Mamă, dă-mi-

le. Ei, dă-mi-le odată! Nu e nevoie, Ivan, nu e nevoie, le duc eu. Ogariov a împins-o, aproape grosolan. Fiule, dar o să-ți rupi mâinile! N-o să le rup. Mama a început să meargă alături, supusă, cu pași mici, încercând să intre în ritmul pașilor lui, aproape de adult. E toamnă. Periferie. Pâclă. Felinare, sparte din loc în loc, ca dinții într-o gură știrbă.

În colț, aproape lângă casă, ea a mai avut o tentativă jalnică de a-și recâștiga sacoșele. Nu, mamă. Doar am spus. Lasă-mă! Tandrețe transformată în grosolănie. Zburlit, ofensat, jalnic. Rău. Ea a înțeles, nu s-a supărat. Sigur că a înțeles. Dar tata nu o ajuta? Niciodată. Să aranjeze cearșaful de plapumă. Să-i dea mâna. S-o ajute. Să țină ușa. O grijă așa de simplă, omenească. Ogariov, care nu-și permisese să-și tragă sufletul niciodată, a ajuns cu ele până la etajul al treilea. Colțuri mizerabile, pereți vopsiți cu miniu.

Lift nu e. Și nici nu va fi.

A dus totul la bucătărie. Și-a frecat umflăturile alb-roșii din palme. Nu vei mai căra sacoșe. Deodată, mama s-a ridicat pe vârfuri, s-a lipit pentru o clipă cu fața palidă, umedă. Te-ai făcut mare de tot. Ai crescut. A spus asta cu o voce pierdută, de parcă maturizarea lui Ogariov nu fusese prevăzută în niciun program. De parcă se minuna.

Noaptea, Ogariov a plâns – mai întâi ca un copil, amar, disperat, jalnic. Pentru ultima oară. Spre dimineață deja ca un adult, în tăcere. Ca un adult, a făcut jurăminte imposibil de îndeplinit, grele. Îngrozitoare. De acum nimic, nimic nu va mai fi așa. Dar, desigur, totul a rămas ca mai înainte. E adevărat, de câteva ori chiar a fost cu mama prin magazine, un circuit amplu. Două magazine alimentare, unul de obiecte gospodărești, pâine, gastronomie. Până și la Hitruška, de unde cumpărau cartofi, verdeață și, în funcție de sezon, fructe de pădure, mereu, ceapă crescută în apropiere, în suburbii. Cozi, plictiseală maximă, o rușine la fel de maximă.

Se pare că a da de mâncare familiei e o treabă de durată, plicticoasă, complicată. Drumurile lui, de mult uitate, după pâine și lapte, din copilărie, i se păreau acum un rai. Mama își arunca pe rafturi privirile neliniștite. Oare nu a trecut peste ceva necesar? Oare nu a uitat ceva? Ar mai trebui luat și detergent… Mama îl lua de mână (în prezența tuturor! În prezența băieților!). Fiule, putem să le ducem? Ce zici? O să ne descurcăm? Ogariov se smucea, din cauza milei, ca ars. Își trăgea mâinile la spate, le băga, pentru a fi mai credibil, în buzunar. Mama nu observa. Se bucura de caracterul neașteptat al prezenței

lor împreună și această bucurie, liniștită, înțepenită, o schimonosea chiar mai mult decât înțepenirea ei obișnuită.

Târau cu greu spre casă plasele uriașe, mama visa sfioasă, uite, dacă lucrurile stau așa, poate că la vară facem și renovare. Că singură nu mă descurc. Dar cu tine o să aducem și tapetul. Și o să-l lipim peste tot. Când o să se întoarcă tata din concediu, totul o să fie gata! Mereu se ducea singur. La sanatoriu, pentru douăzeci și opt de zile. Cu bilet de la uzină. Mereu. Iar el și mama rămâneau în oraș. Era inutil să întrebe de ce. Mama pur și simplu nu știa. Își scotea mănușile tricotate cam stângaci. Același palton, subțirel, în care tremura. Numai că, în loc de batic, iarna scotea din subsol un șal pufos, cenușiu. Și uite, mănușile.

Nu știu, fiule.

Dar nu au renovat.

Nu au mai apucat.

Spre Anul Nou, lui Ogariov îi apăruse o viață nouă, un vis nou. Interesant. Adevărat. Viu. O vreme, mama mai venise cu pașii ei mici alături, se ținea de Ogariov, de parcă se grăbea după tramvai, dar apoi a rămas în urmă, deși începuse să alerge, dar a rămas și mai mult în urmă, mică, jalnică, zâmbind vinovat.

Singură. Din nou singură.

Și acum pentru totdeauna.

Un bărbat se agita printre troiene, stângaci, ca o focă – aduna zăpada cu înotătoarele grele, încerca să-și ridice trupul greoi. Pleosc, poc. Felinarul stins înainte de vreme, strada întunecoasă, seară. Degeaba. Un om masiv. Nu se putea ridica singur. Ogariov s-a apropiat de el, s-a aplecat și a ridicat mai întâi căciula care căzuse – frumoasă, scumpă, pufoasă. De ren. Dacă ar fi fost atacat de bandiți, sigur i-ar fi luat căciula. Deci e pur și simplu beat. O să se mai chinuie puțin, o să obosească, o să adoarmă și peste vreo două ore o să moară înghețat. Da, așa e, nu o să înghețe, o să moară înghețat. Ogariov i-a întins mâna în tăcere. Bărbatul a dat din cap, tot în tăcere și Ogariov, înțelegând imediat, a pus umărul. A scrâșnit o dată. A mai scrâșnit și a doua oară. S-a încordat.

Stai pe vine, îndoaie genunchii. Așa o să fie mai ușor, l-a sfătuit omul dinspre care Ogariov a simțit nu un damf de alcool, ci de apă de toaletă plăcută, cam dulceagă, de vanilie, aproape comestibilă. De parcă în zăpadă se chinuia să se ridice nu un om, ci o franzelă uriașă, fierbinte. Tata se parfuma numai la

frizerie. Nu doriți să vă împrospătăm puțin? Un flacon verde cu pulverizator. Mirosul verde de „Chypre“. Puf, puf. Îndoaie genunchii, îți spun, o să-ți rupi spatele. Ogariov a ascultat în cele din urmă și – hai! – repede, ca un dop sărit dintr-o sticlă, l-a scos pe om din nămete. A scuturat căciula, lovind-o de genunchi și i-a întins-o.

Mulțumesc!

Omul a încercat să meargă, s-a strâmbat de durere, și-a sumes cracul pantalonului și, abil, și-a pipăit pulpa albă, palidă, fără păr, de parcă nu era a sa. Ca să vezi! Totuși și-a luxat piciorul. Nu era deloc beat. Pur și simplu a călcat strâmb și a căzut. În cartierul lui, trotuarele nu erau curățate de nimeni, și dacă se mai dădeau și puștanii pe gheață, atunci se făceau oglindă. Ogariov, ca vrăjit, se uita la mușchii uriași care se umflaseră pe picior. De parcă cineva legase snop niște rădăcini de copac și le lipise de un om viu. Bărbatul și-a tras jos cracul pantalonului, s-a îndreptat. Avea o față rotundă, moale, înșelătoare și un nas mic, cârn. Ca de copil.

Și tu ești zdravăn, n-am ce zice, a spus el cu respect. Ești puternic. Am o sută de kile fără puțin. Tu câți ani ai? Paisprezece, a pufnit Ogariov. Merge, l-a încurajat vesel bărbatul. Și a mai fost o recompensă. Neobișnuită. Încă o laudă. Tatăl lui în toată viața nu-l lăudase de atâtea ori cât o făcuse acest bărbat în două minute. Ogariov deja îl adora, desigur. Și căciula asta. Mirosul ăsta. Paltonul ăsta, cam cenușiu, cu dungi, întins pe niște umeri la fel de uriași, musculoși, aidoma pulpelor. Bărbatul i-a pus pe umeri mâna fierbinte, l-a bătut blând, ca pe un cățeluș. Cam jigărit. Dar oricum e puternic. Numai mușchi. Vino la Casa de Cultură. Să întrebi de Valeri Viktorovici Matiukin. Bărbatul a mai făcut un pas, călcând pe piciorul suferind, de parcă încerca să se obișnuiască cu durerea și, după ce i-a strâns mâna lui Ogariov, a început să meargă șchiopătând pe trotuar. Vreți să vă conduc? și-a venit în fire Ogariov, dar bărbatul, privind în urmă, l-a liniștit – o să ajung eu, nu te teme. Și să vii neapărat. O să fii campion.

Ogariov s-a dus și a petrecut la secția de haltere patru dintre cei mai fericiți ani din viața lui. Desigur, campion nu a ajuns. Matiukin a greșit. În sala de sport minusculă, asudată, printre înjurăturile bubuitoare și alunecoase, Ogariov a devenit protestatar.

Nu, de fapt, nu se produsese nicio minune. Desigur, tradiția literară, care mult prea des și autoritar înlocuiește pe meleagurile noastre viața adevărată, cere cu insistență răsplătirea eroului pentru efortul său. Transformarea dintr-un

prostuț în lebădă. Tatăl făcut de rușine, colegii de clasă învinși, Netocika îndrăgostită, plecarea severă și singuratică spre orizontul aprins de viitoarele rezultate. La început o încăierare scurtă și bărbătească cu huliganii care nu se așteptaseră deloc de la neterminatul de ieri la asemenea croșeuri și figuri. Și Ogariov citise despre asta de mii de ori. Apoi și văzuse – când a descoperit cinematograful, încă o realitate pasionantă, care concura periculos cu realitatea, cenușie, prăfuită, care se îmbina prost pe la cusături.

De fapt, ce am fi făcut noi fără Hollywood?

Ce ați fi sperat? Cum ați fi trăit?

Dar nu, nimeni nu a observat nimic, se înțelege. Cărțile pe care Ogariov continua să le înghită nu intrau în programa școlară în niciun fel, chiar dacă erau o parte a ei. Astfel, *Război și pace*, care îl uimise, așa cum altădată uimeau catedralele medievale, simple, uriașe, pătrunse de lumină și timp, conform manualului era considerat un roman care exprimă o tulbure „idee populară", dar despre lucrurile cele mai importante și mai interesante nu se scria nimic. E adevărat, odată Ogariov a încercat la lecție să spună ce-l impresionase și-l atrăsese în roman, mă rog, cel mai mult. Nu piciorul tăiat al lui Anatoli Kuraghin, nu atacul gărzii de cavalerie (Doamne, mai țineți minte? – pe mii de cai niște bogătani, tineri, frumoși, din care au rămas în viață numai optsprezece persoane), nu Natașa Rostova pe care imediat a disprețuit-o, așa cum poți s-o disprețuiești numai pe sora ta mai mică, ci o iconiță. Ei, o iconiță de argint pe care prințesa Maria i-a pus-o la gât lui Andrei Bolkonski la începutul cărții. Iar la sfârșit, soldații o iau de la gâtul prințului rănit, de-acum e o mică iconiță de aur, pe un lănțișor de aur – și această mică inexactitate a lui Tolstoi era martorul cel mai clar și mai incredibil al mersului puternic al timpului romanului, care, de groază și fericire, îl făcea pe Ogariov să i se zbârlească părul de pe antebrațe.

Dar când el, încurcându-se în cuvinte, bâlbâindu-se, ajutându-se cu mâinile și chiar cu umărul, a încercat să povestească despre asta la oră, colegii de clasă, morți de plictiseală, nici măcar nu au început să fornăie de râs, iar proful de literatură, un bărbat acru, care bea din greu, doar a ridicat din umeri și i-a pus lui Ogariov un punct în catalog, care amenința să se transforme într-un doi adevărat, dacă până la ora viitoare, idiotule…

Ei, și așa mai departe, și așa mai departe, Konduit și Șvambrania[7], schițe ale bursei, tocit de la cutare la cutare.

Succesele sportive ale lui Ogariov nu erau nici ele bune la ceva, și așa au rămas, nebăgate în seamă. Desigur, antrenorul se bucura de fiecare altă nouă greutate pe care o ridica, îl bătea pe umăr, îl împingea să bată recorduri, dar nici măcar suta de kilograme metalice nu-i adăugaseră lui Ogariov vreo picătură de agresivitate exterioară. În continuare era împins, înghiontit – la coadă la cantină, în pauză, fără să bănuiască nimeni că el, chiar fără cel mai mic efort, ar fi putut să-i rupă clavicula oricăruia dintre ofensatorii săi. Care, de fapt, e un os tare. Și Ogariov se dădea la o parte supus. Intra de bunăvoie în umbră. Nu avea nici măcar o tentativă de a se expune, și a rămas așa pentru toți, un locuitor cenușiu, posac, tăcut, din penultima bancă.

Desigur, acesta era un defect de personalitate. Probabil înnăscut. Sau poate că era pur și simplu o luxație capricioasă a voinței, un cadou neașteptat de la scumpul lui tată, dar Ogariov, pentru tot restul vieții, nu a mai învățat să se integreze în sistem. Pur și simplu nu știa cum s-o facă. Nu înțelegea. Și nu a înțeles niciodată. De aceea a și rămas așa, un medic obișnuit, remarcat numai de către cei care într-adevăr se simțeau rău.

Cei vioi, gălăgioși, pur și simplu obraznici ocupau cu ușurință locurile cele mai bune și nicio dreptate universală nu acționa acolo unde intrau în acțiune coatele puternice și un orgoliu la fel de puternic, imbatabil. Cât timp Ogariov se gândea serios, încordat, chinuitor dacă are dreptul să se exprime și dacă e demn să fie ascultat, ieșea deja în față unul care nu era capabil să se îndoiască din principiu și de aceea fericit, Doamne, total fericit. Încrezător în sine. În faptul că e inteligent. Cel mai bun. Singurul pe lume.

Apogeul înfloririi acestei stupidități obraznice a venit chiar la apogeul rețelelor de socializare. La drept vorbind, una a generat-o pe cealaltă, mai bine zis, una a parazitat-o pe cealaltă, a fost o adevărată sărbătoare a unui hoit nutritiv – milioane de postamente minuscule de pe care, așezați sau ridicați în vârful picioarelor, urlau despre sine milioane de napoleoni minusculi.

Ogariov, slavă Domnului, e deja matur, nu se hrănește cu iluzii inutile, s-a mirat cum de pot mii și mii de oameni să nu înțeleagă câtă demnitate este în tăcere. Doar acest lucru era evident – cel mai tare se auzea tocmai toba goală. Onestitatea, adevărul, credința, curajul, talentul – toate lucrurile cele mai bune cu care se putea lăuda un om existau în lipsa de sunet, în mutenia unei munci neobosite, prea puțin observată și doar de aceea având rezultate. Nabokov care țipa despre genialitatea sa, Lev Tolstoi care avea sute de postări pe zi – uite, am mâncat, uite, m-am căcat, uite, am scos un cuvânt înaripat. Era imposibil.

Fizic imposibil. „Facebook“ trebuia să fie inventat numai pentru a ne arăta adevărata măreție. Epoca unor laude sterile. Pustie, murdară, fațetată ca un pahar.

Și cine știe, dacă Ogariov n-ar fi avut sala de sport de la Casa de Cultură, poate și el la patruzeci de ani s-ar fi umflat în pene, precum ceilalți – ar fi țopăit, ar fi dat din mâini, ar fi țipat. Uite, uite, eu, Doamne! Uite ce mai băiat sunt. Contest, fac ratatouille cu gâturi de rac, salvez lemmingi, mă lupt cu răul universal. Uite-mi țâțele, uite-mi pisicuțul, băiețașul meu dulce, mărgeluțele mele, lumea mea minusculă, neînsemnată, de care nimeni nu are nevoie. Desigur, mulți strigau de disperare, de spaimă, era Uhov, Uhov al lui Kataev, Uhov, Uhov, care-și zgâria disperat pe perete numele, înainte să fie dus la execuție. Dar pentru cei care aveau curajul și demnitatea să tacă, totuși timpul avea altă însemnătate. Tot strângând mereu în sala de sport halterele vechi, care scârțâiau (desigur, nu halterele scârțâiau, nici măcar mușchii – voința), Ogariov a înțeles un lucru neobișnuit de important. Avea o limită. Fiecare avea. Fiecare. La fiecare antrenament, ei, cu mușchii lor mici, niște adolescenți slăbuți, după ce-și făcuseră cei patru kilometri de încălzire în jurul stadionului, se adunau în jurul unei mese mari pe care, sub un strat gros de plexiglas, se afla planul de activitate.

Presa de banc, *deadlift*, ridicarea pe piept – Matiukin, imperturbabil, le calcula greutățile de azi în procente în plus față de limită. Și limita se stabilea ușor – era greutatea pe care nu poți s-o ridici de la pământ. Tocmai prezența acestei limite îl făcea pe om, om. Dar lucrul cel mai important nu era că limita aceasta exista, ci că ea putea fi depășită. Sute, mii de mișcări monotone, efort după efort, smuls după smuls și limita se îndepărta. Șaizeci de kilograme ridicate se transformau în șaptezeci. În șaptezeci și cinci. Acesta era rezultatul vizibil al muncii grele. Acesta era adevărul. Adevărul curat și cinstit. Părul rar pe pulpe, bătăturile de piatră din palme, o dâră pilită pe unghiile degetelor mari pentru o priză mai bună, colofoniu, magneziu cu care se dădeau pe pulpe și pe piept – Ogariov credea în faptul că răbdarea și munca depășesc tot tocmai datorită lui Matiukin. Doar rezultatele numeroase, cinstite, grele duceau la un rezultat adevărat. Din fugă puteai pune mâna pe ceva numai o dată. Și atunci din întâmplare. Era domeniul lașilor și al ticăloșilor. Bucuria adevărată era adusă numai de munca adevărată. Expresia genială a lui Gumiliov – ce mai inteligent sunt eu? Eu, slavă Domnului, am o profesie – și Ogariov suferise și înțelesese asta în sala de sport.

Și cum de nimeni nu observase că devenise puternic? Că crescuse? Ce băiat liniștit, plin de demnitate se făcuse? Cum a început să se respecte – pe neobservate, tăcut, pentru fapte, nu pentru strigăte? Din 1985 până în 1987, Ogariov obținuse lucrul cel mai important – devenise om. Rămăsese doar să-și aleagă o profesie. O cauză pe sufletul său. Dragul meu om. O cauză pe care s-o slujești. Răspund pentru tot. Cele mai plicticoase cărți. Numai când vezi titlurile te ia cu tremurat. Ogariov nu se gândise niciodată la medicină. Sfințenia în mod clar nu era de el. Nici să nu-i cereți asta.

Așa cum se întâmplă adesea, restul vieții sale a fost stabilit de un șir de pași mici, neobservați. Niște cârlige mici, niște rotițe, niște caneluri invizibile, o pană de porumbel care a căzut imponderabilă pe spinarea unui taur care a fornăit de oboseală – Dumnezeu niciodată nu făcea economie de timp pentru niște mărunțișuri, pentru o adunare rafinată a unor detalii, pentru niște fleacuri drăguțe, observate numai de El. Cât făcea numai evoluția, Doamne Dumnezeule – uite, e greu să găsești un argument mai imbatabil care să demonstreze existența lui Dumnezeu. Această muncă minuțioasă, minunată, pe care o vede orice naturalist – inimă cu o singură încăpere, cu două încăperi, cu trei încăperi, în fine, cu patru încăperi – și uite, tare bine am mai gândit asta, ce idee bună, ia să încercăm să mai învârtim încă puțin și să vedem ce-o să mai iasă. Salut, crocodilule! Tocmai pe inima ta m-am antrenat când l-am făcut pe primul om. Un banc de lucru spațios, milioane de ani de muncă de precizie uimitoare, o oboseală plăcută în umeri, degetele aspre, o mândrie ascunsă a unui meșteșugar și profesionist.

În clasa a X-a, absolvenții erau mereu purtați pe la zilele porților deschise în tot felul de universități – lifturile sociale, deși scârțâiau de vechime, încă mai funcționau fără întrerupere. Din inerție, țara nu era indiferentă cu privire la ce va fi mai departe și rămânea un nimeni doar un individ cu adevărat fără minte și leneș sau vreun geniu nesupus. Ceilalți erau aleși repejor, cei mai talentați de fapt erau cultivați din copilărie, erau selectați, îngrijiți, se alegea pleava, era suflată pulberea omenească până ce rămâneau în mână doar boabele întregi, coapte, fierbinți. Desigur, pe Ogariov, un mediocru puternic, cinstit, nimeni nu-l vâna cu prea mare atenție. De aceea, el, cu naivitate și chiar convins, nu știa ce vrea să fie până ce a fost alungat cu gloata la Facultatea de Medicină care tocmai se renovase, strălucitoare, ireală. Amfiteatre uriașe, noi-nouțe, îngrijite, laboratoare, coridoare incredibile de trei sute de metri pe care mergeau repede,

chipurile, cu treburi, studenți în halate albe, și dinspre fiecare se simțea un curent puternic de libertate adultă tot ireală, uimitoare.

Ei, nu, va trebui să disece și broaște, se strâmba disprețuitoare Netocika (Doamne, ce proastă mai e! Chiar că e proastă!). Și a murit deja pentru totdeauna. Pentru totdeauna. Ogariov de la prima vedere s-a îndrăgostit nu de medicină, ci de Facultatea de Medicină. Acasă era mizerie, înghesuială și trist, cartierul natal se învechise și el repede, începuse să miroasă urât, ca o cârpă veche de șters pe jos uitată într-o căldare, iar această clădire nouă, uriașă, venea cu totul din viitor. Ogariov a ales ziua de mâine. O lume curată, sterilă, liberă.

Și a greșit.

Medicina s-a dovedit a fi o cauză străină, neînțeleasă și chiar neplăcută. Relativa ușurință de la admitere (băiat, sportiv, moscovit – nu are nevoie de cămin, nu va intra în concediu de maternitate, rezistent psihic) a fost înlocuită de un iad inimaginabil în primul an de studii. Latină, trei chimii, fizică, biologie, istoria PCUS – erau de toate, ca la școală, nu pentru minte, nici pentru inimă, plictisitor, plictisitor, plictisitor. Dar anatomia! Despre care fusese prevenit, cu care fusese speriat și care s-a dovedit a fi mult mai rea decât tot ce-și putuse imagina Ogariov. Toceală absurdă, fără rost, fără sfârșit. Termeni care în principiu nu aveau niciun sens, o fotografie însângerată pălită de oboseală în atlas, snopi de nervi albi, cotloane, organe, cavități, fibrele mușchilor. După ce a trecut cu mare greutate de prima sesiune, Ogariov, spre primăvară, era gata să recunoască față de propria persoană că făcuse o greșeală. A abandonat sportul (sărmanul, sărmanul Matiukin), cronic, nu, nici măcar așa, pernicios, nu mai dormea, dar nu i-a fost mai ușor. Tata avusese dreptate – proștii nu au ce căuta la facultate. Trebuia să fi abandonat medicina cât nu era târziu, cât resturile de orgoliu încă se mai puteau zări pe fundul căldării de gunoi. Dar el cu disperare nu voia să plece. La urma urmelor, tuturor le era greu în primul an – numai un idiot putea trece cu ușurință prin atlasul lui Sinelnikov, capabil să rețină fără rost orice volum de informație. *Rain man*. Câți ani să mai trăiești fără filmul ăsta… Dar nu, nu pot, pur și simplu nu mai pot să repet cu orele, ca un elev medieval, turuind *ingentes ac immortales habendas esse gratias ijs, qui opus antiquioribus elaboratum temporibus restituunt*… Și din nou – *Ingentes ac immortales habendas…*

Și totul doar pentru ca să mai meargă câțiva ani pe coridoarele largi și apoi toată viața să joace rolul Doctorului Au-mă-doare?

Ogariov, de aproape nouăsprezece ani, bine făcut, cu mușchi tari, puternici (apropo, i-au ajuns pentru toată viața, și peste mulți ani Malia scotea exclamații când îl lua de braț – palma ușoară, fierbinte, bicepsul rotund, fierbinte, care parcă reținuse pentru totdeauna forma sa ideală), noaptea mai că nu plângea de oboseală și disperare. Cineva trebuia să ia o decizie pentru el, ce să facă, oricine, numai nu el însuși. Dar părinții nu-l puteau ajuta cu nimic, tata, ca întotdeauna, nu voia, mama suferea în tăcere din cauza migrenelor tăcute care deveniseră din ce în ce mai dese, din ce în ce mai insuportabile. Uite, o să te faci doctor, fiule, o să-mi iei tensiunea uneori… Se uita rugător, jalnic. Întindea mâna rece, sfioasă, să-l atingă. Și nu o făcea.

Măcar de-ar fi fost un război, să fi început cumva…

I-a salvat pe toți Iazov, ministrul Apărării al URSS, care dintr-odată a avut ideea să-i ia la armată pe studenții până atunci intangibili – de parcă chiar se simțea un război apropiat, pe atunci toți tânjeau după asta, toți, fără excepție, toți îndrugau – să fie și mai tare furtuna. Congresul al XXVII-lea al PCUS. Cursul spre perestroika și accelerare. Cutia poștală strâmbată din cauza vechimii în scara demoralizată de repulsie. Pisica Pihariovilor de la etajul al doilea în curând o să facă o gaură aici, mama ei!

Ogariov ținea în mână convocarea – și, pe cuvânt de onoare, nu era om mai fericit pe lume decât el. Numai armata putea fi soluționarea tuturor problemelor lui, desigur. Armata, războiul. Așa se întâmplă adesea. Legea conservării durerii. Uneori, pentru a salva viața unui om, trebuie să iei un mare număr de vieți ale altora. Sau să iei în schimb una singură, dar din nou, una total nevinovată, străină. Ogariov deocamdată nu știa asta, de aceea puțin îi păsa. Se ducea în armată, la dracu. A fost luat la armată! Măcar o vreme să nu te gândești la nimic. Să nu iei nicio decizie. La punctul de recrutare din oraș, de pe Ugreșka, „cumpărătorii“ l-au ales printre primii. Student din anul I, halterofil strălucit, ochi albaștri, păr blond, păr bogat, forma capului, naționalitate, statură, greutate. Denivelarea palmelor e pur și simplu neobișnuită. E anul 1988. Primăvară. Marșul de rămas-bun.

Uraaa!

Nu aud, soldați!

Uraaaaaaa!

Pe 3 iulie 1989, Ogariov stătea de pază.

Mai bine zis, nu stătea, ci dădea roată, conform regulamentului serviciului de pază, perimetrului obișnuit. Un centru de calcul, monoton, lung, ca o baracă

de închisoare, cu ferestre înguste, acoperite de gratii, ca la închisoare. Încă un centru de calcul, rotund, uriaș, de beton. Îhî, chiar rotund, ca un circ. Înăuntru, conform zvonurilor, erau îngrămădite niște computere de dimensiuni ciclopice. Dar poate că nu era nici dracu acolo. Sau erau păstrați cartofi pentru iarnă. Taci, dușmanul te aude! Farfuria cosmică a sistemului de antene și transmisie. Șiruri de sârmă ghimpată în dreapta și în stânga, sistemul de sârmă „Radian", „Sosna", din nou sârmă ghimpată, invizibilă, care se răsucea foarte comod în iarbă, fâșia de control și urmărire gata să-l primească pe dușmanul care-și pierduse vigilența. Nu se știe de ce, Ogariov era pus cel mai des de gardă tocmai aici, la SAT, așa că el chiar începuse să considere sistemul de antene și transmisie ca fiind al său, aproape o rudă. Monstruozitatea asta aiuritoare avea nevoie de protecția lui personală.

Nu te teme, surioară, nimeni n-o să te atingă.

Dincolo de toate granițele de pază, venind aproape de obiectiv, se afla taigaua. Înainte de armată, Ogariov o considera un fel de Pădure din *Melcul pe povârniș*[8], o biomasă care scotea tot felul de sunete de neînțeles și care respira, plină de secrete periculoase, prin care nu te puteai strecura deloc. E o prostie, aberații livrești. Niște invenții absurde ale moscoviților. Taigaua din Karsnoiarsk-26 se dovedise a fi uimitor de curată, chiar solemnă. O pădure de pini prin care se putea trece, doar în mijloc mai greu de străpuns cu privirea, care se contopea formând un miraj compact, înfricoșător. Trunchiurile drepte, grandioase, care se legănau greu și neobosit chiar și când nu bătea vântul, scoteau niște gemete cu adevărat monstruoase, joase, ca un mârâit, de parcă cineva, acolo, în mijlocul taigalei, ajungea la ultimul stadiu al durerii și disperării și devenea om.

Iarna era frig, apropo, aproape incredibil. Până și cu cojocul de gardian.

Nu se știe de ce, mai ales fundul îți îngheța.

Dar pe 3 iulie, la Krasnoiarsk-26 era căldură mare.

Ogariov mergea pe drumul santinelelor. În această îmbinare de cuvinte era ceva atrăgător, copilăresc. Aproape fericit. Drumul santinelelor. Ca drumul soldaților pe front. Ogariov era în armată de puțin peste un an și se obișnuise de tot cu armata, așa cum te obișnuiești cu o încălțăminte la început nu prea comodă. Pur și simplu pentru că nu ai alta și, desculț, vă dați și dumneavoastră seama, nu poți ajunge prea departe. Serviciul militar, în care își pusese mari speranțe, la început îl înnebunea prin debilismul lui deschis: ochi holbați,

instrucție fără sfârșit, ordine date de sute de ori și fără cel mai mic sens. A nu gândi și a nu face ceva se dovedise la fel de complicat ca a gândi. Dar, încet, încet, nu imediat, armata a început să prindă conținut. Până și înțeles.

Ogariov, bătut mereu la cap de tată, care niciodată nu se cobora să-i explice ceva, știa să se supună, dar nu-i plăcea asta. Și nu suporta deloc violența. Lătratul „culcat-sculat", întoarcerile și opririle smirnă, toată antrenarea de multe ore, plicticoasă, a unor reflexe simple și foarte condiționate i se păru multă vreme culmea stupidității. El voia să înțeleagă ce face și de ce. Asta era uimitor, la dracu. Să sari ca un ursuleț, să alergi cu toate efectele asupra ta, să te târăști pe burtă în noroi – Ogariov nu era în totalitate împotriva lor, la urma urmelor, era doar o pierdere de timp așa, ca între băieți, un joc grandios de-a războiul, numai că având arme adevărate și o oboseală adevărată. Era la fel de normal și să primești o cizmă ghintuită în plex, trebuia să faci abdomene, Ogariov înțelegea asta, și la sala de sport adesea avea parte de dureri, dar acolo rezultatul și scopul final erau clare și simple, se contopeau, la urma urmelor, așa cum se cuvenea, unul cu altul. Sutele de întoarceri și de exerciții se transformau în masă musculară, într-un corset tare, masiv, care-ți strângea spatele, spatele se îndrepta la smuls, la ridicare – doar ridici greutatea cu spatele, știți asta, nu? Și graficul, îndoit sub povara înjurăturilor, se ridica spre o altă înălțime, record. Ogariov lua 110 la ridicare. Destul de bine pentru un băiat dintr-un cartier muncitoresc. Dar să te sprijini o dată în palme, de două ori – să faci așa întinderi treizeci de minute în șir – asta pentru ce? Să aperi patria? De asemenea, Ogariov trăgea cel mai bine din companie. Mai bine petrecea la tir aceste treizeci de minute, pe cuvânt, tovarășe căpitan.

Comandantul companiei, căpitanul Țîbulin, un om amuzant și înfricoșător, cu o burtă strâmbă și cu niște ochelari idioți, rotunzi, ca ai lui Dobroliubov, cărora, nu se știe de ce, le spunea *oculari* (a omorî este o profesie ca toate celelalte, oricine e bun pentru ea, uite, eu, de exemplu, sunt bun și cu ochelari), răsufla nemulțumit. Pe moscoviții care mai erau și studenți nu-i iubea deloc, din motive pur soldățești, și avea și de ce. Dar Ogariov i-a plăcut lui Țîbulin – celui colțos nu-i vii așa de ușor de hac. Era clar că din Ogariov va ieși un soldat așa cum faci un glonț din rahat, era mult prea inteligent. Dar ofițerul putea primi ce-i trebuia. Ia nu te mai gândi așa, Ogariov, îl sfătuia Țîbulin din tot sufletul. Dacă te gândești, te doare mai apoi. Pur și simplu îndeplinește ordinul. Ogariov îl îndeplinea, dar, când făcea asta, se încrunta demonstrativ și comenta acid, abia auzit, dar astfel încât comandantul

companiei să audă, ai descompus, înțelegi, atmosfera morală indusă de Țîbulin în subunitatea militară.

Și a încasat-o pentru asta.

Tinerii soldați, slăbiți, transpirați după *sparring*, au scris cu smoală, lângă pancarta de placaj cu lozinca artizanală, „Să-i dăm patriei un serviciu militar perfect!“, Ogariov, apropo, a fost cel care o pictase – cu tocul, chiar fără tipar, totuși e un băiat talentat, păcat că e moscovit. Fumau toate porcăriile – se considera un mare noroc să faci rost de „Prima“. La magazinul pentru soldați se vindeau numai țigări din Coreea de Nord, „Chindallae“, cu un far albastru, și „Kumsudae“, cu o pasăre galbenă pe pachet. Mai erau numite obielele lui Ho Și Min. O mare mizerie. Pur și simplu imposibile. O armă de distrugere în masă. Și oricum, fumau, trăgând alene un fum, cu nesaț, și nici nu fumau, erau niște cretini tineri, sănătoși, goi până la brâu. Carne de tun. Fornăiau, rânjindu-și dinții albi. Ca niște oameni mari, ca niște adulți, dându-se mari, scuipau în praf. Ogariov s-a aplecat puțin, ca să ia de la un coleg flacăra mică a chibritului, a tras cu plăcere în nas mirosul proaspăt, de pucioasă, îi plăcuseră mereu chibriturile, sunt gustoase, apropo, și de ros, la fel, așa că strigătul neașteptat „culcat“ l-a luat total prin surprindere, total nepotrivit. Avea ambele mâini ocupate (să protejeze flacăra chibritului), în dinți era țigara încă neaprinsă, spatele era aplecat, picioarele – dracu mai știe ce mai era și cu picioarele, Ogariov uitase de ele, pentru că în următoarea fracțiune de secundă în fața nasului său se aflau porii mari ai asfaltului prăfuit și o furnică neagră care, agale, legănându-se de pe un picior pe altul, îi depășea. În apropiere căzuse bățul de chibrit stins. Iar din locul care era protejat de capul tuns al lui Ogariov ieșea din pământ, legănându-se ușor în panou, o lopată de genist. Și tăișul ei, ascuțit cu dragoste de către căpitanul Țîbulin, tăia cu grijă primul „a“ din cuvântul „Patria“, de parcă dintr-odată cineva îl rostise cu accent.

Ceilalți soldați rămăseseră în picioare, înmărmuriți, de parcă se jucau cu căpitanul de-a „Marea se leagănă – unu“. Numai Ogariov era întins pe jos, în piațetă.

Ai înțeles acum? a întrebat Țîbulin, scoțând fără efort lopata din panou. Ogariov, încet, ca în vis, s-a ridicat, a dat din cap. Furnica încă se mai târa. Chibritul arsese de tot, scorojit. Așa va fi mulți ani. Mulți, mulți ani.

Doar îți spun, o să ajungi un ofițer remarcabil, a rostit comandantul satisfăcut și a luat lopata. Numai să ai puțină îndârjire în tine.

Uite, degeaba spunea asta.

Ogariov avea îndârjire cu carul.

Trei iulie 1989. Luni. Amiază. Secolul XX. Căldură mare. Ce-i mai iubea Ogariov pe frații Strugațki, până și imposibilii lor *Stagiari*! Oricum îi iubea. Să citească. Culcat, pe scaun, în picioare. La masă. La toaletă. Hei, ce faci, ieși de acolo sau nu? Ce, ai înghițit o sfoară?! În troleibuz, agățat de bară. În metrou, cu spatele sprijinit de peretele tremurător, care mergea repede. De fapt, a citi însemna a trăi.

În taiga, deodată se auziră focuri de armă – nu foarte departe, surd. Nu e nimic uimitor, localnicii vânau în taiga cu mult înainte de apariția lui Krasnoiarsk-26, aici vânau toți, inclusiv băietanii, puțin mai mari decât carabina – desigur, se făcea braconaj pe ascuns. Doar trebuia să mănânce și ei ceva. Mai ales în anul 1989 – URSS se prăbușise, stătea neputincioasă în noroi, schimonosită la față, jalnică, ca un bătrân beat care-și pierduse căciula, soția, conștiința, înfățișarea umană, dar încă viu, nu se știe de ce, viu. Republicile foșneau în jur, fugind, fiecare cu suveranitatea sa furată în dinți, în „Izvestia“ s-a publicat pentru prima dată o reclamă comercială privată, în țară oamenii făceau proteste, declarau greve, totul pârâia pe la cusături – Ogariov nu remarca nimic. Ieșeau cărți, cărți, cărți. Retipăriri, arhive, ediții antume care nu se mai publicaseră niciodată până atunci, noi-nouțe, calde, abia ieșite din sertarele birourilor.

Era chiar mai interesant să citești decât să trăiești.

În permisie Ogariov a smuls dintr-o librărie *Maestrul și Margareta* de Bulgakov, a ținut-o lipită de burta sa fermă, tânără, pierit de fericire, de parcă era un copilaș adus de la maternitate, dar ce să mai vorbim – de parcă era o sticlă de vodcă chinuită, obținută după o coadă lungă. Ofițerul de serviciu din unitate, locotenentul-major Zlotnikov, s-a uitat la copertă, a scrâșnit și și-a luat lumea în cap, dragul de el, cititor sovietic puțin scrântit, un domn nobil, mai apoi a devenit și el scriitor de science-fiction, chiar destul de cunoscut, și de fiecare dată când dădea cu ochii de un volum al lui pe un raft al magazinului, Ogariov zâmbea și-și amintea de Krasnoiarsk-26, de strada Școlnaia, asfaltul desfundat, coperta caldă, Koroviev, Behemot.

Degeaba gonește așa mașina instituției, spunea obraznic Motanul, rontăind o ciupercă.

Fornăia noaptea în cazarmă, că era cât pe ce să fie luat la bătaie. Noroc cu Stankus care, cu ochii abia deschiși, răcnea așa de tare, că toți o luau la fugă prin colțuri ca gândacii, era un lituanian zdravăn, ca muntele său, îl respecta

foarte mult pe Ogariov, nu se știe de ce, îl considera de-ai săi, de la țară, din cătun, în ciuda aiurelii evidente a acestei convingeri sincere. Și tot de-ai lor era considerat Ogariov de către polonezi, tot lituanienii, cu Stankus, dimpotrivă, extrem de ostili, pentru că-și împărțeau cu noi slănina, nu-și puteau ierta sângele vărsat de demult.

Toți îl considerau pe Ogariov de-ai lor. În afară de el.

Desigur, trebuia să fi rămas în armată. Acum și-ar fi încheiat serviciul și ar fi ajuns un maior zdravăn, ar fi înăbușit un complot și ar fi curățat dracului toate mizeriile astea. Ei, măcar ar fi încercat. Ar fi murit erou, împușcat, rău, ar fi stat, ca într-o carte bună pentru copii, lângă un perete de cărămidă, ar fi ros un fir de iarbă, ar fi râs ca un bărbat, ca Nikolai Gumiliov, nu, ar fi mers pe un coridor, ca într-un film pentru adulți, pe lângă niște uși bine închise, pe lângă ele, cititorule, pe lângă ele, spre celula respectivă – un zăngănit, un pas spre perete, un pas înăuntru, o împușcătură în ceafă. Sângele care curge pe un jgheab de beton chiar spre Dumnezeu.

Sau, cel mai probabil, ar fi început de mult să bea serios, de disperare, de rușine, de plictiseală, într-o garnizoană îndepărtată.

Orice, numai nu ce are acum.

Împușcătura a mai bubuit o dată. Puțin mai aproape. Era oarecum ciudată, parcă nu era adevărată, și Ogariov tot nu s-a speriat, ei, vânează, poate că vor să împuște mai mulți porumbei mici pentru prânz, de fapt, oare sunt porumbei pe aici? Soldații tineri, de exemplu, la nevoie mâncau șerpi – nu-i nimic, erau chiar gustoși. E adevărat, nimeni nu consuma gloanțele pentru ei. Asta era prima greșeală – desigur, să nu mănânci șarpe. Și să nu te gândești că e luni. Localnicii vânau numai sâmbătă sau duminică. Era o perioadă scurtă de beție și libertate. De luni până vineri ei, așa cum li se cade unor cetățeni cuviincioși, intrau în jugul monoton, ca, pas cu pas, să tragă la el, până nu mai pot, viața împovărată în direcția morții inevitabile.

Trei iulie era într-o luni. Luni. Dar în armată la Ogariov toate zilele erau luni. Erau niște zile absolut identice.

A mai făcut câteva zeci de pași, cizmele scrâșneau din plin pe pietriș, centrul de calcul rotund rămăsese în spate și în stânga, încă vreo trei sute de metri și, pe un arc abia observat, o va coti în spatele centrului și se va îndrepta spre ghereta de pază. În scurt timp punctul de legătură, ridicol, de fapt, o glumă – un stâlp mic, care ieșea din pământ. Trebuia să scoată din geantă receptorul telefonic cu mufa ce ieșea din fundul negru de ebonită. Receptorul era pus în

priză, santinela raporta cu vioiciune că e la punctul de legătură cutare, totul e curat, tura e normală. În apropiere de punctul de legătură se ridica buncărul – de fapt, o mică tranșee, până la brâu, din care trebuia să se tragă spre dușmanul probabil, dacă deodată acesta va fi nu numai probabil, dar și vizibil.

Ogariov a scos din geantă receptorul, l-a lipit de stâlp, așteptând să audă păcănitul. Mirosea a smoală fierbinte. Aerul era sonor și auriu de la căldură. Tare mult mai voia să fumeze. Punctul de legătură patru, începu el alene, dar operatorul îl întrerupse – patru „Radian", la armă! Ogariov scuipă. Nu avea deloc chef s-o ia la fugă. Probabil „Sosna" se stricase. În gheretă începu să răsune semnalizarea – respingător, insistent, clipea lângă nasul operatorului beculețul de pe pupitru. Stankus, amețit de plictiseală, cu capul greu culcat pe masă, probabil nici nu se trezise. Repetați, rugă Ogariov, fără să se neliniștească deloc. „Sosna" se strica des – de la vânt, de la ploaia puternică, dracu mai știe de la ce. Semnalizarea nu însemna niciodată nimic. Se putea întâmpla ceva rău cu oricine, dar nu cu ei, optsprezece aiuriți, apărători turbulenți ai Patriei lor care nu mai dorea să fie măreață. Asta era a doua greșeală. Poți să nu crezi în adversar. Nici în moarte. Dar niciodată să nu-l subapreciezi pe Dumnezeu.

Patru, „Radian", la armă! mai răcni o dată operatorul, și mai vioi, judecând după voce, el și Stankus moțăiau acolo pe prici. E cald. Ogariov ar fi luat-o agale pe poteca santinelei până la punctul de pază și ar fi moțăit și el în voie. Și-a îndreptat automatul pe umăr și a mărit pasul. Era ceva ciudat. În capul fierbinte se învârtea ceva, ceva nu era în ordine, se agăța ca un dinte, parcă îl deranja. „Radian", își dădu el seama. Operatorul a spus „Radian". Deci „Sosna" sunase deja. Deci nu e vântul. De fapt, nu e deloc vânt, la dracu!

Ogariov și-a săltat automatul pe umăr și a luat-o la fugă. Asta a fost a treia greșeală, ultima. Ultima din viața aceasta care i se dăduse. Dacă nu ar fi avut automatul în mână. Zece secunde de prisos. Poate cinci. Dacă. Dacă. Dacă. Undeva, departe, pe cealaltă parte, tropăind cu cizmele, fugea și Stankus de la punctul său de pază.

Ogariov a ajuns primul.

Dar înainte de asta a văzut un om. El l-a văzut. Înalt, stând pe vine lângă „Radian" – lui Ogariov i se păru o clipă că omul e negru de tot și neted, parcă era o focă sau un scafandru militar, era o prostie și, nu știu de ce, ridicol – imediat răsfoi repede în minte paginile a zeci de cărți, numai romane cu spioni, numai fapte de eroism ale spionilor, toți oameni-amfibii și, nu se știe de ce, chiar și Duremar, ud, plin de noroi. Un cuțit la gâtul lui Mowgli, un cuțit la

brâul lui Ihtiandr. Borșul care picurase dintr-o lingură uitată pe pagina deschisă. Nu mai citi la masă, de câte ori să-ți spun, căposule!

Omul s-a ridicat.

Dracu știe cum de o fi trecut de toate barierele.

Stai, înapoi! începu să urle Ogariov.

Omul nu a ascultat – a pornit spre el, cumva ciudat, balansându-și și depărtându-și mâinile, de parcă nu mergea pe pământ, ci pe o funie întinsă deasupra capetelor unor gură-cască cu inimile oprite, un Tibul absurd, un gimnast negru care încerca să se salveze din piață.

Stele prin lunetă.

Stai, o să trag!

Omul a mai dat încă o dată din mâini și Ogariov a văzut un pistol.

Imediat s-a făcut foarte liniște.

Ogariov a păcănit silențios din stegulețul siguranței, automatul s-a smucit, imponderabil, de parcă era de jucărie, trimițând în aerul fierbinte un singur glonț, Stankus fugea silențios, cu gura groaznică, neagră, deschisă, foarte aproape, foarte aproape.

Omul a mai făcut un pas, apoi un gest ciudat, parcă ar fi încercat să se acopere sau să zboare și atunci cele zece secunde care-i fuseseră alocate lui Ogariov, în fine, au trecut. Siguranța a sărit jos cu încă o diviziune și Ogariov, scurt, cu grijă, precis, ca la trageri, a secerat ținta mobilă cu un foc de armă precis, economic.

Omul a căzut imediat. Parcă nici nu existase.

Ogariov, în continuare fără să scoată un sunet, s-a apropiat de el, abia mișcându-se cu cizmele uriașe, umflate. Automatul din mâinile lui nu se putea liniști deloc, tot împungea înainte, de parcă era viu, de parcă era viu își îndrepta actul răpitor, alegând în cine să mai tragă.

Și atunci, din nou ca la Strugațki, mai țineți minte?, pe neașteptate a fost conectat soarele.

Lumina, sunetul, toate i-au revenit dintr-odată lui Ogariov, de parcă întreaga lume explodase în interiorul capului lui.

Trei iulie 1989. Amiază. Malia are doi ani, mișcă pe podeaua însorită niște cuburi de lemn – cel mai iubit, mușcat cu putere pe la colțuri, este cel cu litera „e“. Vezi, Malecika, ăsta e „e“. E. E. E. Ce cuvânt ciudat e ăsta? Oare uite, ăsta sunt eu?

Pe drumul santinelelor era întins un copil. De vreo paisprezece ani.

Tirul precis, în diagonală, îi tăiase cavitatea toracică. Aproape în două. Când Ogariov s-a apropiat, băiatul încă era viu, mai bine zis, încă se mai uita, deși puțin probabil să fi văzut ceva, în orice caz, în mod sigur nu pe Ogariov, nu pe Stankus care ajunsese și el în fugă, acum Ogariov auzea cum respiră Stankus în spatele lui, cum gâfâie ca o mașinărie cu abur uzată, a lui Cerepanov. Băiatul era într-un trening negru, ieftin, din bumbac, cu umflăturile genunchilor și cu turul lăsate. Numai ratații cei mai amărâți veneau la școală, la sport, în asemenea treninguri.

Și Ogariov avusese unul exact așa.

În apropiere era căzut un pistol de semnalizare vechi.

Băiatul a scos un sunet scurt, parcă se pregătea să-și strivească pe piept ultimul mic dejun – oare ce mâncaseră dimineață el și mama lui? Cina de ieri? Omletă cu slănină? Pâine cenușie cu unt și zahăr? Dar nu a putut, doar și-a ridicat gâtul, strivind pe bărbie o picătură de sânge negru, drace, gemu Stankus, drace, drace, de parcă el era cel care se îneca cu sânge, dar Ogariov continua să se uite, să se uite, deși băiatul nu mai exista, nici lumină, nici îngeri, nimic. Numai șeful santinelelor urla, făcându-i pe toți să pună mâna pe armă, când auzise tirul, vrând să tragă un fum.

Tare mai voia.

Să-și simtă saliva amară.

Chiar mai mult ca înainte.

Ogariov trase cu grijă siguranța automatului, se ridică și porni spre ghereta santinelelor.

După aceea o săptămână a fost târât de la comandantul unității la cel de contrainformații, apoi la psiholog și din nou la contrainformații, a fost scuturat de umeri în toiul nopții, i s-au oferit valeriană, vodcă, batalion disciplinar, trimiterea acasă, din nou vodcă, poate totuși să-i fac o injecție jigodiei, tovarășe căpitan? Sau mai bine să-i dau una peste bot?

Totul a fost în zadar.

Ogariov era total, total liniștit.

Nici măcar o dată n-a vomat.

Pur și simplu omorâse un om.

Nu se schimbase nimic, nu. Cel puțin în interiorul lui Ogariov, asta e sigur. Ca mai înainte mânca și dormea de minune – conform vârstei și poftei, răspundea repede și clar la întrebări, iar, după ce a fost lăsat în fine în pace, nu a manifestat deloc niciun semn de tulburare sufletească sau măcar o supărare

ușoară și, ca mai înainte, prefera cărțile în loc de orice altceva. Ce citiți, soldat Ogariov? Operele contelui Lev Nikolaevici Tolstoi, înălțimea voastră! Puneți-l pe ticălos în lanțuri. Biciuiți-l până la moarte! Lăsați-l în pace. Liber. Puteți fuma.

Cu toate acestea, la unitate, în jurul lui Ogariov se formase un curent rece cam periculos, așa, ca un fel de colac de salvare de carantină, o linie trasă cu creta de către un student seminarist speriat, pe podeaua unei biserici vechi. Ptiu, drace, ptiu! Niciun rău nu putea trece de linia asta, numai că uite, pe neașteptate răul era chiar Ogariov, cel care se afla în mijlocul unui cerc invizibil de foc. Era pe un pământ negru. Și Homa vedea cu groază că fața lui era de fier… Până și Stankus încerca să se țină la distanță, de parcă se temea de miasmele celuilalt. Până și comandantul companiei. Până și el! Ordinul îndeplinit ireproșabil parcă îl scosese din rândul celor vii nu numai pe adolescentul prost (expertiza a arătat că cel mort nevinovat era plin de bragă până la amigdale, până la glandele umflate de copil), ci și pe Ogariov. Și doar el îndeplinise pur și simplu ordinul „culcat“. L-a îndeplinit așa cum a fost învățat. Conform ordinului.

Așa cum se întâmplă adesea în armată și în închisoare, salvarea a venit de sus. Forța unui ordin a anulat forța celuilalt ordin. Cât timp tații-comandanți se gândeau chinuiți dacă să-l trimită pe Ogariov într-un concediu nemeritat sau să-l mute, mai departe de păcat, într-o altă unitate, Sovietul Suprem al URSS a dat dispoziția „Despre eliberarea din serviciul militar activ a anumitor categorii de militari din serviciul de urgență“. Studenții chemați în urma dispoziției lui Iazov, cu aceeași precizie mecanică cu care fuseseră luați la oaste au fost trimiși înapoi din armată, la fusta mamei. În privința lui Ogariov, mașina a funcționat extrem de precis. Armata l-a dat la o parte, l-a strivit, așa cum scoți o infecție dintr-un deget sănătos. Activitatea grăbită a limfocitelor cu nuclee polimorfe, a oxigenului și halogenurilor care se transformă în peroxid de hidrogen și clor activat. Minunea înaltă a nașterii puroiului. Ieșim singuri din contaminare, știm să facem asta. Clor activat, peroxid. Tot ce am eu îl port cu mine. Infecția iese din deget, marginile rănii se unesc, țesutul conjunctiv o coase repede pe margini. Portița minunată se ascunde din nou în spatele postavului desenat.

Tu ești țar. Trăiește singur. Aici, mama ta, nu ne ești dat. Nici măcar degeaba.

Dispoziția a venit pe 11 iulie 1989, iar pe 12 august Ogariov se afla deja la scara blocului său, în niște pantaloni neînsemnați ai săi, ieftini, gri, într-o cămașă bleu în carouri, cu o geantă sport pe umăr, din piele artificială, plesnită.

Uniforma rămăsese la unitate. Hai, de-acum mergi în civil, Ogariov, o să traversezi toată țara în vagonul de clasă. Acum nu toți sunt bucuroși de militari. Înțelegi și tu.

Se temeau. Desigur, se temeau de el. Nu pentru el.

Ogariov a dat din cap și de toată bogăția sa materială a cumpărat un bilet de avion. Mama a ieșit în fugă, și-a plesnit mâinile, a început să plângă, același halat posac care-i atârna, aceeași paloare care-i lungea fața, un ușor miros de plictiseală și melancolie. Erau noi numai omoplații sub palmele lui Ogariov – pronunțați, uriași, fermi, de parcă erau deja numai os. De parcă. Se pare că de mult nu-și mai îmbrățișase mama. De mult. Și ea slăbise și mai mult, părea că e imposibil să mai slăbească mai mult. Fiule, se întâmplă ceva în țară. Nici nu știi ce să crezi. Intră, intră, de ce am rămas aici în prag…

Tavanele și copacii au devenit scunde. Tapetul a îmbătrânit și mai mult. Tata nu era acasă. Ca de obicei. Măcar în privința asta nu se schimbase nimic. A venit abia seara târziu, i-a strâns oficial mâna lui Ogariov, tot oficial i-a propus să bea pentru sosire. Ogariov a refuzat, grosolan, ca un băietan, degeaba. A ieșit și mai rău – nu că el disprețuiește asta, ci pur și simplu e laș. Tatălui, de fapt, în mod clar puțin îi păsa de ambele variante. Seara, mama, ca de obicei, l-a pupat pe Ogariov pe frunte, ca de obicei a închis ușa după ea după ce a intrat în camera părinților, strivind lumina murdară, slabă, parcă și ea lipsită de speranță și obosită. Și Ogariov, la fel ca în copilărie, a strâns pumnii de furie, canapeaua veche a scârțâit sub el – tata îi spunea: Lenin e cu noi. Nu se schimbase nimic. De ce nimeni nu observase asta? Chiar nimic!

În afară de lucrul cel mai important.

În loc să-și ia documentele de la Medicină, lucru care ar fi fost, fără îndoială, corect, Ogariov pur și simplu le-a pus de la medicină internă la pediatrie. Să trateze copii e un lucru bun, îl încurajase secretara decanului, o bătrână galbenă și rezistentă ca un os parietal. Sunt puțini bărbați la noi, la pediatrie, la noi bărbații au greutatea în aur. Tot își dădea drumul la banalitățile ei bătrânești, uscate ca niște căcăreze de oaie. Dar Ogariov se uita indiferent pe fereastră, pe deasupra capului ei, cu niște ochi goi, luminoși, de adult. De fapt, se întorsese în același punct din care plecase, în aceeași cameră, în același amfiteatru, pe aceleași coridoare, ușor, ușor decolorate. Numai că acum facultatea era alta și foștii săi colegi, care erau acum cu un an mai mari ca Ogariov, abia îl mai salutau, făcând-o pe importanții. Se considerau mari.

Ogariov zâmbea, trăgând din altă țigară. Îi era la fel de greu – probabil chiar mai greu ca înainte. Acum pur și simplu știa că trebuie să devină medic.

Chiar medic. Nimic altceva.

Să trateze copiii, ha.

Ogariov a terminat facultatea în anul 1994.

Ultimii patru ani – al treilea, al patrulea, al cincilea și al șaselea – numai cu note maxime. A avut revelația la anatomie patologică – de parcă cineva îi luase o pânză de pe ochi, o cârpă lungă, lipicioasă, abia simțită, dar care-l împiedica nu să vadă, ci pur și simplu să pătrundă sensul. Tocitul plicticos și notele de șase, la fel de plicticoase, care te disperau din primii ani (dorința de a lăsa totul dracului, de a dormi pe săturate și de a se angaja la uzină apăruse de mai multe ori), au dispărut dintr-odată, ca o acnee juvenilă. Totul devenise clar – Ogariov a înțeles deodată cum e construit organismul uman. Fraza care i-a devenit apoi semnătură – haideți să vedem cum funcționează asta – s-a născut chiar atunci, la cursurile de anatomie patologică.

Cursul de anatomie patologică era ținut de profesorul Alexandr Gavrilovici Talalaev (un tiz complet al celebrului anatomopatolog din anii ’40, o ciudată potrivire a destinului, de parcă Dumnezeu nu mai avusese deodată detalii de montaj sau pur și simplu o clipită nu fusese atent). Cursurile erau strălucite – sala era arhiplină și Ogariov încerca să se așeze pe suportul pentru braț de lângă cea mai frumoasă fată. Se înțelege, mereu aveau locuri – îl mai țineți minte pe Henry Miller? – lumea e dreaptă, și o femeie frumoasă rareori se duce la culcare flămândă. Talalaev, artistic, cu capul neted, uscățiv, precis în fiecare gest al său, mergea în fața auditoriului – demonstrativ fără halat, într-un costum închis la culoare – îl imita pe profesorul său, marele Ippolit Vasilievici Davîdovski. Acela, mic, chel de tot, semănând cu un liliac, apărea în fața embrionilor medicali tulburați într-un costum sufocant de negru, din trei piese, scotea din buzunar un ceas greu de aur, ca o ceapă, își dregea vocea – ei, domnilor, vă rog, să începem. Era un adevărat dumnezeu, numai cu literă mică. Un creator de rangul doi. Un demiurg. Un înger binevoitor al morții.

Rețineți, colegi. Nu există fiziologie patologică. Există fiziologi patologi.

Născut în anul 1887, Davîdovski nu îmbătrânise și nu se schimbase toată viața și numeroase generații de medici își aduceau aminte de cursurile lui așa cum ne aducem aminte de reprezentațiile de operă ale marilor tenori. Cu răsuflarea tăiată. Cu senzația unei minuni proaspete, calde, abia făcute. Bea zilnic cincizeci de grame de alcool pur și se întinsese pe propria masă de

autopsie la optzeci și unu de ani, la fel – puternic, chel, vânjos, nemuritor. Autopsia a arătat curățenia ideală a vaselor, lucrul de filigran al evoluției, zădărnicia și putreziciunea tuturor. Academician, erou al Muncii Socialiste, două ordine Lenin, Premiul Lenin, elevi, monografii, cimitirul Novodevicie, un bust cu urechi mari lângă Spitalul nr. 23. O contribuție extrem de valoroasă.

Când a rămas văduv, mult peste vârsta de șaizeci de ani, a plecat cu un prieten la vânătoare în regiunea Riazan – mergea pe drumul însorit, pârâiau ace aromate de conifere, fluiera, imitând fluierarii. Se odihnea de atâta moarte. În apropierea satului, o tânără a strâns chinga pe un cal pântecos – s-a urcat în șa cu un picior ferm, foarte bronzat. Rochia scurtă de stambă, căruța cu bidoanele zornăitoare, sudoarea aurie de pe buza de sus, umflată ca la un copil. S-a uitat în spate, a privit cu veselie de sub basmaua albă. Un vânt ușor i-a zburat poalele rochiei, de parcă a dat la o parte un acoperământ ce adăpostea un lucru prețios: pielea proaspătă, caldă, de femeie, vie, răcoroasă, la fel ca laptele neted care moțăia în bidoane. Sub rochia ei simplă nu era bronzată. Era vie, vie de tot.

Iuri Oleșa. Invidie. Bucurie. Viață.

Sânge care curge printr-o matcă răgușită, artificială.

Davîdovski și-a dres vocea. A schimbat o privire cu tovarășul, scârțâind din cauza vremii, uscat. De aceeași vârstă, dar care-și permisese, din neatenție, să îmbătrânească.

Uncheșilor, să vă duc? a întrebat ea încrezătoare. Repede.

A, mă rog, mă însor, a răspuns aiurea Davîdovski. Și s-a însurat. Și încă douăzeci de ani fără puțin, la bine și la rău. Nepoții de la prima soție au grijă de copiii de la cea de-a doua. Toamna patriarhului.

Ogariov a tresărit, parcă se trezise în zori din cauza unui frig ușor care pătrunsese sub cearșaful boțit. Fetița frumoasă, caldă, adormită la spatele lui, fusese uitată – dată la o parte, scoasă pentru totdeauna din calcule. Talalaev mergea în fața lor moale, fără grabă, du-te-vino, subliniind fiecare întoarcere cu o mișcare a gândului, de parcă ar fi scuturat o mantie. „Să nu încercați să rețineți nimic, toate datele oricum îmbătrânesc fără speranță, când va veni vremea să tratați voi. Încercați pur și simplu să înțelegeți.“

Ogariov dădea din cap, da, acum înțelesese. În sfârșit. La orice imixtiune – oricare ar fi fost ea – organismul omenesc dădea același răspuns. Și prima sarcină a unui medic era acest răspuns – să vadă. Puteți să nu aflați niciodată ce

s-a întâmplat, dar mereu veți vedea acest răspuns. Omul dă la o parte tot ce e inutil – acesta este răspunsul nostru la lume, singurul nostru dialog posibil cu ea. Tot ce putem să-i spunem lui Dumnezeu este „nu“. Și dacă dăm la o parte și nu reușim să respingem, încercăm să încapsulăm problema, s-o izolăm, să creăm în jurul ei un cocon prin care nu pot trece nici moartea și nici viața, cu o mie și una de pelicule, marginile perimetrului, ca în armată, pe calea santinelei. „Skorpion“, „Radian“, sârma ghimpată care se vălătucește prin iarbă ca un șarpe, ca un arici, mâinile întinse ale trupului copilului omorât.

Trupul omenesc se deschidea în fața lui Ogariov ca un atlas de anatomie, purpuriu și neted pe dinăuntru, cald, în fine înțeles. Totul era interconectat și așa de rațional, că putea greși numai un elev extrem de neglijent, de adormit. Haideți să ne imaginăm răspunsul imunitar umoral… Vai, nu. Studenta frumoasă care-l adăpostise pe brațul fotoliului pe Ogariov începu să bată din genele-i negre, cu vârfurile vopsite cu pricepere cu tuș albastru. Clavicula fragilă sub halatul alb, buclele ce miroseau a „Prelest“ și a placă fierbinte. Hieroglifele buzelor, ale coatelor, genunchilor. Malvina care se juca cu stetoscopul. O să se mărite, o să facă o mulțime de copii și, slavă Domnului, n-o să înțeleagă nimic. E mult prea frumușică pentru suferință. Pentru compătimire mai ales.

De aceea, haideți să ne imaginăm ceva mai inteligibil, mai obișnuit, mai simplu, de exemplu, un furuncul. O inflamație purulent-necrotică acută a sacului folicular. Miercuri. Verocika scarpină pielea lângă urechiușă – rotundă, roz, buclată. Verocika are douăzeci și cinci de ani, două fetițe – doi ani și jumătate și un an și două luni – e un caz obișnuit, cât timp îi dădea de mâncare uneia dintre ele, Vitalik a prins momentul și și-a făcut treaba urâtă. Lactație, lipsa menstruației, viață sexuală regulată și dezorganizată. Toate frumusețile unui menaj fericit. Vitalik al Verocikăi e ofițer, un locotenent lungan, aiurea, blând ca un vițel. Are genunchii mereu roșii și juliți, de parcă e copil. E pătimaș. Verocika a visat mereu să se mărite cu un militar. Are dantele și pe bluză, și pe fustă, oare n-o să fiu eu soție de ofițer? Părinții au fost împotrivă, tata chiar a plâns – o să pleci, o să mă lași pe mine și pe mama să ne stingem singuri! Verocika oricum a plecat, desigur. Garnizoana, garnizoană, o fetiță, încă o fetiță. În apropiere de Moscova. E fericită!

Uite, mă mănâncă aici, se plânge Verocika, îi arată lui Vitalik – ceva roșu și umflat, lângă ureche. Procesul inflamator încă e înăuntru, dar sângerarea deja s-a oprit. Un simptom îngrozitor. Un semn neîndoielnic. Prima tentativă de a

opri, de a da la o parte mâna lui Dumnezeu, cel care urăște totul, cel atotputernic. Vitalik se apleacă spre soție, o sărută ascultător acolo unde o mănâncă – el e din sudul Rusiei, are un „g“ africat, niște mustăcioare amuzante. Hai să suflu pe buba ta. Verocika râde, o gâdilă, e roșcată, peste tot, peste tot, chiar și acolo are niște bucle arămii, niște pistrui intenși. Pădurile sunt îmbrăcate în catifea și aur. Lucrurile nu se încheie cu buba, Vitalik pleacă mai departe, Verocika râde și mai tare – o gâdilă, hai, cât dorm copiii, rotunzi, amuzanți, în pătuțurile lor rotunde, amuzante. Și ei, hai, desigur, plini de bucurie, cu răsuflarea tăiată, în surdină, ca să nu-i deranjeze pe vecinii de garsonieră, dacă dă Domnul, o să le dea și apartament separat. Măcar unul de două camere! Și, dacă chiar o să aibă noroc, chiar de trei camere.

Miercuri. Ora două după-amiaza. În locul mâncărimii apare durerea – ușoară, enervantă, se formează adânc sub pielea fierbinte un infiltrat invizibil, o activitate ascunsă, de neoprit, formarea trunchiului, o serie întreagă de acțiuni îngrozitoare, migăloase. Verocika stropește cu parfum peste umflătură, un parfum dulce, ieftin, cumpărat din pasajul subteran. Poate citi denumirea – Anaïs Anaïs, dar uite, numele firmei nu mai este scris. Cacharel, tot fals, nu face decât să irite pielea. Verocika, după ce se gândește puțin, se hotărăște să dea pe umflătură cu iod. Dar nu are iod. Scutură sticluța uscată, maro închis. S-a terminat.

Puroi. Iar puroi. Nu, nu, ne descurcăm. E târziu.

A doua zi dimineață, joi, se scoală cu obrazul umflat foarte urât și Vitalik, după ce le duce pe fetițe la o vecină mărinimoasă, o duce pe Verocika la spital, pe drum râd amândoi, Verocika are palmele fierbinți și transpirate, îl sărută, îl sărută. Îl sărută. Și-l roagă să-i aducă neapărat în salon pe Angelica (și regele) și andrelele. Și așa o să-ți termin și puloverul.

Vineri, înarmat cu Angelica (și regele), cu puloverul neterminat (rămăsese numai marginea și o mânecă), un borcan de supă și niște mere Renet tari ca piatra (Verocikăi îi plac cele acre și tari), Vitalik ajunge la spital, la Verocika, care a murit acum o oră și jumătate. Infecția s-a răspândit pe anastomoze în sistemul venos al creierului. Medicii desfac mâinile, nimeni nu avea de unde să știe. Vitalik urlă de aude tot spitalul, chiar așa, urlă, merele tari se rostogolesc pe podeaua tare, împietrește la morgă și capul mutilat al Verocikăi. Peste un an Vitalik o să se însoare, salvându-și psihicul și cele două fetițe, e pace în toată lumea, viață pe pământ. Verocika se face humus, putregai plin, din ea vor

crește ierburi, se va face hidrogen sulfurat, aer, metil, acizi grași, mere acre cu care fetele ei își vor ademeni fiii, care cresc și ei.

Și neamul omenesc va trăi în veci.

Nu, nu ați înțeles, desigur.

Nimeni nu a înțeles, numai Dumnezeu – care a legat cauza și efectul într-un nod subțire al simptomelor, pe care nu oricine îl poate desface.

Dar uite, Ogariov a înțeles.

Lumea a fost construită foarte simplu.

Imunitatea și evoluția au lucrat pentru păstrarea speciei, nu a individului.

Asta înseamnă că, dacă nu se poate să fiți salvat, atunci pur și simplu o să fiți omorât.

Trebuie pur și simplu să remarcați la timp prima mișcare a criminalului.

Imediat Ogariov a început să se simtă mai bine. Nu mai era nevoie să tocească, și manualele, dintr-o muncă de ocnaș, s-au transformat în plăcere. Din pur epataj a început să studieze în același timp mai multe monografii ale unor autori diferiți, remarcând, cu răutatea specific tinerească, cum se blochează logica unuia, cum niște minți renumite se află în contradicție nu numai unele cu altele, dar chiar și cu bunul-simț. Autorități grandioase ale medicinei se ciocneau ca niște cocoși în luptă și, zburând care încotro, lăsau în aer fragmente de idei, mici polemici, pene inutile ciugulite. Se presupunea că el va putea învăța ceva de la acești luceferi, dacă putem spune așa. Că ei o să poată tot. De fapt, în medicină erau la fel de multe presupoziții, prostii și superstiții ca în vremurile lui Asklepios.

Ogariov, care înainte locuia la marginea colegilor din curs, ca o umbră invizibilă, umflată, acum a început singur să răspundă, la demonstrațiile bolnavilor își expunea mai convins opinia, încercând să vorbească cât mai rar și mai apăsat, profesorii dădeau din cap cu o importanță plină de gelozie, din acest băiat posac începea să se vadă un medic bun, nu fiecare an se putea lăuda cu un asemenea lux, în niciun caz nu fiecare an, dar uite, spuneți, stimați colegi, ce părere aveți, ce presupuneți în acest caz… Colegii de curs plecau speriați ochii, se ascundeau unii în spatele altora. Ogariov nu. Logica nu-l putea înșela, și nu l-a înșelat.

Vârful carierei lui de gânditor independent au devenit bolile infecțioase, ele însele extrem de interesante. Studenții erau chemați la Spitalul nr. 3 de boli infecțioase, era greu de ajuns până acolo, și totul era incomod, mai mult, chiar în acea zi importantă pe Ogariov îl durea măseaua care de mult avea nevoie de

o plombă bună, dar, ce să vezi? Unde s-a mai văzut doctor care să se ducă să se trateze, și la timp? Nu este deloc profesionist, la urma urmelor. Și oricum o să murim toți.

Grupa lor aștepta la intrare, sperând să vină profesorul, și Ogariov, simțind cât de tare îi trage pometele fâșia strânsă, ca de cauciuc, a durerii, visa disperat că va dormi în fine pe săturate, și că Tania Soloveicik va veni la el, ca ultima dată, îl va lua de braț, lipindu-se imediat cu pieptul mic, neted, tare, ca o lycra sticloasă. Îmi dai o țigară, Ogariov? Eu le-am uitat acasă pe ale mele. Nu, n-o să vină. Păcat. Lui Ogariov îi plăceau pe rând toate fetele frumoase din an, dar niciuna dintre ele nu era pusă mai aproape de suflet. Niciodată. Așa, un foc tânăr, în gol.

Profesorul venea gâfâind, ciufulit. Ce-i cu el, o fi băut niște coniac în pauza de cinci minute? A, nu, se pare că e un caz unic. O posibilitate rară! Nimeni nu vrea să vadă? Scutură din cap, dă din mâini, face spume roșcate în colțurile gurii sale urâte. Roșcovan. Adus de spate. Patruzeci și cinci de ani. Soția, ca de obicei, nu i-a dat nimic. Și ce vrea el? Ogariov a strivit mucul, a numărat în gând restul țigărilor – oare o să-i ajungă până la sfârșitul zilei? Nu, n-o să-i ajungă. Și a venit mai aproape. Uite, se pare că ne agităm așa. La Spitalul nr. 3 de infecțioase e un bolnav de ciumă, da, da, chiar bubonică, colegi, are un caracter letal semnificativ și o rată de contaminare extrem de ridicată. Perioada de incubație este de la două ore la două zile, mortalitatea, nouăzeci și nouă la sută. Umflături mari pe nodurile limfatice, sânge care iese prin toți porii, steaguri negre, sanitari cu ciocuri, gemete biblice și scrâșnet de dinți. Popoare care mor.

Deci cum rămâne, colegi? Cine vrea să vadă?

Grupa imediat a făcut un pas înapoi, uitându-se unii la alții. Să-i lumineze pe alții, asta încă nu era nimic, dar să ardă singuri, chiar acum, uite, în dimineața asta minunată de toamnă, care răsuna de la tocuri, însorită, când toată pădurea parcă este de cristal, când… Cum miroase Moscova în septembrie, ați remarcat? Ce minunat miroase! Merg eu, a spus Ogariov simplu. La ce etaj? Profesorul s-a uitat la el cu respect, ca la un egal. Măcar o dată de s-ar fi uitat tata așa la el. Măcar o dată. Nu vă e frică, Ivan Sergheevici? Nu, a răspuns Ogariov. Nu mi-e frică. Deci la ce etaj?

Tania Soloveicik s-a apropiat totuși de el, dar nu s-a atins, nu s-a strâns lângă el, numai l-a tras speriată de mânecă. Parcă îl trăgea de lângă un parapet de la marginea prăpastiei. Ești prost de tot, Ogariov? Da? Doar e ciumă bubonică!

Ogariov a început să râdă – liber, vesel, era o asemenea bucurie, o asemenea plăcere să gândești. Să gândești și să înțelegi. Dacă în spital ar fi fost ciumă bubonică, Tania, de la trei cvartale ne-ar fi oprit să venim aici. Ar fi pus cordoane. Haideți să mergem, Viktor Ivanovici. Să vedem. Bănuiesc că este o limfadenită cu etiologie nespecifică. O formă virală?

Tania a privit în urmă – ciorapi de lycra, sâni de lycra, clavicule, talia cuprinsă de un impermeabil roșu – toate acestea nu mai aveau nicio putere asupra lui. Minus una. Nu e aceea. Din nou nu e aceea.

Măseaua a amuțit rușinată. Profesorul dădea din cap mulțumit.

Pentru boli infecțioase i-a pus lui Ogariov excelent. Automat.

Dar era insuficient doar să gândești. Era nevoie de mâini, de mâini bune și era pur și simplu imposibil să le ofere chiar el. Se antrenase numai pe pisici, dar și așa omori o sută până reușești să înveți ceva. Apoi s-a angajat într-un spital de copii, infirmier. Ce cuvânt ridicol. Infirmieră cu pantaloni. O doică mustăcioasă. Secția de hematologie, hemoragii amenințătoare, copii mici, condamnați la moarte, care totuși voiau să facă pozne, voiau o pisică, un căluț pe roți de la Moș Crăciun, o cale ferată de ziua de naștere, voiau să trăiască, pur și simplu să trăiască. Uneori, asta chiar funcționa și părinții, repede, abia așezându-se pe scaun, plecau cu copilul vindecat ca printr-o minune. Și adulți erau mulți, adolescenți, erau aduși în brațe, acoperindu-se cu cotul, privind febril în urmă, de parcă în urma lor, șuierând, gonea un incendiu de pădure – nu, nu, draga mea, nu mai plânge, suntem deja de partea cealaltă a râului, vezi? Vezi?

N-o să mai ajungă aici. Totul a rămas în urmă.

Suntem salvați, salvați…

Ogariov s-a acomodat rapid în secție, era priceput, hotărât, nu bea, nu se culca cu nimeni (ca să facă dreptate tuturor) și de aceea a învățat repede lucrurile cele mai importante din medicină, cele fără de care nu poți lucra în principiu. Să fii abstras.

Cateterizare, puncție venoasă, injecții, bandaje – practic orice manipulare producea durere. La asta nu trebuia să te gândești în niciun caz. Compătimirea era dușmanul medicului, ea nu făcea decât să încurce.

Desigur, toți se atașau de bolnavi. Cum să nu te atașezi? Iașka, de cinci ani, cu părul creț, ochi albaștri, fiul unui recidivist și preferatul întregii secții. Azi ai făcut caca, Iașka? Mai moale sau un cârnăcior? Zâmbea vesel – azi un rahat m-am căcat! Înjura incredibil, sofisticat, plin de inspirație. De la ceilalți copii

auzeai poezii, cântecele. De la Iașka o înjurătură alambicată, murdară, îngrozitoare. Un băiețel slăbuț, vesel, curajos. Leucoză. Perfuzii fără număr. Vene minuscule. Cateterul Broviac pus chiar în atriu. Mânca cel mai bine cașa fără gust din spital, făcea mari eforturi. Foarte mari. Tata venea la el în fiecare zi, un infractor slăbuț, înfricoșător, cu dinți de metal, dracu mai știe ce afaceri groaznice avea el pe conștiință sau dacă în general avea conștiință, dar uite, nu mai intrase la închisoare de mulți ani. De dragul fiului. Aștepta să se facă bine sau să moară. Răbda.

Dar mama ta unde e, Iașka? Ai mamă?

Păi mama mea e o curvă!

Începea fiecare propoziție cu păi.

Păi eu. Păi eu am. Păi. Păi. Păi.

Odată, noaptea, în tura lui Ogariov, Iașka deodată a început să plângă disperat și nu se putea liniști, nici nu putea explica ce are, și Ogariov mult timp, aproape o oră, l-a ținut în brațe, un copil neașteptat de greu, fierbinte, incomod, dar Iașka tot plângea, plângea, încât halatul lui Ogariov s-a udat pe piept aproape tot de la lacrimi, salivă, muci, dracu mai știe de la ce, ei, ce-i, Iașka, ei, ce-i cu tine? Vrei să-ți dau o seringă? A? Doar voiai o seringă. Mare, de zece mililitri… Dar Iașka nu voia o seringă, nu voia nimic și doar se strângea în Ogariov cu tot trupul, de parcă voia să intre înăuntru și să se ascundă, și Ogariov, tot umblând peste tot pe coridor, și-a dat deodată seama de ce i-e frică – în urma lor, de la fereastră la ușă, cu grijă, în ritm cu Ogariov, venea moartea lui Iașka, tăcută, plictisită, inevitabilă. Se întindea să se uite peste umăr, drept în ochi.

Și Iașka o văzuse. O văzuse.

Dar Ogariov nu.

Atunci l-a dus pe Iașka în sala de proceduri, a pus tăcut în seringă diazepam – de fapt, el nu avea dreptul să prescrie calmante, în fișă nu era niciun cuvânt în acest sens, dar pur și simplu nu-i păsa, trebuia să potolească asta imediat, pur și simplu să închidă tot. Să închidă tot și gata. Iașka, când a văzut seringa, a început să urle și mai tare, aproape a rămas fără glas, riscând să trezească toată secția, dar Ogariov nu-l mai vedea deja, nu mai vedea nimic – numai sectorul de sus al fesei, pielea, movilița mușchilor și acul seringii băgat pieziș, care trebuia introdus într-un anumit unghi.

Nu puteai să vezi omul în pacient. Nu puteai nici tu să rămâi om. În momentul de tulburare nu se putea așa ceva.

Iașka a mai urlat puțin, mai mult deja de supărare, iar apoi a mai scâncit de vreo două ori, a înjurat, nu ca de obicei, plicticos, fără rost, ca un adult. Și a adormit. Și moartea l-a adormit, probabil. Dar poate că pur și simplu a plecat. Ogariov nu știa.

Iașka a murit în lipsa lui. Noaptea. În tura altuia.

Iar mama a murit în anul 1990. Pe 19 octombrie. Singură.

Pădurea își pierde podoaba purpurie.[2]

Ogariov era la cursuri, la propedeutică, se bucura de noua putere pe care o avea asupra lumii. Spitalul orășenesc nr. 4. Vizita comună la pacient. Metode de diagnostic, simptomatologia și sindromologia afecțiunilor. Un salon de opt persoane, alaiul. O tânără de vreo treizeci de ani, moartă de plictiseală și oboseală a inimii își desface indiferentă halatul de spital. Palpare, percuție, auscultare. Râuri de lapte și maluri de kisel. Vaca de la care au supt Romulus și Remus. Stabilirea *ictus cordis.*

Ivan Sergheevici, vă rog.

Tata stătea la fabrica lui – toți se duceau acolo ca la cimitir, nici ei nu știau de ce, deși încetaseră să le mai plătească salariul încă din primăvară, iar în august deja nici nu le mai promiteau. Nimeni nu mai avea nevoie de frânele lor ale dracului pentru rachete. Sau ce făceau ei acolo? Oale sub presiune cu decolare verticală? Secret militar! Toți discutau privatizarea viitoare și că nu mai aveau nimic de mâncat. Și dacă cu privatizarea nu era nimic clar, cu mâncarea da, nu mai era nimic de mâncare. Asta era clar. Rafturile magazinelor erau pline de borcane cu *hmeli-suneli*[10], dracu știe când au apucat să le facă la nivel industrial. Rezervă strategică, nu alta. Condimentează, numai să ai ce.

Oricât de ciudat ar fi, tata nu era posac, deși ar fi trebuie să fie, dimpotrivă – tristețea generală parcă îi conferea o vioiciune anormală. Deodată – lucru care nu se întâmplase cu anii –, a început să vorbească la cină, făcea niște planuri absurde în legătură cu patentele sale de care nimeni nu avea nevoie, din moment ce de sus se hotărâseră să treacă la economia de piață, deci o să ne fie bine, deci de-acum totul o să fie cum trebuie, în fine rațional, nu după nevoile lor, dracului. Odată a venit acasă extrem de fericit și chiar a încercat pe coridor să-și îmbrățișeze fiul – mirosea a ceva prost rafinat, mizerabil, alcoolic. Ogariov s-a dat înapoi ca din fața unui străin, se dezobișnuise de atingerile tatălui, niciodată nu anunțau nimic bun. Nici în copilărie. Mai ales în copilărie. Tata a părut să nu remarce, s-a dus mai departe, la bucătărie, ridicând din umeri după obicei, de parcă era tânăr. De fapt așa și era. Patruzeci și trei. Numai patruzeci și trei. Nici nu începuse să încărunțească. Numai că renunțase la greutățile lui pe care le ridica zilnic. Poate că începuse să-l doară spatele. Poate că pur și simplu obosise.

Nu spunea nimănui nimic.

Niciodată.

La bucătărie tata a dat de mama – slabă, gârbovită, aproape cheală – și atunci s-a dezumflat. Bucuria adusă de undeva a ieșit din el cu un piuit subțire, abia simțit – așa plânge un balon care refuză să moară.

Zadarnic. Totul e zadarnic.

Nu ne așteaptă nimic bun. Nu pe noi.

Și așa, aprecierea lui *ictus cordis*. Mâna dreaptă se pune în regiunea inimii. Degetul mare de-a lungul marginii sânului. Celelalte degete sunt orientate în direcția regiunii axilare. Tânăra era moale, caldă și puțin umedă la pipăit, ca o vițică întoarsă acasă abia dimineața devreme, pe ceață. A venit agale prin norul adormit, a mugit la fereastră chemător și delicat. Voia să fie mulsă sau pur și simplu să intre în grajdul ei, în întunericul plăcut, moale, încălzit de bălegar. Ogariov strânse cu grijă sânul greu, încercând să descopere regiunea cu pulsul cel mai mare și tânăra a chicotit. Mă gâdilă, s-a plâns ea. Prin grupă, repede, ascuns în spatele oamenilor, a început să alerge un râs micuț, tulburat. Ivan Sergheevici, l-a chemat imediat la ordine conferențiarul Bîkov. Nu suntem distrași. Să ne purtăm ca un medic, ca un medic.

Ogariov a început să se comporte ca un medic. Tânăra a încetat să mai chicotească.

Mama și-a șters fruntea, tâmpla. Ochiul stâng era străpuns pe dinăuntru, de parcă era împins în exterior. Migrenă. Musculițe de foc. Un miros dulceag de carne la conservă, care sfârâia în tigaie. O cutie așa, roșie, că era dureros să te uiți la ea. Să mai pună niște ceapă. Să fiarbă cartofi. Nu trebuie să mai socotească câți cartofi au rămas în cutia din balcon. Carne la conservă – două bucăți. Două, nu e deloc greu să le numeri. A închis aragazul, a căutat niște antinevralgic într-o cutie de la niște pantofi purtați demult. Vreo două bancnote de valută convertibilă, tetraciclină expirată, iod, permanganat de potasiu, No-Spa, un bandaj cenușiu din cauza prafului. Săracii nu sunt bolnavi. Uite, o să termine de studiat Vania, totul o să fie altfel… A găsit. A fărâmițat tableta acrișoară cu dinții din față, ca un iepuraș. A avut cândva unii – erau amuzanți, moi, făceau șosete uite așa. Numai că miroseau tare urât. Și mâncau la iarbă, nevoie mare, nu puteai să ții pasul cu ei. I-au mâncat pe toți, până la unul. Și au vrut să vândă blana, dar s-a stricat toată. S-a umplut de viermi. Păcat.

Mama a mai verificat o dată gazele – durerea o încurca, o scotea din rutină, din ritmul potrivit. Lumea se dădea la o parte cu prudență, se uita cu un singur ochi, ca un porumbel înghețat din oraș. Nu avea încredere. Apă caldă, asta-i

trebuie. Aproape clocotită. Apoi să se lege cât mai bine cu un prosop și să doarmă puțin, dacă ar putea, măcar vreo două ore. Și apoi o să vină și băieții.

Ivan și Seriojenka. Mai întâi unul, apoi și celălalt. Fiul și soțul.

Nu, soțul și fiul, se corectă ea, punând prioritățile în ordinea corectă, cinstită, cum aranjezi elefanții fericiți pe o comodă. Câți elefanți, atâta fericire. Nu e așa! La noi totul e bine. Totul e bine. Numai că o doare capul. Trebuie să ia o tabletă. Înecându-se, cu mare greutate, mai rontăi un alt antinevralgic, uitând total de primul. Memoria refuza să mai funcționeze, refuza s-o mai ajute. Serioja, Doamne! Seriojenka!

Trebuie să se spele pe cap. Să se spele pe cap. Să se spele pe cap. Pur și simplu să se spele.

Ogariov porni pe coasta a patra, încet, abia atingând-o, ciocănind cu degetul. Se transformase tot în acest deget-plesimetru, ca un salvator împietrit asupra ruinelor care înghițiseră o întreagă grădiniță, haideți, mai plângeți puțin, mai scânciți puțin, dragilor. O să aud. Spitak. Anul 1988. Un tavan prăbușit, o mamă care își hrănea fiica cu propriul sânge. Două săptămâni sub ruine. Gemete biblice și scrâșnet de dinți. Rîjkov care plânge. Ce uimiți au mai fost toți atunci! Toată țara! Nimeni nu putea crede că președintele Consiliului de Miniștri se va dovedi a fi un om viu. Nimeni nu putea crede că o să treacă și asta.

Sunetul a devenit surd – Ogariov a marcat locul cu iod, n-o mai vedea nici pe tânără, nici ugerul ei plin. Nu, ce prostii, o tâmpenie, ce-are aici a face Spitak? Percuția este o manipulare veselă, furată de la viticultori. Plesimetrul – o plăcuță sonoră din os, poate fi și din aramă, important e să cânte. Cretanii, de un roșu lucios, puneau plesimetrul pe amforele uriașe, tot de un roșu lucios, iar mint – grecii nu aveau niciun plesimetru, a fost inventat în Europa medievală de dogari și viticultori, niște burtoși râzători, meșteri în niște ghilde puternice. Punem plăcuța, lovim în ea cu un ciocănel și cântă. Mai lovim o dată – sunetul e surd, înăbușit, deci încă mai e vin, umplând până la brâu butoiul valoros de patruzeci de vedre.

Poveștile lui Hoffmann. Regulile viticultorilor.

„Ca normă, *ictus cordis* se află la nivelul celui de-al cincilea spațiu intercostal, la unul sau doi centimetri în interiorul liniei median-claviculare stângi“, îi șopti încet manualul învățat pe de rost. Spre interior! Termenii aspri, absurzi, dintr-un manual de exploatare a omului. Tânăra nu făcea parte din normă, *ictus cordis* la ea se dovedise a fi la stânga liniei căutate. Cavitatea toracică, la

palpare, tremura, în niciun caz din cauza pasiunii. Simptomul „torsului pisicii“. O pisică muribundă. Hipertrofie a ventriculului stâng, un defect al inimii, dădu încet sentința Ogariov și conferențiarul Bîkov dădu din cap aprobator.

Apă fierbinte, slavă Domnului, era – mama în niciun caz nu suporta agitația cu căldările de apă fiartă, s-ar fi fript, ar fi vărsat totul pe burtă. Și doar odinioară ridica singură pe aragaz ligheanul plin: rufele care scoteau bule ușoare, niște depuneri cenușii, presiunea puternică a cleștilor mari de lemn. Strălucirea și victoria modului de viață sovietic. Fierbem rufele! Curtea în care erau umflate în vânt catarge de cearșafuri de un alb orbitor. Lui Serioja îi place să fie albe ca zăpada.

Mama dădu șuvoiul mai tare – compresele uscate, crăpăturile apărute în para dușului, masajul vindecător cu apă vie, ruginie. Tâmpla, găvanul ochiului, ceafa, fruntea. Din nou tâmpla. Numeri până la o sută. În curând o să înceapă să-și facă efectul antinevralgicul. Să curețe cartofi. Să taie ceapa. Să închidă aragazul. Și atunci o să vină și Serioja. Și Vania. Durerea, mai iute decât apa caldă, strângea capul mamei, se revărsa, colora totul în jur în negru și roșu, negru și roșu, apoi negrul a devenit mai mult, așa de mult, că mama a ieșit din cada alunecoasă deja pe pipăite și tot voia să pună mâna pe halat sau măcar pe prosop, dar și-a dat seama că nu le va mai putea atinge, a fost de fapt ultimul lucru de care și-a dat seama. S-a târât în cameră, lăsând o urmă lungă, udă, deja nu mama, nici măcar nu un om, pur și simplu o ființă încă vie, aproape o protoplasmă lăsată de Dumnezeu, o jucărie de plastilină de care te-ai săturat, aruncată cu cotul de pe masa de lucru. Anevrism, o bobiță îngrozitoare, cu acțiune înceată, o bulă invizibilă lipită de un vas de sânge, care, în cele din urmă, a pocnit. Creierul a fost inundat de un sânge negru, greu, vasele de sânge s-au blocat unul după altul, s-au trântit ușițele, o agitație gălăgioasă, panică, viața nebunească ce a luat-o la fugă în toate părțile.

Mama s-a târât spre holul de la intrare, să-i întâmpine pe ai săi. Nu se mai gândea la nimic, nu mai voia nimic. Nici nu o durea. Și ultima imagine pe care i-a arătat-o Dumnezeu ca rămas-bun a fost Marele Zid Chinezesc, nu cel de pe cutia de carne, ci acela adevărat, firul antic, nesfârșit, care se vede chiar de pe orbită.

Aorta planetei, făcută de mâna omului. O lucrare minunată, copii. Totuși, nu trebuia să fie așa de impertinent.

De pe orbită, mama s-a mai uitat o dată, dar n-a mai văzut nimic.

E târziu.

Ogariov, cuprins de mândrie, a sunat la sonerie semnalul convenit, a mai așteptat puțin și a deschis cu cheia lui. Granița *obtusio cardiaca* absolută! Asta a stabilit cu precizie. Mâini de aur, a spus conferențiarul Bîkov. Ei bine, nu a spus. Dar cu siguranță că a gândit așa. Mâini de aur. Și urechi. Și ochi. Și, desigur, cap. Ar mai mânca ceva și ar mai dormi vreo patru ore înaintea turei.

Mama, în pielea goală, era întinsă pe jos – goală de tot, și asta era așa de înfricoșător, că Ogariov a închis ochii și a făcut un pas în spate. Niciodată nu închisese ochii, nici măcar în cazul unui accident, chiar când a fost adus un adolescent care căzuse în puțul liftului – parcă era un pachet pentru supă – peste cincizeci de fracturi, oase, albe, ascuțite care ieșeau din el ca dintr-o pernuță pentru ace, iar acolo unde nu ieșeau, totul era lichid, pur și simplu lichid, și în acest lichid frânturi invizibile pârâiau. Era aproape în comă, dar din coma asta, chiar de pe fundul ei, gemea cu o voce joasă, groaznică, de parcă nu numai pe el îl durea, ci și pe cineva groaznic, uriaș, un animal-șopârlă uriaș, aproape strivit, care-și dădea ultima suflare.

O traumă care atinsese fundul evoluției.

Ogariov nu-și întorsese privirea nici măcar atunci. Acționase repede, precis, cu grijă. Se mândrea pe ascuns cu faptul că-l deconectase simplu și repede pe omul din el. Tot, cu excepția capului.

Pur și simplu încă nu știa ce e asta, să-ți vezi mama goală.

Ar fi trebuit să sară la ea. Trebuia. Era în stare. Știa cum se face asta. Măsurile de prim-ajutor erau deja în sângele lui. Două degete pe artera carotidă, pupilele în lumină, să adulmece, să vadă dacă nu e acetonă. Ogariov a văzut cum face toate astea medicul de la salvarea pe care o chemase, mi se pare, vecina. Și el nu reușise nici măcar s-o acopere pe mama cu halatul. Măcar cu ceva. A rămas așa, pe vine, în hol, strâns într-un colț, una cu peretele.

Ce an? a întrebat medicul în fugă, se vede că vecina îi șoptise ceva, foarte mândră că pe scara lor a apărut un medic al lor. Ogariov îi cauterizase odată un furuncul pe fesă. Total neinteresant. De fapt, și fundul la fel. Trei, a spus Ogariov.

Și medicul l-a privit fără respect. Da, un student din anul al treilea de la Facultatea de Medicină nr. 2 ar fi trebuit să distingă între un om mort și un om viu. Ce mai generație ne vine din urmă!

Chemați medicina legală, auzi Ogariov, și era tot despre mama.

Tata a venit abia în zori. Nu a venit să doarmă acasă.

O *obtusio cardiaca* absolută.

Ogariov și-a venit în fire abia la înmormântare – deodată și-a dat seama că se află pe o potecă incomodă între două morminte. Un picior este pe pământul lunecos, călcat în picioare, celălalt amenință să calce din întâmplare fosta viață a cuiva. Tulbureala continuă din ultimele trei zile în cele din urmă s-a concentrat și s-a dovedit a fi o ploaie moscovită obișnuită, monotonă, care a umplut aerul cenușiu și palid. Umezeala rece, invizibilă, era ca un perete – dacă voiai să-ți umpli plămânii de aer trebuia pur și simplu să înghiți.

Mama era deja îngropată.

Poate că ea nu voia să se afle într-o groapă adâncă, îngustă, străbătută de rădăcini albe pe margini și transversal. Poate ar fi preferat, în loc de apă și pământ, focul. Nu a fost întrebată. Și nici Ogariov. A dat dispoziții despre toate o femeie, nu prea înaltă, grasă, drăguță. La încheietura grăsuță a mâinii, ca de copil, avea un ceas mic, nu pica prea bine. Dresurile pline de stropi de noroi. Tocurile murdare de lutul de pe mormânt. Probabil o poștăriță, de la serviciul mamei.

Nu erau mulți oameni – în majoritate femei, chiar de la poștă. Pe unele Ogariov le ținea minte din copilărie, îi plăcea să meargă la mama la serviciu. Dar cui nu-i plăcea? La poștă puteai să te joci cu sfoara de hârtie, care era înfășurată pe niște mosoare rotunde, groase (ai grijă, să nu o încurci, mama o să fie dată imediat afară!), și mirosea neobișnuit de gustos, mai gustos decât un biscuit, a ceară roșie. O cutie de conserve obișnuită (de la mazărea și ea deficitară), care lâncezea ore în șir pe o plită electrică. O masă maronie netedă, parcă e cacao, nu, ca o ciocolată lichidă, nemaivăzută. Niște bule de aer coapte, și ele netede. Dacă o picuri pe mână, te arzi până la os.

În cămăruța de la subsol, aproape de adâncimea unei fântâni, unde poștărițele își beau cu plăcere ceaiul nesfârșit, într-un mod de neînțeles, tot timpul era soare. Și toamna. Și când era înnorat. Și iarna. Soarele strălucea chiar în centru, ca un stâlp vesel de praf, ca un copil educat, ascultător, le încălzea mâinile și obrajii poștărițelor, alimenta flecăreala neimportantă. Un dar neplătit, cu adevărat milostenia divină, o compensație modestă pentru salariul mic, destinele sărace, viața chinuită. Nimeni nu observa, nimeni nu mulțumea. Nu, nimeni.

Într-un colț erau îngrămădite colete de poștă de toate felurile, cu capace în mai multe straturi. Adrese scrise de mii de ori și șterse. Unele cutii aveau pete de culoare închisă de la mere, piersici, pere. Fiecare fruct e învelit în „Pravda“

sau în „Izvestia“. Fiecare a străbătut de la un capăt la altul țara uriașă. Nuci, miere. Șosete de lână pentru Valecika. Biscuiți de ovăz. Pentru mama punem un kilogram de nuci în zahăr ars și o cutie de „Lapte de pasăre“. Abia au făcut rost de ele!

Mama a murit.

Ogariov și-a șters cu palma umezeala ușoară de pe umăr, de parcă ar fi șters o lacrimă.

A murit.

Tata stătea într-o parte. Alături de el se legăna de pe un picior pe altul, cu picioarele goale, o fată de vreo doisprezece ani, pe care, la fel, Ogariov n-o știa. Fetița era slabă, așa cum trebuia să fie un adolescent, aiurea, dar prin trupul încă stângaci, care încă nu atinsese dimensiunile, se vedea deja viitorul – pomeții, sprâncenele, destinul, o șuviță înaripată roșcovană deasupra frunții înalte, care amintea de ceva (de cineva?). Femeia drăguță, grasă, organizatoarea autoritară a înmormântării, s-a dus la tata și, gesticulând repede, a început să-i explice ceva. El dădea din cap, era de acord, și fetița, venind și ea mai aproape, dădea la fel din cap, cu gura de copil, rotundă, întredeschisă. Și când tata, de parcă nu remarcase asta, i-a pus mâna pe umeri și, în treacăt, a tras-o blând spre el, Ogariov a înțeles deodată că ei trei sunt împreună. De foarte mult timp. Poate chiar dintotdeauna.

Fetița se lipea de tată, ca un mânz, încrezătoare, cu tot trupul ei lung și el, fără să se uite, fără să remarce, îi îndrepta grijuliu fularul la gât, liliachiu, tricotat acasă, cu găuri. E frig, o să mai bată vântul, Doamne ferește. Mama nu știa să tricoteze. Să tricoteze, să coasă, să facă mâncare, să trăiască. Nu știa nimic. Ogariov a încercat să-și aducă aminte când i-a îndreptat ultima oară tata fularul la gât – nu, nu fularul. Grădina zoologică. Cuștile. Baloanele. Volierele. Cinci ani. Ogariov alerga după porumbei moscoviți leneși, a căzut, stângaci, mic – așa cum numai copiii știu să cadă. Cu totul. Nici măcar n-a apucat să urle, poate se speriase, că a fost ridicat de niște mâini puternice. A fost întors, a fost pus să stea cum trebuie. Pe calea cea dreaptă. I s-au scuturat resturile de asfalt de pe genunchii zdreliți. Tata. Atunci nici nu era tata – papa. Avea douăzeci și șapte de ani, era frumos ca într-un afiș despre constructorii comunismului. Lat în umeri. Bun. Tânăr. Ei, ce-ai făcut, a spus, și exact așa, ca pe fetița asta, l-a strâns la piept blând, pentru o clipă. Hai mai bine să mergem să vedem ursuleții. Hai să te pun pe umeri.

Și Ogariov plutea deasupra mulțimii, sus, sus, solemn, important. Un băiat sovietic fericit, cu genunchii juliți. Sandale pline de praf, un moț ridicol pe capul chel, viitor luminos. Mama venea alături cu pași mici, își ridica privirea, zâmbea. Apoi au cumpărat înghețată la o cafenea – două castronele, în fiecare câte trei cupe. Ogariov a primit câte una – cu linguriță, cu grijă, ca să nu se încălzească! – o cupă de la mama și o cupă de la tata. De ciocolată și de cremă de zahăr ars. Plus un pahar cu apă gazoasă.

Ultima zi fericită pe care o ținea minte. Ultima pe care o avuseseră toți trei. Apoi a fost mai rău, și mai rău, și rău de tot. Tata mai întâi s-a îndepărtat, ca o stea, apoi steaua s-a dovedit a fi rea, a trecut toate etapele chinuitoare ale evoluției spectrale – de un gigant albastru închis până la o albă pitică și așa mai departe, până la o gaură neagră, până la absolut nimic. Numai că acest nimic nu înghițea în sine tot ce era viu, dimpotrivă – dădea totul la o parte, îndepărta totul de sine, așa că Ogariov și mama au zburat tot mai departe, până au trecut de orizontul evenimentelor dincolo de care gaura neagră încetează să mai fie vizibilă, dincolo de care e pur și simplu lumină, străină, denaturată, rece, care zboară dintr-un nicăieri în altul. Tocmai atunci a apărut, probabil, această femeie grăsuță și drăguță și tata a încetat să-i mai iubească pe ei, pe el și pe mama. Poate că au fost și alte femei, Ogariov nu știa, nu voia să știe. Nici nu voia să se gândească la asta. Dar fetița asta a pus ultimul punct. Tocmai ea i-a scos definitiv de pe orbită. A luat tot. Tăcere, dispreț, furie, răutate, singurătate. Unde e papa? Azi nu doarme aici. Și nici mâine nu vine. Și nici poimâine.

Se pare că pur și simplu iubea altă femeie. Nu pe mama. A făcut un alt copil. Nu pe Ogariov. O fetiță. Ogariov deja nu mai conta.

Tata i-a prins privirea, parcă simțea. A dat-o la o parte pe fetiță, a venit pășind peste morminte, ocolind gardurile, coroanele. Femeia și fetița au pornit repede după el, parcă erau legate. Ca niște baloane legate de niște fire invizibile. Fetița s-a împiedicat. Era cât pe ce să cadă. Stângace. Ogariov rămăsese așa, deși, desigur, trebuia să se întoarcă, să plece, să nu aștepte cuvintele antologice „ei, Lexei, nu ești o medalie; e agățată de gâtul meu, aici nu e loc pentru tine, du-te mai bine în lumea largă“[11].

Fiule, faceți cunoștință, a spus greu, apăsat. Fiiiuleee.

Valentina Nikolaevna. Poți să-i spui tanti Valia. Iar ea este…

Ogariov întoarse capul, de parcă tocmai primise o palmă.

S-a întors, a plecat, mai târziu nu s-a mai putut abține, aproape a luat-o la fugă.

Autobuzul funerar staționa, deschizându-și amabil ușile. Vanecika, pomenirea o să fie acasă? urlă în urma lui, ițindu-se din autobuz, o femeie grasă, cu gleznele umflate în pantofi, obrajii pe piept, o rețea venoasă, roșeață (tensiune ridicată, boală hipertonică de gradul doi, riscul patru). Ogariov nu a răspuns. Cu metroul e mai repede.

A pus fără să se uite niște haine în geanta cu care venise din armată. Cu care se întorsese. Cheia obișnuită din copilărie, cândva pe un șnur, îi încălzea pântecele, se răsucea ca o cruciuliță. Acum e pe un inel, cu breloc. Un Mișka de la olimpiadă. Mama i l-a dăruit. La revedere, la noi întâlniri.

Ogariov a dat jos ursulețul, l-a băgat în buzunar.

Ușa s-a trântit.

Apoi încă una, cea de la scară.

Note:

1 Prototipul comunistului adevărat, din romanul *Așa s-a călit oțelul* de Nikolai Ostrovski.

2 Vladimir Konkin, actor sovietic care a jucat personajul menționat anterior, din filmul omonim.

3 Unitate de măsură egală cu 16,38 kilograme.

4 *Gosudarstvennîi universal'nîi magazin* – magazin universal de stat, acum cel mai important centru comercial din Moscova.

5 Un fel de șoimi ai patriei, cea mai tânără organizație cu caracter politic din URSS.

6 Carte de Arkadi și Boris Strugațki.

7 Trimitere la romanul omonim al lui Lev Kassil, scris în anul 1931.

8 Un alt roman al fraților Strugațki.

9 Vers din poezia *19 octombrie,* de A.S. Pușkin.

10 Condimente gruzine din mai multe plante aromatice.

11 Fragment din *Copilăria,* de Maxim Gorki.

Capitolul 3

Nu se poate spune că era neplăcută. O feţişoară triunghiulară, păr lung de culoare închisă – breton drept, sprâncene drepte, nas drept. Privirea, dimpotrivă, era alunecoasă, se uita mereu cumva într-o parte, pe ascuns. Nu, totuşi e neplăcută – se uită ca o pasăre, de unde să mai ciugulească. Gura micuţă, ochi rotunzi, căprui. Un spectator binevoitor ar fi spus – ce faţă ca de icoană! Ogariov nu era binevoitor. O pasăre. Exact o pasăre.

Ea l-a mai privit câteva minute din unghiul ei imposibil, numai de ea ştiut, apoi a început deodată să zâmbească.

Bună ziua. Cu ce vă pot ajuta?

Şi parcă vraja s-a rupt – e o tânără obişnuită, secretară (Ogariov nu putea suporta cuvântul de modă nouă, „recepţionistă“, ptiu, ce prostie, parcă ai în gură numai lână, pe cuvânt). Puţin obosită – dar cine nu oboseşte de la atâta muncă animalică? –, dar destul de drăguţă. Un costum bleumarin cu alb, un amestec sălbatic de costum de marinar şi de robă de soră medicală, în mod evident, proiectul important al şefilor de aici, chemat să formeze cultura corporatistă. Degetele strâng pixul – nici urmă de lac, unghiile scurte, nici măcar ca ale unui copil, ci ca ale unui chirurg.

Mai zâmbeşte o dată – deci pot să vă ajut cu ceva? – şi Ogariov simte o înţepătură uşoară, slabă, de vinovăţie. Cine ştie cum şi pentru ce sunt lovite şi ocărâte fetele astea sărmane, pentru orice lucru. Nici meserie, nici voinţă, nici minte – numai o înfăţişare drăguţă, numai servilismul febril de a fi de folos. Material consumabil. Momeală pentru clienţi. Avanpostul robiei. Dacă clientul este obraznic, ea e pedepsită. Dacă rămâne mulţumit, altul primeşte meritul. Câştig în o sută de cazuri din o sută. Ogariov încă se mai simte vinovat şi încă nu-şi dă seama ce mizerabil e totul. Extrem de mizerabil.

Am venit la Schuster, spune el încercând să fie plăcut şi amabil. Este tot ce poate să facă pentru amărâta asta, alţii nu binevoiesc să facă nici măcar acest lucru mărunt. Avem o întâlnire la ora zece. Secretara se uită pe monitor şi – pentru siguranţă – în *notes*. Copilul *notes*-urilor de hârtie, al pixurilor şi al numerelor de telefon învăţate pe de rost. De o vârstă cu el. Mai mult sau mai puţin. Mai degrabă mai puţin, decât mai mult.

Deci sunteţi medic? La interviu?

Se bucură așa de tare, încât pentru o clipă devine nu drăguță, ci frumoasă. Cu adevărat frumoasă. Ogariov – singura și ultima oară – o vede în întregime, în totalitate. Așa cum a conceput-o Creatorul. Un gât înalt, clavicule ușoare în decolteul albastru triunghiular. Păr de culoare închisă, drept, ochi netezi, căprui – intenși, cu reflex, parcă rostogolești în palmă o castană coaptă, abia descojită. Răcoroasă. Se uită cu un asemenea entuziasm, de parcă Ogariov a învins moartea. Cel puțin. Încă un simptom neliniștitor. Ogariov involuntar se întoarce, simțindu-se un impostor. Dar în spatele lui nu se află niciun gest sfânt de luptător, numai ușa de la intrare. Lemn de culoare deschisă. Furnitură de aramă. Un mănunchi ciudat de țevi și clopoței care anunță deloc melodios sosirea unui alt suferind.

Ogariov nici nu mai apucă să răspundă – pe coridorul clinicii apare Schuster, la fel de rotund, vesel și obraznic ca la facultate. Uau, balon-felinar. Felinar-hopa-mitică. Ce frumoasă e luna asta. La facultate îi spuneau Șustrik[12]. S-a specializat în cardiochirurgie – scalpelul de aur. Chiar în sensul impus de metalul prețios – de aur. În secția la care venise Șustrik se lua o mită inimaginabilă pentru operație. Dar te și tratau, moftangiii ăștia, ca la clasa întâi. Șeful lor era o adevărată jigodie – inteligent, gânditor, principial. Un ticălos după menirea și pofta sufletului. Dar ce tehnică, Doamne…! Ce tehnică! Își punea două perechi de mănuși chirurgicale, își agita scalpelul – atenție, arăt spre mine. Și o pereche cădea, secerată cu o precizie de un micron. Până și medicii cu experiență întorceau privirile, imaginându-și cum oțelul ireproșabil va spinteca pielea, mușchii, tendoanele – mâinile mutilate ale unui chirurg care apoi nu mai pot fi cusute, nici adunate la un loc pentru nimic în lume. Dar cea de-a doua pereche rămânea întreagă – adjunctul, cu ochii veseli, înfricoșători sub mască, radiind, ridica palmele salvate, albicioase, de silicon, înălțate spre cer cu gestul tipic al unui chirurg.

Sau al unui preot.

Doamne-Dumnezeule Cel din Ceruri, înainte de începerea muncii mele sacre de tratare a creațiilor mâinilor Tale înalț o rugăciune spre Tronul Slavei Tale și cer să-mi dai tărie de spirit și lipsă de oboseală pentru a-mi îndeplini lucrul în credință și pentru ca năzuința de bogăție și glorie să nu-mi lipsească ochii de posibilitatea de a vedea adevărul.

Din rugăciunea zilnică a lui Maimonide.

Și uite ce mai spunea.

Cinsteşte pe doctor cu cinstea ce i se cuvine, că şi pe el l-a făcut Domnul. Că de la Cel Preaînalt este leacul şi de la rege va lua dar. Ştiința doctorului va înălța capul lui şi înaintea celor mari va fi minunat. Domnul a zidit din pământ leacurile, şi omul înțelept nu se va scârbi de ele.

Biblia. *Cartea înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah*. Capitolul 38.

Sau și mai bine așa.

Uite, eu, Doamne, stau în fața Ta și râd. Și mâinile mele sunt sterile, iar inima e liberă de frică și compătimire. Dacă nu vrei să mă ajuți, mă rog, pur și simplu nu mă încurca.

Ogariov. Doctorul Ogariov. Treizeci de ani.

Ogariov nu putea să șfichiuiască așa mănușile. Îi era frică. Dar Șustrik nu se temea și de aceea putea. E adevărat, amândoi știau să coasă aceleași mănuși chirurgicale așa de bine, că pe la cusături după aceea nu intra apa – încă un truc vechi, aproape de circ. Numai pentru ai lor. Câteva păcănituri uşuratice din foarfece, câteva minute de muncă migăloasă cu hemostatul și pensa port ac, catgutul cromat, nodul apodactil, limba ieșită din gură, plină de râvnă, ca la școlari. E bine, dar… Vai, colega. Cardiochirurgia nu e domeniul dumneavoastră de bază. Ogariov înghiți, se întoarse. Din nou nu e cel mai bun. E doar un om. Dar uite, Șustrik a fost luat în tabăra asta de către divinități și a dispărut de pe toate radarele, pentru mult timp, deși vremurile erau de așa natură că nici nu prea apucau să se urmărească. În publicațiile științifice era din ce în ce mai puțin rost, puține locuri în secții, zero în salariile de la minister, deși nu, zerourile tocmai se înmulțiseră, prețurile au crescut, inflație, deflație, denominare. Statul juca un joc mizerabil, de parcă dorea să le verifice rezistența tuturor. Parcă îi tachina. Nu înțelegeți niciun cuvânt? Nu știți ce să faceți? Oricum vă doare? Și așa? A, așa e și mai dureros. Ei, mângâiați-vă cu diagnosticul, cu lista de termeni înțepători din care nu înțelegeți o iotă, cu o mână de pilule multicolore – cretă, gelatină, bicarbonat, puțină credință. Jumătate de granulă. Chiar pe vârful cuțitului. Iar eu mă spăl pe mâini.

Era jignitor.

Ei nu meritaseră asta, pe bune. Nimeni nu meritase. Din medicină plecau din ce în ce mai mulți oameni. Pur și simplu la furaje. Ca reprezentanți medicali. Ca bodyguarzi. La galerie. Care pe unde. Ogariov, chinuindu-se, a încercat și el pe tărâmul reprezentanților medicali, dar a fost un reprezentant extrem de prost. Nu știa engleză, nu-i făcea plăcere să lucreze așa, îi era silă să

se supună. Era la fel de neplăcut să pătrundă prin crăpături și să garanteze pentru orice prostie farmaceutică, ca atunci când se ducea în salon la bolnav pentru a se înțelege în legătură cu onorariul pentru operație în afara planului. Sau peste plan. Oare nu e totuna?

Ogariov s-a întors la spital, a luat o normă la policlinică și a hotărât să mai rabde un an. Să-și țină răsuflarea și să numere în gând până la doisprezece, cum se spune. Și să plece din medicină. De tot. Ajunge. Destul. Pentru toate acestea, cetățene-șef, deja mi-am ispășit pedeapsa.

În ceasul al unsprezecelea, în noiembrie, s-a întâlnit cu Șustrik.

Ogariov mergea agale printr-un pasaj, ronțăind, ca Behemot al lui Bulgakov (Mai țineți minte? „Degeaba gonește așa mașina instituției", spunea obraznic și motanul, ronțăind o ciupercă), numai că nu o ciupercă, ci o imitație jalnică de hot-dog. La gust chifla nu se deosebea de crenvurști, așa că putem spune că Ogariov mânca ketchup cu muștar. Un banchet al săracului. Aspic de o copeică. Adio, stomac. Bun venit, gastrită. Cineva l-a bătut din spate pe spinare, chiar l-a trosnit bine, astfel încât Ogariov s-a înecat și s-a împiedicat în același timp. Orbit pentru o clipă, îndoit de șale, vedea deja cu ochii minții cum, întorcându-se, îi va da un șut cu elan, de jos în sus, păi ce ticălos mai este și ăsta, eu, ce pula mea, nu de aia am fost în armată, când, din negura subterană, murdară, a țâșnit mutra rotundă, veselă a lui Șustrik. Sergheici! începu el să urle bucuros, Sergheici, merg și-mi zic, tu să fii sau nu? Când colo, tu ești!

Ogariov și-a tras în fine răsuflarea și s-a îndreptat. Ketchupul și muștarul țâșniseră din hot-dog pe blugii și așa murdari, roșii mai sus de genunchi. Gheata dreaptă se rupsese și Ogariov își înfășurase piciorul cu o pungă de plastic peste șosetă. Despre scurtă, mă rog, mai bine păstrăm tăcerea. Da, să păstrăm tăcerea. Era el, chiar că el era. Ogariov. Cine l-ar fi contrazis? În cei mai buni ani ai lui. În deplinătatea forțelor.

Ai înnebunit, Olegîci? spuse el fără nicio bucurie. În loc de salut. Obiceiul stupid de a se adresa folosind patronimicul. Încă din facultate. Schuster era Oleg Olegovici. Olegîci. Ca *magarîci*[13]. Sau *spotîkaci*[14]. Chiar i se potrivea.

Șustrik radia – rotund, cu o bucurie provocatoare, într-un palton provocator de cașmir deschis la culoare, care în pasajul murdar arăta aiurea, parcă ireal. O, fularele astea din mătase și pantofii cu vârf ascuțit de la sfârșitul anilor '90! Ce faci aici? întrebă posac Ogariov. Mercedesul e la reparat? Șustrik chiar începu să

țopăie de entuziasm – roșcovan, grăsuț, ridicol. Dar cum de ai ghicit? Chiar ieri l-am dus la service. E o anecdotă, Șustrik – dintr-odată Ogariov se întristă. Apropo, e o anecdotă amuzantă. Numai că o știu toți. Chiar și prostuții tineri, asupra cărora teoretic ar trebui să producă o impresie deosebită.

Ce anecdotă? E adevărul adevărat! Imaginează-ți, un idiot mi-a zgâriat o aripă cu un cui. Mi-au spus că n-o s-o facă mai devreme de două săptămâni. E o culoare deosebită, tare. Trebuie s-o comande în Germania. Lucifer se numește. Metalizată. Așa, roșie.

Și deci te plimbi cu mașina de pompieri? Te respect.

De ce de pompieri?! s-a mirat din nou Șustrik și deodată a înțeles – ei, în sfârșit! – și a început să hohotească așa de puternic, ștergându-și lacrimile mari și chiar pufnind, avea un simț al umorului amuzant, cu întârziere, ca la o grenadă. Au tras de siguranță, au spus – treizeci și doi, treizeci și trei. Și abia atunci a început să șuiere. Cu o mașină de pompieri! repetă el parcă bocind, apucându-l pe Ogariov când de mânecă, când de umăr. O, nu mai pot! Cu o mașină de pompieri! Și Ogariov n-a mai rezistat, a început imediat să fornăie ca un copil, ca la facultate, el nu fusese prieten cu Șustrik, nu, dar era de același fel, de-ai lor, și din cauza asta se simțeau bine. Un sentiment uimitor de cald. Să stai uite așa cu un coleg în pasaj, printre prăvăliași și cerșetori, și să mori de râs.

Coleg. Șustrik era colegul lui. Alți colegi nu avusese.

Șustrik tăcu la fel de subit cum izbucnise. Parcă se deconectă. Îl examină pe Ogariov, de parcă îl cântărea cu un cântar farmaceutic. Doar ai terminat printre primii din an, spuse el cu reproș. Ogariov se încruntă, dar nu spuse nimic. Se plictisise. Momentul cald dispăruse, între el și Șustrik se afla din nou pasajul aglomerat. Un obstacol de o forță imposibil de depășit. Buzunarul paltonului de cașmir al lui Șustrik, chiar rupt, făcea mai mult decât toată viața lui Ogariov. Șustrik se tot uita, numai că acum privea în sine. Muta niște fișe de pe un raft invizibil pe altul. Ogariov i-ar fi tăiat-o, dar de ce? Ce va schimba asta? Șustrik fusese mereu laș, gras, servil. Mult prea laș. Mult prea gras. Mult prea servil. Un caracter iudaic de cea mai joasă speță, urât, gros, curgea din el ca o vomă. Dar era un medic minunat. Asta știa Ogariov. Văzuse chiar el. Nu ar fi lovit un asemenea medic. Nu. Nu așa. Nu ar fi putut să-l lovească.

Doar ești internist, nu?

Șustrik atinse în cele din urmă echilibrul mintal. Ogariov dădu din cap. Mișcându-se greu, Șustrik scoase din buzunar portofelul, încăpător, cu multe

compartimente. Chiar și cu locuri pentru cărți de credit, din care Ogariov nu mai văzuse niciodată (cel puțin de aproape). Licări ceva auriu, negru-cenușiu, important. Na, îi întinse el cartea de vizită lui Ogariov. Vino mâine la zece. Numai să nu întârzii, la unsprezece am ședință de consiliu executiv.

Îi strânse mâna lui Ogariov și o porni mai departe, repede, prin pasaj, oamenii se dădeau la o parte din fața lui, automat, el nici nu observa asta. Șustrik era curat, sătul, liniștit. Bogat. Un cocon invizibil al bunăstării îl păzea la fel de bine ca o vestă blindată. Ogariov învârti în mână bucățica de carton. Clinica doctorului Schuster. Adresa. Telefonul. Dinspre cartea de vizită venea, la fel, o adiere de liniște, forță, încredere în sine. Clinica doctorului Schuster. Deci așa, carevasăzică. Și doar ce chirurg putea să ajungă! Ogariov căută în zadar din ochi un coș de gunoi și în cele din urmă azvârli cartea de vizită pe pavajul plin de noroi.

Pentru nimic în lume, își jură el. Niciodată. Mai bine să facă comerț cu țoale chinezești. Sau să cerșească.

A doua zi de dimineață, la zece fără cinci, se afla deja lângă ușa respectivă.

Era jumătate dintr-un conac mic. Nu chiar în centru, dar nici la periferie. La trei pași de metrou, două sute de metri de la șosea. O tăbliță modestă, dar literele erau aurite. Ogariov a răsucit mânerul. Un clopoțel a răsunat, numărând primele secunde din noua viață.

De la pupitrul registraturii îl privea cu atenție, aplecând capul ușor, o femeie. Tânără. O fețișoară îngustă, triunghiulară, păr lung de culoare închisă – breton drept, sprâncene drepte. Nici vorbă să fie neplăcută. Deși nu. E neplăcută.

Bună ziua. Cu ce vă pot ajuta?

Ogariov a început să lucreze peste o săptămână. Peste trei luni, Schuster comandase deja pe coridor canapele suplimentare pentru pacienți (Extrem de rigide! Noi avem grijă de pacienții noștri!) și la vederea lui Ogariov spunea, ca Șarik al lui Bulgakov, un fel de rugăciune. Ogariov se dovedise înnăscut pentru medicina privată. Pur și simplu înnăscut. Când toată stângăcia apăsătoare legată de bani se afla pe umerii altuia, Ogariov dintr-odată a înțeles că singurul lucru care i se cere acum este să trateze. Pur și simplu să trateze. Bine.

Și a început să trateze.

Iar peste alte câteva luni s-a căsătorit. Cu cea când frumoasă, când neplăcută, cu bretonul drept și privire alunecoasă. Este Pospelova a noastră, Ivan Sergheici. Faceți cunoștință. Pospelova, el este doctorul nostru, internist.

Știu, spuse ea alene. Sunteți Ogariov Ivan Sergheevici.

Și luă o poziție de drepți ca în fața unui general.

Desigur, nu era nicio Pospelova a noastră.

Chiar ea a decis că va fi soția lui. Și a fost.

Era ca și cum s-ar fi înecat. Nu. Ca o sufocare ușoară. O gură de cianură. Blocarea respirației celulare. Hipoxie celulară. Tragi aerul cu gura deschisă, răgușești deja, dar totul e zadarnic. Oxigenul intră la fel de liber în plămâni, cerul e la fel – înalt, albastru, copacii absorb ca mai înainte dioxidul de carbon. Dar cianura deja se leagă cu fierul trivalent, blocând de moarte citocromele – o combinație frumoasă, mortal de frumoasă, când încă mai respiri, dar de fapt ești deja mort. Oxigenul intră în sânge, dar nu este asimilat. Sângele venos se transformă în sânge arterial. Niciunul dintre ele nu mai are nici cea mai mică noimă.

Ea nu l-a lăsat în pace. Pur și simplu nu l-a lăsat.

Anna Pospelova.

La clinică i se spunea „Pospelova noastră“ și nici nu se purtau respectuos, cu răceala plină de respect cu care de regulă sunt tratați oamenii cu profesii elementare. Șustrik chiar inventase pentru ea o funcție dedicată – specialist în primirea pacienților. Operator pentru curățenie, drace. Ea era cea mai obișnuită secretară. Ce să mai inventeze aici? Douăzeci și opt de ani. Nu e nici grasă și nici slabă. Nici educată, nici cu legături. Nimic. Un loc pustiu. Tace, se uită, din când în când zâmbește.

La început, Ogariov și-a spus că Șustrik pur și simplu se culcă cu ea, dar nu, nu era așa. Șustrik, cum se lămuri imediat, era pofticios și avea o slăbiciune pentru fete extrem de rare, ca niște unicorni albi. Înălțimea trebuia să fie de la un metru optzeci, picioarele până la urechi, iar țâțele cel puțin mărimea șase. Și să arate ca manechinele. Bunul-simț și formația medicală spuneau că acest lucru e imposibil. Cincizeci de kilograme la aproape doi metri înălțime – asta nu este nici măcar anemie, Olegîci, îi explica Ogariov ironic. Este distrofie. Iar niște țâțe de mărimea șase înseamnă grăsime. Multă grăsime. Foarte multă. Plus două glande mamare. Grăsimea doar nu se poate așeza într-un singur loc. Pune-ți mintea la contribuție. Doar ești medic.

Ia mai lasă-mă, pufnea Șustrik, știu și eu. Dar sufletul oricum îmi cere asta. Și să nu mai fumezi în cabinetul meu, pacoste!

Deci acum asta se numește suflet? Ogariov fornăia sincer, fumând demonstrativ ultima țigară, gustoasă, scumpă. Știți cum începe bunăstarea? În momentul în care nu mai ții socoteala banilor pentru fumat. Apoi pentru

mâncare. Despre celelalte deocamdată Ogariov nu știa, dar credea că și o treaptă mai sus va fi ceva bun! De exemplu – la câte nu te îndeamnă dracul? – ar putea să pună deoparte bani de mașină. Se acomodă (și se obrăznici) extrem de repede și la fel de repede continuă s-o facă pe obraznicul. Șustrik era furios, se supăra, își apăra cu toate puterile autoritatea, dar totul era în zadar. Șustrik-chirurgul îi stârnea lui Ogariov un respect necondiționat, dar asta rămăsese în trecut. Șustrik-medicul-șef și proprietarul clinicii era ceva ridicol. Ridicol și stupid, ca un pudel în costum de om de afaceri, țopăind pe labele din spate. Nu un pudel, este trist, Șustrik. Îmi pare rău de pudel. Dar de tine, nu. De ce dracu trebuie să ascult eu de un om care s-a transformat singur în șarlatan?

De ce în șarlatan?! Șustrik se supăra și mai tare, ca un copil – se întorcea cu spatele, își mușca buzele groase, tremurânde. Acupunctura este o metodă extrem de științifică… Aprobată… Pe idioți, îi șopti Ogariov și, urlând, cita: și mai este și punctul *tai-chun*, punctul piciorului *tzue-in*, al canalului ficatului. Acționarea lui tratează vântul din ficat, duce la armonia sângelui, hrănește sângele, normalizează circulația *tzi*, de asemenea alungă toate felurile de vânt. Ție chiar nu ți-e rușine?

Nu, nu mi-e rușine! Imaginează-ți! Am fost în China! Adică în Tibet! Am învățat!

Mai bine ai fi cumpărat de acolo un vagon de adidași. Sau conserve de carne. Doar ești medic, Olegîci! Chirurg! E imposibil să te văd cum te chinui fără meserie!

Nu mă chinui! Am pacienți! Coadă! Șustrik exploda, deja jalnic, urât, așa cum izbucnesc numai oamenii slabi, inteligenți, jigniți pe nedrept. Și la McDonald's e coadă. Gata, am plecat, chiar mă așteaptă pacienți adevărați. Fără vânt în splină. Ogariov se scula, ridicându-se învingător, fără milă, fără recunoștință. Șustrik îl petrecea cu o privire de câine – bătut, flămând, bolnav. La început, pentru a nu înnebuni, încă mai făcea noduri chirurgicale – cu mâna stângă, fără să se uite, în sertarul închis al biroului. Apoi renunță. Renunță.

Avea o clinică, la urma urmelor. Un Mercedes roșu. Hemoroizi. Fete cu țâțe tari, de silicon. Și pe Ritocika, desigur. Ritocika. Soția legitimă, și doi băieți. Boris Olegovici și Gleb Olegovici Schuster – tentativă jalnică de a acoperi cu o catifea de mare duce esența de două parale, care nu era deloc vinovată, cu nimic. Oricum o să-i bată, nu pe buletin, ci peste bot. Dar ce nu faci pentru copii? Pentru copii…

Cu Pospelova nu se culca, se înțelege. De fapt, nimeni nu se culca cu ea.

La clinică ea era răsfățată pe față. Un perete invizibil de înstrăinare plină de teamă. Uite, acea peliculă transparentă, dar rezistentă, care nu poate fi străpunsă cu o aripă ascuțită, prin care nu poți pătrunde acolo, dincolo de albastru, nici cu aripa unei păsări, nici cu inima unui supus. Ogariov știa foarte bine despre ce este vorba. Armata, Stankus care se întorsese, comandantul de companie care, dimpotrivă, nu riscase să se întoarcă cu spatele. Frica. Singurătatea. Nedumerirea.

Ea știa câte ceva despre oameni, secretara asta. Înțelegea ceva despre ei, mai mult decât alții. Era o vrăjitoare rea, dar terminată.

Ogariov se lovise aproape imediat de fenomenul Pospelova – a ieșit din cabinet să fumeze și a descoperit lângă recepție un bătrân extrem de impresionant, îngrijit, ca un pitic. O chelie simpatică, rozalie, un baston îngrijit, niște ochelari mici ca din filmul genial cu Philippe Noiret, cu ramă de aur. Dinspre el venea un aer de confort din vechiul regim, bibliotecă bună pe care strămoșii au început s-o adune cu grijă încă din secolul XIX, două facultăți, o bătrânețe onestă, care din toate puterile încercase să-și păstreze demnitatea. Nu a fost membru de partid, simpatic, bolnav. Clar bolnav. Bătrânelul își sufla nasul cu grijă într-o batistă mare, extrem de albă, tot de modă veche, drăguță, și-i cerea Pospelovăi să-l programeze la cel mai bun doctor. Fiți bună, drăguța mea, ce, nu vedeți, am guturai. Konduit și Șvambrania. Un bunicuț inexistent. Copilăria trecută. Pospelova, aplecându-și capul, se uita undeva într-o parte și cu o voce liniștită, fără milă, fără nicio intonație, îi explica că, din păcate, toți doctorii sunt în prezent ocupați, nu mai sunt locuri două luni de-acum încolo. În vocea ei nu era nimic uman. Adică în general nimic. De parcă deodată se hotărâse să vorbească cu un aspirator. Ea fiind, în acest timp, o betonieră. Sau ceva în genul acesta – ceva mecanic, cenușiu, fără suflet, puțin oxidat pe margini, acoperit de praf, de rugină nemiloasă. Ogariov nici nu știa că se întâmplă așa. Se vede că nici bătrânelul. Mai că nu începuse să plângă, sărmanul.

Uite ce mai scârbă. Ai grijă, vezi!

Ogariov se apropie, fără să se uite la Pospelova, așa cum nu s-ar fi uitat la cea mai mare jigodie – un soldat care se căcase pe el înaintea atacului sau la directorul casei de copii care furase – de la ai lui! De la ai lui! Veniți cu mine, îl invită el și bătrânelul îl urmă cu pași mici, recunoscător, scuturându-și capul cărunt, îngrijit. Voia să-l îmbrățișeze ca pe o rudă, pe bune. Era așa de jalnic!

Nu e nevoie, Ivan Sergheevici, îl rugă Pospelova încet. El își întoarse privirea nemulțumit – ea era din nou om, chiar speriat, se uita implorator, făcea chiar niște semne – nu știu, fie îl vrăjea, fie se scufunda într-un hău invizibil. Vă rog, nu trebuie! Ei, ce mai jigodie! O să vorbesc cu Șustrik, s-o dea dracului afară. Ogariov deschise bătrânului ușa de la cabinetul său. Îl lăsă să intre. Și o lună aproape s-a blestemat pentru încrederea în sine, plus că ascultase ocările lui Șustrik – trebuie să spunem, pe deplin meritate. Nu Pospelova trebuia să fie dată afară, ci chiar el. Da, chiar el.

Bătrânelul drăguț și răcit (apropo, de fapt răcit era, pe bune) se dovedise a fi în realitate un reclamagiu al dracului, care făcea tot felul de controale, inclusiv verificarea radiațiilor, asta ca să nu mai zicem de sectorist, de pompieri, inspecția fiscală și controlul epidemiologic (tuturor, tuturor trebuia să li se închidă gurile fără fund, nerușinate și, lucrul cel mai important, totul pe degeaba, pentru nimic, ei, chiar că pentru nimic). Fuseseră scăpați de proces de un birou de avocatură extrem de scump, juristul oficial al clinicii nu se descurcase, își desfăcuse neputincios mâinile, și faptul că bătrânelul avea un diagnostic extrem de oficial (varianta paranoică a schizofreniei paranoice) nu schimba deloc lucrurile. Adică în general nimic. Chiar dacă legal fusese declarat nebun, bunicuțul cel vioi nu-și pierdea drepturile civile și de alt fel, pe care le folosea din plin și, trebuie spus, cu mare pricepere și gust. Cu mare greutate au reușit să-l potolească pe reclamagiu și Ogariov, extrem de impresionat de toată nebunia asta, a tras pentru el două concluzii importante. Prima – printre pacienți se afla, din păcate, și o categorie mare, deocamdată încă invizibilă, de oameni care aveau scopuri diferite de cel al tratamentului. A doua – Pospelova se dovedise a fi nu doar o secretară obișnuită, care stătea la recepție până la vârsta înaintată de douăzeci și opt de ani.

Păi tu ce credeai, că degeaba îi dau salariu, tâmpitule? Șustrik își înmuie buzele în coniac, plescăi respingător – apela din ce în ce mai des la păhărel, încă mai bea destul de puțin, nu serios, dar Ogariov vedea că alcoolismul liniștit, comun nu mai are mult până să apară – neobservat, sofisticat, îngrozitor. Dacă ar fi fost chirurg, Șustrik nu ar fi băut așa, sigur nu ar fi băut așa. Mai mult, mai ușor, mai liber. Nu e nimic mai dulce pentru un meseriaș decât asta. Nu e nimic mai groaznic pentru un om care s-a pierdut. Vrei? Ogariov dădu din cap – nu avea motive să bea. Pur și simplu nu avea. Așa că uite, nu știu cum face ea, Pospelova adică, dar niciun nebun nu a mai trecut de

ea. Drace, pur și simplu parcă îi atrage. Dacă nu ar fi fost ea, ne-am fi ruinat de tot. Șustrik se gândi puțin și spuse prudent – ce sula…

Ogariov începu să râdă. P… – chiar dacă era doar cuvântul – nu se lega deloc de Șustrik. Între ei era o prăpastie, între o p…ă puternică, rus-tătară, un tovarăș de încredere al tovarășului Limonov, și micul și amețitul Șustrik. Cum e în evreiește p…? întrebă pe neașteptate Ogariov. Șustrik se înecă, se holbă uimit. Cum adică în evreiește? Ei, în care vrei. În ivrit, de exemplu. „Zain", se rușină Șustrik. Nu, nu merge. Și în idiș? „Poț." Uite. Deja e mai bine. Păi spune așa. Și cel mai bine ar fi să nu mai înjuri, bine? Ogariov pe neașteptate îl bătu pe umăr pe Lustriok, practic îl mângâia, așa cum l-ar fi mângâiat pe fratele său tulburat, care intrase într-o încurcătură. Și iartă-mă pentru unchețul ăla.

Pospelovei să-i ceri iertare, spuse Șustrik, dând la o parte mecanic mâna lui Ogariov. Își apăra teritoriul. Libertatea sa microscopică. Orgoliul, jalnic, umflat, de un roșu-albăstrui ca un coș. O să-i cer iertare, promise Ogariov și în aceeași seară, după consultații, puse pe tejghea în fața Pospelovei un tort – mita tradițională a unui medic pentru personajul de deservire. Dacă vrei să lucrezi normal, răsfață-le pe surorile medicale, bagă-le în seamă pe sanitare, fii prieten cu secretarele. Împarte cu ele. De fapt, tortul fusese cumpărat chiar de Ogariov – era măsura cea mai înaltă a recunoștinței. De regulă erau trimise jos mulțumirile primite de la pacienți – infinitele cutii de bomboane, buchete și sticle, ofrande simple, puse cu sfială la piciorul tronului. Să te apleci, să pui fruntea jos, să te târăști, să dai din coadă, înapoi.

Dar chiar Ogariov a cumpărat cutia asta. „Lapte de pasăre". Visul imposibil al fiecărui elev sovietic. Pospelova își plesni palmele ca un copil. Radia. Mulțumesc, mulțumesc mult, e cel mai bun tort din lume. Visam în copilărie că, atunci când o să cresc mare, o să comand la „Praga" un „lapte de pasăre" adevărat, un kilogram întreg, și o să-l mănânc pe tot, singură. Deci sunteți din Moscova? Aproape. Din Krasnogorsk. Părinții au primit acolo apartament și așa… Dar amândoi s-au născut la Moscova. Și mama, și tata. Ogariov asculta din politețe – era încă devreme să plece și apoi, drace, mai trebuia să facă ceva… A, da.

Vă rog să mă scuzați că nu v-am ascultat atunci. Cu unchețul ăsta reclamagiu. Ei, cu schizofrenicul. Nu-i nimic. Doar totul s-a terminat cu bine. Da, s-a terminat cu bine. Ea se uita de jos în sus, din spatele tejghelei, cu ochii aproape mijiți, parcă la soare. Cu entuziasm, extrem de insistent. Parcă îl

îndemna. La eșafod, la tribună. La un fapt de eroism. Uite, acum puteam să plec cu curaj. E timpul. Ei, la revedere, Anna… drace, nu mai țin minte deloc patronimicul. Ogariov rămase așa, suspendat în aer, fără să știe pe ce să se sprijine, ca un acrobat care sărise de la trapez. Nu mi-e frică, pentru că sunt asigurat. Dar oricum e neplăcut. Nikolaevna, îi șopti ea. Dar mai bine nu-mi spuneți patronimicul. Doar lucrăm împreună. Bine, acceptă supus Ogariov, grăbindu-se să termine odată. Doar cât mai putea s-o lungească așa? Mulțumesc încă o dată și la revedere, Anna.

Antoșka, îi mai șopti ea o dată – parcă-l ținea pe Ogariov de braț când să treacă strada. De fapt îl împingea, nu-l susținea. Tot timpul l-a împins. Acolo unde îi trebuia ei.

Ce? nu a înțeles Ogariov.

Așa îmi spun apropiații. Nu Anna, ci Antoșka. Ogariov zâmbi – politicos, indiferent, parcă o dăduse la o parte pe Pospelova. Încă de când era infirmier învățase să taie dintr-o privire familiarismele. Doicile apetisante plictisite, surorile medicale care nu știau cum să-și omoare tura de noapte. Asta mai lipsea. Nu se coborî nici la un la revedere repetat. Pur și simplu dădu din cap și plecă, simțind în spate privirea ei adoratoare.

Totuși este neplăcută. Da, e neplăcută.

Antoșka! Ca să vezi, ce mai imaginație!

Apoi nu i-a mai spus niciodată așa. Niciodată. Oricât l-a rugat ea.

Note:

12 Joc de cuvinte în limba rusă, de la *șustrîi* – „abil“, „descurcăreț“.

13 În rusă, „aldămaș“.

14 Un sortiment de rachiu de origine ucraineană, făcut din fructe, ierburi aromatice și condimente.

Capitolul 4

Mult timp Antoșka s-a gândit că așa trebuie. Așa trebuie să fie.

Când era copil, ea interpreta tot ce se întâmpla cu ea ca fiind ceva ce i se cuvine. Ca singura normă posibilă. Este lumea mea. Mediul meu de viață. Pot să mă joc și să trăiesc unde vreau. Desenele de copii în ghetoul din Terezin. Pisoiul lui Grossman, născut în tranșee, amărât. Nu cerea nimic, nu se plângea de nimic, considera că toată larma asta, frigul, focul sunt viața de pe pământ. Viață și destin. Și Antoșka credea că toți văd același lucru ca ea. Că acest lucru e normal. Pur și simplu nu avea cum să fie altfel.

Uite, pe stradă trece o femeie cu o plasă. Plasă, ce cuvânt ridicol, *pla-să*. Transparent, o rețea. Femeia a prins în plasa ei cartofi și kefir. *Tată, tată, plasele noastre…*[15] Cartofii sunt mari, murdari. Sticla de kefir are o beretă strălucitoare din poleială. Verde. Totul e obișnuit, numai că femeia nu e deloc în ordine, Antoșka vede asta. Nici nu vede, știe. Femeia nu e ca toată lumea. Femeia e îmbrăcată bine – pantofi de lac, un impermeabil deschis la culoare, în spate, în loc de gaică (încă un cuvânt amuzant, *gaică*) are o fundă cu nasture. O fundă. Funda îi place Antoșkăi. Și kefirul îi place, dar laptele bătut e și mai bun. Poleiala de la laptele bătut e roz, e rece chiar și la vedere. Uite, ce-ar mai linge. Antoșka așa și face – linge, și limba ei, tot roz, se răcește. Laptele bătut stă în cană în straturi și, dacă-i pui puțin zahăr, începe încet să se lase și să scadă, cu găuri, ca un troian când începe să se topească. Deci în curând vine primăvara.

Antoșka știe toate anotimpurile. E deja mare. O să se termine primăvara asta, apoi va veni vara, iar la toamnă Antoșka o să se ducă la școală. Ea nu-și ia ochii de la femeie, nu și-i poate lua. Pe stradă sunt mulți oameni, toți se grăbesc undeva, dar Antoșka vede numai impermeabilul deschis la culoare, gaica-fundă, kefirul și pantofii negri, strălucitori, în care plutesc, reflectându-se, strada și norii. Femeia nu e ca toate celelalte. Ba nu. Nu se mișcă asemenea celorlalte. Ține capul sus. Parcă totul din jurul ei e adevărat, iar ea nu. Sau dimpotrivă. Toți sunt desenați și numai femeia asta iese în evidență, parcă vrea să se smulgă din desen. Antoșkăi nu-i este frică, pur și simplu se simte puțin neplăcut. Ar fi bucuroasă să nu se uite la asta. Dar nu poate.

Femeia îi simte privirea și se întoarce. O secundă întreagă se privesc în ochi, Antoșka și femeia. Se văd o secundă una pe cealaltă. Femeia știe că Antoșka

știe. Și Antoșka la fel. Ochii femeii sunt absolut negri, negri de tot. Nu au nici albul ochilor, nici pupile, nimic. Desigur, nu e adevărat, dar Antoșka așa îi vede. Femeia privește greu, de undeva din depărtare, dintr-un adânc impenetrabil al cărui nume Antoșka deocamdată nu-l știe. Antoșka aude chemarea înceată, un sunet abia perceptibil pe care, la fel, nu-l înțelege. I se pare că femeia o cheamă în ajutor. Pe tăcute. Femeii îi e rău. Acest rău se ridică încet, freamătă lângă genunchii Antoșkăi, apoi lângă piept, se strecoară spre gât. E întunecos. Dens. Femeia rămâne așa încă o vreme, apoi deodată face un pas spre Antoșka, de parcă s-ar afla un fir între ele, un fir de care trage, trage, trage, dar nu se știe de unde. Nu se știe cine.

Antoșka ține de lăbuță un iepure de jucărie și știe că el n-o va ajuta. Nimeni n-o poate ajuta. Numai ea. Femeia mai face un pas agale. Antoșka, marș acasă! strigă de la fereastră mama, supărată, și arătarea se retrage imediat. Femeia se întoarce indiferentă, ia plasa cu mâna cealaltă, pleacă mai departe, strada și norii zboară în pantofii ei, îi ia cu ea. Pentru o clipă Antoșka se uită în urma ei, o ia amețeala, simte o amețeală și în stomac, lucrul acesta negru se retrage, pleacă fără chef. E așa lipicios. Dens. Îi e imposibil de milă de femeie. Nu e ca toți. E singură de tot. Parcă e de pe altă planetă. Este foarte rău când ești de pe o altă planetă, ești singur de tot.

Antoșka! Mama strigă așa de tare, de parcă o taie cineva. Tata spune așa, ce urli, de parcă te taie cineva? Deși Antoșka, când s-a tăiat la deget, tocmai că nu a urlat deloc. Deși o durea foarte tare. Tăișul pârâi încet pe os, chiar scârțâi. Antoșka a auzit. Pâine neagră. Salam roz. Unt galben. Chiar peste mulți ani ea va continua să rupă pâinea. Nu s-o taie. S-o rupă. Și nu face niciun sandviș. E mult prea dureros. Dar oare nu observați? E mult prea dureros!

Antoșka se duce spre scara blocului, tot lovind cu piciorul pietricele. Poc, poc. Iepurele își târăște pe asfalt lăbuța moartă. Antoșka aude și vede ce nu pot auzi și vedea alții. Dar deocamdată nu știe asta. Ea crede că toată lumea o vede pe femeie. Că tuturor le e milă de ea. Femeia nu mai există. Nu mai există lucrul acela negru. A plecat. S-a retras. Strada s-a umplut de pământeni, acasă se răcește în farfurie supa de pui cu tăiței și perișoare, iar o să se certe cu mama din cauza cepei fierte. Antoșka e un copil obișnuit. Un copilaș isteț de șase ani și ceva.

E o nebunie. Iată ce vede ea. Nebunia oamenilor. Antoșka e regina nebunilor. Detonatorul. Conductorul. De la cuvântul „fir“. Roșu, alb, verde. Cifre care sar pe ecranul negru. Numărătoarea inversă. Zece secunde înainte de explozie.

Opt. Șapte. Cinci. De felul în care sunt legate firele depinde soarta întregii lumi. Antoșka înțepenește în fața soneriei de la ușă, într-o mână are un fir roșu, în cealaltă unul alb. În scară miroase a pisici, urină, a muguri lipicioși de plop, a copilărie. Cândva Antoșka va crește. Cândva o să devină medic. Acest lucru nu e așa de simplu și de clar precum cheia de sub preș, pe care o simte cu talpa. Cheia există mereu. Nici măcar nu trebuie s-o caute. Pur și simplu trebuie să-și imagineze unde o fi ascuns-o el. Corect. Uite aici. Apleacă-te și ia-o.

Ușa se deschide larg, mama se află în prag, supărată. Și părul ei e supărat pe ea. Era cât pe ce să-mi rup gâtul de vreo două ori! De două ori încălzesc masa! Și tu bântui pe stradă o oră întreagă fără rost! Mama are ochii foarte, foarte deschiși la culoare. Chiar și când strigă. Mama e normală de tot. Și tata. Antoșka deodată se năpustește înainte, îmbrățișează trupul moale, cald, drag, își înfige capul în el. Șorțul care miroase a spălat și a bucătărie. Mama. Mama! Te-ai îmbolnăvit, ce ai? Ia dă să pun mâna pe frunte. Nu te supără în gât? Antoșka dă din cap că nu, nu, e perfect sănătoasă. Ca mama. Ca tata. Și ea e de pe această planetă. Toți sunt.

Dar în mâinile Antoșkăi se află un ghem multicolor de fire care duc spre nicăieri.

Antoșkăi mereu i-a plăcut să vindece, chiar din copilărie.

Nu era agitația obișnuită a copiilor cu jucăriile care se îmbolnăveau intenționat. Nu, din orice morman de păpuși o lua fără greșeală pe cea mai nefericită dintre făpturi – nu un ursuleț extrem de îndrăgit, antologic, cu lăbuța ruptă, ci într-adevăr o făptură monstruoasă, sărmană, jalnică, de care nu avea nevoie nimeni. Un iepure monstruos, abia recognoscibil, un cățeluș din plastic cu trupul gol, cu un defect de fabricație imperceptibil sau o păpușă scalpată, care-și întorsese pe vecie pe dos ochii de sticlă înțepeniți. De fapt, un model ideal pentru ilustrarea schizofreniei. Când a devenit Anna Nikolaevna, Antoșka s-a convins de asta nu o dată.

După ce stabilea care este pacientul cel mai lipsit de speranță, Antoșka, liniștită, pricepută, fără cea mai mică milă, se apuca de tratare, care nu era deloc copilărească. În loc să bandajeze, să palpeze, să întrebe ce ne doare, să scoată un apendice imaginar sau să-i imite cumva pe adulți, medici adevărați, ea pur și simplu lipea de trupul său jucăria mutilată și stătea așa câteva minute, foarte serioasă, foarte responsabilă, părea că aproape nici nu mai respiră.

Ce ai înțepenit așa aiurea, Antoșka? întreba mama, privind din bucătărie. Așa se joacă copiii?

Antoșka își încrunta supărată sprâncenele scurte, drepte, pe aceeași linie cu bretonul scurt, tot drept.

Dar eu nu mă joc, răspundea ea. Eu le tratez!

Ei, cine tratează așa? se mira mama, ea era *profă* (trebuie să vorbim corect – pedagog!) și de aceea, desfăcând zilnic volantul educativ, nu se putea opri nici seara, acasă. Dar ce spunem noi seara, noaptea: ei, ce faci, iar mi-ai prins părul, și mai înceeet, că trezești copilul! Tata ofta greu, se întorcea spre perete și, în ritm cu el, în camera vecină se întorcea pe partea cealaltă Antoșka, separată temeinic de lumea adulților prin neînțelegerea deplină, plapuma bleumarin de finet, zidul de cărămidă. Camera ei! Un lux nemaivăzut – jucăriile mele, masa mea, patul meu. Niște papucei micuți care stăteau smirnă, aliniați – călcâiele alăturate, vârfurile depărtate. O ordine deloc copilărească, precisă, sumbră. Nu, a mea păstrează mereu lucrurile în ordine! Nu ca alții. Antoșka nu era a noastră. A mea. A mamei. Mama. Antoșka mamei. Tata nu se punea la socoteală. Mai bine zis, socoteala nu era mereu în favoarea lui. Zidul împărțea apartamentul, aluneca fără grabă, invizibil și de netrecut. Și în fiecare zi își mai adăuga o cărămidă.

Mama își ștergea mâinile cu un prosop – *un prosopel* – cadrilat, scorțos (pus la albit, fiert, călcat pe ambele fețe). Ei, ce te-ai înfipt așa în iepurele ăla? Altfel se tratează, trebuie să vezi mai întâi ce-l doare. Dacă e vorba de labă, atunci trebuie bandajată. Dacă e gâtul roșu, trebuie să-i dai ceai de zmeură. Sau lapte cu miere. Mai ții mine, când ai răcit? Ți-am dat miere. Nu e nevoie, se îndreptă Antoșka. Nu avea putere să explice că nicio zmeură sau miere nu-l va ajuta pe iepure să fie din nou fericit, că are nevoie de cu totul altceva, și mama, strângând supărată buzele, dispărea în bucătărie. Copilul ăsta nu are nicio imaginație, cum o să învețe ea? Tata ridica din umeri, de parcă încerca să scape de o povară invizibilă, și întindea mâna după o nouă țigară. O să învețe ea cumva, spunea el, observând fermecat mâinile mobile ale soției – uite, cuțitul de bucătărie alunecă abil pe cartof, coaja galbenă vie se învârtește ca un șurub și un alt bulgăraș gol, neted, cade cu zgomot în apa rece.

Școala generală, iar apoi școala profesională nu-l vor lăsa de izbeliște pe copil.

Mama pufnea nemulțumită – glumele tatălui le considera stupide, peste un an, când Antoșka a intrat în clasa întâi, au divorțat, dar au rămas să locuiască sub același acoperiș. Ca niște oameni inteligenți. De fapt, pur și simplu niciunul dintre ei nu avea unde să se ducă. Antoșka s-a mutat la mama, în fostul dormitor al părinților, iar tata a rămas pe vecie în camera ei de copil. El

era ca vai de capul lui. Toți sunt oameni normali, dar ăsta? Așa spunea mama. Și Antoșka multă vreme îl separă pe tată de restul oamenilor, mai întâi cu un semn (nu e ca toți, ci e cel mai bun), iar apoi cu altul (tatăl meu e un laș și un ratat).

Până ce totul a început să se tulbure și să se încurce definitiv.

După ce stătea câteva minute într-o nemișcare tămăduitoare, Antoșka își desfăcea mâinile și punea jucăria însănătoșită la loc. De regulă nu se mai jucau împreună – după tratamentul Antoșkăi nu erau recidive, iar dacă jucăriile erau sănătoase, ea nu se mai interesa de ele. Cele sănătoase erau sănătoase și Antoșka pur și simplu nu înțelegea ce să faci cu ele. Oricum le iubeau toți. Ce mai conta încă o persoană?

De fapt, în privința iubirii, în viața Antoșkăi lucrurile erau extrem de complicate. Era multă iubire, cam prea multă, pur și simplu n-avea cum să scape de atâta iubire. Din copilărie și chiar mai înainte. Chiar voiseră să-i spună Liuba. O fustiță bleumarin, o fundiță în coadă. Ce nume îngrozitor! Pur și simplu îngrozitor! Tata s-a revoltat, ca Spartacus în cartea lui Raffaello Giovagnoli, uite, ăsta era un nume frumos, ca o bomboană învelită în fulgi de cocos și danteluțe delicate de hârtie. Fata mea nu se va numi ca o femeie de serviciu! Dar cine ți-a spus de fapt că e fata ta? Poc! – o palmă, în ciuda oricărei logici, a primit tata, nu mama. Ea avea o mână rapidă, grea, abilă, fundulețul Antoșkăi știa foarte bine lucrul acesta, mama era adepta școlii sovietice severe de pedagogie. Și Makarenko își pocnea copiii. Nu erau copiii lui, erau copii fără adăpost!

În urma unor lupte lungi și sângeroase, Liubocika s-a transformat în Ania, neutră, care nu plăcu nici ea nimănui, dar măcar le era indiferentă. Antoșka este de fapt un nume pe care și l-a dat singură, rezultat de la *Antoșka, Antooooșka, hai să săpăm cartofi*![16] și al altor asemenea sedimente verbale ușoare care trebuiau să umple capetele tinere ale copiilor pe măsură ce creșteau. Așa încep. Pe la vreo doi ani, copiii se rup de mamă, atrași de mulțimea melodiilor, gânguresc, fluieră, iar cuvintele apar pe la trei ani. Băiatul roșcovan, pistruiat, suspectat de uciderea bunicului (cu lopata) îi plăcu Antoșkăi așa de mult, că ea și-a luat singură asupra sa păcatul lui, singurătatea lui și numele lui. Pur și simplu încetase să mai răspundă la numele de Ania, Anecika, Anna Nikolaevna. Voia să fie roșcată, pistruiată, una de care nimeni să nu aibă

nevoie, altfel decât toți. Suspectă. Primul și cel mai îngrozitor exemplu de empatie, care apoi era cât pe ce să-i mutileze viața. Deși, de ce era cât pe ce?

Chiar i-a mutilat-o.

Dar atunci, la trei ani, nimeni nu remarcase nimic în afară de încăpățânarea nemaiauzită, pur și simplu nemaiauzită, un copil la o asemenea vârstă nu poate și nu trebuie să fie așa de încăpățânat. Antoșka. Antoșka. Dacă nu altfel, atunci în niciun fel. Folosindu-mă de ocazie, transmit un salut ascuns lui Anton Semionovici Makarenko, scriitor și pedagog sovietic. În vasele-ochelari ale colacilor de salvare. Un frate în Armata Albă, copii adoptivi, frig, foame, o tentativă de a se împușca, totul e rău, totul e rău, nu va ieși nimic, nimeni nu va asculta, nu va ieși nimic. Nici din acești copii, nici din mine. Criticii îi făcuseră praf toate cărțile. Colegii nu dădeau niciun ban pe metoda lui. A murit subit, în vagonul unui tren suburban, în ziua de 1 aprilie 1939. Capul mort s-a lovit încă mult timp de fereastra înghețată în ritmul roților, al nodurilor de cale ferată, al șinelor, șinelor, traverselor, traverselor. Cărțile sunt oameni acoperiți cu coperte. Desigur, Antoșka nu știa nimic despre asta. Până și *Poemul pedagogic* îl citise cu chiu, cu vai pe la cincisprezece ani, plictisită, sub amenințarea nuielei mamei. De fapt, nu-i plăcea să citească. Deși, n-ai ce spune, îi plăceau Zadorov și Osadcii.

Nu avea rost să citească. Avea rost numai să tămăduiască.

Ca să spunem așa, se adunase multă iubire, cam prea multă.

Antoșka însăși era, dacă ne gândim mai bine, copilul clasic al iubirii, rodul amestecului unor băuturi sovietice tari, dar de proastă calitate – puternicul „Solnțedar“, o vodcă fără nume de 3 ruble și 62 de copeici, care în popor se numea pur și simplu „cep“, și câteva sticle de „Aljirskoe“ cam acrișor. Singurul tribut adus programului cultural a fost o pungă de plăcinte cu pește cumpărate de la gastronomul „Angletera“; uite, ele au ieșit ușor și frumos, cu restul mama Antoșkăi a trebuit să se chinuie destul a doua zi dimineață, Doamne, gemea ea, lipindu-se din nou cu fruntea transpirată de faianța răcoroasă și chiar în această poziție încercând să-și păstreze imaginea de fată sovietică spirituală și intelectuală. Doamne, nu este „Solnțedar“, despre ce „Solnțedar“ poate să mai fie vorba! Nu mai face pe deșteapta când borăști, o sfătui Tanka, cea mai bună prietenă, n-o să-ți fie mai bine, pur și simplu întărește-te, și fantoma lui Boris Vian părăsi toaleta fetelor din căminul Facultății de Istorie de la Leningrad, fără a fi recunoscută de cineva, dar foarte mulțumită. În seara aceleiași zile, înghețați până la oase și fără a mai ajunge la Ermitaj sau la Muzeul Rus (să-i ia

dracu pe elevii ăștia cu vacanța lor de Anul Nou!), un grup de studenți de la Institutul Pedagogic din Moscova au plecat din leagănul revoluției înapoi, spre capitala Patriei noastre, Moscova.

În tren era și mai rece decât afară, se ițeau pe fereastră fie cantoane anonime, fie felinare uriașe, pluteau spre tavan becuri murdare, gălbui. Mamei Antoșkăi încă îi era rău, Tanka o privea fără cea mai mică compătimire și-i propuse să se ducă la capătul vagonului, să fumeze. Ca într-adevăr să i se facă rău. Mama Antoșkăi a refuzat și Tanka a plecat, luând cu ea doi cavaleri care râdeau întruna în hohote, se pare că de la Institutul de Educație Fizică – la conferința studențească fuseseră luați oameni de peste tot, ei, cine, cine, întrebi, organizează o conferință în timpul vacanței? Mama Antoșkăi s-a ghemuit pe scaunul tare al compartimentului, și-a strâns picioarele înghețate, și-a acoperit ochii pentru a nu mai vedea nici cantoanele, nici felinarele – niciunul nu avusese bani de lenjerie de pat – e groaznic, oare poți să bei așa de mult? Mai mare rușinea! Ei, ce mai rușine! Dar am primit o diplomă, se lăudă singură mama Antoșkăi, moțăind, în vagon oamenii pufneau în somn, gemeau, miroseau a șosete și a mâncare proastă rău digerată, cei mai fericiți oameni de pe pământ, cei sovietici, o mare comunitate, un mare popor, și cel căruia i s-a năzărit în aceste cuvinte cea mai mică ironie a uitat tot sau, mai rău, s-a născut după anul 1985.

Cineva a acoperit-o cu grijă pe mama Antoșkăi cu ceva greu și cald, ea a tresărit, a deschis ochii. Era acel ins scund, foarte slab, cu plete, cu care – mama Antoșkăi s-a încruntat – se sărutase de zor la acea beție groaznică. Și se pare că nu doar se sărutase. Gata, gata, niciun vin de Porto, niciun pește, nicio plăcintă! Mulțumesc, spuse ea în șoaptă, trăgând peste umeri paltonul care mirosea a tutun și a casă străină, cenușiu, stupid, ca de la „Lumea copiilor“. Băieții purtau așa ceva la școală. Elevii de șase, din familii scăpătate. Ea încerca să-și amintească cum îl cheamă pe lățos, dar nu putea, tulbureala mizerabilă din stomac i se legăna chiar în gât – parcă Igor? Sau Lioșa? Dar sigur e de la Facultatea de Istorie, e de-ai noștri, mi se pare că e cu un an mai mare.

Era neplăcut să tacă în continuare și mama Antoșkăi și-a acoperit din nou cu pleoapele globii oculari uscați, parcă rugoși. Pletosul a mai stat deasupra ei încă o secundă, radiind o părere de rău tăcută, dar apoi a dispărut ascultător – și așa de temeinic, că peste două luni mama Antoșkăi abia a dat de el, plânsă, umflată, groaznică precum un înecat abia scos din apă, care încă nu-și dădea

seama de sfârșitul său groaznic. Și după altă lună a părăsit repede studiile, cu adeverință, și în toamna anului 1972 s-a născut Antoșka.

Apropo, pletosul se numea Nikolai. Iar pe mama Antoșkăi o chema Ekaterina Semionovna. Ekaterina Semionovna Pospelova. Iar pe tată – Staruhin. Ce porcărie, n-o să fiu niciodată în viața mea Staruhina! Și nici fata mea nu va fi! Nici să nu mă rogi. Poate că el nici n-a rugat-o, Antoșka nu știa. De la tată i-a rămas numai patronimicul. Nici mama nu a putut să i-l ia. Totuși documentele sunt documente. Copilul trebuie să aibă un tată! Chiar unul ca tine.

În copilărie, Antoșka se bucura că are și mamă, și tată. Că sunt împreună. Apoi, când a crescut, i-a părut la fel de rău că părinții nu divorțaseră. Oricum îi unea numai iubirea pentru Antoșka. Aproape că o sfâșiau în două cu iubirea lor.

Mai bine ar fi divorțat! Mai bine ar fi divorțat! Mai bine ar fi divorțat!

Dar totuși ei divorțaseră. Pur și simplu Antoșka nu a observat asta imediat.

Copilăria ei era plină ochi – de anilină, strălucitoare și veninoasă, purpurie și aurie, sovietică. Dacă închizi ochii, pe rețeaua aprinsă vreo câteva secunde încă mai tremură un halucinoid înflăcărat. Un revoluționar înflăcărat de serie. Demonstrația de 1 mai, parada de 9 mai, de 7 noiembrie. Nu era nimic formal în aceste sărbători, nu-i așa? Sunt la fel de calde ca Anul Nou. De Paște vopseau ouă, la demonstrația de 1 mai făceau flori din hârtie – bogate, frumoase aproape precum cele de la cimitir. Le legau cu sârmă de crengi adevărate, goale și, plini de bucurie, le agitau spre tribune. După paradă (în Piața Roșie intră angajații Institutului Militar „Steaua Roșie“ al Ministerului Apărării al URSS, mai rabdă încă puțin, în curând vine și rândul nostru), toți au plecat să petreacă, fericiți, adulți, copii, cu impermeabile în culori deschise. Pantofiori de lac, dresuri albe pe picioarele zvelte, vesele. Antoșka, nu se poate, nu intra în iarbă, o să te faci verde, nu ai alții. Dresurile albe erau deficitare, de sărbătoare, numai pentru paradă. Chiar așa le și spunea, de paradă. De fapt deficitar era totul din industria ușoară, dar era din belșug bucurie, adevărată, omenească. Dar, de fapt, era produsă chiar de către oameni.

Antoșka era născută în anul 1972 și copilăria ei se nimerise în niște vremuri ireproșabile, ei, chiar așa, ireproșabile. Anii de aur ai măreței Stagnări, prea puțin jerpelite. Piramida lui Maslow era neclintită, temeinică, plină la toate punctele. Antoșka sărea ușor, vesel pe treptele acestui zigurat sumbru, de fapt –

o fetiță sovietică, mică, aproape moscovită, care avea în mod clar toate la care se poate visa.

Nevoi fiziologice? Ea nu era flămândă, locuia într-o casă minunată, în propria cameră. Desigur, dresurile albe erau deficitare, dar totuși avea, mama avea un impermeabil de krimplen, tata un costum din catifea și un pulover pe gât, ca nenea Ham în fotografie, plus educație superioară amândoi, și puteau cumpăra și crenvurști, și brânzeturi glazurate, și banane. E adevărat, trebuiau să cam stea pe la cozi și puteau și să nu prindă, dar din cauza asta, brânzeturile deveneau și mai dorite, și mai gustoase.

Nevoia de securitate? Sentimentul încrederii în sine? Scăparea de frică și eșecuri? O săritură, o țopăială, când oboseau să se joace în curte, ei, toată ceata, nu, toată droaia – ce cuvânt frumos și uitat! – toată droaia se ducea în cel mai apropiat apartament, nu era casă unde să nu li se dea de mâncare, nu era adult care să nu fi strigat la ei, dacă le-ar fi trecut prin minte să se dezlănțuie și mai tare decât permitea codul constructorilor comunismului și legile conviețuirii sovietice. Nimeni nu-și încuia ușa apartamentului – Natașik, ești acasă? Poți să-mi dai puțină sare? Tanti Katia, mama a făcut plăcintă și m-a trimis să vă aduc. Ah, nenorocito! Ai petrecut, da? Uite, acum o să-ți pun eu părul pe bigudiuri… Vai, oameni buni, ajutați-mă, iar o bate Vovka pe Lenka! Chemați sectoristul, sectoristul! Nu e nevoie, nu e nevoie, tovarășe locotenent, chiar eu sunt vinovată, eu sunt vinovată, jur.

Tovarășul locotenent pleca, salutând amenințător; în fața lui oamenii se dădeau la o parte cu respect. El era forța și dreptatea. Uite, Kartașov e mare ticălos, a sustras din colțul roșu o mașină de scris, și dracu știe de ce a făcut-o, a spus că vrea să fie scriitor. Și ce să vezi?! Nu a fost arestat! Sectoristul i-a dat numai un șut în fund, și asta a fost tot. Nenea Stiopa, ei! Ce mai om! Milițianul. Antoșkăi i se spunea – dacă te rătăcești, te sperii, să cauți un om în uniformă, militar sau milițian. Neapărat o să te ajute. Antoșka credea – căuta din priviri vestonul cenușiu, bluza protectoare familiară, steluțele de pe epoleți, cureaua care mirosea plăcut. Numai să vezi, deja nu-mi mai este frig. Acolo sunt băieți. Te rog să mă conduci.

În anii 2000, ea, deja Anna Nikolaevna Pospelova, se îndepărta de orice om în uniformă pe partea cealaltă a străzii, cât mai departe de tirul de artilerie. Cu bandiții – știa asta din anii ’90 – încă te mai puteai înțelege, de huligani mai puteai fugi, dar copoii erau fără speranță, nimeni nu putea scăpa viu din mâinile lor, și în uniforma de polițist deveniseră și mai monstruoși, ca un

maniac care încerca să lege o discuție plăcută cu o călătoare ocazională în tren. Da, știți, eu am o casă de vacanță la Solnecinogorsk, de ce mergeți singur așa de târziu? Glasul roților de tren, vagonul se golește cu fiecare stație, fereastra se acoperă de întuneric, discuția nu se leagă, se face praf, ea își tot trage rochița peste genunchi, iar el zâmbește, zâmbește, uitând că zâmbise și data trecută, așa că ea deja nu mai vede nimic în afara acestui rânjet monstruos, inuman, pentru că nu e nimic uman la autoritatea întemeiată pe faptul că unii nu sunt pedepsiți și alții sunt condamnați la groază.

Și am curățat cu cuțitul de sub unghii sângele străin[17].

Nevoia de apartenență și iubire. Un uriaș bloc de granit, fundamentul oricărui psihic normal. Practic, un reflex. Cum este cel de supt sau de înghițit. Nepotolit, am putea spune, imposibil de oprit. Te iubesc, prin urmare exist. Pe Antoșka n-o plănuise nimeni, nu o așteptase, dar o iubiseră până la uitarea de sine. Luna de miere a părinților, care abia se cunoșteau, de fapt, a unor studenți, s-a întins pe aproape șapte luni, până la momentul nașterii Antoșkăi. Privați de nuntă, de luna de miere (măcar pe Volga, la o casă de vacanță, măcar în vreo drumeție îndepărtată), își îndreptaseră întreaga pasiune, pe care nu putuseră s-o arate unul față de altul, spre embrionul invizibil deocamdată.

L-au lăsat pe acest copil! L-au cruțat!

Fiecare considera că este meritul lui, fiecare cerea recunoștință personală. Pe cine iubești mai mult, pe mama sau pe tata? Se aplecau deasupra capului rotund al Antoșkăi, se uitau de parcă nu răspunsul era cel pe care trebuiau să-l audă, ci o sentință. Antoșka, cuprinsă în aceste chingi strânse, încă de la trei ani își dăduse seama că nu trebuie să răspundă, nu. În mod categoric. Ca la interogatoriu. Mai bine te omoară, dar taci. Puteai s-o iubești pe mama sau să-l iubești pe tata numai separat. De aceea Antoșka trăia dintr-odată în două lumi paralele și aceste vieți nu se intersectau, în ciuda găselnițelor pătimașe ale profesorului din Kazan cu nume plat, Lobacevski. Mama tot aranja plapuma, înainte de culcare, să fie bine, bine acoperită, ca un plic, tata îi aranja perna în așa fel că o durea gâtul. Pentru mama Antoșka îl îndrăgise pe Au-mă-doare și chiftelele cu piure de cartofi. Tata îi citea – preferatul tău, ursulețule – *Căluțul cocoșat* și se dădea peste cap pentru a face rost – din nou, preferații tăi! – de crenvurști. Dacă făcea rost de unii proaspeți, putea să scoată unul din plasticul alunecos și, pe furiș, să nu-i vadă mama, să-l împartă cu tata pe din două, neted, roz, tare. Crud. Mamei trebuia să-i pufăie la ureche, încet, încet, parcă

suntem niște arici mici, nu, Antoșka? Cu tata se juca de-a merg ursii pe bicicletă, prin hârtoape, prin hârtoape, în groapă, buf! Antoșka zbura deasupra genunchilor tari ai tatălui, hohotind veselă.

Tata o ducea la carusel, mama la circ, o fetiță emoționată, fericită, cu codițe. Pe fiecare codiță avea o fundă de nailon. Pe fiecare fundă de nailon erau niște bobițe amuzante de catifea. Roșii! Căluții se învârteau, sărind, niște căluți de jucărie care te făceau să vomiți, tata dădea din mână, se împiedica, alerga după căluți în urma ei, bucurându-se că fetița se simte bine. Așa și spunea, sărmanul, fetița. În schimb Antoșka radia, și ea dădea din mână, își înghițea saliva amară, îi venea să vomite, înțelegeți? Îi venea să vomite în carusel. Tot timpul. Nu a trecut niciodată. Ura până și vata de zahăr. Caii adevărați, de la circ, se învârteau în arenă în același ritm groaznic, se legănau pe spinările lor niște sultani luxurianți, de basm, se ghemuiau sub pântecele asudate ale cailor, dând dovadă de o măiestrie uimitoare în ale călăritului și acrobației, niște omuleți slabi, chinuiți, și chiar cuvântul acesta, acrobație, se înfipsese în inima Antoșkăi ca un fierăstrău bont, groaznic, care acționa extrem de încet.

Nu-i așa că-i minunat? întreba mama, strângând palma umedă a Antoșkăi și coroana de cea mai bună mămică din lume strălucea în părul ei, chinuitor, orbitor. Antoșka, care-și știa pe de rost rolul, dădea din cap, supunându-se unei cravașe invizibile și – allez hop! – sărea ascultătoare peste cercul cuprins de flăcări adevărate. Ea ura circul, din cauza concentrației peste putere de frică, disperare și durere. La circ toți se simțeau rău – până și pudelii și leii, care urmăreau hăituiți din priviri fiecare mișcare a dresorului, și el hăituit. Fiecare „allez“ și „hop“ ascundea în el o lovitură rapidă, care te frige, invizibilă, dar extrem de adevărată.

Doare!

Și din nou – doare.

Hap!

Antoșka, cu gura întredeschisă de uimire, se uita la gimnaști și clovni – îmbătrâniți, alcoolici, nefericiți. Printre straturile de machiaj, pene și paiete o priveau niște ochi omenești obosiți, sângerii din cauza efortului, cu sclerotica gălbuie, bolnavi. Durerea obișnuită din încheieturi, frica obișnuită de a nu rămâne infirmi, salariul amărât, invidia jalnică, agitația insuportabilă a turneelor, mirosurile urâte, mulțimea care se leagănă pe la încheieturi, cușetele periculoase, instabile…

Nimeni nu observa toate acestea. Nici mama. Nici tata. Antoșka astfel nu a riscat să-i dea de gol. Nu a îndrăznit. Și așa a dus, abia respirând, iubirea uriașă, ca un munte, aruncată în cârca ei. Pe la șase ani ajunsese la culmea unei prefăcătorii pline de virtuozitate, devenise o mincinoasă perfectă, profesionistă, rafinată, o mică regină a imitației. Nu, nu e așa. Ea s-a scindat în două. Una pentru mama, una pentru tata. Nu era niciuna pentru ea însăși. Aceasta a fost sentința părinților, definitivă, care nu putea fi contestată. Groaznică. Antoșka a devenit marțianul lui Bradbury[18]. Încă o carte necitită. Slavă Domnului. Dacă Antoșka s-ar fi apucat să-i fie milă și de oameni imaginari, cu siguranță că ar fi murit.

Chiar așa. Cu adevărat. Sigur.

Îi era așa de rău când părinții, slavă Domnului, rar, se năpusteau amândoi deodată asupra ei. Singurul concediu petrecut împreună (Copilul trebuie să meargă la mare! Numai un neputincios ca tine nu poate face rost de un bilet!) s-a transformat pentru Antoșka în mers la spital – unul adevărat, spital de copii, de boli infecțioase. Temperatura patruzeci, slăbiciune, stare de delir, vomă interminabilă, deshidratare, urinat des – simptome care se contraziceau unul pe altul, pediatrii dădeau din cap, era clar tabloul unei infecții acute, dar totuși analiza sângelui era ideală. Antoșka, în vârstă de cinci ani, adusă de spate, matură, obosită (în spital imediat a început să se simtă mai bine, fizic, numai din punct de vedere fizic), stătea la fereastră și se uita la părinții care stăteau cu orele jos.

Luna lui cuptor, iulie, Anapa, Pini. Mama și tata.

Stau cu capetele ridicate, o caută din ochii speriați, umezi, pe fetiță.

Fiecare pe fetița sa.

Tocmai în spital Antoșka și-a dat seama că vrea să se facă doctor. A înțeles ca un adult, fără sentimente, pur și simplu a luat decizia. În spital i-a plăcut tot, mai ales ordinea, de fier, care nu putea fi încălcată. O adevărată carcasă a zilei. Conștiința ei. Acasă domnea mereu o dezordine veșnică – tata se ducea la serviciu pe la zece, mama sărea din pat la șase, fie mâncau întruna numai pelmeni din magazin, deloc încântători, fie mama își găsea, cum se exprima chiar ea, inspirația și atunci nu aveai nicio scăpare în fața plăcintelor cu o umplutură nemaivăzută și stângace, pe care le inventa și le făcea în fiecare duminică – într-un miros insuportabil, în bucătăria care aproape că nu se mai vedea din cauza fumului. Când, deodată, găsea un cerc de artă, dar deja peste

trei întâlniri devenea clar că e greu să fie dusă acolo marțea și joia, nu avea cine să facă asta. Și Antoșka, care abia se obișnuise cu camera mare, necunoscută, în care se aflau șiruri de șevalete și unde, chiar în mijlocul ei, trona un cofer mare de aramă pe o cârpă murdărită intenționat, din nou era obligată să-și schimbe viața care abia începuse să se aranjeze. Ca orice copil, ea avea nevoie de repetarea simplă a unor lucruri simple. Lumea copiilor e doar o lume foarte veche, primitivă, plată. Trei elefanți simpluți care stau în spinarea unei broaște țestoase uriașe. Rotirea ritmică a întregului univers în jurul unui leagăn nemișcat.

Centrul lumii.

La Antoșka acest centru tot timpul se mișca, își schimba poziția, precum cătarea unei puști. Aluneca.

Era complicat.

Iar la spital totul se afla la locul lui, stabilit o dată pentru totdeauna. Paturile. Perfuziile. Ora când se aduceau niște păhărele ridicole cu pastile. Farfuria de griș cu o baltă mică de unt, însorită, chiar în centru. Vizita, făcută la o anumită oră, de parcă nu era intrarea pe firmament, ci răsăritul. Sau apusul. Orice s-ar fi întâmplat, soarele apare din partea aceasta.

Liniște. În spital era liniște.

Dar cel mai mult Antoșkăi îi plăceau medicii. Ei știau tot, înțelegeți? Știau. Nu se îndoiau de nimic. Nu se agitau. Niște zei uriași, fără grabă, mirosind a răcoare, iod și apă de Javel. Antoșka, care până acum nu visase la nimic (doar avea de toate, tot, până și o păpușă de la „Leipzig"), cu o forță deloc copilărească, neașteptată, voia să fie și ea la fel, atotputernică, atotconducătoare, atotfăcătoare. Să meargă la fel pe coridor, ascunzându-și aripile uriașe în cutele halatului. Să alini pe cineva. Să plutești silențios. Seringi strălucitoare. Zăngănitul metalului. Fiole transparente. O cutie cenușie de carton plină ochi cu praf diamantin, tăios. Sticlă tăiată, cucerită.

Era lumea ei. Locul ei. Înțelegeți?

A început să plângă în hohote când a fost externată, nu dorea deloc să plece. S-a liniștit abia când a primit în dar un stetoscop vechi, stricat. Și acum se află într-o cutie cu lucrurile cele mai prețioase. Aproape goală. Stetoscopul și certificatul de căsătorie. Alte lucruri prețioase nu s-au adunat în întreaga ei viață.

Nevoia de expresie și de dezvoltare personală. Chiar ultima treaptă. Chiar vârful piramidei deasupra căreia numai cerul se mai află, aproape negru din

cauza înălțimii inimaginabile. Vârful lumii. Ea trebuia să se întoarcă. Trebuia să devină medic. Dar nu a sărit până acolo.

Nici mama, nici tata nu au putut s-o ajute. Nu, nu e corect. Nu puteau. În general. Antoșka nu avea pe cine să se bazeze. De fapt, era singurul adult din familie. Se scula trezită de ceas (până și mama mai reușea uneori să-l păcălească și să doarmă mai mult), nu uita să se spele pe mâini înainte de masă, singură, fără să i se aducă aminte, strângea toate jucăriile. Cerea răspunsuri la întrebări. Nu amânări. Răspunsuri. Cum ajungi medic? Ei, trebuie să înveți mult. Mama se instala mai comod pe canapea, cu degetul ținând deschisă „Roman-gazeta". Numărul 5 din 1977. *Împăratul-pește* al lui Astafiev. Mult – cât de mult? Antoșka se uita insistent, pe sub sprâncene. O trăgea pe mama de halatul alunecos, din nailon. Mult înseamnă mult. Mai întâi trebuie să termini școala. Și nici nu ai intrat în clasa întâi. Mama își strânse piciorul mare, neted. Se zgribuli înfrigurată. Mai bine adu-mi pledul. E în cameră la tata. Știi? Cel maro. În carouri.

Antoșka știa. Unde se află toate. Unde sunt ascunse toate. Carnetul de cecuri al tatei. Cercelul mamei care, grăbit, o luase la fugă din casetă. Dresurile noi. Dresurile remaiate, pentru pantaloni. Șosetele, făcute un ghem moale, pestriț, aruncate în sertarul comodei. Antoșka le scotea oftând, le punea în perechi – gri la gri, negru la negru, asta are în călcâi o viitoare gaură palidă. Antoșka învățase să le remaieze pe ciuperca de lemn, de la o vecină, tot la ea locuia și ciuperca – de lemn, caldă, mușcată vizibil pe marginile pălăriei maronii de un bebeluș care crescuse de mult și care acum îmbătrânise deja. Mama Mașa. Singură, grasă, deloc tânără. Nu se grăbea nicăieri. Părinții se grăbeau mereu. Și de ce? Graba strică treaba. Ia mai bine stai aici. Uite, vezi ce mai ac mare? Se numește țigănesc. Asta pentru că țiganii le vindeau. E cel mai bun pentru remaiat. Antoșka își imagina o șatră pestriță, care se învârtea ca un titirez, din care ieșeau în toate părțile ace ascuțite, ca dintr-un arici. Țigănești. Gaura din talpă era cârpită mai întâi cu niște cusături mari, apoi mersul acului devenea din ce în ce mai migălos, spațiile goale erau din ce în ce mai mici și uite, norii deja se uneau definitiv, nu mai era niciun loc gol, nicio pătuță. Țesătura densă, renăscută.

Cusătură de fixare, ascunsă. Croiala mânecii e foarte complicată. Plasă.

Bravo! Ce mâini bune! Agile. Când o să crești, o să fii maestră. O să coși pentru toată familia, și o să ai mereu o bucată de pâine.

Dar nu s-a întâmplat așa. Nu a fost să fie. Păcat.

Soțul, după ce a pescuit din sertarul comodei șoseta remaiată, cusătură lângă cusătură, s-a întors încet, ca în vis. Mereu devenea încet când era furios. Antoșka știa. Oprea și timpul, și pe sine. Ca să nu explodeze. Să nu omoare. Întreba încet, foarte încet – păi ce, câștig așa de puțin? Antoșka își lăsa capul în jos, înghițind în sec. El era cel mai important. Doamne, în sfârșit. E măcar cineva important în viața ei. Nu ea. Lua deciziile imediat. Este ireproșabil de inteligent. Ireproșabil de frumos. Tăcut. Mușchii de piatră de pe spinarea puternică – Antoșka îl știa pe de rost pe fiecare dintre ei, se ruga pentru fiecare, când adormea, multă, multă vreme nu se hotăra să-i mângâie, să-i îmbrățișeze, să-și lipească obrazul de ei. El dormea mereu pe partea stângă, cu fața la fereastră. Așa îi plăcea. Soțul. E medic. Nici în gând nu-i spunea pe nume. Nu voia. Soț și medic. Era lucrul cel mai important. Cel mai bun. Întinsă între spatele lui și peretele de gheață, acoperit cu un covor vechi de tot, străin, Antoșka se simțea omul cel mai fericit de pe pământ.

Pace, siguranță, confort. Ptiu, sunt într-o căsuță!

Să ai grijă de el, să te acoperi cu el, să te ascunzi în spatele lui. În el.

Vreau să stau în marsupiul tău. Ca un cangur.

El s-a uitat, fără să înțeleagă, a coborât din nou privirea, a revenit la carte. Cărțile erau acasă peste tot, călcai pe ele, erau claie peste grămadă în colțuri, îți cădeau în cap, uneori te speriau, alteori erau răutăcioase. De parcă erau vii. Cărțile lui. Când ștergea praful, Antoșka le mângâia pe cotoare. Cărțile lui. Șosetele lui. Munca lui. Viața lui. Dacă ar fi putut, ea s-ar fi transformat în aer, pe cuvânt de onoare. Ar fi devenit presiune atmosferică. Un nor de tandrețe.

Numai să fie el. Numai să fie pentru el. Numai să fie în favoarea lui.

El era tot ce nu ajunsese Antoșka. Absolut tot.

Un medic bun. Un om bun, puternic. Un zeu. Pur și simplu un zeu.

Arunca la căldare șosetele remaiate. Le făcea ghem și le îngropa alături de o coajă de ou și o cutie de carton de la lapte. Omleta de dimineață. Sandvișuri la prânz, învelite în poleială răcoroasă – pâine de secară, parizer, puțin muștar, un castravete proaspăt, inima ei. Borș sâmbăta. Plăcintă duminica, mereu, nu se știe de ce, cam strâmbă, probabil cuptorul e prost. Nu e al ei. Iar la cină o să se gândească ea la ceva deosebit – o să facă o varză acră călită cu chimen și el o să mănânce, repede, neatent, fără să-și ia ochii din carte, făcând să alunece pe mușamaua veche (trebuie să cumpere una, s-o înlocuiască!) firimituri și bucățele de mâncare, picături de lumină și umbre micuțe, de la părul scurt.

Soțul. Medic. Totuși cel mai important e că e medic.

Antoșka l-a câștigat de parcă ar fi câștigat un milion de ruble pentru biletul de tramvai.

Era cel mai bun de pe pământ.

Și ea trebuia să fie la fel.

Tata lucra la muzeu, era arhivar. Cuvântul trăgea după el mustăți de gândaci, chiar niște mustăți uriașe, un surtuc, înalt, brodat cu galoane pe la guler, care îți freca fără milă gâtul. Moderație și ordine. De fapt, tata era adus de spate, mic. Părul adunat în cosițe triste pe guler, mereu unsuros. Mama, când totuși s-au separat și au locuit în camere diferite, spăla numai lucrurile sale și ale Antoșkăi. Tata nu știa să spele. Și nici n-a învățat. Înmuia puloverul în ligheanul emailat, galben, zornăitor, punea detergent și-l uita acolo o săptămână. Puloverul era înecat în spuma cenușie, ca niște fulgi, devenită de-acum neagră, se transforma în apă stătută, densă, ca un vis urât. Mama, când intra în baie, mai întâi se încrunta, apoi adulmeca și, în fine, se apuca să urle despre cocina inadmisibilă și dezordinea omenească. Vrei să se îmbolnăvească copilul de ciumă? Din cârpa asta în curând o să înceapă să țopăie broaște! La cuvântul „broaște“ mama se uita la Antoșka cu niște ochi albaștri înnebuniți – chipurile, e pur și simplu o glumă, nu-ți fie frică. Nu-i așa că e amuzant? Nu e amuzant deloc.

Și frigiderul era împărțit – raftul lui tata, mama și Antoșka aveau două. Pe furiș, Antoșka îi strecura tatălui bucăți economisite, dar mama le găsea și plângea noaptea, cu spatele la Antoșka, își trăgea nasul, încercând să se abțină, să n-o trezească.

Antoșka oricum auzea, desigur.

Mama o iubea. Tata o iubea. Slavă Domnului, nu avea bunici. A avut noroc. Numai fantoma mamei tatălui. Locuia la Kropotkinskaia, într-un apartament cu două camere mare, gol. Veterană a Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Eroină a Uniunii Sovietice. Lunetistă. O sută douăzeci și șase de friți. Mărimea la picior treizeci și trei. Un singur fiu, târziu. Adorat. Niciodată nu a spus cu cine l-a făcut. A murit când Antoșka avea cinci luni. Apartamentul a fost luat de stat. Nu fusese nimeni luat în spațiu. Nu l-a luat în spațiu nici pe fiul ei. Așa de mult mă ura! Mama își mușca buza de ură, pe obraji îi apăreau pete roșii, grăbite. Apoi se scula, trântea ușa de la balcon. Fuma pe ascuns, să nu vadă Antoșka.

Antoșka, când a mai crescut, a ajuns odată pe Kropotkinskaia. S-a uitat mult la ferestrele apartamentului în care ar fi putut să locuiască. O fetiță din centru.

Ostojenka. Precistenka. Bulevardul Gogolevski. Dacă ar fi vândut acum acest apartament, le-ar fi ajuns pentru toată viața. Lozul de aur.

La cincisprezece ani, Antoșka nu doar spera că totul va fi bine. Ea știa asta. Anul 1986. Congresul al XXVII-lea al PCUS. Sfârșitul Stagnării. Autoflagelarea lui Elțîn. Mulțumirea de sine a lui Gorbaciov. Centrala atomoelectrică de la Cernobîl, „Amiral Nahimov". Și se pare că abia cu un an în urmă luaseră cursul spre perestroika și accelerare. Antoșka nu băga nimic în seamă, concentrată pe tocit. Se pregătea să dea admiterea la Facultatea de Medicină, se pregătea foarte tare, se ducea la două cercuri – de chimie și biologie –, turgescența celulei, coagularea proteinei, pereți albi, plafoane albe care în perspectivă se uneau într-un punct strălucitor, orbitor. Halatul alb.

Nu era prietenă cu nimeni la școală, slăbuță (asta încă nu era la modă, nu se aprecia pe atunci), înaltă, foarte încăpățânată. Extrem de încăpățânată. Încordată precum trăgaciul unei arme. Tăcută. Ciudată. Foarte ciudată. Aproape că nu ridica ochii. Încerca să nu meargă singură pe stradă. Se strecura în gloata comună a adolescenților, dar stătea la margine, tot uitându-se mereu în urmă. Ce, ești spioană, Pospelova? A? Recunoști? Ești spioană?

Antoșka nici nu zâmbea.

Nu era spioană. Ci om de legătură.

Totul a început mult prea devreme. Mult prea devreme. Pe la cinci ani. Poate și mai devreme, dar ea pur și simplu nu remarcase. Nu știuse. Părinții îi luau mult prea mult timp și putere. Mai mult, lumea ei, așa cum se cuvine unei lumi de copil, era mai întâi mică de tot. Un pătuț, un premergător, o cameră. Demonii nu pătrundeau acolo. Și dacă ar fi pătruns, puțin probabil ca Antoșka să fi recunoscut că sunt demoni.

Îngeri ai pătuțului. Copilul care moțăie.

Nu fusese dată la grădiniță. Mai bine zis, nu fusese primită. Mai bine zis, au dat-o și au luat-o înapoi, dar Antoșka se apucase să bolească așa de concentrat, că părinții, obosiți de atâtea concedii medicale, au decis să oprească o vreme procesul de socializare a copilului. Las' să stea mai bine acasă. Foile albastre de spital, pe care Antoșka le iubea așa de mult (rămânea cu ea sau tata, sau mama, niciodată împreună, și asta făcea viața suportabilă, extrem de suportabilă, uneori chiar interesantă), dispăruseră din vaza de cristal pe care Antoșka o iubea la fel, foarte mult. O corabie șlefuită cu niște zimți pe margini, de parcă era Kremlinul. Privești lumea prin ea și ea e deja veselă, strălucitoare, deloc adevărată. Într-o zi tristă ea s-a spart, mama i-a suspectat pe tata și pe Antoșka,

Antoșka a suspectat soarta, tata tăcea, se întorcea cu spatele, se îndepărta mereu, dând mereu din mâini. Un costum de scafandru micuț, gol, într-un spațiu uriaș, la fel de gol.

Când era adolescentă, Antoșka s-a dus odată la el la serviciu, să ia cheia de rezervă de acasă. Cheia ei fusese furată împreună cu portofelul – adio cele 22 de copeici pentru prăjitură! Nu voia să se ducă la mama, la școală, pe strada vecină. Mai bine se duce cu autobuzul la arhivă. Așa e mai aproape. Femeile – la arhivă lucrau numai femei –, când au văzut-o pe Antoșka, au început să se agite bucuroase – Kolia, Kolenka, a venit la tine cineva, și tata a ieșit dintr-o cameră din spate, netezindu-și părul din mers și zâmbind fericit, așa cum nu o făcea niciodată acasă. Se dovedise că era înalt, chiar înalt, și nu era deloc adus de spate, era Kolenka, cu ochii deschiși la culoare, tânăr, intelectual, de treabă. Femeile îl adorau. Alte femei. Chiar că îl adorau. Și cheile pe care i le dăduse Antoșkăi, după ce le scosese din buzunar, erau fierbinți de atâta adorație. Și ceaiul era fierbinte, și prăjiturile cu care o îndopaseră, și canapeaua din cămăruța tatei – avea la serviciu canapeaua sa, de fapt, totul îi aparținea! Femeile astea. Și el zâmbea. Tot timpul zâmbea.

Până a venit vremea să se întoarcă acasă.

La mama la serviciu nu zâmbea nimeni. Probabil pentru că ele acolo nu aveau un Kolenka. Erau numai profesoare. Mama preda istoria la clasa a șasea.

Muncă de câine.

Mama Mașa a fost angajată să aibă grijă de asociala Antoșka.

La cinci ani îi permitea Antoșkăi să iasă singură afară.

De fapt, era perfect normal. Curtea era liniștită. Și casa era liniștită. Și Krasnogorsk.

Iar mama Mașa locuia la parter și-și putea desfășura obligațiile de guvernantă pur și simplu uitându-se pe fereastră. Groapa cu nisip, ciuperca și leagănele se vedeau chiar de vizavi. Antoșka, care imediat, apropo, nu mai bolea deloc, își făcuse primii prieteni și dușmani, prepara mereu griș (în groapa de nisip se toarnă apă, lichidul gros, gustos, se amestecă mult timp cu un băț), făcea cozonaci, mânca cozonaci și covrigi, deja comestibili de-acum, care crescuseră tot acolo, lângă bănci, lângă casă, lângă gard. Peste tot.

Lumea era prietenoasă. Cercul soarelui. Cerul din jur.

Nu o amenința nimic. Deloc.

De aceea, când umbra albastră se lăsă în creștetul Antoșkăi, nici nu-i trecu prin minte să se sperie. Nu avea de cine să se teamă. Curtea era plină de

oameni. În curând e prânzul – mama Maşa o va chema să mănânce cartofi fierți cu un castravete murat. Și cu parizer. Antoşkăi îi plăcea salamul numai pentru denumire[19]. Dar castraveții îi plăceau. Mai ales cei din butoi. Mama Maşa spunea – miros, dar pârâie.

O umbră căzu pe genunchii goi ai Antoşkăi, apoi pe căldărușa de plastic. Galbenă.

Pleacă, norișorule, spuse Antoşka supărată. Mă deranjezi.

Și ridică privirea.

Curtea era absolut goală. Nici mama Maşa nu mai era la fereastră.

Doar un bărbat uriaș, roșu, legănându-se ușor, de parcă încerca să vadă cum să lovească mai bine, se afla lângă Antoşka. Și deasupra capului lui, sus, sus de tot, acoperind soarele, lucea tăișul liliachiu, greu, al toporului ridicat.

Omorâse numai patru persoane.

Numai. Gândiți-vă doar – numai patru.

Doi copii, ai lui. Un băiat și o fată. Pe soția sa. Mama ei, care fugise din bucătărie cu sucitorul, plin de făină, care curgea de pe el, inutil, neputincios. Nici n-a apucat să țipe. Nu. Pelmenii neterminați. Mulți. Criminalistul, privind aluatul extrem de fin, uscat deja, cratița cu carne tocată, suculentă, poroasă, s-a întors cu spatele și, involuntar, a înghițit în sec.

Carne de porc alături de carne de vită. Apă cu gheață, piper. Ceapă.

Antoşka era a cincea.

A fost găsită în beci peste o oră.

Nu, nu e așa.

Nu pe ea, ci pe ei. Pe ea și pe bărbat. Toporul se afla tot acolo, în apropiere, foarte liniștit, parcă închisese ochii. Nu, nu! Nu eu! M-am prefăcut că nu s-a întâmplat nimic, zicea el. Antoşka stătea jos lângă perete și nu plângea, nu-i era frică deloc, doar îl ținea tare, tare de mână, din toate puterile, pe bărbat. Așa că abia îi desfăcuseră degetele – deget cu deget, cu mare grijă. Polițistul, uriaș, grosolan, cu o față chiar de urs, dar nu a unui urs plușat, mai că nu plângea și bocea cu o voce subțirică – micuța, micuța mea, să nu-ți fie frică. Și o tot acoperea pe Antoşka cu tot trupul lui, separând-o de bărbat, încerca s-o acopere, deși asupra lui săriseră patru indivizi transpirați, care miroseau tare a frică, și la încheieturile degetului unuia dintre ei erau vânătăi, vizibile, proaspete, de parcă tocmai căzuse de sus pe asfaltul fierbinte.

Antoșka abia a fost smulsă de lângă bărbatul apatic, somnolent, parcă plin până la refuz de ceva moale, liniștit, înfricoșător, și câteva săptămâni a fost dusă pe la doctori. Și mama tare mai țipa. Tare. La tata, la mama Mașa, la polițistul cu mutră de urs. Și mai apoi pur și simplu așa – aaaaa!

Mama Mașa a spus cu respect: urla chiar ca o femeie de la țară.

Antoșka era bucuroasă că mergea pe la doctori. Chiar că era bucuroasă. Și la ginecolog, care a examinat-o mult timp, neplăcut, într-un fotoliu rece, înalt. Antoșka, căreia i se băgase în minte că fetițele trebuie, cu orice preț, să-și ascundă chiloțeii de privirile lumii, se jena groaznic, dar ginecologul, o femeie urâtă, serioasă, s-a ridicat în cele din urmă și, scoțându-și mănușile, a spus cu o ușurare vizibilă – nu e nicio urmă de violență. Mama a început să plângă din nou, schimonosindu-se toată, numai că acum încet, disperat, de parcă i se strivise un deget și nu și-l putea scoate din capcană, umflat, înfricoșător, tremurând tot pe dinăuntru din cauza durerii fierbinți, rotunde. Slavă Domnului, bolborosi ginecologul și deodată o mângâie pe cap pe Antoșka – era ciudat, medicilor nu le plăcea să atingă pe nimeni pur și simplu așa, fără treabă. Antoșka știa asta foarte precis. Medicii îi atingeau pe oameni numai pentru a produce durere sau a vindeca.

Slavă Domnului.

Dar ce e violența? întrebă Antoșka.

Și nu-i răspunse nimeni.

Bărbatul a fost considerat în deplinătatea forțelor mintale și peste zece luni a fost împușcat. Peste un an a fost omorât și un maniac din Kuibîșev. Antoșka n-a aflat de asta, desigur. Și în general a uitat repede ce se întâmplase. Și numai uneori, trezită în toiul nopții, auzea din nou sunetul încet și monoton – cădeau picături din țeava sticloasă, fierbinte, grosolan înfășurată, care marca beciul cu o cruce scundă, cam sinistră. Și din când în când, încet, parcă din cauza unei oboseli infinite, bărbatul care stătea jos alături de ea ofta, și atunci Antoșka îi strângea din toate puterile mâna fierbinte, foarte mare, umedă, apatică.

Unii ca el se dovediseră a fi mulți. Chiar prea mulți.

Oameni sărmani – un exemplu de tautologie. De cine se leagă asta? Poate că de mine.

Mai întâi Antoșka pur și simplu îi vedea. Nimic mai mult. Doar îi vedea. Nu erau ca toți ceilalți. Mai bine zis, restul nu erau ca ei. Erau altfel. Cuvintele au apărut mai târziu – ele nu însemnau nimic, erau sonore, goale. Prost, nebun, scrântit, sărit, dus cu pluta, nesănătos la cap. Uneori chiar idiot nesănătos la

cap. Debil. Neterminat. Idiot. Copiii își aruncau vioi aceste cuvinte, se provocau. Și nu numai că-și aruncau aceste injurii, dar și le pocneau unul altuia, precum invizoacele trimise în fruntea oponentului. Cei care săreau altfel coarda, care spărgeau oul nu de la capătul care trebuia, erau peltici, șchiopătau, erau din curtea vecină – erau suspuși unui ostracism nemilos.

Copiii știau cum trebuie să fie lucrurile. Cum se cuvine. Purtători juliți și furioși ai unor legi animalice primitive. Împărații mușchilor.

Antoșka niciodată nu acuza pe nimeni. Oricum șrapnelul furios zbura în ținta falsă. Nebunii adevărați nu se deosebeau deloc de cei normali. Ei, sau nu se *prea* deosebeau. Făceau cum se cuvine tot ceea ce se cuvenea să facă. Așa cum trebuie.

Pur și simplu Antoșka îi vedea.

Și mai apoi a înțeles că și ei o văd.

Numai pe ea. Pe nimeni altcineva.

Ăsta nu era destinul ei. Era pur și simplu o menire. Chiar o recunoaștere. O avansare liniștită.

Apoi i s-a adus socoteala. Mult mai târziu.

Pe la unsprezece ani, când a obosit din cauza faptului că timpul trecea așa de insuportabil de încet, Antoșka s-a hotărât să-l ajungă din urmă. Ei, hai, hai odată! Hai, puțintel mai repede! Trebuie să ajung medic. Vreau! Sunt obligată, drace. Anii de școală se târau unul după altul, goi, huruitori ca un tren de marfă nocturn, invizibil și de aceea nesfârșit. Antoșka și-a făcut fișă la biblioteca orășenească și a început să se ducă mai des în sala de lectură, unde era secția de literatură medicală. Folosindu-se de neglijența fetelor de la bibliotecă, ascunsă în spatele unei enciclopedii pentru copii (din toate privințele), ea citea întruna și recitea volume prăfuite, învechite, fără să înțeleagă chiar nimic și fără să-și dea seama că zâmbește.

Un ghid al unui medic practicant din anul 1969. Deprinderile practice ale medicului internist. Un ghid în mai multe volume pentru terapie. Boli interne. Tratamentul clinic al bolilor colagenoase cu ilustrații monstruoase – Antoșka chiar închidea ochii de frică, dar oricum se forța să se uite, fiind uimită de ce monstruos poate fi omul dacă este lăsat fără ajutor, fără speranța de a fi salvat, pur și simplu fără speranță. Mormane de țesut monstruos contorsionat, plăgi medievale, bocete, gemete, clopoței ce joacă în ritmul flăcării. O ironie necunoscută, de neînțeles, groaznică a lui Dumnezeu. Mai întâi să creeze, apoi

încet, foarte încet, să mutileze. Să strângă în pumn, să rostogolească, să mototolească indiferent, și altele, și altele.

Să scape pe jos.

Ce păcate trebuia să faci ca să meriți asta?

Antoșka nu știa. Chiar că nu știa. Nimeni nu știa.

Și mai groaznică era cartea groasă cu ilustrații alb-negru, *Moșitul și ginecologia*. O grozăvie lipsită de orice iluzii – tavanul gol, orbitor ca un bec de o mie de wați pe tavanul unui beci de tortură. Poziția fetală. Lăsarea mâinii. Avortul medical. Cârlige pentru decantare, foarfece, clești. Pruncul mort, scos din femeia vie, ca din frigider, pe bucăți. După ce separăm vertebrele, rupem țesuturile moi cu cârligul sau foarfecul. Invitație la eșafod.

Era concluzia, deloc înfrumusețată, lipsită de patimă, a relațiilor dintre bărbat și femeie. Și Antoșka, care deocamdată nu se îndrăgostise niciodată în viață, nici nu era încă adolescentă, care abia intrase în faza de creștere activă a animalelor, și-a pierdut o dată pentru totdeauna orice iluzie în legătură cu așa-numita iubire.

În mod clar cu ea nu se va întâmpla așa ceva! În niciun caz cu ea.

A dus înapoi *Moșitul și ginecologia* pe raft, a împins-o mai în spate, parcă se dezicea de ea. Următoarea în teanc se afla *Creația bolnavilor psihic*. Antoșka, înainte de a deschide prima pagină, a strâns ca de obicei din dinți, a închis ochii, parcă pășea din căldura unei nave cosmice într-un spațiu lipsit de sunet – și s-a trezit acasă. Oameni cu mii de ochi, îngeri cu pene, babilonuri de figuri geometrice nesfârșite, linii care porneau din nicăieri în niciunde. Lumea nebunilor era plină de detalii de basm, minunate. Antoșka, fermecată de această plutire nebunească, citea unul după altul extrasele din istoriile medicale.

În cele din urmă a înțeles tot.

Era simplu, așa de simplu, că e ciudat că nimeni nu a observat asta. Nebunia era pur și simplu o altă lume, nu așa ca a noastră, dar extrem de reală. Total adevărată. Din când în când – Antoșka deocamdată nu știa de ce, dar credea că va afla la Facultatea de Medicină, o lume parcă încerca să pătrundă în cealaltă, dar nu putea, nu putea deloc și doar îi împingea spre granițe pe fugarii speriați care nu știau limba, parolele, obiceiurile locului – de fapt, care nu înțelegeau nimic. Niște nefericiți. Totul coincidea – simptome, caracteristici, voci. Toți acești sărmani de toate felurile repetau același lucru – era urletul liniștit și jalnic al unora care deja nu mai visau să se întoarcă acasă.

O adevărată cruciadă a celor nebuni.

Și se opreau lângă fiecare mare oraș și întrebau dacă nu e Ierusalimul.

Mișa a murit, el nu știe nimic!

Iată de ce erau așa de triști, sărmanii.

Voiau să se întoarcă înapoi.

Antoșka își imagina cum îl va lua de mână pe primul, apoi pe al doilea, pe al treilea, pe toți. Cum îi va duce înapoi, împiedicându-se, stângaci, ciudați, scheunând, prin ceața invizibilă pentru restul oamenilor și de aceea extrem de înfricoșătoare. Cum îi va împinge cu grijă spre prăpastia invizibilă din cauza secarei. Nu aici trebuia să-i aducă. Nu să-i stropească cu apă înghețată, nu să-i supună unor șocuri electrice, nu să-i chinuie cu insulină. Pur și simplu să le arate drumul spre casă.

Să crească mai repede! Uite unde era nevoie de ea! Uite cine avea nevoie. Ei toți.

De ce stai așa, în întuneric, Antoșka?

Du-te și te plimbă puțin. Mereu stai singură acasă. Ia uite ce palidă mai ești, ca o ciupercă de pădure. Așa nu mai ai mult și te scrântești.

Antoșka se scula ascultătoare, ieșea în curte și se așeza din nou pe banca cea mai apropiată. Trebuia pur și simplu să mai aștepte. Să aștepte să termine școala. Și să intre la Medicină. La Facultatea nr. 2. Se credea că acolo se intră mai ușor.

E vara anului 1989. Vara anului 1989. Vara anului 1989.

În așteptarea ei, Antoșka a ratat tot ce se întâmpla pe lume, chiar și faptul că mama și tata au început din nou să locuiască împreună, ascunzându-se jalnic de propria fiică, certându-se, rușinându-se, a doua oară, sărutându-se ziua în amiaza mare, pe furiș, sub același acoperiș, încălzind aceeași ciorbă. Subiectele la fizică și chimie au fost tocite pe de rost, compunerile au fost scrise și învățate și ele, pentru a fi sigură, și despre partid, și despre Pușkin A.S., și pe o temă liberă – de ce am ales profesia de medic. Și încă una, cum trebuie să fie un medic sovietic? Antoșka știa biologia foarte bine, fără toceală. O înțelegea. În cercul de la Palatul Pionierilor nu știau cum s-o mai laude.

De fapt, Antoșka aproape că nu era emoționată.

Mergea pe coridorul larg, aproape alerga, pentru că voia să răspundă printre primii cinci, nu pentru a deveni un student de excepție, ci pur și simplu pentru a trece mai repede la nivelul următor. Fusta bleumarin, cămașa albă, bretonul, insigna de comsomol, ea, care nu conștientiza ce înseamnă feminitatea –

imperturbabilă, orbitoare ca o armură. Antoșka aproape ajunsese la amfiteatrul său. Aproape. Mai avea vreo douăzeci de metri. S-a ciocnit de un băiat înalt, cu părul deschis la culoare, posac – într-un halat alb! E deja student. Ce fericit! Antoșka îl invidia – instantaneu, ușor, fără durere și la fel de repede îi iertă băiatului faptul că nu se scuzase. A trecut mai departe, de parcă Antoșka nici n-ar fi existat. Nu-i nimic, își promise ea, așa o să fiu și eu în septembrie!

Și atunci, de pe coridor, a venit spre ea o femeie.

Era uriașă. Masivă. Nu, nu era grasă, ci chiar așa, masivă, de parcă era modelată în fugă dintr-un lut greu pe care rămăseseră urme de degete, ghemotoace umede, un fel de adâncituri monstruoase. Niște buze joase, sâni care stăteau pe burta monstruoasă. Un idol din comuna primitivă. Lentilele groase ale ochelarilor licăreau în soare, de parcă nu era o femeie, ci un tren de marfă care se târa implacabil spre Antoșka.

S-au văzut imediat. Cum să nu. Imediat.

Antoșka s-a oprit. De parcă s-a lovit de un zid.

Și femeia la fel.

Ura – grea, imobilă – ca un zid în jurul ei.

Era nebună, desigur. Total anormală. Absolut. Dar nu așa, ca alții. Pentru prima dată în fața Antoșkăi nu se afla un călător rătăcit de pe o altă planetă, ci un neom. În general. Un dușman.

Ah, jigodie cekistă, spuse femeia numai din buze și ceva ce aducea cu o sclipire de bucurie îi alunecă pe fața întunecată, plină de pori, înfricoșătoare. Bucuria plină a recunoașterii. Se legănă ușor și deodată se afla mai aproape de Antoșka cu un metru. De parcă nu s-ar fi deplasat în spațiu, nu. În timp.

Antoșka a făcut un pas într-o parte și s-a lipit de perete. Fruntea, palmele, până și spatele i-au asudat imediat. A simțit deodată că va face pe ea, chiar în prezența tuturor. Aici. Pe coridorul plin al Facultății de Medicină. La ora opt și jumătate dimineața, pe 3 iulie 1989. Trupul ei nu se pregătea de fugă. Ci de moarte.

Femeia se mai deplasă puțin, încet, fără să se grăbească deloc. De parcă o forță o atrăgea pe Antoșka, o forță invizibilă și irezistibilă, ca forța de atracție. Nu, nu e așa. De parcă Antoșka era un detonator, iar femeia o bombă și momentul unirii lor era o problemă nici măcar de timp, ci de abilitate a mâinilor unui genist invizibil, uriaș.

Antoșka a încercat să țipe, dar nu a putut, doar a deschis gura strâmbă, uscată, și s-a așezat pe vine, lipită cu spatele de perete. Nici nu putea să închidă

ochii și de aceea pur și simplu se uita. Se uita. Pur și simplu se uita.

Iată ce înseamnă nebunia, până la urmă. Iată cum arată.

Nimeni nu o băga în seamă. Nimeni nu vedea. De parcă nici femeia, nici Antoșka nu se aflau acolo.

Femeia a mai făcut un pas și Antoșka a remarcat deodată că pe capul ei uriaș parcă avea îndesată o căciuliță de copil, emoționantă, de păr adevărat, omenesc. O coafură paj. Așa era tunsă și Antoșka în copilărie. Așa fusese tunsă și Țvetaeva, când își pusese capul în laț.

Antoșka nu a înțeles de unde apăruse băiatul care o împinsese și cum ajunsese ea în spatele lui. El, cel posac, căruia nu-i trecuse prin minte să-și ceară iertare. S-a întors probabil cu treburile lui. Femeia s-a înfipt în mâna lui întinsă, a încercat să ajungă la Antoșka, măcar cu fața, și deodată s-a oprit. De parcă și-a venit în fire. Băiatul s-a uitat în ochelarii ei care deja nu mai erau de foc, ci extrem de obișnuiți. Bifocali. Duceți-vă la bibliotecă, Lera, a spus el liniștit. Acolo s-a făcut coadă și dumneavoastră umblați pe aici, pe coridoare.

Femeia a dat din cap, de parcă ar fi înțeles și, după ce a trecut de băiat și de Antoșka, pe care n-o mai vedea, a pornit șontâcăind greu pe coridor, fără a mai fi deloc înfricoșătoare, profund nefericită, urâtă și – în viitorul apropiat – deloc tânără. Un caz clinic, diagnostică băiatul. De fapt, nu înțeleg cine a luat-o la lucru. Și tu ești la examene, nu?

Nu, a spus Antoșka. Nu. Am venit pur și simplu așa. Am trecut pe aici din întâmplare.

Și, împingându-i pe toți, a luat-o la fugă pe coridor.

Doar tu erai, nu? Așa e? Spune că erai tu.

Nu mai spune prostii, Ania. În anul 1989 eram în armată.

Oricum. El era. În mod clar era el.

Antoșka a înțeles asta imediat ce a apărut el în clinica lui Șustrik. Clinica lui Șustrik. Era un compromis jalnic, desigur, dar fără el, Antoșka în mod clar nu ar fi rezistat.

Ar fi murit. Să fie măcar într-un spital. Pur și simplu să fie alături. Dacă nu să trateze chiar ea, atunci măcar să observe. Chinurile lui Tantal.

Mai întâi s-a angajat ca sanitar la Spitalul Orășenesc nr. 1, pe un salariu așa de jalnic, că într-adevăr se putea mândri cu asta. Eroism adevărat. O faptă de eroism a spiritului. Poate că era chiar o schimă. Mama, din care s-a format deodată o susținătoare vioaie și vocală a reformelor, mai că nu-și pierduse vocea tot încercând s-o convingă să nu facă asta, făcând-o de rușine, indignându-se.

Pe atunci renunțase și ea la școala ei idioată, dar pentru afaceri, Antoșka. Cum de nu înțelegi? Pentru afaceri! Doar s-au deschis asemenea perspective! După ce și-a scuturat de pe tălpi praful istoriei odioase, mama a încropit din foștii colegi un stol absurd de păsări migratoare și acum zburau de la o graniță la alta, stăteau puțin, scrâșneau, se opinteau, târând baloți și tot dând mită. Marfă. Bani. Entuziasm. Genți în carouri. Țoale turcești și poloneze, anticiparea marii afaceri chinezești. Locul lor la talcioc, drept cea mai mare realizare în viață. Primatul rațiunii omenești asupra materiei economice. Din prima sa călătorie de afaceri mama i-a adus tatei o scurtă de piele pe elastic, Antoșkăi niște blugi Malvina, iar pentru ea, șapte bluze de culori diferite din cea mai fină Angora, brodate bogat cu mărgele simplуțe și podoabe elegante de sticlă. Un fel de „săptămână" a unui nou-îmbogățit începător. Tata a rămas la arhiva lui, îngropat în mormane liniștite de documente și hârtii care acum nu mai erau necesare nimănui. Și-a păstrat fidelitatea pentru istorie. Probabil pur și simplu se temea să iasă afară.

Seara se adunau la aceeași masă, în tăcere, dar în mod clar se disprețuiau unul pe altul. Spală vasele cel care nu câștigă! spunea mama, ridicându-se. Și tata cu Antoșka stăteau umăr la umăr lângă chiuvetă.

După aceea mama fost jefuită, nu la graniță, e adevărat, ci în apropierea casei, în Krasnogorsk – i-au luat toată marfa ei idioată și au bătut-o foarte tare. Poate că a fost și mai rău, Antoșka nu a avut putere să întrebe. Nu s-a hotărât. Deja nu mai întreba ce înseamnă violență. Știa. Când a ieșit din spital, mama stătea în pat, nici nu se putea întoarce cu fața spre perete ca să-și plângă speranțele, pierderile, țoalele care se topiseră, ajunse în mâinile altora. Fisuri ale coastelor. Contuzie cerebrală. Fractură de mandibulă. O vânătaie umflată, neagră-violetă, care-i acoperea serios ochiul. O altă femeie. Total străină. Slavă Domnului, măcar e tăcută. Se dovedise că nu era deloc simplu să vorbești prin dinții legați între ei cu sârmă. Antoșka avea grijă de ea cu pricepere, bucurându-se de posibilitatea de a folosi tot ce citise cândva în cartea cenușie, groasă, *Îngrijirea generală a bolnavilor*. Tata arunca o privire în cameră, întreba cu o șoaptă sfioasă – ei, ce mai face? Plângea încetișor. Ce mai putea să facă? Nimic. Chiar nimic. Antoșka dădea din cap sever, totul e în ordine, nu te neliniști. Nu-i nimic grav. Pe atunci deja nu mai lucra ca sanitară, plecase. Nu pentru că era plătită puțin, ci pentru că nu era lăsată să se apropie de bolnavi. În niciun caz, nu putea să rămână nicio secundă în plus în timpul vizitei. Ca să nu mai spunem că nu putea să pună o întrebare sau să schimbe o vorbă cu medicii.

Merita oare să porți crucea aceasta până la capăt? Să spele pe jos, să spele noptierele și să înjure Antoșka știa foarte bine și fără să fie la Spitalul orășenesc nr. 1.

De aceea, când mama s-a făcut în sfârșit bine, Antoșka s-a angajat recepționeră la clinica doctorului Schuster. Datoriile pentru marfa furată trebuiau plătite încă vreo trei ani de acum înainte, strângându-se cu disperare unii în alții, agitându-se, încordându-se, devenind în cele din urmă ceea ce erau considerați în toți anii goi care trecuseră – o familie. I-au dat înapoi. Mulțumită lui Șustrik, fără dobândă. Apropo, el a fost primul care a înțeles și a apreciat potențialul Antoșkăi. De aceea i-a încredințat tinerei care abia de muncise aici trei luni o sumă care ei i se păruse extraordinară, de neimaginat, parcă era vârsta universului, dar pentru el erau pur și simplu niște bani. Cinci mii de dolari. Doamne. Păi el cu muierile lui cheltuia și mai mult pe lună! Deci reținem lunar din salariul Pospelovei câte cincizeci la sută, preciză contabila, o femeie moale, masivă, leneșă, total nemiloasă în privința cifrelor. Șustrik și-a mușcat buza de jos, și-a adus aminte cum strânsese odinioară bani pentru o bicicletă, mult timp, cu râvnă, cu grijă, renunțând eroic la prăjituri, la „Buratino“ și film, a simțit gustul dulce, înțepător al acestui „Buratino“ nebăut și un mic curent de la filmul „Răzbunătorii imposibil de prins“ care trecuse pe lângă el și a dat dispoziții – nu e nevoie de fanatism. Haideți câte treizeci la sută. Contabila a ridicat din umeri, a notat ceva în registru, a mai tresărit o dată, de parcă era mușcată de ploșnițe. Cum doriți.

Șustrik poate că voia altfel. Dar apoi tatăl îi murise. Subit. Era la serviciu și dus mâna la buzunarul de la piept, a scos o exclamație și totul s-a încheiat. Infarct. Au rămas el și mama. Așa că Șustrik nu a avut niciodată nicio bicicletă. Numai Mercedes. Dar nisipul, așa cum se știe, e un înlocuitor prost pentru ovăz.

Suntem oameni sau nu? Ei, sigur că suntem oameni.

Antoșka era recunoscătoare, vede Dumnezeu. Foarte recunoscătoare. Desigur, nu pentru bani. Nu numai pentru ei. Pentru camera de odihnă pe care, dintr-un obicei imposibil de uitat, e numită camera medicilor. Camera medicilor era comună. Pentru toți. Antoșka se putea duce acolo în orice moment, să pună apă caldă din ceainicul electric la modă, să pună acolo un pachețel de ceai la modă, să stea puțin de vorbă cu medicii. Să asculte. Pur și simplu să asculte. Să atingă mintal, să trăiască soarta lor uimitoare, nemaivăzută. Uneori, foarte rar,

chiar să vorbească puțin. Era ascultată. Era respectuoasă, drăguță. De-a lor. Mai mult, era expert în privința nebunilor. Îi scăpa de toți ca prin minune.

De fapt, cum faci tu, Antoșka?

Îi adulmeci cu nasul?

Ea zâmbea tulburată. Cu recunoștință.

Nu știu. Se întâmplă cumva de la sine.

Numai el nu a întrebat niciodată.

Soțul. Medicul.

Și ce-i cu asta?

Antoșka oricum știa că nu e nimeni mai bun ca el.

Foarte frumos. Uite cum era. Foarte frumos.

Multă vreme, nu a știut cum să se apropie de el. Ce să mai vorbim, nici măcar cum să-l privească drept, ochi în ochi. Și nimeni, pe cuvânt, nu știa. Înalt, îndepărtat, Ogariov intra repede în camera medicilor, după ce-și punea pe umerii lați halatul ca un ofițer, de parcă era o manta – cel mai obișnuit halat, alb, simplu, de spital. Costumele bleumarin și albe, obligatorii pentru toți în clinică, nu le purta din principiu, de fapt, făcea ce voia. Nu, nu e corect, ceea ce considera că e necesar. Nu era încredere în sine, nici frondă, nici moft, ci credința liniștită și puternică în propriile forțe. Numai în ale sale. În niciun caz în ale altuia. Antoșka mai apoi și-a dat seama – el chiar era singur de tot, soțul ei. Medic. În spital puteau fi chemați toți la terapie intensivă, se putea convoca un consiliu, puteau fi trimiși toți ca adjuncți de secție, ca medici-șefi, ca oricine, în cele din urmă, să facă un pas înapoi; pur și simplu un pas înapoi pe spinarea altora.

La clinică, Ogariov nu se putea baza pe nimeni. Era singur. Nimeni nu i-ar fi luat apărarea în caz de ceva. Nimeni nu l-ar fi salvat. Să ia o decizie. Să-și asume răspunderea. Poate doar să fi ieșit în fugă din cabinetul vecin Șustrik, speriat, sau stomatologul, un escroc impunător, care mirosea frumos, care își făcuse din metaloceramică o întreagă avere, mereu divorțat, mereu în căutarea de noi amoruri și zefire.

Ogariov era chiar la marginea din față. Pe linia focului. Nu știa cine va fi următorul care intră în cabinetul său și cum îl poate ajuta. Știa numai că trebuie neapărat să-l ajute. Și metodic, specializare după specializare, își adăuga noi deprinderi. Afecțiuni ORL. Cardiologie. Pneumologie. Gastroenterologie. Endoscopie. Sonografie. Șustrik a fost nevoit să se scormonească adânc în buzunare și pentru aparate – cele pe care le voia Ogariov, și pentru cursuri –

cele pe care le considera demne pentru persoana sa. Și lasere, desigur. Laserele erau ceva tare. Chirurgie prin laser.

Ogariov a învățat, desigur. Și-a elaborat propria metodă, încă una. Apoi instrumentul – minuscul, elegant. Șustrik a început să urle de bucurie – bătrâne, trebuie imediat să iei măsuri de protecție, să patentezi chestia asta! Și s-o vinzi în America!

Vinde-o, decise apatic Ogariov. Și protejează-te. Eu n-o s-o fac. Nu-mi stă în obicei să ling cururile bătrâne, cărunte. Eu vorbesc doar despre știință, se indignă Șustrik. Despre marea știință! Și eu tot despre ea vorbesc, fu de acord Ogariov.

Antoșka, aflată tot acolo, în camera medicilor, nu s-a putut abține, a început să râdă. Nu servil, nu. De bucurie.

Ogariov s-a întors. S-a uitat. Ochi cenușii, cenușii. Sprâncene deschise la culoare. Riduri lângă gura fermă – timpurii, pe merit, de adult. Pentru a arăta mai serios, ar fi fost nevoie de puțin păr alb – nimeni nu vrea să fie tratat de un tânăr. Dar nu, nu are niciun fir de păr alb. Gâtul înalt, ras militărește, fruntea deschisă și părul, ca o căpiță – cald, moale, copt, auriu, aproape venețian, aproape de secară.

Antoșka a încetat să mai râdă.

S-a supărat? S-a enervat?

Dar Ogariov deodată a zâmbit și a făcut cu ochiul abia vizibil.

Chiar ei, Doamne! Numai ei!

Parcă era ascuns chiar în adâncul unui bloc de gheață ideal șlefuit. Se vedea foarte bine, dar, oricât ai fi pipăit, oricât ai fi încercat să pătrunzi mai adânc, palmele se loveau de suprafața netedă, rece, moartă. Răbda numai când se uita la pacienți. Și atunci cu mare greutate. În restul timpului se afla în mijlocul unui cerc invizibil, în care nu puteai pătrunde. Singur de tot. Antoșka doar o dată a văzut că zâmbește. Și nici nu a aflat niciodată de ce – ce-l făcuse să râdă? Pur și simplu începuse să râdă și i-a strâns mâna pacientei sale, o fetiță de șapte ani, grasă, urâtă, îndrăgostită de el până peste cap, până la frisoane, așa cum era îndrăgostită și Antoșka.

Toți au încercat să străpungă acest frig, această gheață. Să treacă dincolo de granița cercului înfricoșător. Prietenia lui Ogariov, atenția lui era căutată de colegi, pacienți, sănătoși, bolnavi, de tot felul de oameni. Era ceva nervos, desigur. Să sari până la piersica ascunsă în frunziș, să o atingi. Să o rupi. Măcar s-o mângâi cu degetele pe marginea fierbinte.

Inutil. Auziți? Inutil.

Pe Antoșka o ajuta migrena.

Ceilalți rămăseseră să se bazeze pe Dumnezeu.

Pe Antoșka începuse s-o doară capul, pe la vreo cincisprezece ani, de i se făcea rău, îi venea să vomite, să plângă. Criza se strecura pe neobservate, în somn, mereu în același fel – niște mâini invizibile o înfășau pe Antoșka în niște fâșii netede de țesătură purpurie, uimitor de dense, chiar compacte – cam umede, fierbinți, și în momentul în care Antoșka își dădea seama că este într-adevăr carne – bucăți lungi de carne crudă, încă aburind, începea să sune deșteptătorul și se trezea, frântă, plânsă, cu capul pulsând, aproape șlefuit din cauza durerii.

Analgezicele nu o ajutau. Nici apa caldă, masajul, nici chiar acele lui Șustrik, aducătoare de viață prin inutilitatea lor. Trebuia pur și simplu să îndure. Să se împace.

Ogariov a intrat în sala doctorilor, și-a amestecat o cafea. Chiar așa, a amestecat. La câteva linguriițe de praf cenușiu respingător a pus puțin lapte rece. A și mâncat, s-a și înviorat. Comod. S-a uitat la Antoșka, ghemuită într-un colț. Și încă o dată, acum mai atent. Ea a ridicat capul cu vinovăție – plec acum, Ivan Sergheevici. Acum plec. Sunt pacienți acolo, nu?

Ogariov a lăsat cana, s-a dus la ea, i-a pus mâna puternică, liniștită, pe ceafă. Parcă voia s-o întoarcă. S-o sărute. A pipăit fără greș la baza craniului un punct minuscul, insuportabil. Aici? Antoșka, încercând să nu șuiere de durere, a dat din cap. Dureri de la încordare. Stați mult jos. Și strâmb. La mine toată viața e strâmbă, recunoscu deodată Antoșka, de parcă era în fața unui preot. De parcă ar fi putut schimba ceva.

Ogariov i-a ridicat cu grijă fața, a analizat-o, a trecut degetele peste niște îmbinări și desene cunoscute numai de el. Dar nu de asta te doare capul. Nu numai de asta. El scoase din buzunar un etui cu otoscopul. Îl răsuci fără să se grăbească, parcă se pregătea de luptă. Parcă-și asambla arma. Prima oră a ultimei zile de război. Metalul greu, cu șanțuri, care se supunea degetelor bărbătești. O pasăre care a strigat ușor în lizieră, presimțind exercițiul de artilerie. Toamnă. Lut. Cartușe. Bandaje.

Ogariov a atins din nou fața Antoșkăi și ea abia și-a stăpânit dorința de a-i săruta mâna. Așa de caldă. Puternică. Simplă. O mână care putea orice. E clar. Nimic înfricoșător. Pur și simplu o circulație redusă a sângelui în plexul sfenomaxilar. O să luați – Ogariov a numit preparatul, pe care ea l-a uitat

imediat. Și el a înțeles imediat asta, fără cuvinte, a tras o foaie de hârtie și, cu un scris uimitor, demonstrativ clar, deloc de medic, a notat. Uite. Și nu lăsați durerea să-și facă de cap. Să-l luați imediat. De fapt, nu trebuie să îndurați durerea. Este doar un semnal pentru acțiune.

El a uitat-o deja, a uitat-o imediat, de parcă nici n-ar fi fost, s-a întors la cafeaua sa, la cartea sa, el avea mereu cu el cărți, smulgând măcar o clipă între pacienți – minutele deveniseră din ce în ce mai puține, pe coridor așteptau tot mai mulți suferinzi. Iar Antoșka se uita la el cu recunoștință, cu entuziasm, chiar cu adorație, de parcă în fața ei nu se afla un bărbat, un muritor care mirosea a tutun, în niște blugi anonimi dintr-un magazin anonim, ci-și arăta armura strălucitoare un tânăr arhanghel care deja obosise să se lupte cu Dumnezeu, dar care încă nu obosise să iubească. Care încă nu încetase să mai dea speranță.

Durerea ceda, fără niciun preparat, dispărea, se topea, pur și simplu pentru că el era alături. Pur și simplu pentru că el exista.

În următoarele câteva săptămâni, Antoșka a fost bolnavă. Mai bine zis, în următoarele câteva săptămâni, Antoșka a mințit întruna, dar ce să mai zicem, a turnat întruna minciuni, ca o elevă de clasa a cincea care nu dorește să se ducă la lucrarea de control de a doua zi. Simptomele se adunau unele peste altele, ea se plângea de durere, greață, frisoane, de tot felul de chestii, a ajuns până la formula legendarei mama Mașa, din copilărie – tot corpul mă doare. Numai ca Ogariov s-o mai atingă o dată.

Ogariov mai întâi a răbdat, doar a ridicat nedumerit din sprâncene, apoi, după ce de vreo două ori a prins-o pe Antoșka cu cioara vopsită, a început să se ascundă, să dispară, de parcă era și el un elev de clasa a cincea. Dispărea când o vedea, în primul cabinet la nimereală, pe un coridor, la toaletă. Tot spunea că e ocupat, obosit, că are pacienți. Rămânea politicos din toate puterile. Concret. Îndepărtat. Vineri seara ea totuși l-a prins. L-a agățat. L-a pus la zid. A intrat ultima în cabinet – după o mulțime de clienți –, s-a prefăcut o clientă. De fapt, ai lor nu făceau așa. Ai lor erau ai lor. Niciodată.

Ogariov a ridicat privirea – așa de obosită, că nici nu și-a dat seama imediat că e ea. Sărmanul. Nici nu s-a încruntat, pur și simplu parcă a împietrit tot. Apoi Antoșka a aflat, de fapt, că acesta era un semn îngrozitor pentru ceva. De furtună. A întrebat sec – ce vreți să obțineți, Anna Nikolaevna? Doar sunteți perfect sănătoasă.

El nici n-a apucat să se ridice, deși a încercat, că ea l-a și apucat, cu putere, groaznic, ca o adevărată nebună, doar ea știa ce forță au! Fiecare este ca un epicentru condensat al unei explozii nucleare. Vă iubesc, îngăimă ea, vă iubesc, vă iubesc, sunteți cel mai bun, pur și simplu nu știți, dar eu știu, știu, nimeni nu mai știe, numai eu știu. Antoșka nici nu-și dăduse seama că stătea în genunchi și-i săruta mâinile lui Ogariov – în toate aceste săptămâni numai la asta visase, să-i sărute mâinile, aspre, roșcate de la polihexametil biguanid, hidroclorit și D-limonen. Chiar ea comandase pentru toată clinica Dermasept.

În cele din urmă, Ogariov s-a ridicat, a reușit să se ridice, s-o îndepărteze, s-o țină la distanță. Aproape în aer. Ca pe o pisică turbată. Sau ca pe un copil. Cu grijă. Cu mare grijă. Că altfel te mușcă.

A spus – liniștiți-vă, Ania. Sunt pur și simplu nervii. Sunt mulți oameni. Sarcina e mare. Șustrik vă aleargă ca ultimul ticălos. Trebuie să începeți să luați fenibut. O să vă prescriu. Nu vă neliniștiți.

Ce să iau? întrebă Antoșka, jalnică, tremurătoare, nu, nu ajuta, desigur. Nu ajuta. De fapt, cum putea spera?

Fenibut. E un preparat minunat. Vechi. Aprobat. Blochează conexiunea inversă a neuromediatorilor. Serotonină…

Antoșka și-a șters lacrimile. A plâns, se pare. În tot acest timp. A plâns în hohote.

Și noradrenalină, da?

Sunteți medic? Ogariov se uită la ea neîncrezător, ca și cum se afla pe o planetă necunoscută și printre boțuri de mucilagii vorbitoare și concentrări de lumină liliachie, văzu deodată un om inteligent. De-al lui. Antoșka zâmbi chinuit, ei, ce spuneți! Pur și simplu sunt un amator. Am prins și eu de ici, de colo. Știți cum se întâmplă.

Știu, confirmă Ogariov. Și întrebă simplu – ați picat examenele la medicină? Da?

Antoșka dădu din cap și începu din nou să plângă. Numai că mai încet. Le-am picat. Toată viața am visat să devin medic, Ivan Sergheevici. Toată viața, și uite! Își desfăcu mâinile, goale, inutile, lipsite de talent.

Nu-i nimic, a spus Ogariov blând. Fenibut se descurcă și cu asta. Și eu am luat după armată. E un lucru minunat, vă spun. Parcă stai într-un tanc. E liniște, cam înghesuit, cald. Și puțin îți pasă de tot ce e afară.

Și poți și să tragi? se entuziasmă Antoșka precum un copil.

Nu, a spus Ogariov foarte serios. Din păcate nu poți să tragi. Să mergem, o să vă conduc. Că e târziu. O să mai dați de cineva, nu e bine.

Nu mai dau, spuse Antoșka. Nu mai sunt oameni ca dumneavoastră. În general.

Cine s-ar putea împotrivi acestui lucru? Ce bărbat?

Peste o lună s-au căsătorit.

Cea mai fericită zi.

La clinică li s-a oferit un set de tigăi de teflon și o friteuză. Ogariov a examinat în fugă garsoniera închiriată – cam jerpelită, sinistră, ca orice locuință de închiriat. A spus – am o singură condiție, Ania. Numai una. Niciun copil. Antoșka a dat din cap repede, repede, ca un copil, de jucărie, supus, lipit pentru totdeauna de o suprafață de pe care nu poate nici să sară, nici să se smulgă, nici să se salveze. Niciun copil. Doamne! *Moșitul și ginecologia*. Păi, în general, de ce avem nevoie de ei?!

Decembrie, ianuarie, februarie.

Primul Revelion împreună. Primul 23 februarie.

În primele zile din martie, ea se afla în baia plină cu apă tulbure, rozalie, neînfricoșătoare, sângerie, înghițind niște lacrimi la fel de roz și neînfricoșătoare și zgribulindu-se din cauza durerii tăioase, ascuțite, din pântecele gol.

Bine că n-a apucat să spună.

Avort. Un mormoloc cu ochii pe jumătate închiși, ca de șopârlă sau cameleon. Transparent tot. Minuscul. Însângerat. Mort. Ce nu a fost cum trebuie? Ce nu s-a legat conform normelor? Împotriva voinței Tale sau împotriva voinței noastre?

Ogariov a bătut la ușă. A întrebat – ești bine?

Foarte bine, dragul meu. Acum ies.

Antoșka și-a șters bine lacrimile, părul, șoldurile, ochii. A clătit cada cu apă caldă purificatoare, ștergând ultimele urme ale crimei naturii împotriva naturii.

Pleacă în pace. Oricum nu te voia nimeni.

A plecat. Și nu s-a mai întors.

Al doilea Revelion. Al treilea. Al patrulea.

Împreună. Alături.

Luni, miercuri, vineri – de la două la opt. Marți, joi, sâmbătă – de la zece la două. În fiecare zi, de dimineața până seara.

Fie ca asta să nu se termine niciodată. Să fie așa mereu.

Antoșka și-a frecat tâmplele – nu, e sigur răceală. O doare totul, o strânge – încet, fără nicio grabă. O încearcă. Soțul o să se supere. Nu-i place când e bolnavă, nu-i pare rău, nu. Chiar așa, nu-i place. Atentatul împărăției virușilor la viața lui personală. Antoșka a verificat înscrierile la toți specialiștii, nu s-a putut abține și a mângâiat cu degetul numele lui Ogariov. Sărmanul, treizeci și șapte de persoane! Nu-i nimic, în curând o să vină acasă. S-a ridicat și s-a dus repede în camera medicilor, măcar să ia o gură de ceai, că, vede Dumnezeu, n-o să rezist. Pe drum a aruncat o privire la femeia de la masaj, care stătea mereu degeaba, o femeie frumușică, languroasă, musculoasă. Îmi ții locul, Tania? Pentru jumătate de oră. Să-mi trag sufletul. Cred că m-am îmbolnăvit.

Ogariov o să te vindece repede, susură invidios fata. Numai că mai întâi o să mă omoare. Să nu-i strici statistica. Dar stai liniștită, n-o să-l lăsăm văduv multă vreme.

Antoșka zâmbi chinuit. Uite-o și pe curva asta. Se agață așa. Toate sunt așa. Slavă Domnului, măcar el nu e așa.

O cană de ceai. Aspirină. Să stea culcată zece minute pe canapea. Numai să nu închidă ochii, că o să adoarmă.

Un vis vechi, aproape uitat, i s-a agățat de gât – sufocant, lipicios, îngrozitor. Bucăți lungi de carne crudă, fierbinte, netedă, i se lipeau de trup, de față, n-o lăsau să respire. Antoșka a țipat speriată, încercând să se smulgă, dar nu s-a trezit. S-a prăvălit și mai adânc, într-un întuneric total. Și în acest întuneric plângea cineva, cu o voce subțirică, trist, singur de tot, și-i tot căuta mâna invizibilă, o căuta, dar n-o putea găsi nicicum. Nu o putea găsi.

Antoșka s-a așezat în fund pe canapea, speriată, transpirată, acum deja răcită. Bolnavă. Inima îi bătea tare când la încheieturi, când, nu se știe de ce, în gâtul care o supăra extrem de tare – parcă cineva o zgâriase înăuntru cu un șmirghel grosolan, aspru.

Antoșka se uită la ceas, exclamă și repede, din mers, aranjându-și părul transpirat, dădu fuga la recepție. Acolo nici urmă de fata de la masaj.

Uite ce mai pacoste! Doar am rugat-o omenește!

Antoșka și-a ocupat locul, a pipăit după pix, caiet, s-a liniștit. Este pur și simplu o infecție virală. Nimic mai mult. Nu dormi, Pospelova. Nu dormi. Ei? A zâmbit. S-a sculat. Bună ziua. La cine ați venit?

Din coridorul clinicii, de parcă fusese chemată de această întrebare, a ieșit deodată o fată care-și încheia din mers hăinuța de blană pufoasă, de parcă era vie. Nasturii i se rostogoleau printre degete, rotunzi, strălucitori, în culoarea

curcubeului. Fermecători. Antoșka abia a putut să-și ia privirea de la ei – cine este? De ce a venit? E prima oară? A doua oară? Îi ținea minte foarte bine pe toți pacienții – e o deprindere profesională de care uneori tare mai voia să scape. Zeci. Sute. Mii de persoane străine și inutile. Fața aceasta nu era în fișier. Bună ziua, la cine ați venit? întrebă Antoșka cu politețea obișnuită. Acum deja cu voce tare.

Fata s-a întors și Antoșka era cât pe ce să scoată o exclamație.

Deasupra capului fetei se afla coroana înaltă, îngrozitoare, a nebuniei absolute. Doamne, nu mai văzuse până acum așa ceva. Din ziua examenelor la Facultatea de Medicină. Ei, nu, nici atunci…

S-au privit câteva secunde în ochi, iar mai apoi fata a venit de hac ultimului nasture sidefiu și, fără să scoată un cuvânt, a ieșit în cântecul clar al clopoțelului.

De fapt, nu era niciun clopoțel.

Era un prinzător de vise.

O chestie înfricoșătoare, demonică, pe care Șustrik, naiv, o adusese în calitate de suvenir din China. Pusese cu mâinile lui pe ușă răul adevărat.

Probabil că a greșit ușa. Jumătatea cealaltă a conacului era ocupată de un birou notarial, acolo veneau adesea nebunii.

Clopoțelul de metal a mai sunat o dată. Am venit la Ivan Sergheevici Ogariov!

Antoșka a mijit ochii – sunt normali. Slavă Domnului. Perfect normali. Tata, mama, un băiat de șase ani mucos, bosumflat.

Cel mai apropiat loc la Ivan Sergheevici este abia sâmbăta viitoare. Din păcate, altfel nu se poate. Vin foarte mulți la el.

Note:

15 Vers din poezia *Înecatul*, de A.S. Pușkin.

16 Fragment dintr-un cântecel pentru copii.

17 Fragment din poezia *Înaintea atacului*, de Semion Gudzenko.

18 Trimitere la romanul SF *Cronici marțiene*, de Ray Bradbury.

19 În rusă, *doktorskaia kolbasa*, „salamul medicului“.

Capitolul 5

Luni, miercuri, vineri – de la două la opt. Marți, joi, sâmbătă – de la zece la două. Sâmbăta e ziua cea mai grea. Toți cei care nu au reușit să se strecoare prin ambuteiaje, să ia liber de la șef, să-și facă rost de o oră pentru sine. Mămici cu copii. O bucurie aparte. Copiii, nu, Ogariov nu avea nimic împotriva lor. Cu copiii știa cum să se poarte – nu să gângurească, ci foarte sever, simplu. Cu respect. Cuvântul „doare“ nu era rostit niciodată. Avertiza cinstit că va fi neplăcut, dar nu va dura mult. Se sfătuia în cazurile complicate – ce spuneți, colega? Haideți să ne uităm împreună la imagine. Deschideți, vă rog, negatoscopul. Iar aceasta este telecomanda. Ridicați fotoliul, fiți amabil. Uite, cu butonul acesta. Ajunge. Da, uite așa. Și acum deschidem gura. A arătat, unind palmele, cum anume – un bot de mâță care cască. Copiii zâmbeau sfios, prin teama care se retrăgea. O vânătaie sub ochi. Niște boticuri lunguiețe. Apatie. Fețișoare palide de oraș. Copiii subteranelor.

Lui Ogariov îi plăcea să nu-i recunoască după jumătate de an sau un an, când, în locul unui vlăstar ca de cartof, în cabinet intra deodată în fugă un omuleț julit și cu obrajii umflați. Sănătos. Se vedea că era sănătos. Chinuie o pisică, fură dulceață. Crește. Toată iarna nu am fost bolnavi, Ivan Sergheevici. Uite, am zis să venim pentru orice eventualitate. Bucurie. Desigur, asta era bucurie. Dar rară. Foarte rară. Majoritatea, după ce se făceau bine, dispăreau pentru totdeauna.

Cu mămicile era altă treabă. La o sută era una normală, poate două. Restul erau în mod clar nebune – după medicină populară, acupunctură chinezească, alimentație sănătoasă, după Ogariov însuși. Astea erau cele mai rele. Doctore, sunteți ultima noastră speranță! Cu un scâncet josnic, insuportabil, de parcă era un câine vagabond de la Teatrul Mic Imperial. Dacă era după el, după această frază le-ar fi trimis imediat afară. Fără drept de corespondență. Pentru totdeauna. Cei pentru care Ogariov chiar era ultima speranță cel mai adesea tăceau. Se agățau de piuitul aparatului ca de un odgon de salvare întins deasupra morții. Încercau din toate puterile să nu alunece. Ei nu mai sperau, nu. Poate doar în Dumnezeu. Uneori El chiar ținea cont de asta, trăgând sub ecuație o linie dreaptă. A mâncat, a băut, a suferit cât patru. Uite nota, vă rog, pentru cel de la masa șase.

Și mai era o categorie neplăcută – mamele „adevărate“. Singura lor realizare era că făcuseră un copil (cel mai adesea pe fugă, din întâmplare), a cărui menire era aceea de a justifica sensul neînsemnat al vieții mamei „adevărate“. Obraznică, fără drept de apel și lașă în același timp. Știu eu mai bine ce-i trebuie copilului meu! Și încă – păi pe internet scrie… Ogariov își pleca privirile, număra în gând până la zece. Și încă o dată până la zece. Încet. Foarte încet. Numai pentru copilul tău nefericit, proasto. Pe care nu-l iei de la sânul tău fără rost până la cinci ani, mutilându-i gustul, digestia, psihicul, toată viața. Mamele „adevărate“ știau un singur lucru, de zece plus – să urască. Rudele, munca, toată lumea. Boicotau antibioticele, nu recunoșteau vaccinurile, înverșunate, răutăcioase, cele care, acum câteva sute de ani, se înghesuiau în piață cât mai aproape de locul execuției, pentru a vedea tot, a nu rata ceva, a se delecta cum se cuvine. Foc, arde-l! Arde-l! Jupoaie-l de viu!

La început, Ogariov încerca cinstit să le explice – îi faceți rău copilului dumneavoastră, înțelegeți. Nu e cazul să nu faceți vaccin împotriva difteriei, poliomielitei, tetanosului. Este o moarte mult prea îngrozitoare. În cazurile cele mai mizerabile veți implora să vină cât mai repede. Nu se poate să nu dați antibiotice – copilul are otită medie purulentă, idioato! Peste câteva ore va face mastoidită, inflamarea excrescenței osului temporal. Puroiul va pătrunde în regiunea craniului și creierul copilului pur și simplu va fierbe. Meningită. Abces. A murit un copil așa la mine în secție. Acum două zile, un copil de trei ani, grăsuț, inteligent. Doamne, ce-l mai durea! Ce-l mai durea! Uite, priviți fotografia – este pneumonie, acum o sută de ani ea te ducea repede pe lumea cealaltă, într-o săptămână, acum copilul dumneavoastră se va prăji încet, mult timp, la foc slab, abia vizibil și de aceea mult mai periculos. Găini fără creier, dădeau din cap, acoperindu-și ochii goi cu o peliculă albă, fără sens. Nu înțelegeau nimic, nu voiau să înțeleagă. Bunicii noștri doar nu erau proști. Nu cunoșteau antibioticele. Bunicii voștri mult mai trăiau! Ha! Ăsta nu e un exemplu. Uite, tu, tu și tu, un pas în afara rândului. Voi sunteți morți. Ați murit, asta e tot. V-ați tot chinuit cu burta și ați crăpat, completând cu propria persoană statistica imparțială. Poate că așa e bine? Selecția naturală.

Ogariov și-i amintea pe toți cei care și-au pus viața în joc pentru a învinge chiar această selecție naturală. Ca să trăiască copiii. Ani de muncă pe pipăite, de căutări, speranțe deșarte, ironiile colegilor, mulțimea înverșunată. Prinde-l, prinde-l! Evoluția înceată, chinuitoare a șamanului transformat în vraci. A vraciului în tămăduitor. A tămăduitorului în medic. A medicului în om.

Înainte de apariția manualelor, abia de au ajuns vreo zece nume, restul au murit necunoscuți, dar totuși au fost un pas înainte în dezvoltarea medicinei. Un pas întreg. Toată viața petrecută printre robi și inculți. O servire nedreaptă. Singura posibilă dintre toate. Singura importantă. Când Ogariov se înfuria de oboseală, din cauza prostiei lipsite de recunoștință a celor pentru care trebuia să se lupte, se gândea la Lawson Tait și Paré. La Lister și Pasteur. La nefericitul de Zemmelweiss, așa de hărțuit. Și la băiatul pe care îl omorâse pe 3 iulie 1989. Băiatul nu dispăruse nicăieri. Îi fusese mereu alături. Dacă nu ar fi fost el, Ogariov ar fi renunțat de mult la medicină. Nu ar mai fi fost medic.

De fapt, în general nu a vrut să fie medic. Pur și simplu nu a avut de ales.

Din fericire, pe nebunii cu adevărat clinici îi bloca Ania, chiar de la intrare. Măcar în privința asta Ogariov era convins. Că niciun nebun adevărat nu va intra în cabinetul lui. Numai de nebuni nu avusese parte.

*

* *

Malia a venit sâmbătă. Era programată a treizeci și doua. Pe 22 octombrie 2011. Ora unu și jumătate. Numerologia personală a medicului. Calendarul de perete al oboselii. Ceafa te doare așa de tare, că vrei să urli, cum se simțea cândva Zina Merț a lui Nabokov. Ogariov s-a sculat, și-a rotit gâtul. Pe coridor sunt încă șase persoane. Nu, mai bine să nu fumeze. După aceea. A deschis ușa, a aruncat privirea asupra cozii, a remarcat mecanic că doi din șase sunt pentru prima oară, deci o să-i ia o grămadă de timp, de restul scap repede. Polipi, alți polipi, control după operație, bătrâna Zalețkaia e de fapt sănătoasă. Pur și simplu se plictisește fără discuții despre frumos. Strânge la piept o carte, zâmbește bucuroasă, ca un complotist, un cornet tânăr, care visează că va fi împușcat în zori. Din nou a scormonit prin cărțile răposate ale răposatului soț, sărmana. Bună ziua, Iraida Iakovlevna. Puteți să mai așteptați puțin, vă rog? Bine? Următorul.

S-a sculat o fată – lui Ogariov chiar i s-a părut că e fată. O adolescentă. A intrat în cabinet, a privit în jur curioasă. Și fără nicio teamă. E frumușică. Deși nu, e pur și simplu drăguță. Nas cârn, presărat cu niște pistrui abia vizibili, de parcă fusese împroșcat cu o pensulă de acuarele. Ochi de culoare deschisă. Părul e minunat, da. E aproape roșcat, des, cu o căptușeală prețioasă aurie lângă frunte și tâmple. Bucle mari până la omoplați. Are părul creț. Cum avea mama odinioară. Înainte să se tundă. Ogariov și-a dat seama deodată că 19

octombrie fusese în urmă cu trei zile. Mama murise în urmă cu douăzeci și unu de ani și trei zile. Și el uitase. Și Ania uitase, desigur. De fapt, ea nu avea de ce să țină minte.

Dar uite, e interesant, tata și-o fi amintit?

Nu. Se înțelege că nu.

Un mormânt de care nimeni nu are nevoie. O urmă de var abia vizibilă pe scândura decolorată de tot.

Fata s-a mai uitat o dată în jur și a zâmbit. Ce frumos e la dumneavoastră, a spus ea cu plăcere, de parcă Ogariov o invitase în vizită să se laude cu renovarea sau cu biblioteca veche și îi întrunise așteptările. Fata arăta perfect sănătoasă, chiar neplăcut de sănătoasă. Un sarafan cenușiu gros, o maletă neagră, dresuri strâmte – totul e rotund, puternic, turnat. O adolescentă înfloritoare. Are poftă de mâncare. Dacă nu va înceta să mănânce noaptea gogoși, în curând se va transforma într-un dovleac.

Unde sunt părinții dumneavoastră?

Fata s-a pierdut. Lui Ogariov i se păru că se speriase, de parcă atinsese din greșeală un punct sensibil pe care ea încerca să-l ascundă de alții. O aluniță. Un loc deschis. O intrare înăuntru care nu era apărată. Nu e dureros, nu. Pur și simplu există. Tocmai de aceea e și înfricoșător.

Părinții? Mei?

Copiii până în optsprezece ani pot veni la consultație numai în prezența părinților. Îmi pare foarte rău. La revedere.

Ea a început să râdă și, fără invitație, total liberă, s-a așezat în fotoliul de examinare. A dat din picioare – uite ce picioare frumoase, fără îndoială. Puternice. Glezne subțiri. Niște ghete scurte de antilopă, cu niște nasturi strălucitori. O tentativă abilă a designerului de a include secolul XIX în contextul multicultural.

Dacă ați fi barman, aș spune că vreți să primiți un bacșiș bun. Am deja douăzeci și patru. Pot să vă arăt buletinul.

O obraznică obișnuită.

Ogariov și-a înăbușit cu greu dorința de a o da afară – sunt două ore de la ultima țigară fumată, e sâmbătă, al treizeci și doilea pacient, mai e jumătate de oră până la sfârșitul consultațiilor, iar pe coridor mai sunt cinci persoane, numai obraznicele îi mai lipseau, dar el, slavă Domnului, învățase să se descurce cu obraznicele de când fetița asta încă nu putea scoate picioarele păpușilor. Nici n-o s-o examinez. M-am săturat de ea. Se săturase de toți mai

rău ca de o ridiche amară. Obosise. Poate să-i predea cheile lui Schwonder, n-are decât să opereze el.

Nu vă supărați, a spus ea. Vă rog. Nu am vrut să vă jignesc. Pur și simplu am spus o prostie. Eu fac asta cu ușurință, trântesc prostii. A început din nou să râdă, s-a așezat și mai bine – are o gropiță rotundă pe obraz, un defect plăcut al marelui mușchi al pometelui. Sărutarea unui înger.

Probabil vreți să fumați. Și eu, dacă nu fumez mult, devin groaznic de rea.

Ogariov s-a încruntat. Ceva nu era în ordine. Nu e obraznică, nu. Se vede că pur și simplu e o proastă extaziată – erau și din astea printre paciente, din păcate, câte vrei. Și dacă obrăzniciei îi mai puteai găsi o justificare teoretică – la urma urmelor, mulți pur și simplu se temeau: de durere, de moarte, de un diagnostic groaznic, de instrumente de gheață, liniștite, fără milă, și teama aceasta, când se strecura în afară cu un strigăt mut, se transforma într-o agresiune idioată –, față de proaste nu puteai folosi nici măcar aceste trăsături umane. Mai țineți minte? Obrăznicia privirii, iertată de niște ochi frumoși, umezi, constituie invariabil un defect ascuns, o expresie obraznică a sânilor, pe care nu o poți ierta. Proastele erau pur și simplu proaste. O varietate tipică moscovită. Ca în reclamele de pe internet, o gentuță, mașină, vai, vai, vai! În grade diferite de veridicitate se preface inteligentă, compătimitoare, rafinată. Vie. Ia masa (sic!) la Delikatessen, postează pisici, participă la mișcarea de protest. La vederea unui mascul potrivit pentru finanțare se învârte, chicotește, trăncănește.

Prostii, prostii. Nu spune prostii.

Așezați-vă aici, vă rog. La birou.

S-a pierdut din nou, ca un copil. Iar eu credeam că o să vă uitați la mine. În fotoliu. Toate la timpul lor.

Ogariov s-a liniștit de tot. După ce a deschis un nou dosar – ținea fișe medicale electronice deja de zece ani, sărmanul iPhone încă nu-și însușise Twitter-ul, dar Ogariov avea deja o bază de date electronică ideală a pacienților. Nu avea pe cine să se bazeze, în afară de propria persoană. Și pe iPhone, desigur. Dar iPhone-ul, cel puțin, putea conduce timpul. Ogariov simțea și prin jaluzele că afară începe să se întunece – e toamnă la Moscova, negură, frig, noroi. Următoarea jumătate de an a vieții nu va fi nimic bun. Nici mai încolo. Într-o asemenea climă să anuleze trecerea la timpul de iarnă era cea mai bună modalitate de a intra în istorie, cu clopoțeii de bufon zăngănind. Și mai departe de Europa, de toată lumea. Cu două milenii, cu câteva ore. Sărmanul

om mărunt. Are aproape aceeași vârstă. Speriat ca noi toți, pentru totdeauna. Pe vecie.

Numele dumneavoastră?

Malia. Adică sigur că nu Malia, ci Alina. Ca să vedeți, Alina! Ce porcărie! Parcă ai lins o dulceață care s-a acrit. Oare poți trăi cu un nume așa de stupid? În niciun caz nu se poate. Malia nici nu a făcut-o, a transformat în felul ei numele copilăros Alinka-malinka, așa cum în general transforma tot. Destrăma ornamente și întrerupea refrene, se întorcea de la ecran cu ochii închiși – gata? Nu-l mai bat? Să-mi spui când, bine? Că nu vreau să mă uit. Nu suporta niciun fel de violență, de cruzime. Nu suporta deloc. Un sentiment tolstoian înalt. Neîmpotrivirea răului. Neacceptarea lui fizică. Dar lucrurile, mă rog. Cu lucrurile făcea ce dorea. Imediat ce făcea cunoștință cu o rochie, lua foarfeca și tăia fără să stea pe gânduri ceea ce i se părea că e de prisos. Scotea din comodă un morman de panglici, baticuri, o broșă, așa, și oamenii întorceau capul după ea. Și femeile. Ogariov a înțeles de ce se întâmpla asta, deși nu imediat. Ea era liberă. Liberă de tot. Malia nu voia să fie nici bogată, nici celebră, voia pur și simplu să fie. Iar în Moscova cea sufocată și sluțită, în care toți fie reflectau asupra libertății, fie mergeau la sigur, oportunitățile năvăleau spre ea din toate părțile. Nu era deloc ceva ieșit din comun.

Anormal. Și de aceea producea o impresie extrem de puternică.

Malia, apropo, chiar se dovedise a fi sănătoasă, pur și simplu era doar începutul unei răceli. O doare gâtul. Este amigdalită, nu? Ogariov a explicat reflex – nu, mai trebuie să meriți ca să ai amigdalită. Dar asta nu e ceva simplu. Aveți cel mai banal guturai… Malia se uita fără să înțeleagă, dar cu curiozitate, ca o mâță care speră că uite, hârtia asta amuzantă (de fapt, e o altă scrisoare de la bancă, plină de exclamații amenințătoare – depășit, termen, penalizare) se va transforma acum într-o panglică, va începe să foșnească pe jos pe o ață foarte interesantă, va începe să sară amuzant. Totul era motiv de joacă. Chiar și factura. Chiar și guturaiul. Ogariov deodată voia să intre în explicații deloc plăcute – secreția din nas curge prin peretele din spate al glotei, irită mucoasele, de aici hârâitul în gât și durerea. Pur și simplu a scris pe o foaie denumirea picăturilor. Uite, astea, de atâtea ori pe zi. Astea, atâta. Totuși nu-i plăcea ea, pacienta asta. Nu, nu-i plăcea. Îl neliniștea. Era ceva în neregulă cu ea. Numai că Ogariov nu-și putea da seama ce anume.

Abia în mașină a înțeles, când conducea pe Al treilea inel, plin până la refuz. Acum ambuteiajele erau și sâmbăta, negura acoperea Ierusalimul mai repede,

în curând orașul pur și simplu se va autoconsuma[20]. Toți simțeau asta. Dar toți stăteau supuși pe loc, ce spunem noi că stăteau – zilnic veneau noi și noi jertfe fermecate. Ce vă mai trage în orașul nostru? Corupția? Șomajul? Criminalitatea? Un film amuzant. Trebuie să-l mai vedeți o dată. Păcat, Aniei nu-i place să se uite la filme. Ea stătea alături, cu degetele îndoite, bolborosind abia auzit. Bretonul, nasul, colțurile gurii sunt niște drepte care se intersectează. Desigur, și ea obosise de nu mai putea. Numai el avusese la consultație treizeci și opt de pacienți. Dar câți fuseseră în total în clinică? Și să-i zâmbească fiecăruia, să precizeze, să verifice programarea, să arate cabinetul, să amintească, să conducă. Personal de deservire. Nu, nu e așa, personal de deservire. Pe nimeni nu interesează ce e în sufletul lui. Nici măcar pe el. Lenor, inspecta Ania niște cutii imaginare, Tide, sacii de gunoi în mod sigur s-au terminat… Nu se poate opri deloc. Nu are puterea să-și înfrângă propria sfințenie. Să fie cea mai bună! Să corespundă idealului. Doctorului Ogariov I.S. Numai lui.

Ogariov claxonă sedanul negru care țâșni cu tupeu chiar lângă bara sa de protecție. Senzația că Audi e vândut numai idioților. Nimeni nu e așa de tupeist pe drumurile din Moscova cum sunt cei din Audi. Chiar că nimeni. Cel mai bine, apropo, se comportă clasa reprezentativă. Care triumfale de o valoare mitică. Șoferi personali, cămăși curate, ouă de oțel, tâmple cărunte. Chiar că șofau bine indivizii ăștia. Politicos. Liniștit. Își dădeau seama cât costă o zgârietură pe aripa mașinii stăpânului.

Ai obosit foarte tare? întrebă deodată Ania.

Ogariov ridică din umeri.

Suportabil. Treizeci și opt de persoane.

Treizeci și șapte, îl corectă Ania. Am notate toate intrările.

Și eu, răspunse Ogariov. Treizeci și opt. Dar ce e?

Nimic. Pur și simplu ar trebui să trecem pe la Auchan. Ni s-au terminat practic toate produsele chimice. Și trebuie să spăl. Și să mai trecem și pe la părinți. Nu am mai fost de o lună deja. Azi? Sau mâine?

Ea se uită la Ogariov vinovată și imploratoare – de parcă el era zeu, nu, chiar Dumnezeu – și ea îl deranja cu rugămințile ei stupide, cu cererile ei jalnice omenești cel puțin de la facerea lumii. Iartă-mă, Doamne, că mă bag și eu cu Tide-ul meu, dar ce să fac, trebuie să spăl! Dublă forțare. Ania știa foarte bine

că el oricum nu ar fi refuzat. Dar era mai plăcut să implore. Să transforme în credința sa. Ania pur și simplu nu putea fără jertfe.

Mâine, pufni Ogariov.

Auchan? Sau părinții?

Spânzurătoare sau tras pe roată?

Piatră sau foarfece? Vă rog să mă scuzați, azi nu e hârtie de vânzare.

El trebuia să aleagă. Mereu numai el. Asta irita extrem de mult.

Ogariov înțelegea tot – Ania nu voia să facă presiuni, dimpotrivă, voia să-i dea posibilitatea de a fi bărbat, de a face singur alegerea, de a decide singur. Și tocmai de aceea făcea presiuni insuportabile – se apleca precum o mamă care controlează fiecare pas, îți băga în față lingura cu griș. Tu ești cel mai puternic, cel mai bun, cel mai, cel mai. Chiar tu! Desigur, poți să țipi, să smulgi, să-mi scuipi în față grișul ăsta, se poate, dar e inutil. Ea oricum nu înceta să-l iubească. Dar nici el nu ar fi încercat nimic. Când soția ta are mereu dreptate, în toate privințele, nu ai cum să te descurci cu asta. Nu se poate. Nici nu poți divorța. Oricum pierzi.

Ania dădu din cap, îndurând cu delicatețe tăcerea lui. Tăcerea mieilor. Tăcerea lupilor. Orice ar fi ales Ogariov, ea oricum va învinge – o preoteasă mică, puternică, pricepută, care stătea lângă postamentul strălucitor al zeului ei.

Ogariov schimbă banda, apoi încă o dată, cu ochii fixați pe toate oglinzile, uite idiotul ăla, acum o să intre pe banda noastră fără să semnalizeze, ei, exact, hodoronc-tronc, ce, ești orb, omule? Sau pur și simplu nu ai creier? Și deodată a înțeles ce nu era în ordine cu pacienta de zi. Ea îl vedea.

Nu pe doctorul Ogariov Ivan Sergheevici sau chiar simplu, pe doctor, forța anonimă, setul de deprinderi și instrumente, halatul alb, vocea, diagnoza, trimiterile pe care trebuia să le completeze. Adesea pacienții nu-l recunoșteau în afara cabinetului, de parcă înceta să funcționeze o anumită magie. Și mai rău, dacă îl recunoșteau, nu-l lăsau să respire, să se ascundă, să se prefacă om obișnuit. Puteau veni la el oriunde – pe stradă, în magazin – să se plângă, să geamă ca niște pelerini medievali care-și descopereau fără rușine plăgile în fața sfântului perplex care, ei, drace, intrase și el puțin în cârciumă să se întărească cu o vodculiță cu nițică burtă și castraveți murați. Săraci. Tăieturi. Puroi.

Ogariov simplu nu era necesar nimănui. Fără halatul alb parcă devenea un om invizibil.

Dar fata asta în sarafan cenușiu, numai ea l-a văzut.

Tocmai ea.

S-a uitat la el ca la un om.

Ogariov deodată simți o tăietură microscopică pe obraz – o mică rană uscată, o coajă maronie, trebuia să arunce de mult aparatul de ras la groapa istoriei. Chiar mâine o să cumpăr unul nou. Ania tocmai se pregătea să se ducă la Auchan, arză-l-ar focul. Și pe Ania la fel. Ania și duminica omorâtă de Auchan. Ar fi mai bine la părinții ei, pe cuvânt. Dar asta o să fie duminica viitoare. Ogariov a mai schimbat încă o dată banda, simțind că i se încordează mușchii. Puloverul subțire sub scurta descheiată, cavitatea toracică sub pulover, cicatricea de la încheietură acoperită de părul blondin. Călcâiul care apasă dur pe talpă, talpa care apasă pe pedală.

Era viu. Un bărbat de patruzeci și doi de ani. Puternic, în ciuda celor două pachete zilnice de țigări și a focului care-l ardea pe dinăuntru. Până la bătrânețe mai era inimaginabil de multă vreme, ca până la moarte. Moartea nu exista deloc.

Era puțin probabilă.

Ogariov frână și începu să râdă. Ania dădu speriată din cap, se apucă cu mâinile de centura de siguranță.

Ai grijă! Ce, nu vezi?!

Ogariov vedea. Acum chiar că vedea.

Se gândise la Malia toată săptămâna. Mai bine zis, din când în când își amintea, așa cum îți amintești un eveniment important, foarte important, dar de o singură clipă, care cu fiecare secundă se îndepărtează din ce în ce mai mult în trecut. Primul sărut. Prima bătaie. Prima femeie care m-a văzut cu adevărat. Mi-a redat senzația propriului trup. Nu se va întoarce niciodată. Dar se mai poate plimba puțin prin memorie, ca un glob de sticlă rotit între degete, simțind netezimea sărbătorească, strălucirea. Sărbătoarea care e mereu cu tine.

Dar ea s-a întors peste o săptămână, deja perfect sănătoasă, la controlul planificat. S-a așezat în fotoliu. Părul desfăcut. Cald, cu reflexe, viu. Prețios. Ca o blană. Ogariov l-a admirat câteva secunde, odihnindu-se. Din nou obosise extrem de tare, nu, chiar mai mult. Ania răcise hodoronc-tronc, nu mai era nimeni care să-i filtreze pe bolnavii psihic, și uite, mă rog, trei scrânțiți la o consultație. De aceea, încă o secundă. O plăcere pură. O merita. Pur și simplu să stea așa în picioare și să se uite. Nici ea nu știe ce frumoasă e. Ca o pisică.

Părul, desigur, e minunat, Alina Viktorovna, dar va trebui să-l strângi.

Malia nu a răspuns nimic, doar a lăsat capul mai jos, și mai jos. Ca înaintea unei execuții. De parcă și ea înțelegea ce și cum.

Ogariov s-a apropiat, simțindu-se extrem de sigur pe sine și puternic în fața femeii care stătea în fotoliu. Trupul ei, mirosul – aura strălucitoare densă din jurul ei. Malia era învăluită într-un cocon de căldură și miros – un pepene verde dungat care plesnise pentru că era prea copt, niște piersici fierbinți, frunze de roșii tăiate cu o săpăligă puternică. Amiază. August. Să hoinărești prin livadă. Să auzi cum cad merele. Să te săruți.

El i-a dat la o parte părul de la ceafă – greu, moale. Abia s-a abținut să nu-l mângâie. Chiar că este o pisică. Îndoaie spatele fără să se trezească. O să se întindă. O să înceapă să toarcă.

Ridicați capul, vă rog.

Și-a întors fața, încrezătoare, fără să deschidă ochii.

Pentru prima oară sub degete nu erau noduri limfatice, îmbinări, nu un proces inflamator, ci viață. De atâția ani îi atinsese pe alții numai ca să-i trateze. Uitase de tot cum e asta. O căsuță de cărți de joc pe care Ogariov o făcea cu atâta grijă, punând o suprafață plată, instabilă, pe alta – serviciu, apartament, conturi, credit pentru mașină, obligații, circumstanțe, vise de concediu și ipotecă, sexul conjugal, de carton – totul tresări și îngheță în aer, așteptând decizia.

O ureche rotundă, roz. Amuzantă, cu o buclă inegală, ridicolă. O mică răceală a mamei în primul trimestru de sarcină, emoții, ceai cu zmeură, niciun medicament, asta-i face rău fetiței. Slavă Domnului, totul a trecut cu bine. S-a născut sănătoasă. A început imediat să plângă – supărată, exigentă. Ce ați înțepenit așa? Dați-mi mai repede să înfulec!

Ogariov a pus deoparte otoscopul. A mai atins o dată cu degetele amorțite gâtul Maliei. Ca de rămas-bun. S-o scoată din cap. O arătare. Nebunie. Este pacienta ta. Nu e om. Nu e femeie. Pur și simplu o pacientă. Ce lucru trivial, Doamne-Dumnezeule.

Sunteți perfect sănătoasă. Puteți să nu mai luați picături. La revedere.

Malia a deschis ochii și el s-a întors așa de repede, că nici nu a apucat să se uite. Să-i vadă. Căprui-deschis? Verzi? Nu, cred că sunt mai deschiși.

Repetă, fără să se întoarcă – puteți pleca.

Malia nici nu se mișcă, doar îl rugă încet – vă rog, invitați-mă să bem o cafea. V-aș invita chiar eu, dar n-o să veniți. La Moscova e o cafea groaznică, dar știu unde se face una aproape bună. Doar beți cafea, nu?

Zeci de proaste posedate care voiau să-i intre în pantaloni chiar în cabinet. Telefoane, invitații la întâlniri, amenințări, urlete de pasiune, lacrimi false. Un comerț vechi de când lumea. Atracție fără rost. Orice pedagog, orice preot sau medic a trecut prin încercarea asta – psihopate care voiau neapărat să te apuce de mădular, ca măcar așa să ajungă la Dumnezeu, cel interzis și inaccesibil. Uneori mă gândesc cu respect la castrare. Cu tandrețe, la celibat.

Nu. Nu beau cafea cu pacientele.

Dar chiar dumneavoastră ați spus că sunt sănătoasă.

Cu atât mai mult.

Ogariov a mai așteptat puțin, până s-a închis ușa.

Trei mii două sute șapte pacienți în baza de date. Soția e răcită. Ambuteiaje. Putin. Apartamentul de închiriat. Un oraș sistematic străin. O țară lipsită de bucurie, sistematic străină.

Nu. Nu. Și încă o dată nu.

Următorul!

Din clinică a ieșit în cele din urmă aproape la cinci. Consultația fusese destul de lungă – cu trei întârziați (ei, vă rog, doctore, am întârziat numai zece minute!) și o ceartă furioasă cu Șustrik, care era indignat – da! indignat! – că Ogariov trimite pacienții la un gastroenterolog străin, când îl avem aici pe al nostru. Vizavi de tine, de fapt. Eu trimit pacienții la un gastroenterolog bun, nu la unul străin. Angajează unul bun și o să-i trimit la el. Și nu mai urla la mine. Nu mai urla nici tu.

Practic era întuneric – Doamne, practic era deja întuneric. Undeva în lume, într-o altă dimensiune a ei, oamenii încă mai stăteau pe verande deschise, mijeau ochii privind soarele care apunea, puneau pe umerii femeilor iubite sacouri ușoare de in.

Dansau, pufăind, mulatre mișcându-și șoldurile minunate într-un ritm țipător, caracteristic, de neuitat, recognoscibil. Râdeau fără grijă. Dar Moscova deja se cufundase aproape de tot în întuneric.

De ce aici e așa de frig, Doamne? Când ai încetat să mai iubești acest pământ sărman? De ce trebuia să-l alegi tocmai pe el?

Ogariov, fumând din mers, pipăind în buzunar după breloc, apăsă pe semnalizare și, parcă atrasă de acest sunet, din penumbră ieși Malia, tremurând. Cu o promoroacă ușoară, strălucitoare, în păr. O eșarfă inutilă, care nu ținea deloc de cald. Până și buzele i se învinețiseră. Sărmana. Ținea în mână o cutie de la Starbucks, cu șase pahare de unică folosință, aiurea, mari.

Nu știam de care vă place. Este și fără cofeină. Vreți fără cofeină? Au pahare bune, cu izolare termică. Încă e fierbinte.

Și, fără să facă pauză, vorbind repede – este doar o cafea, Ivan Sergheevici. Nu mă alungați, vă rog. Este doar o cafea. Ei, dacă vreți, o pun jos pe pământ și mă retrag apoi la doi pași, bine?

La sosirea lui decembrie, se întâlneau deja zilnic. Cafeaua, care începuse povestea lor particulară, parcă dădu imediat ton și aromă la tot. Cafenele mai mari sau mai mici, fast-fooduri, mici restaurante, cofetării. Un tur trist, amoros-gastronomic, cunoscut de toți cei care au călcat pe calea nesigură a iubirii și înșelării. Nu voiau să se ducă în restaurante, în muzee era prea multă lume, pe stradă era mult prea frig. Doar nu era să apară de două ori în același loc. Nu se sunau. Nu își trimiteau SMS-uri. Stăteau cu orele deasupra celor două căni neatinse, se răcea prăjitura în farfuria ei, se usca sudoarea umilitoare, de moarte, de pe spinarea lui. Vorbeau. Vorbeau. El vorbea, desigur – se lăuda fără rușine, fără conștiință, așa încât și azi îi e imposibil să-și amintească. Făcea dansul împerecherii, supunându-se biologiei. Își răsucea la maximum, până la trosnet, coada bogată, inexistentă. Încerca s-o asigure – și o credea până și el – că e cel mai bun dintre toți. Malia zâmbea, luminând încet lumea modestă din jur. Ogariov îi îndrepta în minte o șuviță care-i ieșise din coafură, întindea mâna, o scăpa, se întorcea neputincios. Mai vrei niște cafea? Nu, mulțumesc. Chelnerițele din Moscova, atotcunoscătoare, schimbau priviri – în mod clar el e însurat, ea e o proastă fără creier. O poveste obișnuită. O folosește câțiva ani și, după ce o face praf, o aruncă la gunoi.

Ogariov se încruntă, puse o bancnotă în nota de plată. Mergem? Malia se sculă încrezătoare. Sigur, mergem. El îi dădea haina de blană și de fiecare dată era o adevărată vrajă, pentru că haina asta nu se termina, nu se termina deloc, și deodată, mereu deodată, simțea umerii ei în palme. Neașteptat de puternici. Ea era puternică. De foc, așa de puternică, încât se simțea prin blană. Singura atingere posibilă. Și o mai ținea de braț pe trotuarul alunecos. Asta era tot. Pe cuvânt de onoare, asta era tot. Încă nu se sărutaseră niciodată. Niciodată.

Ogariov nici nu se putea gândi la asta.

Deja își epuizase complet posibilitățile modeste de a minți, explicând acasă absența nesfârșită. N-o putea minți pe Malia – chiar de la prima întâlnire a spus: sunt căsătorit. Și ce-i cu asta? a răspuns Malia liniștită. Toți au un trecut. De parcă ar fi aruncat-o cu grijă pe Ania invizibilă de pe masă. Ca pe o jucărie înțepăcioasă. Ogariov nu putea așa. Drace. Doar lucra împreună cu soția. Asta

era o altă tortură – s-o mintă pe Ania. Să nu-i spună tot. Să se eschiveze. E chiar mai rău decât tortura. Chiar el trebuia să înceteze totul, dar nu putea. Pur și simplu nu putea. Nimeni n-ar fi înțeles. Nu ar fi crezut că nu e criza vârstei de mijloc, că nu e de vină testosteronul care scade accentuat, cei douăzeci și patru de ani ai Maliei îi plăceau lui Ogariov cel mai puțin, nici nu aveau vreo importanță. Numai gândul că cineva ar putea gândi urât despre iubirea asta îl chinuia, nu-l lăsa să trăiască. Ania nu bănuia nimic. Chiar nimic. Odată, noaptea, el a îmbrățișat-o, a tras-o spre el dintr-o smucitură, bolborosind – Malia, micuța mea! – și s-a trezit, speriat, umilit, plin ochi de pasiunea sa jalnică, chinuitoare, trezită, de frica sa, de rușinea sa. Ania nu se mișca deloc. Dormea.

Ogariov se sculă, strângându-și gura și, de somn, abia ajunse în baia întunecoasă. Vomită, de două ori, o spumă albicioasă și amară, ca un câine turbat. Inima îi bătea nebunește, îi sărea din piept, amestecând la un loc toate diagnozele. Uite așa au loc infarcturile timpurii, din imposibilitatea de a face o alegere, din cauza alegerii înseși, a faptului că, orice ai alege, oricum vei regreta. Și abia în cel mai bun caz, din cauza ta. *Ictus cordis* absolut, își aminti Ogariov și, pentru prima oară în viață, îl compătimi deodată pe tatăl său. Da, sărmane, nu ți-a fost prea bine. Dacă ar mai fi fost aici și un copil, copilul meu, cu siguranță că m-aș fi sufocat. Ogariov fumă o țigară în bucătăria neagră, rece – de închiriat, fără suflet, oricât s-ar fi străduit ei – oricum a nimănui. Ania dormea încrezătoare în cameră, învelită în plapumă, fără să bănuiască ceva. Și pentru această încredere, pentru respirația ei liniștită, pentru faptul că nu era Malia, ar fi vrut s-o omoare. Ogariov se întoarse, se întinse pe canapea, încercând să nu facă să scârțâie niciun arc, nicio articulație. Canapeaua se lăsase sensibil într-o parte, de parcă chiar el o împinsese spre soție, încercă să se lipească de ea, să devină unul. O prostie. Sub un picior fusese băgată pur și simplu o bucată de carton împăturită, Ania îl rugase de o sută de ori să se ducă să cumpere o canapea nouă. De o sută de ori. El nu a ascultat. Nu a ascultat. Nu a băgat de seamă. Oare nu e totuna pe ce dorm, dacă nu este o casă, ci pur și simplu un loc de înnoptat? E un bârlog, nimic mai mult. Un loc în care nu trebuie să-ți aduci nici măcar laba rănită.

Ploaia grea de toamnă bate în fereastră, tapetul se mișcă sub privirea nemișcată. Cine este femeia asta? De ce tace? De ce e culcată alături de tine? Dinspre fereastră, dintr-o crăpătură invizibilă, la fel de neîndrăgită de nimeni (probabil Ania îl rugase, probabil din nou nu o auzise), venea curent, un

curent prelung, subțire. De parcă cineva îi trecea chiar pe lângă gât, fără să-l atingă, cu un brici periculos. Ogariov se zgribuli, fără să se decidă să se apropie de soție sau să și-o imagineze pe Malia. Era singur de tot, ca în fața morții. Și nimeni, nimeni nu-l putea ajuta. Trebuia să facă totul singur. Absolut tot. Ania se întoarse în somn și puse fără greș mâna ușoară chiar pe inima lui. Își proclamă drepturile. Dacă o părăsea, era ca și cum ar fi lăsat pe stradă, lângă tomberon, un copil de un an, cu capul rotund, deocamdată încă mut, agitat. Pur și simplu imposibil. Dar era și mai rău s-o părăsească pe Malia. Oricum era ca și cum ar fi omorât același copil. S-o ia și… Ogariov deodată simți că plânge – din nou cu aceleași versuri ale lui Gheorghi Ivanov de care nu putea scăpa. Despre faptul că o să murim. Despre faptul că trăim. Despre cât de groaznic e totul. Și de ireparabil.

Spre Anul Nou el slăbise așa de tare, că Șustrik, trecând pe lângă el pe coridor, se opri deodată, se întoarse și-l apucă pe Ogariov de un nasture de la halat, întrebă speriat – ești în ordine, Sergheici? Ogariov nu răspunse – își imagina ce să inventeze de data asta, ca seara să se ducă la Malia. Măcar pentru jumătate de oră. Măcar pentru o clipă. Pur și simplu să stea puțin alături. Decembrie se dovedise a fi neobișnuit de cald, topit. Pe trotuare erau bălțoace pline de demnitate, liniștite, dar, spre deosebire de cele de primăvară, în ele nu se reflecta nimic. Nici cerul. Malia își schimbă haina de blană cu un palton uimitor, de culoare caldă, parcă era frișcă. Ogariov, care înainte nu distingea *crêpe-Georgette* de *crêpe*-pânză de sac și nu fusese niciodată atras de podoabele femeilor, își amintea cu încântare țesătura moale și pufoasă care-i gâdila palma. Nasturii rotunzi ca niște bomboane, tocurile subțiri. O bălțoacă. Și încă una. Ei, uite! Încă una! Ogariov, simțindu-se viu, tânăr, fericit, o lua pe Malia în brațe și o trecea peste străduța moscovită plină până la glezne de noroi regal, înghețat. Fapta de eroism a lui Walter Raleigh, bătrân de când lumea, și la fel de stupidă. Ca iubita să nu-și murdărească pantofiorii. Malia râdea – cam greuță, ca un copil înfofolit pentru iarnă, și mirosea a mere, promițând un ger ce se apropia încet, dar era încă departe, departe. Uite, Ania nu mirosea a nimic. S-o ia dracu pe Ania.

Totul este insuportabil. Pur și simplu insuportabil.

Șustrik, care era foarte speriat, mergea alături de el. Nu te doare nimic, bătrâne? A? Slăbești repede? Nu ți-e greață? Nu te ia amețeala? Ia hai să te duc la tomografie, uite, la una tridimensională, tocmai am primit aparatul. Sunt sănătos, Șustrik, a spus alene. Nu te neliniști. Nu e cancer. Nu aș ignora eu un

cancer. Așa spun toți! începu să bocească Șustrik, ajungându-l din urmă, făcând pași mici cu lăbuțele lui, grăbindu-se. Și, de fapt, zici de parcă ar fi cancerul lucrul cel mai groaznic. Sunt pe lume și chestii mai grave.

Ogariov nu-l mai ascultă, intră în cabinetul său, închizând ușa. Șustrik avea dreptate. Sunt pe lume lucruri și mai grave decât cancerul. De exemplu, să te îndrăgostești la patruzeci și doi de ani, când ești însurat deja de treisprezece ani. Apăsă butonul de comunicație internă. Da, dragul meu, răspunse imediat Ania, de parcă aștepta să o sune. Parcă îl păzea. Iar sunt chemat azi. O să te las acasă și o să plec imediat. O să vin târziu. Ogariov își ținu răsuflarea, simțind cum pielea de la ceafă, de pe frunte, chiar de pe antebrațe se strânge de rușine. Cum de crede toată prostia asta? Unde este chemat un medic privat, și zilnic? Chiar dacă ar fi ciumă în oraș, tot nu ar trebui să alerg atât. Nu mai pierde vremea, răspunse Ania moale, pot să mă duc foarte bine și cu metroul. Numai să mănânci, neapărat. Îmi promiți că o să mănânci ceva? Ogariov dădu din cap, de parcă ea l-ar fi văzut. Este tot ce putea promite acum. De fapt, tot ce putea în general.

Au făcut Revelionul la părinții Aniei, cu plăcinte, piftie, salată de hering. Plicticos, cald, ca într-un halat de baie vechi, cam murdar. Domestic. Ogariov nici nu a putut să se îmbete – așa de rușine îi era, tot ieșea mereu pe balcon ca să fumeze și să ia o gură de aer dens, moscovit. Ziua fuseseră temperaturi pozitive și toți erau triști că vor întâmpina Anul Nou fără zăpadă, dar noaptea în fine s-a lăsat gerul, astfel încât petardele de sărbătoare sfâșiau pârâind cerul rece, împrăștiind luminițe ieftine, chinezești. Un grup de oameni chiuia lângă fereastră și o fată invizibilă tot râdea în hohote, anormal, parcă era un aparat, și Ogariov aștepta ca acest râs mecanic, clar, nebunesc să fie înlocuit de istericale sau cineva o s-o pocnească pe fată peste bot, să tacă în cele din urmă. În zadar. Totul era în zadar.

Aruncă cu un bobârnac mucul de țigară, se uită cum el, murind, încerca să imite o petardă – scântei la fel de purpurii, aceeași rotire neliniștită în întuneric. Nu, nu i-a ieșit. A murit fără glorie. Dar măcar a încercat. A încercat. Malia, probabil, acum doarme, făcută ghem. Sau dimpotrivă, agitată. Nu am văzut niciodată cum doarme. Nu știu ce gust au buzele ei. De fapt, nu știu nimic. Cine este ea? De unde? Niște fragmente, fraze, poate numai minciuni. Fetele de vârsta ei mint des. Poate că e o amantă de doi bani. O escroacă. Poate că în general e un om rău. Nu știu nimic. În afară de faptul că ea e lucrul cel mai drag pe care îl am pe lume. Nu, nici măcar pe lume, mai

mult. Ogariov deodată își aduse aminte de fraza care îl uimise odată – în momentul în care obiectul atinge viteza luminii, mersul timpului se oprește. Teoria invarianței. Fizică cuantică. Un joc înalt și obscur al minții omenești.

Mersul timpului lui s-a oprit. Ogariov a zburat nemișcat deasupra Moscovei uriașe, întinse, și timpul se afla în jur ca un perete, gemând ușor, precum taigaua lângă Krasnoiarsk. Malia e pe undeva pe acolo, mai la dreapta, jos, în apartamentul ei din străduța Bezbojnîi, pe care nu îl văzuse niciodată și de aceea îl respecta – de parcă era o lume de apoi imposibilă și de aceea extrem de dorită. Malia. De ce acum, de ce nu acum douăzeci, bine, de ce nu măcar acum zece ani? De ce eu? Pentru ce? De ce e așa de dureros? De ce, la dracu, doare așa de tare iubirea asta? Frații Strugațki. Boris încă mai trăiește. Ce-o să facem când o să moară și el? Ogariov zâmbi cu ochii umezi, luându-se la întrecere cu acele vârfuri – un gard solid, ascuțit, negru, împovărat de rău, nu va trebui să zbor mult și, dacă o să încerc să mă înfig așa cum trebuie, nu voi avea nici o moarte de durată. Nu pot să aleg, Doamne, doar Tu vezi. Nu sunt bun în acest rol de amorez, Tu m-ai făcut să fiu un depravat mizerabil. Alții știu să-și aranjeze de minune chestiunile sexuale, fără să implice nici creierul, nici inima. Doar ouăle. Eu nu pot. S-o părăsesc pe Ania. S-o părăsesc pe Malia. Să mă părăsesc pe mine.

Fata din întuneric încetă să mai râdă în hohote, de parcă se stricase. Ogariov luă o gură mare de aer. Dulce. Rece. Ivan, nu face asta, îl rugă încet mama. Că o să răcești. În copilărie, iarna, punea înghețata pe calorifer. Farfuriuța, lingurița, un lichid lipicios. Fantoma unei plăceri. Ogariov strânse balustrada balconului, pentru a se pune la încercare, și atunci se trânti ușa, eliberând mirosurile salatei Olivier deja acrite, larmă, plictiseală, amețeala de ieri. Socrul ieși în balcon și, după ce tuși delicat, veni alături. Era jalnic, adus de spate, parcă băgat de timpuriu în pământ de soția vioaie. Și nici măcar de soție, dacă stăm să ne gândim bine. Amărâtul. Când divorțaseră? Ania abia intrase la școală, mi se pare. Și de atunci își duceau viața sub același acoperiș. Un secret invizibil de familie, nepericulos, dar de care te-ai săturat deja, chinuitor ca un demon meschin.

Dorința de a muri trecuse – fără urmă, așa cum și trebuia. O pornire stupidă, jalnică, dacă stai bine să te gândești, aducătoare de viață. Fiecare a visat măcar o dată să se sinucidă. Era ca și cum ai vedea într-o cameră întunecoasă, plină de demoni, niște litere verzi care licăreau într-un colț – „ieșire“. Și să-ți dai seama că această ieșire chiar există în realitate, că în orice secundă poți pur și simplu

să deschizi ușa și să ieși, și asta însemna să supraviețuiești. Mare și milostivă e imaginația lui Dumnezeu. Fără ea ar fi fost total insuportabil.

Mergem în casă, Vania? îl rugă încet socrul. E frig.

Și au intrat în casă. Fiecare la demonul său personal.

Și liliacul înflorește.

Și liliacul înflorește.

Și liliacul înflorește pe sânul ei stâng .[21]

Ogariov în cele din urmă bâigui asta cu voce tare și Malia imediat, de parcă se uita de peste umăr în aceeași carte, continuă – „și palma, ca un vaporaș, se scufundă în fustele apretate“[22].

Ogariov se opri.

Nu se putea așa ceva.

Malia, din inerție, mai continuă câțiva pași și se uită în urmă. Se uită uimită. Haina de blană care gâdila bărbia delicată. Urmele mici pe trotuarul acoperit de zăpadă. Un amestec de „Eleva“ lui Iaroșenko și „Necunoscuta“ lui Kramskoi. Știați că „Eleva“ e pictată după Galia Dieterichs, soția lui Certkov, chiar acel geniu rău al lui Lev Nikolaevici Tolstoi, cel mai drag prieten al lui, cel mai îngrozitor și mai fidel? Nu e ciudat că pe Galia o chema de fapt Ania? Și că „Necunoscuta“ lui Kramskoi a fost numită, la vremea ei, un portret al Annei Karenina? Din nou Tolstoi, peste tot numai el.

Nu mai compara. Cel care trăiește e incomparabil.

Nu poți să știi aceste versuri, spuse ferm Ogariov.

De ce? Malia se miră, de parcă Ogariov o bănuia că nu știe că Pământul e rotund. Știu aceste versuri. Sunt foarte frumoase.

Și eu le știu, spuse Ogariov. Sunt foarte frumoase. Da. Dar tu nu poți să le știi. Nimeni nu poate. Nici eu nu le mai știam de douăzeci de ani. De fapt, nimeni nu-și mai aduce aminte de ele.

Mi se pare că în anul 1993. Sau nu, în anul 1992, exact, în 1992. Anul al patrulea. Atunci, Ogariov fusese pentru scurtă vreme și total întâmplător pe orbita unei companii stranii. În căutarea hranei spirituale, se ducea destul de des la Casa Centrală a Literaților. Restaurantul legendar, se înțelege, îi era inaccesibil din toate punctele de vedere, dar o ceașcă de cafea amărâtă (în bufetul plin de fum de țigară, printre niște contemporani jalnici și umbre mărețe) își putea permite uneori și Ogariov. Dar, lucrul cel mai important, în holul Casei Centrale a Literaților se afla un târg neobișnuit de interesant de

cărți. Acolo pur și simplu puteai descoperi lucruri incredibile – de exemplu, o cărțulie publicată pe socoteala scriitorului (tiraj – o sută de exemplare) sau un volum în manuscris care-i promitea cumpărătorului în vreo sută de ani adorația pătimașă a anticarilor. Cineva fusese cândva atât de nebun, încât să ia de pe tejghea „Sadok sudei“[23] sau o broșură a nicevokilor[24].

Încă din anii ’90, la Casa Centrală a Literaților mereu se producea cineva – se țineau prelegeri, ba cu opere ale clasicilor, ba pur și simplu așa, dorind să vorbească cu concetățenii despre încotro vom pluti noi în laptele topit. Ții minte și tu duelurile acestea? Dar nu reușea să le asculte des, de regulă se cerea plată la intrare, iar bugetul săptămânal al lui Ogariov era pe atunci de 300 de ruble. Adică 42 de ruble și 85 de copeici pe zi. Dacă ieșea mai mult, trebuia să ia din bugetul zilei următoare sau, dacă se consumau bani mai puțini, puteau fi adăugați la cheltuielile viitoare, o nouă carte ieșea dintr-un prânz nemâncat, berea se scădea din cartofi, abonamentul de transport, chiar dacă studențesc, lăsa în portofel o breșă flămândă pe mai multe zile. De fapt, era o contabilitate incredibil de complicată, obositoare, de om sărac, pentru care era nevoie de un *notes* special, trist ca orice document autentic, care nici măcar nu încerca să se transforme într-unul cu însemnătate istorică.

S-a păstrat, imaginați-vă. A ajuns până în zilele noastre.

30 martie ’92
înghețată – 20 de ruble
un castravete – 7 ruble
o carte – 4 ruble
Total – 31 de ruble
31 martie ’92
chefir – 7 ruble
pește – 21 de ruble
pâine – 5 ruble
cartofi – 22 de ruble (5 kilograme)
Total – 55 de ruble
1 aprilie ’92
ouă – 90 de ruble
1 aprilie ’92
tuns – 6 ruble
pâine – 5 ruble

Total – 11 ruble
3 aprilie ’92
prânz – 25 de ruble
teatru – 20 de ruble
la teatru – 25 de ruble
Total – 65 de ruble
4 aprilie ’92
lapte – 8 ruble
pâine – 5 ruble
țigări – 30 de ruble (câte 5 ruble pachetul, pentru o săptămână)
total – 43 de ruble
5 aprilie ’92
mere – 22 de ruble

Uite, și în seara aceea Ogariov a scormonit printre cărți – niște bătrânici cerșetoare și spiritualizate de la Casa Centrală a Literaților, cunoscute prin violența lor, erau binevoitoare numai față de studenți (tineri soldați, ocnași, prizonieri – tradiția istorică de a-ți părea rău de cei nefericiți, de a-i pune la punct pe cei puternici). De aceea lui Ogariov i s-a permis să citească gratis, desigur, dar jumătate de oră, știți, se pot face multe, dar dacă e o carte de poezie, atunci chiar poți s-o citești pe toată… Câte ceva reușea chiar și să fure, nu fizic, desigur, dar oricum pentru vecie, pe de rost. Ușa de la Sala Mică s-a întredeschis, acolo vuia ceva neclar și deodată, clar, deloc cântător – *Noi doi vom trăi mai mult decât lumea aceasta săracă, închisă. Unde se ridică ușor la cer doar certurile și copiii*. O voce de femeie. Puternică, tânără, puțin plesnită în adâncime, foarte puțin, foarte ușor răgușită. Laringită. Sau amigdalită cronică. Ușa s-a trântit imediat, cineva s-a dus la toaletă sau pur și simplu s-a săturat de ascultat. Dar păcat. Era ca o promisiune. Promisiunea unui răsărit.

Ogariov ridică ochii din Hodasevici al lui, sec și minunat ca spirtul. Privi neîncrezător spre bătrână. Compozitiviști, îi explică ea. Au seară de creație. Intrarea e 10 ruble. Ogariov coborî din nou privirea. Compozitiviști, manieriști, metametafriști. Toate acestea sunt foarte interesante, desigur. Dar nu avea 10 ruble. Bătrâna își strâmbă gura înțelegătoare. Nici ea nu avea 10 ruble. Erau puțini pe atunci cei care aveau. Dar ăștia sunt studenții de la Facultatea de Litere. S-au adunat grămadă și fac scandal. O să iasă peste jumătate de oră și o să ascultați gratis. Că pe ei, când se ajunge la versuri, nu mai poți să-i ții.

Chiar așa, nici n-a apucat Ogariov să învețe pe de rost uimitoarea *Liră grea*, că ușa s-a deschis larg încă o dată și a ieșit mulțimea de iubitori de poezie. Ogariov căuta din priviri, încercând să identifice posesoarea laringitei prețioase, dar se temea să nu fie o făptură monstruoasă. Deși, la drept vorbind, ce-l privea pe el? Putea să fie și travestit. Ogariov fu împins cu umărul de un băiat bine făcut, frumos, brunet, păros, care semăna fie cu un negustor de rasă care vindea garoafe, fie cu Pasternak care se prefăcuse în armean. Îți plac versurile, frate? întrebă el în loc de scuză, apreciind imediat și volumul lui Hodasevici, și faptul că Ogariov era slab, și că avea un pulover amărât, turcesc. Hai cu noi!

Și Ogariov, ce credeți? S-a dus.

Din toate locurile ciudate vizitate pe atunci de Ogariov (inclusiv un reactor atomic, o intrare laterală în zidul mănăstirii Donskoi și morga de la medicină legală de pe Holzunovka), căminul Facultății de Litere se dovedise a fi cel mai neplăcut și uimitor în același timp. Un bloc sumbru de cinci etaje pe strada Dobroliubova. Niște bolți înalte ca de biserică, un miros urât nu foarte puternic, dar infernal, niște coridoare acoperite cu plasă de la saltea. Pentru ca personalitățile creatoare să se sinucidă fără niciun pericol pentru sănătatea administrației. În plase erau cocoloașe de praf, mucuri de țigară, hârtii boțite, resturi de cenușă seculară. Manuscrise? Ard de minune. Chiar de minune. Numai că nu fac multă căldură. Un coridor sumbru ca de închisoare, o vopsea cafenie, șiruri de uși. Din spatele fiecăreia se auzea cum se bătea la mașină, ca un tir de mitralieră, o execuție. De nedescris (oare este Kafka?, da, mă rog, numai el) erau closetele murdare de fecale. Dimineața începea cu urletul epuizat al unei femei de serviciu bătrâne, roase pe la toate articulațiile – dar v-ați căcat, nu glumă, DoamneDumnezeulealmeu! Mamă, ce v-ați mai căcat! Și mai sunteți și poeți! A doua femeie de serviciu era tăcută, tânără. O frumusețe adevărată, demnă de a purta cununa sonetelor. Au ratat-o și pe ea. Nu a observat-o nimeni, nu a descris-o. Lăcașul liniștii, al muncii și inspirației.

Într-o cameră uriașă, ciclopică – cum erau toate din cămin, poate cu excepția talentului locuitorilor lui – se adunaseră o mulțime de oameni. Ogariov, care nu-i putea deosebi pe ai lui de ceilalți, se băgă într-un colț, privind în jur, încă profesional. Cum fusese învățat. O fereastră, o ușă, căi de retragere, uite, cu scaunul ăsta o să-l trosnesc în cap pe ăsta, iar pe ăsta o să-l arunc pur și simplu. Armata încheiată recent nu se retrăgea ușor, de parcă chiar avea asupra lui Ogariov anumite drepturi. Toți se așezau și săreau din nou în sus, se agitau, dezordonați, ciudați, uimitori, ca niște personaje dintr-un manual de psihiatrie.

Pacientul K. Douăzeci de ani. În copilărie a fost mușcat de un arici domestic, de atunci se află în evidențele dispensarului psihoneurologic. Pe acest fond, două fete în vârstă, inspirate, dintre cele care nu trag vânturi și nu ratează niciun vernisaj, păreau neobișnuit, convingător de normale. În mod clar nu erau din căminul Institutului de Literatură „Maxim Gorki“. Lui Ogariov deodată îi păru rău că venise aici.

Ce fac eu aici, printre aceste păsări de foc ciudate? N-au decât să se cace și să se holbeze.

Se ridică, pregătindu-se să se strecoare spre ieșire, dar odată cu el se sculă un băiat plăpând, brunet, cu niște mușchi nervoși pe pomeți și cu o tăietură oarecum asiatică a ochilor. Poate că e sindromul Down nefinalizat. Poate că e pur și simplu posesorul unui *epicantus* expresiv. „Sunetul copt, ca de fistic, al unui pantof ce cade“, începu el. Toți au amuțit plini de respect. „Cu ochi mari, piezișii, arăți nebunește, ca o căprioară luxuriantă. Vânturile fierbinți au suflat sarea din Marea Moartă în adânciturile mâinilor ridicate.“ Ogariov se așează din nou și nu mai ieși câteva zile din cămin. De fapt, nimeni nu a mai plecat. E un lucru obișnuit. „Tinerețe. Virtute. Vandeea. Don.“

Dormea pe unde se nimerea, mânca ce i se dădea, de vreo două ori fusese trimis după vodcă – odată la niște taximetriști, cu niște însoțitori. Nu i-ar fi dat unui străin. Cine mai știe ce era. Nu vorbea aproape deloc – mai mult asculta, se uita, stabilea jocul de forțe. În cameră veneau oameni, plecau, unii stăteau câteva ore, alții dispăreau, fluierați, după primele strofe. Aici era cunoscută poezia și era iubită. Nu. Nu era iubită. Ea pur și simplu locuia aici. Locuia într-o asemenea concentrație, că – Ogariov era convins de asta – în alte locuri pur și simplu era insuficientă. Recitau toți, se întrerupeau, de-ale lor, de-ale altora, dar în cea mai mare parte, desigur, versuri de-ale lor. Unele versuri erau năucitor de frumoase, pe altele Ogariov nu le înțelegea și presupunea pe bună dreptate că nu le înțelege nimeni, unii erau grafomani, îndrugau vrute și nevrute, zicând că sunt lucruri minunate. Și nici el nu se putea păcăli.

Destul de repede Ogariov stabili nucleul, adică partea centrală a companiei – patru băieți. Pasternak cu sânge armenesc, de care Ogariov se și legase, mult prea viu și trupeș pentru a muri. Un mongoloid slab, frumos, în care se vedea totuși că, din punct de vedere genetic, lucrurile nu erau în ordine. O gaură de vierme autentică, ereditară, mai îngrozitoare decât nebunia imaginară, prefăcută, a celorlalți. Unul înalt, cu capul mare și niște buze umflate, parcă de broască sau de copil, de o simplitate amăgitoare și cel mai trist dintre cei patru.

Și ultimul, cam blonduț, liniștit, semănând cu un maniac adevărat, cu o față roz imobilă și o șuviță lungă de păr care-i acoperea, rușinoasă, chelia deja prezentă. Adevărată. Doamne, ce versuri avea! Ce versuri! E inimaginabil cum în Moscova gunoaielor din anul 1992, pe cea mai ticăloasă vreme, în mijlocul lui nicăieri, acești patru băieți, de o vârstă cu Ogariov, rosteau, cu capetele date pe spate, lăsându-se în mâinile lui Dumnezeu, singurele cuvinte posibile pe lume, formate în singura ordine posibilă, fermecată, care parcă dădea sens la tot, care parcă justifica tot, inclusiv moartea, sărăcia, înșelătoria, zădărnicia a tot ce există, viitoarea nemurire.

Era ceva adevărat, chiar așa era. Ogariov înțelegea asta. Toți înțelegeau asta.

Nu am insistat pe tine, minunată creatură a lui Dumnezeu, îmi plăcea cum se concentra decoctul, și beam acest decoct cu înghițituri mici. Un timp scurtam nopțile, observând cum se transformă în chipuri și mlădițe pereții, cum ridică ultimul stol văratic grecii vechi în căutarea noii Elene. Această copilărie caldă îmi pune botul pe mână. Acest mic lup întunecat, încăpățânat este copilăria mea. Eu sunt impostorul pasiunii tale. Și elanul genelor sălbăticite, și această rumeneală sperioasă pe care am ales-o din sute de chipuri.[25] Nu imediat, dar Ogariov a înțeles, a simțit mai degrabă că toate aceste texte, toată rostirea lor fermecată era legată de un singur om, fata tăcută cu fața vie, nu prea dreaptă, încât părea aproape frumoasă. Ea nu recita nimic, nici de-al său, nici de-al altora, dar asculta așa, de parcă înțelegea – sunt numai pentru ea, numai pentru ea. De fapt, totul era numai pentru ea.

În fata aceasta fără nume, spre deosebire de celelalte locatare ale căminului, nu era nimic nebunesc, dureros, dar în felul în care închidea gura, cu colțurile în jos, în felul în care își îndrepta neglijentă părul roșcovan strâns cu elastic, se simțea o tragedie înaltă pe care Ogariov o văzuse înainte, dar unde? Unde? I se învârtea în minte, se răsucea, Ogariov se încrunta, încercând să fie mai precis, să nimerească, dar nu. Nu. De ce tace tot timpul? E nebună? Proastă? Mută? În cea mai mare parte, fata stătea într-un colț, cu mâinile mici lăsate în jos, abia vizibilă în fumul de tutun – aici se fuma în disperare, chiar mai înverșunat decât în armată, și țigările de două parale se împărțeau la fel de darnic ca versurile. Iar apoi, deodată, a ieșit mult timp – Ogariov chiar își spusese că pentru totdeauna, dar ea s-a întors – cu o tigaie de cartofi prăjiți. Blugii albaștri, cămașa bărbătească care abia îi contura pieptul dispăruseră deodată. Și Ogariov a înțeles imediat, orb, uite ce prost, cum de nu ghicise înainte –

Salomee cu capul lui Ioan Botezătorul pe talger, iată cine era, numai că nu a lui Tițian, plină, drăguță, ușor aplecată deasupra poverii îngrozitoare, ci Salomeea lui Carlo Dolci. Secolul XVII, gura delicată, amară, capul întors, un oftat, o buclă lângă obraz.

Fata se uită drept spre el și îl văzu. Ca Malia.

Câteva secunde nu și-au luat ochii unul de la altul, de parcă încercau să se țină minte pentru toată viața. Și s-au ținut minte. Apoi fata a pus pe masă tigaia, de fontă, de casă, neagră, nepotrivită în acest haos, la fel ca Ogariov însuși, și el și-a dat seama că ea recitase atunci, în sala Casei Centrale a Scriitorilor. Era vocea ei. Sigur era a ei.

Ogariov s-a sculat, simțind că i se leagănă în cap o amețeală grea, și a ieșit din cameră. Era, se pare, din nou seară, e adevărat, nu se știe câte zile trecuseră. Pe Dobroliubova era hărmălaie, se circula intens, cădea o ploaie măruntă care se reflecta de mii de ori în bălțoacele vii, ridate, lucioase. Ogariov s-a zgribulit, s-a uitat în jur căutând o stație potrivită și a pornit pe jos, la nimereală, dar fără nicio greșeală, cu un simț înnăscut al unui moscovit get-beget, stabilind drumul. Se născuse în acest oraș, crescuse și acum nu se temea nici să moară în el. Din moment ce în lume încă mai existau versuri, nu-i mai era frică să moară.

Buzunarele erau goale, pierduse cursuri, nu mai era niciun viitor, dar Ogariov călca pleoscăind prin bălțoace, bolborosind ca o incantație:

Și liliacul înflorește pe sânul ei stâng.

Și liliacul înflorește pe sânul ei stâng.

Și liliacul înflorește.

Malia a recitat-o și ea, douăzeci de ani mai târziu.

S-a apropiat mult de ea și, pentru prima dată nemaitemându-se de nimic, a îmbrățișat-o. Moscova anului 2012 se învârtea în jurul osiei sale, de ianuarie, albastră, de gheață. Până și în ger, buzele Maliei erau fierbinți și vii.

Ea a răspuns.

Te iubesc, a spus Ogariov, fără să-și întrerupă sărutul, nici nu a spus chiar, a zis în minte. Dar ea a înțeles. Sigur că a înțeles. A băgat repede mâna în poșetuță, a scos cheia, o legătură grea, rece. Parcă aștepta. Și Ogariov a scos cheia, de la fosta casă, de la fosta viață. L-a scos de acolo pe vechiul Mișka olimpic de la mama și, desfăcând inelul strâmt, l-a agățat la cheia de la casa Maliei. De parcă pusese o verighetă.

Cum o chema pe fata din camera 423 a căminului Institutului de Literatură, Ogariov nu a mai aflat.

Dar ce importanță mai are?

Toți au murit, au amuțit, s-au închis, s-au vândut, s-au refăcut, s-au adaptat la viață. Au încetat să mai scrie versuri.

Chiar că mai bine ar fi murit.

În următoarele săptămâni, Ogariov a făcut atâtea ticăloșii, câte nu face un nemernic în toată viața lui lungă, rodnică, intenționat mizerabilă. Acasă nu s-a mai dus, adică deloc. A lăsat totul în trecut, în sensul propriu al acestui cuvânt. Nici măcar nu a plecat cu ce avea. Pur și simplu nu s-a mai dus. Un om prin natura sa e cinstit și, prin convingerile sale, fără îndoială, chiar de modă veche, chiar cuviincios, și-a părăsit soția la telefon. A sunat și a spus că… Nu are importanță, de fapt, ce a spus. Important e că a făcut-o la telefon.

Drace, asta nu numai că era o mârșăvie, era chiar o mizerie. Nimeni nu merita așa ceva. Nimeni. Mai ales Ania.

Desigur, Ogariov nu-și iubea soția și nici nu promisese, dar fuseseră împreună din anul 1999. Treisprezece ani fără puțin. Fără Malia. Au dormit împreună, au muncit, au supraviețuit, s-au cățărat din Moscova umăr la umăr. Au fost în aceeași barcă, fie ea și jalnică, dar totuși aceeași. De fapt, douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru. Au scos apă, s-au uitat la maluri, au vâslit. Ania îl mângâia pe mână când nu-i era bine, ea îi risipea pe idioții care veneau la el la consultație, sufla în supă înainte să-i dea lui să guste. La urma urmei, făcea supa asta a dracului. Era un tovarăș minunat – credincios, ca în copilărie. Sută la sută. Ogariov se îndoia că e inteligentă, se enerva că ea nu citește nimic în afară de cele mai plicticoase manuale de medicină, învechite, de când trecuse el în anul al treilea, dar era un tovarăș pur și simplu minunat. Ania, ce te-ai cufundat așa în bolile astea interne? Este o prostie, la urma urmelor. Doar nu pricepi niciun cuvânt! Ea ridica ochii, zâmbea vinovată, jalnic, de parcă el pur și simplu glumise, de parcă așa trebuia. Bine, dragul meu. El îi era drag. Drag, oricât de mult se întorcea cu fața spre perete, oricât de grosolan ar fi fost. Ea avea grijă de el. De ei doi. Strângea lucrurile de vară, le scotea pe cele de iarnă, îi făcea o scurtă nouă, îi curăța ghetele, dădea cu peria, le punea cu dragoste în hol, cu vârful aliniat. Din nou la dreptul s-a tocit talpa. Nu te neliniști, sâmbătă o să mă duc la atelier, o duc la reparat.

Și Ogariov n-a lăsat-o să spună niciun cuvânt. Nici n-a lăsat-o să întrebe. A spus – plec, Ania, o să plătesc apartamentul, nu te neliniști. Și a închis.

Apartamentul a devenit o altă problemă, un alt os în gât. Încă unul. Apartamentul, serviciul, mașina, tot ce fusese aranjat, obișnuit, care compunea pe neașteptate fundamentul vieții, viața însăși, deodată s-au zburlit, s-au spart, se agățau când într-o parte, când în alta, astfel încât Ogariov în cele din urmă se simți legat, sufocat de moarte de trecut, ca un fel de Sfânt Sebastian străpuns dintr-o parte în alta. Dorința de a se comporta, chiar dacă nu nobil, dar măcar conform conștiinței, a fost alungată de prețurile imposibile din Moscova. Da, Ogariov câștiga destul de bine, dar acest „destul de bine" cu care se mândrea așa de naiv, conform normelor moscovite, nu era nici măcar o sărăcie onestă, ci mai rău. În orașul unde hoția fusese ridicată la rang de virtute, în statul în care oficial, la cel mai înalt nivel, se renunțase la conștiință, el, un medic strălucit cu un număr uriaș de pacienți, nu-și putea permite nici măcar să divorțeze. O ticăloșie care nu era la scară mare, conform normelor moscovite. Destul de măruntă. Pentru a te mândri cu propria persoană, acum trebuia să cheltuiești miliarde, să întorci cu fundul în sus un întreg domeniu, să distrugi o țară întreagă. Ogariov nu putea face asta. Nu știa să gândească la nivel de stat. Și de aceea stătea în mașina pentru care încă mai trebuia să plătească mult la bancă, nedormit, neras, spălat cât de cât în toaleta de la McDonald's, incapabil să bea măcar o cană de cafea. Pur și simplu nu intra în el. Nu intra. Nu putea. Noaptea, ca să nu înghețe, a ars aproape un rezervor de benzină, scump. Dar era și mai scump să închirieze un apartament.

Ania nu avea putere să plătească singură apartamentul închiriat, el nu avea puterea de a plăti două. Ogariov nu avea unde să locuiască, în sensul cel mai primitiv al acestui cuvânt. Nu avea și basta. Era un vagabond, deocamdată cu diplomă, deocamdată încă relativ curat, deocamdată luat în spațiu în apartamentul părinților în care nu mai fusese – de când? – da, din anul 1990, de la înmormântarea mamei. Poate, apropo, că deja nu mai este înregistrat acolo, cine a verificat asta? Nimeni. Putea să doarmă la serviciu. Sau, ca azi, în mașină sau pe stradă. Sau s-o dea afară pe Ania. Ei, nu afară, desigur. N-are decât să se întoarcă la părinții ei. Avea părinți normali, la urma urmei. Doar trăise cu ei înainte. Ogariov nici măcar nu-i sunase. Nu le explicase de ce o părăsise pe fiica lor. De ce. Socrul și soacra. Prăjituri, varză acră, șezători duminica. O altă ticăloșie – când sunt atâtea, le mai ții socoteala? De ce?

Și mai era și serviciul, era imposibil să-și imagineze cum va continua să lucreze cu Ania. Să treacă pe lângă recepție, să dea din cap. S-o roage la telefon să-l liniștească pe copilul care urlă pe hol. Să schimbe programul, să anuleze

consultația de sâmbătă, ce înseamnă asta, nu sunt consumabile? Trebuie să fie, Ania. Doar nu ești copil. Dă dispoziții. Agitația obișnuită, zilnică. E total imposibil. Deci trebuie să caute o altă clinică, să se obișnuiască cu alți oameni, necunoscuți, să schimbe traseul pe care se obișnuise așa de mult. Sau s-o dea afară din clinică pe Ania, s-o lase dintr-odată fără soț, fără casă, fără serviciu. Ogariov știa că Șustrik nici nu va sta să aleagă. Să-i ia dracu pe idioții care dau buzna la consultație. Ogariov valora mai mult din toate punctele de vedere.

Ania trebuia pur și simplu dată la o parte și uitată.

Dar Ogariov nu putea, Doamne. Pur și simplu nu putea.

Dacă nu ar fi fost Malia, sigur n-ar fi rezistat. Nimeni n-ar fi rezistat. Divorțul este pentru cei fără inimă. Dar Malia, slavă Domnului, exista. A venit, a trântit ușa, s-a așezat alături, după ce mai înainte a încercat să se facă comodă. L-a sărutat, fără să asculte negația – nu, nu, nu m-am spălat deloc, am dormit în mașină. Pur și simplu l-a sărutat și gata. Moale, cald, ca mama. Și încă o dată. Nu făcea nimic, nu dădea sfaturi, pur și simplu spunea fără grijă – ei, bine, totul o să se aranjeze. Uite, o să vezi. Totul o să se aranjeze. Hai să locuiești deocamdată la mine, de ce este imposibil? Doar am apartamentul meu. O să plătești pentru curent, dacă ești așa de principial. Sau pentru apă. Ce-ți place mai mult? Lumina sau apa? Ogariov zâmbi chinuit, dar zâmbi totuși, și mușchii feței, care mai întâi se strânseseră stingheri, au adus după ei bucuria, s-au întins, hipofiza și hipotalamusul au început, ascultători, să producă endorfine, potolind durerea, amortizând, cufundând trupul într-o moțăială fericită, semi-narcotică. Trupul încerca să facă față, să se apere, voia să trăiască, să fie fericit. O voia pe Malia.

Nu-i așa că vii la mine?

Dar Ogariov s-a dus la Șustrik.

Șustrik a venit la cafenea peste vreo patruzeci de minute – conform cronologiei moscovite, asta înseamnă aproape imediat. A ascultat în tăcere, tot în tăcere a scos din buzunar cheile, le-a pus pe masă. De parcă îl împingea din spate pe un copil rușinos. A spus – numai să schimbi lenjeria acolo. În șifonier e lenjerie curată. I-a dat lucrul lui cel mai sfânt, apartamentul pentru curve, odihna trupească și sufletească, la cea spirituală nici nu se gândea. Pentru Șustrik, spiritualul nu era pe potriva rangului și nici a credinței. Așa considera el. Degeaba. Se pare că degeaba. A întrebat – este vorba despre ceva serios sau e numai așa, să-ți tragi sufletul? Ogariov a dat din cap, a strâns în palme cana încă fierbinte, simțindu-se murdar, josnic, bolnav. Din nou n-a băut cafeaua.

O să-ți dau concediu o săptămână, ajunge o săptămână? Nu, hai mai bine două. Șustrik continua să reverse în fața lui daruri regești, deși Ogariov nu ceruse nimic. Pur și simplu nu putea. Anulăm consultațiile, nu-i nimic, de atâția ani nu ai fost în concediu. N-o să moară, o să rabde. Șustrik, ca un câine, îl fluieră pe chelner, arătă cu degetul spre poză – era ultima modă la Moscova, meniul cu fotografii, fie pentru debilii care se dezvățaseră să mai citească, fie că într-adevăr venise era omului vizual. Era mai simplu să privești decât să te gândești. Componenta verbală a lumii se redusese, leii Babilonului, care acum patru mii de ani au fost desenați cu niște hieroglife rapide, ireproșabile, au fost duși de vremea nemiloasă. Alfabetismul murea, se redusese la SMS-uri, la exclamații, la interjecții. Cine mai are nevoie acum de cuvinte scrise? Numai el și Malia.

Ogariov tresări, ieși din moțăitul care-l cuprinsese imediat, de parcă cineva îi pusese repede pe ochi o palmă impenetrabilă. Pe dinăuntru îl înghiontea ceva, îl luaseră frisoane de parcă avea în spinare o cămașă transpirată din care el, păcătosul ratat și plin de ploșnițe, era disperat să stoarcă măcar o picătură de sfințenie.

Picătura de sfințenie omoară un cal.

Șustrik a înfipt lingurița în prăjitura care i se adusese – încrezător, gras, absurd. În colțurile gurii urâte se adunau picături dulci, îl compătimea, medita. La fel ca Malia, spera naiv că, într-un fel sau altul, lucrurile se vor aranja. Numai să nu te pripești, bătrâne. Nu te grăbi. Auzi? Nu te grăbi. Era deschis, fără armură, fără vizieră. Era încrezător în celălalt până la prostie. Încetase să mai fie medic, de mult deja, nu se mai răsfăța nici măcar cu acele sale, doar conducea procesele, își însușea bugetele, sugând când de la un program, când de la altul, se învârtea pe la picioarele noii puteri, mic, bine hrănit, prudent. Chiar se gândea dacă nu ar fi bine să intre în partidul de guvernământ, dar deocamdată nu putea, pur și simplu nu putea. Nu se prostituase așa de tare. Încă mai fredona dimineața, când se bărbierea – *aprindeți-vă, focuri de tabără*[26]. Le tot strecura unor copii deveniți adulți, străini de tot, povești despre Pavel Korceaghin. Despre Timur. Despre Zoia și Șura[27].

Încă mai era om.

Era de același sânge cu Ogariov, indiferent ce ar fi crezut despre asta orice adunătură cu cămăși murdare.

Ogariov deodată vru din nou, acut, să înceapă un război, numai că nu unul mondial, ci civil. Să strângă de gât cu mâinile lui un ticălos. Cu plăcere. Doamne, doar am fost învățat să omor. M-au învățat bine. În stil sovietic. Cum aș putea uita asta? Toată viața mea. Viața lui Șustrik. Copilăria noastră comună. Cum de s-a permis să se înmulțească lindinile astea?

Șustrik plăti pe neobservate, ca un vrăjitor, cu cardul, bacșișul, ospătarul apăru la fel, ca prin farmec, și imediat la fel și dispăru, în aer. Ptiu, era cât pe ce să uit! Șustrik deschise portofelul – la propriu, astfel încât se văzu interiorul lui mătăsos, neprotejat. Aici nu e foarte mult, dar pentru început… Iar banii de concediu o să ți-i pună pe card, o să le spun fetelor. Numai să semnezi după aceea cererea de concediu. Să nu uiți.

Ogariov dădu din cap, luă banii de pe masă.

Mulțumesc.

Ei, lasă, bătrâne. Ce spui? Doar suntem de-ai noștri. Lucrul cel mai important e să te întorci cât mai repede. Fără tine e jale.

I-a strâns mâna lui Ogariov și a plecat, lovind cu fundul lui mare, șerpuitor, niște măsuțe mici, ca de păpuși, și Ogariov văzu deodată, pentru prima oară, că Șustrik îmbătrânise. Prin părul creț, iudaic, se vedea, jalnică deja, chelia, umerii i se gârboviseră supuși, încă puțin și o să meargă cu pași mici pe bulevard, abia ținându-și pe gâtul cu cifoză capul mare, sec, un baston neascultător, un palton greu, niște nepoți nerecunoscători.

Șustrik se mai uită încă o dată la el din ușă, zâmbi, îi arătă lui Ogariov pumnul strâns, cică *no pasarán*, bătrâne! N-o să treacă.

Și Ogariov i-a răspuns zâmbind, cum a putut. Pentru că deja înțelegea că nu se va întoarce. Nici la Ania. Nici la Șustrik, la clinică. Asta era altă ticăloșie, și nu era ultima. Ogariov știa asta. Știa că mulți ani va trebui să se trezească dimineața și să se strângă, cu adevărat să se strângă înăuntru de rușine, pentru că nu putea să-și ierte ticăloșia făcută odată. Pur și simplu e imposibil, în principiu. Era un alt șiretlic al lui Dumnezeu – era un cip invizibil, dar care se simțea mereu. Ogariov îl avea puțin mai jos de claviculă, altul poate îl avea în fund, Ogariov nu știa. Dar era imposibil să scapi de acest punct de foc clar, puțin îndoit pe margini. Pentru că imediat, automat, ai fi încetat să mai fii om. Probabil că, dacă ai înlătura lobii frontali, conștiința nu ar mai acționa, dar Ogariov avea mult prea puține cunoștințe de vreo lobotomie efectuată cu succes. Chiar și făpturile de la televizor, care participau la ședințele Dumei și formau cabinetele de miniștri. Până și Golikova, la care nu se putea gândi mai

mult de câteva secunde – imediat îi înghețau degetele și începeau să se miște. Toți – știa Ogariov – se strângeau și ei în sine dimineața. Trebuiau să se strângă. Sau într-adevăr erau niște avortoni, un gunoi cosmic și aiurelile plebei despre complotul extratereștrilor împotriva lăcătușilor și instalatorilor sanitari de categoria a treia trebuie considerate adevărul adevărat, pur, netulburat. Dar atunci ar trebui să se creadă și în levitație, și în biluțele homeopatice care trebuiau să potențeze, să potențeze, drace, să fie amestecate în proporție de unu la nouăzeci și nouă, ca zahărul să se transforme în panaceu, azima și Kagorul în trupul și sângele lui Dumnezeu, cel adevărat și atotputernic, care permite toate acestea. Dar ce să mai vorbim, care a permis. Ogariov era mult prea inteligent pentru a crede într-o lume așa de idioată. Unei asemenea planete nu i-ar fi dat nici zero.

Deodată a început să râdă, când și-a adus aminte de Renata Litvinova, așa cum îți amintești de maimuțele pe care le-ai văzut la grădina zoologică – cu un dispreț cald și vinovat. Nu-i nimic. Și ea e om, probabil. Probabil toți suntem oameni. Păi dacă e așa, o să mă prăjesc veșnic de viu dimineața, fără să mă hotărăsc să deschid ochii. Dar când o să-i deschid în cele din urmă, o să fie alături Malia. Malia, auziți? Și dacă acesta este prețul, sunt gata să-l plătesc chiar acum.

Malia îl aștepta în mașină, liniștită, încrezătoare. Stătea cu capul într-o carte, electronică, cu o copertă roșie, extrem de uzată. O altă chestie la modă acum, cu care Ogariov nu se putea obișnui deloc. Până și cuvântul e mizerabil – gadget. În ce mă mai bag și eu, fosila de mine? Pentru ce îmi mutilez viața, și nu numai a mea? Malia a zâmbit, a pus degetul pe reader ca un semn de carte, de parcă era o carte vie, adevărată. Împovărați de rău, se lăudă ea. Mă iubești? Ogariov dădu din cap. Pentru asta. Da, numai pentru asta. Mașina, și ea chinuită de noaptea nedormită, porni cu greu, sub roți foșni zăpada umedă, topită, din Moscova. Malia nici nu întrebă unde o duce, de ce. O încredere absolută, care nu e așa de ușor de păcălit. O armă femeiască încercată. Și Ania avea aceeași încredere oarbă în el. Cât timp o să mă mai gândesc la ea? Treisprezece ani – să înapoiezi onest câte un an pentru fiecare an trăit împreună. Malia, care continua să citească pe drum, ridică deodată capul și citi solemn – toți sunt chirurgi sau meșteri de oase. Printre ei nu e niciun internist.

Și, după ce tăcu puțin, precizează: Dar tu ești internist, nu?

Da, răspunse Ogariov. Eu sunt numai internist.

Și atunci imediat, drept în aripă, cu un scrâșnet asurzitor, ca de zahăr, se înfipse în el un Audi de un gri murdar, de culoarea Moscovei aflate pe moarte.

Nicio o zgârietură, slavățieDoamneDumnezeulmeu. Nicio zgârietură.

Ogariov mai pipăi încă o dată, milimetru cu milimetru, închizând, pentru acuitate mai mare, ochii. Sub degete, când ceva moale, când ceva strâns, mușchi, vene, grăsime delicată, viață. Aici nu te doare? Sigur nu mă păcălești? Malia a început să râdă. Aici mă gâdilă. Ogariov a deschis ochii. Malia se afla în centrul camerei acelui apartament de taină al lui Șustrik, goală de tot, perfect liniștită, de parcă era singură. Chiar el i-a spus să se dezbrace, tremurând în niciun caz de pasiune, ci de frică. Lovitura venise dintr-o parte, și Ogariov, pentru o fracțiune de secundă, își revăzu în minte, nu se știe de ce, nu viața lui, ci alta, citită, doar pentru asta a reușit să se roage – numai de-ar funcționa airbagul, Doamne! Numai de-ar…

A fost îndeplinită. Limita rugăminților dumneavoastră e depășită cu o mie de ani înainte.

Malia nu s-a lovit nici la nas. Dar uite, Ogariov l-a pocnit pe șoferul de la Audi, un băiat violent și în mod clar beat, care numai bocea, în timp ce Ogariov, cu un elan de-l durea umărul, îl pocnea peste bot. Milițienii de la circulație care au venit în cele din urmă (Ogariov în niciun caz nu-i putea numi angajați de la serviciul de patrulare, cu atât mai mult domni polițiști) au evaluat mașina mutilată a lui Ogariov, fizionomia mutilată a băiatului și, după ce i-au pus pe toți (nu se știe de ce și pe Malia) să sufle în etilotest, au întors entuziasmați capetele. Deschide portbagajul, bețivanule, îl rugă cu blândețe un milițian, gras și leneș. Și torpedoul. Băiatul a prezentat fără chef trusa de drum a șoferului moscovit – o bâtă grea, o lopată de genist, un pistol cu gaze, transformat grosolan, dar serios, în armă traumatizantă. Condusul la Moscova era de mult periculos, ca pe linia frontului. Malia începu să exclame, își acoperi gura cu mâinile, nu de frică, pur și simplu începu să râdă. Și tu i-ai dat pur și simplu peste bot! spuse ea cu un entuziasm de fetiță, copilăresc, că amândoi milițienii se uitau la Ogariov cu un respect bărbătesc plin de invidie. Nedormit, din clopotnița lor de douăzeci și cinci de ani – conchiseseră – în mod clar nu e tânăr, în mod clar, judecând după mașină, nu e bogat, a dormit cu regina. Și reginei îi plăcea asta.

O să cumperi o mașină nouă, nu-i nimic. Important e că toți sunt în viață.

Dar tu ești întreg? a întrebat Malia.

Gata, gata, nu mă mai pipăi pe mine, ca țiganul iapa bătrână.

Tânără, o corectă Ogariov.

Păi ce importanță are? Important e că e iapă.

Malia încreți nasul și, în mod clar imitând pe cineva, spuse cu o voce respingătoare, pițigăiată: *Ați auzit? A spus că sunt grasă.*

Cum să scapi de un tip în zece zile, au spus amândoi numele filmului în cor, un film simpluț, deloc bun, nici foarte amuzant, pur și simplu drăguț. Dar îl văzuseră amândoi.

Amândoi.

Au început să râdă, tot amândoi – era începutul acelui mare fericit împreună, nu primele luni, nici măcar zile, ci ore. Ogariov deodată și-a dat seama că stă în genunchi, așa era mai comod s-o palpeze – în fața celei mai frumoase femei pe care și-o putea imagina. Nu, nici nu putea. Malia era și mai frumoasă. Ea se afla în coconul tăcut al goliciunii sale, naivă, fără să se rușineze, pentru că într-adevăr nu avea de ce să se rușineze. Ogariov o vedea pentru prima dată goală de tot, nu, nu, nu așa. Pentru prima dată a văzut-o de fapt dinăuntru – gâtul delicat, o ușoară inflamație, uvula mică, șirul egal al dinților, limba, lumea netedă și neliniștită, secretul care i se descoperea numai lui. O încredere absolută. După una ca asta, ea nu va mai fi niciodată suficient de goală.

Malia îi puse mâna pe umăr și se uită în spate cu curiozitate, fără să-și dea seama că o repetă pe „Madona din grota cu stânci“ a lui Leonardo. 1483–1486. Primul pas spre zenitul slavei și al măiestriei. Altarul capelei Immacolata din biserica San Francesco Grande din Milano. Chiar sună ca o muzică. Evident, nici Ogariov nu pretindea că este în rolul pruncului Ioan Botezătorul, dar părul Maliei, care cădea pe umerii calzi, aceste sprâncene fine, această uimire liniștită, blândă… Apartamentul lui Șustrik se potrivea pe deplin în rolul de grotă. Ogariov se așteptase să găsească cel puțin o oglindă în tavan, un pat rotund de pluș, cearșafuri de mătase – toate atributele ieftine ale prostituției scumpe de la Moscova. Dar nici vorbă de așa ceva. Un apartament liniștit, rușinat, de două camere, sovietic, modest, judecând după operele alese și vitrina dată cu lac, de pe vremea bunicii. Și chiar mirosul era al bunicii – plăcut, vechi – mirosul de supă de pui cu fidea și dafin, de Corvalol, de cărți vechi, citite, de fidelitate, de cinste.

Ogariov nu pricepea cum putea să le fută aici pe fetele de silicon.

În apartamentul acesta puteai numai să iubești.

Au plecat abia peste două zile, pentru totdeauna. Era clar deja că pentru totdeauna, împreună, în doi, alături. Nicio convenție nu mai avea rost și

Ogariov s-a mutat liniștit la Malia, pe străduța Bezbojnîi, pe care amândoi refuzau s-o numească Protopopovski. După o altă zi se aflau în compartiment, pe drum spre Leningrad, pe care, la fel, e imposibil să-l transformi în Petersburg, oricât ai încerca să urmezi voința idioată a altuia.

Leningrad a fost ales întâmplător – pur și simplu pentru că era aproape și pentru că amândoi fuseseră acolo ultima dată foarte de mult, la doisprezece ani, parcă. Și faptul că cei doisprezece ani ai lui și ai Maliei făceau parte din vremuri diferite, chiar în țări diferite, nu schimba nimic. Chiar nimic. Amândoi țineau minte niște mărunțișuri inexistente, chiar acele prostioare care constituie spiritul orașului, esența lui adevărată – presiunea umedă a vântului, găvanele aspre ale leilor de piatră, plăcintele cu pește cauciucat, semitransparent. „Angleter", în timpul Maliei, e adevărat, deja se unise cu „Astoria", nu le plăcuse deloc (niciunul nu-l iubea pe Esenin, pur și simplu au dat tribut destinului care își alege fără milă, pe neașteptate, distracția), dar Fontanka! Dar străduțele din spatele lui Isaaki! Desigur, era o nebunie să te duci la Leningrad iarna, inclusiv din punct de vedere meteorologic, desigur, ar fi fost mai bine la Barcelona, la căldură, sau măcar la Paris. Ai fost la Paris? Vai, iartă-mă, am uitat din nou. Nu, așa e, e imposibil să crezi așa ceva. Tu glumești, nu?

Ogariov zâmbi vinovat – nu, din păcate, nu glumea. Și nu ai fost niciodată în străinătate? Niciodată, niciodată? Malia se uita la el nici măcar cu părere de rău, ci cu uimire, ea dăduse de două ori ocol aproape întregii planete (nu, uite, în Australia nu a fost, și nici în Japonia, îmi pare tare rău), dar Europa o știa deja nu după ghid, ci din memorie, pe pipăite, așa cum își cunoștea Ogariov cabinetul. Ea învățase la Londra – terminase acolo școala și un colegiu (o privire rapidă într-o parte, aproape speriată, minte? Sau pur și simplu nu i-a plăcut?). Și mereu când avea ocazia, în toate vacanțele, chiar în weekend, pleca. Avea nu orașe preferate, ci străzi preferate în orașe preferate, mici restaurante de taină, unde se ducea să mănânce ceva, parcurgând fără grijă sute de kilometri, pur și simplu pentru că e gustos. Ei, nu, nu e deloc scump, pe cuvânt de onoare, sunt curse *low-cost*, hosteluri, trebuie să știi să călătorești, o să te învăț, uite, o să vezi. Și cum așa, nu ai avut niciodată pașaport? Extraordinar! Nici nu știam că poate!

Se poate. Dacă la început ești om sovietic. Apoi fost soldat cu interdicție de cinci ani de a ieși din țară. Apoi medic moscovit, cu alte cuvinte, un sărăntoc.

Și mai ești și căsătorit, locuind într-un apartament modest, oricât ai câștiga, oricum îți rămâne numai extrem de puțin, cât să trăiești.

Dar chiar că nu e scump!

Malia țopăia, încercând să explice. Ogariov o oprea – o să te lovești cu capul de raft, ai grijă, Malia! De fapt voia s-o mai atingă o dată. S-o strângă la piept. S-o potolească. Pssst, nu mai sări așa, îți spun, o să te lovești. Malia râdea, se întorcea, dădea din picioare, încerca să scape și imediat ce-i scăpa din mâini sau cădea pe gânduri de la o altă întrebare, pentru o clipă lui Ogariov i se făcea frică. Parcă ar fi coborât pe o scară strângând la piept ceva extrem de fragil, irepetabil, o cutie cu niște globuri de brad, încă ale bunicii, dinainte de război.

Dacă o scapi, s-au dus.

Nu mai cumperi așa ceva. Nu mai faci rost. Nu le mai aduci înapoi.

Și Ogariov se temea și să se trezească. Nu pur și simplu să se trezească – dar dacă deodată se trezește singur, într-o cameră absolut întunecată, necunoscută, rece? Străină. Total străină.

Ce știa el despre Malia? Ce știa ea despre el?

Ce vor părea amândoi, când febra hormonală se va risipi, și ea se va risipi neapărat, Ogariov știa asta ca medic. Nu e nimic mai puternic ca voința hormonilor. Nu e nimic mai trecător. Când mâna de la a cărei simplă atingere i se ridica părul se va transforma într-o mână obișnuită, nici măcar într-una feminină. Pur și simplu o mână de om. O să vrea s-o mai sărute? S-o mângâie cu recunoștință? Ce va simți Malia când va înțelege că noaptea o îmbrățișează pur și simplu un om obosit, care îmbătrânește, speriat, la fel ca toți ceilalți?

Imediat ce ieșeau de pe poteca lor comună – cărți, filme, muzică – niciunuia nu îi plăcea muzica, apropo, nu, pur și simplu e gălăgie, o prostie, nu face decât să te distragă –, începea o zonă periculoasă. Un loc alunecos pe care trebuia să te deplasezi cu prudență, cu pas mic, picior după picior. Fiecare are trecutul său. Să-l arate sau nu? Să-l lase să intre în holul liniștit? Și mai departe? Acolo unde deja ți-e frică? Malia, care flecărea întruna, deodată se închise în sine, parcă se încuia, când era vorba despre propria persoană. Astfel că Ogariov nu a aflat despre ea niciun lucru evident, obligatoriu, care în general ar trebui să fie știut despre cel cu care te culci în fiecare seară în pat, care doarme îmbrățișându-te, cu care iei micul dejun ochi în ochi, cu care te certi cine duce gunoiul, cine spală cana, cine o să moară primul, ca să nu se chinuie de singurătate celălalt. Drace, eu! Nu, eu am spus primul. Mi se pare că asta se numește administrarea comună a gospodăriei.

Căsătorește-te cu mine. Chiar așa, căsătorește-te.

Malia a încetat să mai râdă. Ținea mărul în palmă, mușcat, rănit, cu urmele dinților mici în pielea roșie, lăcuită. Mușcătura unui înger. E o carte frumoasă, nu-i așa? Am plâns când am citit-o prima oară. Pur și simplu de bucurie. Dar tu ai plâns?

Nu. Eu nu am plâns. Și totuși. Hai să ne căsătorim.

De ce? Nu înțeleg. Ce va schimba asta?

Totul.

Dacă e așa, atunci chiar că nu trebuie. Și hai să nu mai vorbim despre asta, bine?

Fraza asta, propoziția asta mică despre haisănumaivorbimdespreastabine, apăru pe neașteptate și Ogariov, în epicentrul bucuriei sale uriașe, simți deodată un *nu* temător, chiar un frison periculos. Malia se dovedise mai atractivă decât o carte în care zeci de pagini – zeci de pagini! – erau fie smulse, fie murdare așa de tare, că printre cuvintele violete, scrise apăsat, se puteau distinge numai câteva cuvinte, care nu se legau deloc într-o frază coerentă.

Ea se născuse într-un orășel din sudul Rusiei (a văzut în certificatul de naștere care, după lungi căutări, a căzut deodată din șifonier singur și, ca un fluture verde-cenușiu, a aterizat lângă picioare), dar locuia la Moscova, într-un apartament cu două camere minunat renovat, care, atenție!, era al ei. Un apartament cu două camere pe strada Bezbojnîi! Puteți să vă imaginați prețul? Ogariov nu putea.

De unde ai apartamentul, Malia?

Tata mi l-a cumpărat.

Judecând după toate, renumitul ei tată provenea fie din rândul bandiților, fie al birocraților locali (asta era cel mai greu de separat, da, dacă e să fim cinstiți, nu avea rost să se mânjească) și Malia, de fiecare dată când vorbea despre el, se încrunta ciudat, de parcă ar fi călcat pe piciorul pe care și-l scrântise recent. Lucrul ăsta Ogariov chiar putea să-l înțeleagă. Foarte bine.

Un tată bun.

Haisănumaivorbimdespreastabine?

Și cine e mama ta?

A murit.

Și mama mea a murit, Malia. Dar înainte de asta a lucrat la poștă. Era…

Ogariov alegea cuvintele – se pare că era greu. Să vorbească despre mamă cu voce tare. Cu voce tare se vorbește despre iubire.

Deci ce a fost mama ta, Malia?

Mama mea a fost o curvă!

Ogariov chiar tresări, de parcă micul Iașka, cu părul creț, mort, amuzant, îi suflase deodată în ureche de undeva departe, Ogariov tare mai spera că totuși din lumea cealaltă.

Bine, atunci să ne întoarcem la tata. Bine?

Nu. Nu e bine.

Ea spunea papa, dar astfel încât acest cuvânt cam bont, surd, foarte copilăresc, suna la ea ca un scuipat. Ea înghiți din întâmplare ceva insuportabil de amar, otrăvitor și într-o clipă, ca un copil, scuipă printre dinți. Papa. Apartamentul de pe Protopopovski. Cartea de credit, modestă, neagră-argintie (deci așa arată, se pare, cardurile platinum), legată puternic de un cont fără fund, tot al tatălui.

Malia nu ținea socoteala banilor. Pur și simplu nu știa câți are. În general nu știa. Bani erau mereu.

Asta era neplăcut. Malia cea bogată. Ea era bogată.

Un cuvânt grosolan, gros.

Nu se potrivea deloc cu ea.

Ea parcă simțea asta și se purta față de bani nu fără grijă, lucru care, fără îndoială, l-ar fi jignit pe Ogariov, și în general pe orice om muncitor, cinstit, dar nici nu tremura deloc pentru ei. Ea avea reprezentări clare despre ce este scump și ce își poate permite și reprezentările acestea coincideau până la amuzament cu cele ale lui Ogariov. Totuși, el învățase câte ceva de la ea. Curaj. Bucurie. Faptul că trebuie să investești în amintiri. Singura valută al cărei preț crește. Hai să comandăm uite, caracatițele astea, uite, pesmeții ăștia fărâmicioși care, când se vor întâlni cu vinul amar, o să devină aer, oftat, pâine. Ogariov lua sticla de gâtul rece, neted, Malia imediat acoperea paharul cu palma. Eu vreau apă, te rog. Aproape speriată.

De ce nu bei, Malia? Măcar o înghițitură poți. Uneori chiar trebuie. Credemă, îți spun ca medic.

Nu vreau. Pur și simplu nu vreau.

De ce?

Haisănumaivorbimdespreastabine?

Ogariov chiar începuse să se înspăimânte – o fi vreo alcoolică inveterată? Vreo drogată? Își petrecea degetele, buzele, înghețate nu de pasiune, trecea pe fiecare venă. Nu. Totul este ideal. Nu, nu și nu. Deci totuși să fie alcoolică? Așa de

devreme? E imposibil! Pur și simplu nu se poate. Experiența medicală, strâmbându-și neplăcut gura, îi șoptea – se poate, se poate chiar foarte bine. E o situație idioată, desigur. Mii de bărbați de pe toată planeta nu știau cum să ia paharele din mâinile soțiilor lor, care le legănau, jalnice, aiurea. Ogariov nu știa cum s-o facă pe Malia să bea măcar puțin. Și în cele din urmă ea a cedat.

A spus – uite, o să mergem în Italia, atunci.

Și de ce tocmai în Italia?

O să vezi.

Dar înainte de Italia au dat roată la aproape jumătate din Europa – pe căi ocolite, puțin circulate, minunate. Se dovedise a nu fi așa de scump să călătorești chibzuit, nu să mergi cu gloata după voința operatorilor din turism. Pentru cei care călătoresc singuri, Europa e de fapt un rai. Mai mult, Ogariov, după ce l-a părăsit pe Șustrik, s-a angajat la cea mai grasă și mai neplăcută clinică privată din Moscova, despre care nici nu voise să audă înainte. O adunătură de oameni de afaceri obraznici. Nu în cabinetul medicului-șef, nu, ci cu proprietarul care se tolănea pe canapea în mod demonstrativ, Ogariov a simțit prima oară în viață satisfacția că era pe același picior cu ei. Un ticălos la fel de minunat. Avem cel mai mare procent din Moscova – douăzeci și cinci la sută. Plus salariul de 28 000 de ruble. Proprietarul, neted ca oglinda, până și costumul îi lucea în întuneric, când negru, când albastru, îl privea cu înțeles. Plătim bani albi. Ogariov a început să râdă, abținându-se cu greu să nu dea un bobârnac școlăresc în craniul îngrijit al proprietarului. Am aproape patru mii de pacienți, dragul meu. De aceea șaizeci. Ce șaizeci? Procente. Și salariul n-aveți decât să vi-l luați. Cum să spun, pentru efort. Și încă ceva, vineri și luni nu am consultații.

Proprietarul, înecându-se cu întrebarea, ridică din sprâncene – nici măcar interogativ, ci implorator.

De ce?

Joc golf.

Câștigă tratativele cel care în orice moment se poate scula și pleca. Și Ogariov s-a sculat. Total fericit. Liber. În fine, liber.

Dacă luați decizia, să mă sunați.

Nici n-a apucat să ajungă la lift, că mobilul din buzunar, vechi, neserios, dar care nu se descărca o săptămână, a început să tremure ca de un râs care nu putea fi oprit. A fost luată decizia. Ogariov i-a luat cu el nu numai pe Ania, ci și pe Șustrik. Dar Ania rămâne să locuiască acolo unde a locuit.

Iar el și Malia pleacă vineri la Suzdal. Sau la Barcelona. Nu contează unde. Până luni.

Note:

20 Fragment din *Maestrul și Margareta*, de Mihail Bulgakov.
21 Versuri dintr-o poezie a lui Andronik Nazaretian.
22 *Versuri dintr-o poezie a lui Andronik Nazaretian.*
23 *Capcana judecătorilor*, almanah futurist rus, apărut la Petersburg în anul 1910.
24 Nicevoki – grup literar dadaist rus, format în anul 1920.
25 Versuri de Ed Pobujanski.
26 Fragment dintr-un cântec de pionieri sovietic.
27 Eroi sovietici copii, modele pentru pionieri.

Capitolul 6

Și ce vrei să te faci când o să fii mare?

Ogariov începu să râdă și mai luă încă o cireașă din castronul de lut. Mare ca dracu. Nici nu știa că există și așa. E aproape neagră. Bate în albastru. Parcă e prună.

De fapt am crescut deja, Malia. Și tu ai crescut.

Malia a început să se miște, s-a întors pe burtă, împingând cu piciorul cearșaful șifonat. Soarele s-a așezat imediat pe spinarea ei, ca o pisică flămândă după mângâierile umane. E ora trei după-amiaza. Italia. Concediu. Primul în ultima mie de ani. Ogariov a încercat să-și aducă aminte când s-a odihnit ultima dată o lună întreagă și nu a putut. Nici în școală vacanța nu era așa de lungă. O lună cu Malia. Să nu tratezi pe nimeni. Să nu te grăbești nicăieri. Să dormi până la prânz, cu ea lipită de tine din toate puterile. Și după-amiază să dormi din nou.

Vrei niște vin? întrebă el. O să aduc. Rece. Miroase a piersici. O să aduc și o piersică. Aduc eu! Malia s-a bucurat ca un copil de posibilitatea de a face mișcare, a sărit din patul care se afla vizavi de fereastra deschisă. Etajul întâi. Se poate. Deși Malia putea să stea și la parter. Și chiar pe stradă. Ogariov nici nu se gândea că femeia poate să-și poarte cu atâta ușurință veselă propria goliciune. Malia goală.

Bronz. Umbre calde. O sticlă de culoare verde. Ține strâns la piept, cu cotul mic, niște piersici uriașe. Acum o să explodeze, o să alunece prin colțuri, ascunzându-se. Hai să bem din sticlă, bine? Nu am avut cum să aduc și pahare. Da, sigur. Ogariov nici nu a apucat să pună pe noptieră piersicile și sticla, că Malia s-a întins din nou pe pat, de data aceasta pe o parte, iar soarele Toscanei a trasat în jurul ei o linie caldă, strălucitoare. De parcă Dumnezeu trecuse cu degetul prin aer și apăruse Malia. Milioane de ani de evoluție. Trilobiți. Tițian. Sfumato. Vopselele încă nu se uscaseră. Copilăria lui Dumnezeu.

Hai, ia spune! La ce visai când erai mic?

Malia îl privea direct, exigentă, de parcă nu existau nici patul mototolit, nici mirosul ei, nici sarea de pe pielea caldă. Examen. Ogariov s-a încruntat. Nu-i plăceau examenele. E mult prea bărbat pentru asta. Sau primul, sau mort. Testosteron.

Na. Doar tu ai vrut vin, Malia!

Ei, la ce visai? În general!

Ogariov era cât pe ce să spună adevărul – ca tata să crape mai repede, dar s-a abținut. A mâncat adevărul odată cu piersica. Nu a început să tacă, chiar așa, a început să mănânce. Gustos. Era de mult timpul să treacă peste ura asta. Mică, groaznică, de copil. La urma urmelor, cine e tatăl lui? Un ratat bătrân. Un rob jalnic. L-am depășit de mult la toate capitolele. Și doar pentru că el nu a observat asta, adevărul n-a încetat să fie adevăr. Piersica curgea printre degetele Maliei, caldă, aurie. Să aduc un șervet? Nu-i nevoie, o ling. Și așa a fost, a lins-o.

Nu, nu, nu mai insista! Nu e cinstit! Nu ai răspuns.

Bine. Visam să citesc.

Să citești pur și simplu?

Da. Zile întregi. Toată viața. Cărți bune. Să stau la fereastră și să am o livadă și soare. Și să citesc.

Și nu ai vrut să tratezi oameni?

Nu. Nu am vrut să tratez.

Deci rezultă că nu ai visat să devii medic?

Niciodată.

Și atunci de ce ai devenit?

Trebuia să devin medic. Înțelegi?

Malia a tăcut o vreme. S-a întins din nou pe burtă. Ogariov a luat din castron o altă cireașă și i-a pus-o Maliei între omoplați, pe o fâșie de piele nebronzată. *Pale Fire*. Nu. În rusă e mai bine. *Foc palid*[28]. O mare ratare a unui geniu. Groaznic cum s-a mai jucat el cu limba. De parcă a intrat într-un desiș incredibil. La jumătatea drumului vieții noastre…[29] De parcă limba s-a răzbunat pe el. Pentru ce? De ce? Pentru tentativa de a supune? Numai Țvetaeva a mai fost pedepsită așa de groaznic.

Dîr bul șcîl ubeș șciur skum vî so bu r l ez.[30]

Tot ce am e limba mea.[31]

Malia a început să râdă, și-a apropiat omoplații și cireașa a alunecat în jos pe coloana vertebrală, spre brâu, și a mai sărit o dată, încercând să păcălească gravitația și să o ia în sus.

Să nu pui mâna pe fundul meu. Și, de fapt, să nu pui mâna pe nimic. Doar discutăm.

Hai să nu mai discutăm!

Nu, nu! Dacă nu ai visat să fii medic, de ce ai devenit?

Ogariov a prins cu buzele cireașa fugară, a mâncat-o fără milă și a scuipat sâmburele pe fereastră.

Pentru că. Dar tu la ce visai?

Malia nu a stat pe gânduri nicio clipă – să trăiesc.

Adică?

Mereu am visat să trăiesc pur și simplu, înțelegi? Doar e lucrul cel mai interesant. Să trăiești. Să călătorești. Să te oprești unde vrei. Să pornești din nou la drum. Să privești. Să trăiești.

Ea l-a lovit peste buze pe Ogariov – nu dureros, dar simțitor. Nu, nu mai insista. Doar te-am rugat.

E un vis neinteresant, a spus Ogariov supărat. Mai ales că s-a și îndeplinit. Toți trăiesc. Și eu. Și tu.

Malia s-a ridicat în capul oaselor pe pat, repede, de parcă Ogariov ar fi lovit-o. Pe neașteptate și cu toată puterea.

Nu, a spus ea foarte serios. Și Ogariov deodată a înțeles, pentru prima oară, în ce fel sunt ochii ei – nici căprui și nici arămii. Nu. Aurii. O fată cu ochii aurii.

Eu nu trăiesc. Nici tu nu trăiești. Noi doar vrem să facem asta.

Italia l-a uimit, desigur. Degeaba se temea Malia. A îndrăgit-o de la prima vedere. Chiar de la primul oftat. Ce rost mai avea restul Europei, restul lumii! Prima și singura creată a fost Toscana.

Ogariov, cu o rușine ascunsă, a fost nevoit să recunoască față de sine că nu s-a îndepărtat prea mult de Marco Polo – totuși, imaginea că în străinătate nimic nu e ca la noi i s-a format chiar din copilărie, foarte puternic, alimentându-se încet și pe neobservate cu istoria din ce în ce mai bogată a ultimilor ani. Desigur, putea să nu se uite la televizor, să nu asculte radioul, să nu citească știrile de pe internet, dar era imposibil să nu mai respire. Rusia, care în mod tradițional adorase Europa până la datul din coadă servil, uneori zburlindu-și părul tare, lăsat, de pe ceafă, a alunecat din nou ireversibil în perioada sa întunecată. Conducea cu o față grea, cu ochii mijiți. Căuta dușmani.

Ogariov, care era deranjat în egală măsură și de cei de dreapta, și de cei de stânga – în primele rânduri publice erau aduși în mod tradițional cei mai nesuferiți raisonneuri și pur și simplu ticăloși adevărați, aproape penali –, când se plimba cu Malia prin muzeele din Europa, a înțeles deodată punctul în care

se întâlneau, fără să-și dea seama nici ei, politicienii ruși de dreapta și de stânga. Iubirea. Sigur, ei erau îndrăgostiți. Și el era îndrăgostit, ce să mai vorbim. Istoria a zburat prin Rusia, dărâmând totul în calea ei, rupând capete, ștergând memoria, dar în Europa nu, nici nu s-a oprit. Pur și simplu aici locuia. Mai ales în Italia, desigur. De ce să caute un nou loc pentru oraș, dacă aici locuiseră deja etruscii? De ce să demoleze o casă, dacă ea are numai o mie de ani? Italienii erau înscriși în peisajul lor, au devenit esența lui, parte a lui. Roma exista concomitent în toate proiecțiile, în toate cele unsprezece spații și timpuri și era totuși un oraș perfect viu.

Și Ogariov ar fi vrut să fie așa. Să trăiască. Pur și simplu să trăiască. Să nu se gândească la nimic.

Se oprea mult în fața stelajelor din muzee cu însemnele ghildelor. Medalioane de toate formele și dimensiunile, unele cât o farfurie de supă zdravănă, pe un lanț greu, ca de hambar. Cel mai bun măcelar din oraș. Principalul dogar. În aceasta consta mândria de înțeles a meseriașului. Demnitatea profesionistului. Numai că nu era una ascunsă, ci la vedere. Ogariov se gândi – dar ar fi fost el gata să poarte pe piept un semn de aur, care țipă în ochii tuturor – uite, uite, vine un doctor adevărat, recunoscut de toți, emerit. Dați drumul la crenvurști, cântăriți condimentele, șfichiuiți statuile, numărați restul, țineți-vă cuvântul – pur și simplu cuvântul. Invizibil. Imponderabil. Tare ca vinul. Să vorbești în fiecare seară cu Dumnezeu. Față în față. Fără grabă. Fără să te plângi. Pur și simplu să te sfătuiești. La *per tu*.

Nu avea cum să nu-ți pară rău că nu ești o parte a acestei lumi, desigur. Nu se putea. Nu se putea să pleci așa de departe de aici.

Și totul este așa numai pentru că la noi nu este brânză, a spus deodată Malia. Adică cum totul? nu a înțeles Ogariov. Ei, uite asta – Malia dădu din cap, pierdu imediat agrafa și începu să râdă. Agrafa sări, de parcă era vie, sub picioarele unui chelner care, imediat, abil, cu o ușurință de fante se și aplecă – profesionist. Ogariov nici n-a apucat să se ridice, că Malia deja își prindea din nou părul. Soarele la apus, aramă, muzică, miere. Cel mai frumos tablou. Chelnerul a spus ceva, cu viteza unui tir de mitralieră, în mod clar, după fizionomia lui de pisică, era un compliment, și Malia, la fel de repede, a răspuns. Engleză liber, italiană foarte bine, franceză nu foarte bine, dar mă descurc și la Paris. Germana – brrr. Nu-mi place. Ogariov, a nu știu câta oară, a încercat milă față de propria persoană – un monstru mut, care nu știa nicio limbă. Limba era libertate. Malia era libertate. Se pare că asta trebuia învățat

din copilărie. El nu știa. Niciunul dintre ei nu știa. La Facultatea de Medicină, când studiase el, cursul de limbi străine fusese anulat. Se temeau că studenții o să plece, o să dispară repede ca gândacii. O să fugă rușinos. Unii, așa e, au fugit. Au ales nu pentru ei, ci pentru copiii lor. O să crească străini, ai nimănui, rușinându-se de părinții lor rataţi, de accentul lor provincial, de nepriceperea la fel de provincială de a fi fericit. Pur și simplu de a fi.

Malia era o parte a acestei lumi uimitoare. El nu. Dar nu-i nimic, recuperează. Totul e încă în față.

Și ce ți-a spus tipul ăla? întrebă Ogariov, prefăcându-se că este groaznic de gelos. De fapt, era o prostie să fie gelos – italienii se uitau de minune la femei, așa este. Cu entuziasm și poftă. Dar și la mâncare se uitau la fel. Față de Malia toți plescăiau cu un gest entuziasmat, bătrâneii din partea locului erau topiți după ea, precum câinii vagabonzi când sunt mângâiați din întâmplare. Unul, într-un cărucior de invalid cu motor, examină cu dragoste din ochi genunchii Maliei, șoldurile, sarafanul de mătase. O breteluță cădea mereu, ea niciodată nu avea chef s-o ridice. Piele nebronzată. Piele bronzată. Ca o extrasistolă. O bătaie intermitentă a inimii, amețitoare. Malia îi zâmbea bătrânului, le zâmbea tuturor și el, întorcând abil la intersecție în căruciorul său, a mai trecut o dată pe lângă noi – îndrăgostit, frumos, de nouăzeci de ani. La volan flutura steagul patriei sale – verde, alb, roșu. Tot tricolor, dar ce importanță are? Ogariov se gândi ce l-a putut face ca, la cei nouăzeci de ani ai lui, să lege la căruciorul lui de invalid steagul național, dar nu a putut găsi un motiv. Poate numai un alt război național. Hipsteri și skinheads. Dar indiferent de partea cui ar fi luptat, oricum nu ar fi primit un cărucior așa de tare. În patria lui, la nouăzeci de ani oamenii nu se plimbau pe stradă și nu cochetau cu fetele. În patria lui, în general nu erau invalizi. Ei putrezeau aliniați prin aziluri. O groapă comună, o inimă comună, o hidrocentrală comună[32].

Și atunci despre ce e vorba? repetă el. Vorbești despre chelner? A spus că seamănă cu o madonă. Ei, nu chiar cu o madonă, dar cu o parte a ei. Nu prea cuviincioasă. Era un compliment, dacă vrei. Chiar foarte respectuos. Malia a început din nou să râdă. Tot timpul râdea. Și plângea la fel de repede. Des. El trebuia să fie atent. Trebuia să înțeleagă. A fost un idiot.

Nu, nu despre chelner vorbesc. Despre brânză. Ce-are a face aici brânza?

Ei, cum așa? spuse Malia. Doar e perfect clar. Noi nu avem brânză, dar ei, da. Pentru a fi mai convingătoare a luat de pe fundul de lemn o bucățică de

pecorino și, după ce a înmuiat-o în dulceață, a băgat-o în gură. E foarte gustoasă. Nu m-am gândit niciodată că niște ființe așa de toante ca oile pot să facă o brânză așa de uimitoare.

Oile nu fac brânză, Malia. Brânza este făcută de oameni, a spus Ogariov.

Și deodată a înțeles.

Ei chiar nu au brânză. Brânza lor. Tare, lăcrimoasă, fără găuri și cu găuri. Dulceagă, sărată, proaspătă, cu trufe și piper roșu. Cu mucegai albastru și alb. În general fără mucegai. Cu viermi din mormânt.

În Rusia pur și simplu nu s-a făcut brânză.

Dar dulceața ai gustat-o? îl grăbi Malia. Chelnerul a spus că e din ceapă. Ia gustă, chiar că e foarte gustoasă. Ei, ce te-ai înfipt din nou în laptop? Ce-i acolo? Pacienți? Ce, nu pot să aștepte? Doar ești în concediu, la urma urmelor.

Nu, nu sunt pacienți. Stai puțin, te rog.

Malia s-a bosumflat ofensată, dar a gustat din vin, a luat o măslină, din nou puțin vin și imediat s-a liniștit. Iar Ogariov tot umbla prin linkuri, cutremurat de descoperirea sa simplă și groaznică. Brânza avea șapte mii de ani, dacă stăm să ne gândim. În anul 1750 înaintea erei noastre, durduliul rege babilonian Hammurabi a recomandat insistent supușilor lui să mănânce zilnic brânză și pâine înmuiate în bere. Uite, se pare că de aceea aveau niște lei așa de grași. Brânza era cunoscută în Orient și în Asia. Grecia Antică, Roma Antică. Europa Medievală a mâncat o grămadă de brânză. Călugării inventau un sortiment după altul, țăranii au aflat secretele și finețurile fermentației. Să fierbi până se îngroașă, să amesteci, să torni dintr-un vas în altul. S-o înfeși ca pe un bebeluș. Să o păstrezi – iată care este lucrul cel mai important – să o păstrezi luni și luni. Trei, șase, nouă, douăsprezece, treizeci și șase. Într-una dintre prăvălii, el și Malia au gustat parmezan vechi de cinci ani. Avea culoarea lutului și chihlimbarului. Se sfărâma în degete. Cinci ani de așteptare. Toți credeau că al lor e viitorul. Toți până la unul. Până și cel mai neînsemnat argat medieval știa că are niște drepturi, mizere, dar totuși drepturi. Nu putea fi omorât pur și simplu, ca un animal. El credea că poate deveni orășean. Avea brânza. Credea că peste douăsprezece luni casa lui, soția lui, copiii lui și brânza lui încă vor fi aici, pe acest pământ.

În Rusia se făcea numai brânză dulce. Spre ziuă deja era gata. Și spre seară se acrea. Dar mai departe nici nu trebuia să ajungi. Altceva nici nu mai sperau. Despre ce brânză să mai vorbim? Ce vin de o sută de ani? De ce să le dai oamenilor speranțe deșarte, dacă ei nu au niciun viitor?

Rusia a aflat de brânză numai în timpul lui Petru cel Mare. A adus meșteri care făceau brânză din Olanda, a adus multe, sărman om apucat, psihopat și muncitor, uite, nu aș fi vrut să trăiesc în timpul unui asemenea tătuc țar, dar fără el mi-e și frică să mă gândesc ce s-ar fi întâmplat cu Rusia. Brânza s-a aclimatizat, și destul de bine, dar a rămas pentru vecie un amuzament al străinilor, o născocire a unor oameni liberi care nu au ce face, numai să stea și să aștepte până ce lichidul se transformă în solid și din lapte și speranțe se nasc viitorul, și brânza.

Ogariov a închis laptopul.

Se întuneca și chelnerul grijuliu i-a adus Maliei o lumânare, o luminiță vie ce plutea într-un pahar roz, și un pled pe care l-a refuzat cu indignare. Îi era cald. Și simțea că nu are loc. Mereu. Fierbinte, umedă, se agita cu disperare noaptea, împingea cu picioarele vii și netede, de parcă încerca să se mai nască încă o dată. Încă un simptom omis. Încă unul.

Ogariov s-a uitat la orășelul minuscul, care era cu o mie de ani mai vechi decât Roma și nu se lăuda deloc cu asta. Pur și simplu trăia în pace. Se proteja singur, nu se baza pe alții. Supărat că pledul nu fusese de folos, chelnerul a adus niște *vin santo* (chiar așa a spus, *vin santo*, vin sfânt) și niște biscuiței uscați. Din partea casei. Malia a acceptat cu îngăduință acest dar, a cufundat imediat biscuitul în păhărel, a plescăit din buze de plăcere și chelnerul a dat din cap bucuros, *perfetto*, *perfetto*!

Ei, gustă măcar asta, spunea Malia cu reproș. Doar vezi, omul se străduiește!

Ogariov a aruncat în gură pesmetul mic – nimic deosebit, dacă iei niște cozonac, îl usuci în sobă și-l înmoi în Kagor, o să iasă același lucru. Aici toți erau țărani, cei mai obișnuiți țărani și orășeni, făceau economie la toate, numărau monezile, strângeau curelele. Mâncau resturile de ieri, făceau pesmet, se bucurau de carne la sărbători. Ei au avut mai multe războaie decât noi, și la putere au avut la fel de mulți ticăloși. Secolul XX a trecut prin Europa la fel de groaznic ca în Rusia. Dar uite, ei zâmbesc, mă rog. Fac excursii la muzeu pentru nebunii lor, closete pentru invalizi, îi înjură pe politicieni, fac brânză, trăiesc.

Dintr-odată, Ogariov se simți cuprins de durere. Îl durea așa de tare, de parcă i se luase toată viața. Și nu numai a lui. Era ca și cum ai fi operat un orb și imediat îi scoteai, ei, nu-i scoteai, ci îi smulgeai ochii. Ca el, care văzuse lumea câteva minute, să nu poată s-o mai uite niciodată. Să n-o uite niciodată. Să n-o mai vadă niciodată.

Ți-e rău? întrebă Malia speriată.

Nu, răspunse Ogariov.

Și noaptea târziu, când ea se pregătea să adoarmă, bolborosea ca o incantație – aici e așa de bine, hai să rămânem aici pentru totdeauna, bine? a spus, fără să se gândească nicio secundă.

Nu.

S-au certat pentru prima oară. Adică nu chiar prima oară, dar pentru prima oară așa de serios. Malia bătea cu pumnul în pernă, goală, ciufulită, și striga: Ei, de ce? Nu înțeleg! De ce? Doar îți place aici! Amândurora ne place! Putem închiria o casă, ei, nu o casă, un apartament, mic, dar cu livadă, doar tu voiai să citești și să ai o livadă! Poți să trimiți cărțile cu containerul de la Moscova, nu va costa mult! O să găsesc ceva ieftin pe internet!

Ogariov n-a mai rezistat, a sărit în sus, și-a pus un cearșaf pe el, s-a înfășurat – numai o femeie poate să-și permită să urle în pielea goală. Și în general să urle, dacă e s-o spunem pe cea dreaptă.

Ce. Să. Fac. Eu. Aici.

A pus întrebarea apăsat, foarte încet, speriindu-se și el de cât de repede se ridică din interior mânia uitată, deja rece, deloc grăbită. Treisprezece ani cu această răceală groaznică, interioară față de soție. Și din nou? Numai asta mai lipsea!

Păi aici o să trăiești! Pur și simplu să trăiești! Împreună cu mine.

Pe ce parale?

Malia se uita fără să înțeleagă, ca un copil – de uimire chiar întredeschise gura. Buza de sus i se umflase puțin. Pe frunte și pe obraji avea bucle grele.

Dar avem bani, Vania. Ce spui? Despre ce vorbești?

Tu ai bani!!! Și nici măcar tu! Tatăl tău!!! Iar eu am numai capul meu și mâinile mele! Și o mulțime de pacienți, dintre care cea mai mare parte sunt copii! Și trebuie să-i părăsesc pe toți numai pentru că o fătucă, una care în viața ei nu a câștigat niciun ban…

Desigur, deja nu mai era mânie. O furie adevărată, care nu mai era deloc rece. Ca în copilărie. Exact ca în copilărie.

Și la partea practică a lucrurilor nu te-ai gândit, nu? Pe ce bază legală te pregătești să locuiești aici? Ilegal? Sau intenționezi să primești cetățenie italiană? Dar tu știi că poți să-ți pierzi jumătate din viață și să nu obții nimic? Pentru că raiul, draga mea, nu e din cauciuc! Tocmai de aceea idioții au inventat patriotismul. Altfel toți s-ar fi mutat de mult în Toscana!

Ogariov, cu mâinile tremurânde, scoase din rucsac laptopul, i-l aruncă pe pat. Na, citește pe internetul tău, dacă nu crezi! Găsește ceva mai repede și ieftin!

Își veni în fire abia afară, în livadă, încă înfofolindu-se cu mâinile tremurătoare în cearșaful care, parcă rușinat de luna italiană, deodată încetă să mai arate ca o cârpă boțită, ci curse în cute adânci, albastre, ca un cartilaj care încearcă să revină la forma sa de la început, naturală, inițială. O togă, Doamne! Ce prostie! O togă. Abrogă. Pirogă. În livadă, fără să se amestece, doar atingându-și ușor umerii, ca aliniate, se aflau miresme severe de salvie și rozmarin, dar imediat ce Ogariov a început să se miște, de undeva a apărut menta abia simțită, delicată. Și imediat a dispărut, ca o fată frumoasă, grăbită, fără să ridice ochii, care traversa piațeta adormită.

Gardul de dafin, negru, ascuțit, de parcă era din tablă, dimpotrivă, nu mirosea deloc, numai îți înțepa palma și se pare că ascundea în el o pisică, o făptură invizibilă, sperioasă, italiană, care intră în picioarele goale ale lui Ogariov, gâdilându-l ușor, abia simțit, cu blana ei caldă.

Totuși sunt un idiot. Un idiot groaznic, recunoscu Ogariov în fața pisicii, dar ea deja dispăruse, fără zgomot, fără să se întoarcă. Fereastra pârâi încet, deschizându-se – din dormitor privea Malia; chiar și de aici, de jos, se vedea că era plânsă.

Umbra obloanelor de lemn cădea pe umerii ei, ca fantoma unui șal transparent care acoperise cândva alți umeri, la fel de frumoși, poate, dar putreziți de mult, de mult.

Am fost iarbă și nor. Inimă omenească o să fiu cândva.[33]

Vino acasă, spuse Malia simplu.

Și Ogariov, deodată, fără să știe nici el de ce, se sperie de moarte.

Au dormit mult, nebăgând în seamă ploaia scurtă, dinaintea zorilor, care abia stropise și livada, și orașul, și iarba, răsăritul, micul dejun, totul pe lume; erau îmbrățișați așa de tare, de parcă se temeau că ar putea fi despărțiți. Apoi au băut mult, mult timp cafea în bucătăria uriașă, răcoroasă, lăsând impresia că nu se întâmplase nimic. În cele din urmă, Malia a pus jos ceașca și a spus vesel – să mergem undeva, unde vedem cu ochii, ce zici?

Și Ogariov și-a dat seama că într-adevăr nu se întâmplase nimic.

Numai că, drace, nu era nicio hartă, niciun GPS. Nici aer condiționat! Malia scoase pricepută din lăcașul brichetei navigatorul Tom-Tom, îl băgă în torpedou și, aplecată peste Ogariov, dintr-o apăsare de buton deschise toate

ferestrele din mașină. Aerul fierbinte exclamă de bucurie și veni spre ei din toate părțile – plin de cicade, de paie, sonor, exact ca la țară. Drumul, un drum șerpuit tipic Toscanei, foșnea, ascunzând câte o surpriză după fiecare cotitură – niște pupeze agitate (ia uite, ia uite ce gătite sunt!), un Alfa Romeo elegant, care nu dorea deloc să le facă loc, o vie în terase care marca fiecare rând cu o tufă de trandafiri, de parcă nu era rând, ci un pas plin de demnitate liniștită… Malia a plescăit multă vreme din buze, întristată, când a aflat că trandafirii sunt crescuți nu pentru frumusețe, ci pentru a observa la timp ciuperca. Dar apoi s-a liniștit și a spus încăpățânată: Dar oricum este frumos!

Orașul năvăli spre ei pe neașteptate, de după altă cotitură. De parcă o luase pe scurtătură. Incredibil, minuscul, vechi, cu sute de faguri de piatră, atârnând deasupra prăpastiei. Malia a început să strige – stai, stai! – și a sărit aproape din mers, până ce Ogariov, și el extrem de entuziasmat, a parcat repede, imaginându-și câți șoferi, probabil, au zburat chiar aici, în prăpastia fără fund, neîncetând să zâmbească stupid și bucuroși înainte de întâlnirea cu Dumnezeu.

Malia stătea chiar pe marginea care nu era protejată de nicio balustradă, lipind de obrajii aprinși palmele mici și vântul îi trăgea jucăuș poalele rochiei, de parcă încerca s-o convingă să pășească în jos și să zboare. Și, la fel, nici orașul nu avea niciun zid de protecție, de parcă fusese ridicat chiar în vârful stâncii de un vechi Disney înnebunit care multă vreme, secol după secol, scotea, din pumnul strâns, lut fierbinte, nisip, o piatră poroasă, care strălucea în soare.

Cittá del tufo.

Au mers multă vreme pe străduțe, încercând din când în când să se îmbrățișeze ca de obicei, dar pereții erau strâmți pentru ei, umăr la umăr, și pe unele străduțe Ogariov și singur trebuia să se strecoare mergând într-o parte, și el se tot întorcea neliniștit, o căuta din ochi pe Malia, care se oprea fermecată lângă fiecare scară imponderabilă, lângă fiecare ușă grea. Frica nocturnă îi reveni, punea ca un gospodar mâna pe inimă. Poate pentru că străduțele, devenind din ce în ce mai strâmte, se încurcau, șerpuiau, se intersectau. Dar fiecare, fără greș, se termina în prăpastie.

Și încă – orașul se dovedise a fi locuit. Plin de oameni care locuiau în aceste decoruri inimaginabile, împietrite, din secolul XI. Ogariov o petrecu din priviri pe o bătrână, toată în negru, care se ducea la cumpărături deja de o mie de ani. Ei, nu, nu împietrite. Oare cum pot? Pe cuvânt de onoare, nu înțeleg.

Au găsit un singur parapet, lângă piața centrală, la umbra sumbrului castel Orsini. Și Ogariov, ușurat, a pus mâinile pe piatră, așa de solidă, care, slavă Domnului, îi ajungea Maliei până la piept. Aproape până la piept.

Uite, Malia arăta cu mâna aurie, pufoasă în lumină, uite, vezi? Casa noastră. Ogariov bătu din pleoape neatent – și obrajii Maliei erau pufoși. Praf de fluture. Nu te uiți bine – Malia îl trase de ureche. Uite, acolo. Ogariov se uită în cele din urmă și găsi în vale căsuța minusculă de acolo. Este pur și simplu o fermă, Malia. De aici nu se vede. Doar am cotit de o sută de ori. Și apoi, nu e casa noastră…

Și tu ești de vină pentru asta!

Deodată, Malia izbucni din cauza supărării care nu dispăruse, se vede, și o luă la fugă pe străduță, sonor, ca o elevă de clasa întâi, păcănind din sandale. Ogariov a pornit repede după ea, dar străduța era goală, ca într-un coșmar devenit realitate, și deasupra se vedea, deasupra capului, cerul albastru, îngust, orbitor, ca o urmă de daltă.

Și prăpastia, la fel de îngustă, înfricoșătoare, care se afla în față.

Ogariov își duse mâna la inimă – un gest pe care, din cauza caracterului melodramatic, nu l-ar fi iertat nimănui, nici măcar unui regizor mare. Mereu am crezut că frângerea mâinilor e un gest imaginat sau poate un reflex tulbure al vreunui ritual medieval…

Vania, Vania, vino repede aici!

Malia sări într-o clipită dintr-o firidă invizibilă pentru Ogariov – rumenă, ciufulită, deloc supărată. Și dispăru din nou.

Doamne! E doar o sinagogă veche. Ei, secolul XVI, și ce-i cu asta? În comparație cu casa asta, sunt vremuri noi. Malia rămăsese în picioare, supărată, lângă o ușă uriașă, inaccesibilă. E închis, se pare. Și slavă Domnului. E ora două. Hai să mergem să mâncăm, că, pe cuvânt de onoare, sunt deja flămând.

Malia, fără să răspundă, trăgea de toate ușile pe străduță, parcă spera la o minune și – hopa! – dispăru din nou, dar de data aceasta Ogariov văzu precis unde se scufundase și, mârâind, o luă în jos pe niște trepte care chiar arătau periculoase, făcute pentru un pas mic, neobișnuit, medieval.

O prăvălie. Numai o prăvălie. Lângă sinagogă. Sticle de vin cușer, magneți, copii mici, machete ale orașului, ridicate pe postamente de plastic. *Made in China*, se înțelege. Inclusiv vinul. Un adăpost pentru turiști proști. Malia stătea în picioare, cât pe ce să atingă cu creștetul tavanul boltit, văruit (Ogariov fu nevoit să se îndoaie bine, să ia dracu epoca asta a unor distrofici rahitici) și

trăncănea vioaie cu o italiancă anormal de frumoasă, în vârstă, foarte grasă, ușoară, de parcă chiar plutea ușor deasupra prăvăliei. La încheietura ei pufoasă, răcoroasă, zăngăneau cel puțin zece brățări.

Numai mâine o să deschidă sinagoga, traduse în cele din urmă Malia și se întristă așa de tare, că italianca își plesni mâinile (brățările, ascultătoare, au zăngănit în cor) și se duse repede undeva în fundul prăvăliei, trântind nepoliticos ușa.

Ce-i cu ea?

Nu știu.

Ei, atunci cu atât mai bine, să mergem. Hai, Malia. Doar știi și tu, acum o să se închidă toate restaurantele.

Dar italianca trânti din nou ușa, revenind, și puse în fața Maliei o farfurie pe care se afla o chestie lungă, din aluat, care semăna cu un ștrudel, numai că nu era cu mere, ci cu o umplutură închisă la culoare, nu prea apetisantă. Malia începu să radieze, schimbă cu italianca alte câteva zeci de fraze păsărești, cântate, și gustă cu grijă din desert.

Italianca împinse darnică farfuria și spre Ogariov. Ei, ruladă. Un aluat proaspăt, fin, chestia asta dinăuntru este extrem de dulce, ți se lipește de dinți, și dacă nu ar fi aromele (Ogariov încerca onest să-și dea seama despre ce era vorba) și nucile…

Păi este *bakliova*, spuse Malia în spatele lui. Încet. Foarte încet.

Ce?

Ogariov s-a întors.

E palidă. Foarte palidă. Aproape ca tavanul. Pe fețișoara ascuțită din cauza unei emoții de neînțeles pentru Ogariov, pistruii, de regulă abia vizibili, acum se conturaseră deodată, brusc, ca o erupție.

Bakliova. Mama o făcea. O făcea de sărbători. Exact așa. Numai așa îi spunea, *bakliova*.

Ei, și ce-i cu asta? Ogariov chiar că nu înțelegea. Ei, o făcea. Ei, așa îi zicea. Uite, aici în fiecare supermarket se vinde salată Olivier, numai că-i spun rusească.

Italianca asculta cu interes sunetele limbii necunoscute, monstruoase.

Barbari. Huni. Alții care vin spre Roma.

Malia se întoarse și repede, foarte repede, ștergându-și lacrimile din mers, se duse spre ieșire.

Mai întâi pur și simplu plângea, fără să se coboare la a da explicații și refuzând apoi să mănânce la prânz, să se întoarcă acasă, refuzând alinările – ce o să-mi propui acum, tot nu vreau. Clipea foarte des, încercând să trimită lacrimile înapoi, dar degeaba. Asta spun și eu, totul e în zadar!

Apoi s-a liniștit deodată și a spus ferm: O să înnoptăm aici! Și Ogariov, ca un prost, mergea prin rețeaua aceasta imposibilă de străduțe, încercând să găsească măcar un hotel, până când, în cele din urmă, i-a dat prin minte să deschidă laptopul și să rezerve omenește o cameră. Malia, de regulă așa de vioaie, acum stătea jos, alături, ca de fontă, ca măsuța pe care se afla, neatinsă, ceașca de cafea. La prânz au întârziat, desigur. Totul e închis până la șase. Ei, dacă vrei, cer un sandviș de la un barman. Vreun panini?

Nu. Nu vreau.

Păcat! Ogariov, pufnind cu burta goală, își bău cafeaua. Atunci s-au dus să caute hotelul.

Hotelul se afla literalmente la doi pași, la două uși de barul unde stătuseră. Se înțelege, nu era nicio firmă, nimic, numai o ușă colosală și o sonerie la care nu reacționă nimeni dinăuntru, oricât se strădui Ogariov. Disperat, dădu cu piciorul în ușă și imediat, tot din același bar, parcă chemat de acest sunet, ieși un băiat zâmbitor, neras, obraznic, care se dovedise a fi – O, dumneavoastră sunteți! Bine ați venit, *signori*! – fie proprietarul, fie portarul. Ogariov, dotat numai cu o engleză de sălbatic, formată din zece fraze, nu înțelese. Iar Malia tăcea. Pur și simplu tăcea, și basta.

Au urcat în cameră – într-o adevărată cămăruță medievală, minusculă, și mai mică decât prăvălia cu *bakliova* asta stupidă. Și nici renovarea minunată – Ogariov chiar fluieră când se uită în baia orbitoare –, nici mobila accentuat nouă nu puteau masca lucrul cel mai important. Cândva, în cămăruța aceasta se adăpostise o familie săracă, uriașă. Se târau pe podeaua de lut niște copii rahitici, păduchioși, adulții, chinuiți de înghesuială și umezeală, se certau întruna. Sforăit, miros puturos, scrofuloză, nașteri, tuberculoză.

Malia căzu cu fața în jos pe patul lat, practic cât toată camera. Și începu din nou să plângă.

Până seara, Ogariov smulse din ea toată istoria asta a dracului – bucată cu bucată, ca o măsea de minte ale cărei rădăcini intraseră în maxilar. Cu același efort. Cu același chin. Cu același sânge. Până la urmă, totul s-a lămurit (sau s-a încurcat) abia seara, era aproape noapte, după cina la care Malia abia de a scos

un cuvânt. Ei, mă rog. Dacă nu vrei să mănânci, pur și simplu stai puțin cu mine.

Umbra neagră a unui dud, frunzele negre, tăioase, ale unui curmal, dantela neagră a felinarelor. Numai vinul era roșu. Foarte roșu.

Nu, se pare că nu e doar *bakliova*. O făcea mama, numai mama. Și pe ea o învățase bunica. Tu ai o bunică, Malia? Nu, a murit de mult, nu am văzut-o niciodată și în general, te rog, nu mă mai întrerupe. Pe bunica a învățat-o mama ei – pot enumera așa până la Adam și Eva, până la omul de Neanderthal sau trilobiți.

Ei, rețeta. Ei, de familie.

Nu mai este! Nu mai este!

Prăjitura asta – de la prăvălie, numai de acolo, înțelegi? Nimeni nu mai face nicăieri așa ceva. E o specialitate locală. Se numește – Malia spuse repede ceva în italiană, Ogariov nu a înțeles, a întrebat din nou. Și ea a repetat rar – *sfratto dei Goym*. Bâta goilor[34]. Aici era o comunitate evreiască foarte mare, ei, pentru acele vremuri, se înțelege, era mare, tanti asta din prăvălie a spus că unul dintre Orsini l-a chemat pe un medic, evreu, foarte priceput, iar acela i-a adus apoi, încet, încet, pe rudele, pe prietenii lui. Și s-au instalat în toată valea.

Ogariov a dat din cap, asta era clar. E o poveste clară. În secolul XXI, totul e la fel.

Iar în secolul XVI, în secolul XVI – Malia luă deodată paharul și bău cu sete, din două înghițituri, încercând să se calmeze. S-au certat toți, numai că nu am înțeles deloc de ce, și a fost un pogrom, pur și simplu groaznic, toți evreii au fost aduși aici, în oraș, în ghetou, cu bâtele. Cu bâtele? repetă Ogariov uimit. Era un cuvânt foarte rusesc. Ca de urs. Hei, bâtă, să-i dăm! Da, începu Malia să strige deodată, cu bâtele, și apoi, cei care au supraviețuit au inventat desertul ăsta și i-au spus „bâta goilor".

E o istorie tare educativă, vru Ogariov să glumească, dar Malia începu din nou să tremure, puternic, de parcă înghețase, și el se abținu. Slavă Domnului, tăcu. Și ce s-a întâmplat mai departe, Malia? întrebă el prudent. De ce plângi? Adică, desigur, îmi pare rău de oameni, fie că sunt evrei sau nu, dar știi, au fost situații și mai îngrozitoare…

Au plecat de aici după aceea, spuse încet Malia. Cum de nu înțelegi? Au plecat! Și au luat rețeta cu ei.

Cine a plecat, Malecika?

Strămoșii mei.

Au plecat! Înțelegi, pur și simplu au plecat!

Ea păli din nou așa de puternic, că pentru o clipă Ogariov se sperie că-și va pierde cunoștința. Chelnerul luă nota și se uită la Ogariov cu o notă de reproș. Cum ați putut s-o faceți pe o fată așa de frumoasă să plângă!

Nici Ogariov nu știa cum de putuse. Și mai ales cum de putuse să se comporte așa de prostește.

Și, de fapt, ce a găsit-o azi?

A luat-o cu grijă pe Malia de mână. Hai să ne plimbăm puțin înainte de culcare, vrei? Greșeală. Încă o greșeală. Uriașă. Practic fatală.

Noaptea orașul devenise cu adevărat înfricoșător, surd, pustiu. Numai ceața se lăsa din cer, strat după strat, de parcă cei care muriseră aici în mii și mii de ani se grăbeau să se întoarcă acasă la cină.

Vrei să spui că mama ta era evreică, Malia? Ogariov a început să vorbească numai pentru a nu mai auzi cum ecoul pașilor lor, frângându-se, se lovește de ziduri.

Nu știu, a spus Malia simplu.

Despre tine nu spui prea multe, dacă e să fim cinstiți. Adică, mie, desigur, mi-e total indiferent dacă ești evreică, tătăroaică sau chiar… Ogariov tăcu, temându-se să nu trântească ceva nepotrivit. Evreică, Doamne! Cu un asemenea nas cârn.

Ea a dispărut, înțelegi? Malia a început deodată să vorbească, grăbindu-se, sufocându-se chiar, de parcă voia să se oprească, dar nu mai putea. Pur și simplu a dispărut când aveam cinci ani. Dar o țin minte. O țin minte bine. Chiar foarte bine. Și țin minte și *bakliova*, ea o făcea și mă învăța și pe mine.

Cine a dispărut, Malia?

Mama.

Încet, cu o asemenea disperare, de parcă până azi nu putea crede asta.

Mama!

Stai puțin, cum a dispărut?

De tot.

Malia s-a oprit și s-a uitat la Ogariov cu niște ochi rotunzi de tot, impenetrabili în întuneric.

Pur și simplu a plecat și nu a mai venit. Tata a spus că e o curvă și ne-a părăsit. El m-a crescut singur. Nu s-a mai însurat niciodată.

Malia a tăcut puțin și a adăugat foarte simplu – el a omorât-o, știu eu. Probabil a omorât-o. Dar oricum o țin minte.

Ogariov deodată fu cuprins de un tremur îndelungat, nu prea rapid. De parcă erau frisoane. În mod clar a doua sticlă de vin fusese în plus. El și Malia era singuri în piața așa de mică, încât Ogariov, desfăcând mâinile, mă rog, putea atinge cele două case opuse, întunecoase, tăcute, de parcă ar fi murit în secolul XVI. Uite și în ușile astea, probabil, au bătut cu bâtele. În aceste uși grele, eterne. Piața s-a strâns și mai mult, de parcă încerca să-i prindă într-un pumn de piatră. În mijloc, chiar din pavaj, ieșea o piatră ciudată, crăpată, rotundă, și Ogariov, luând-o de acolo pe Malia – hai să mergem să ne culcăm, draga mea, mâine o să terminăm de vorbit și o să înțelegem tot –, se miră cui i-o fi trecut prin cap să aducă aici o piatră de moară. Sau o presă pentru unt, nu?

O limbă lungă de ceață îi atinse pe cap, Malia își ridică înfrigurată umerii și Ogariov, care se mai întoarse încă o dată, ca să se convingă, înțelese deodată. Nu e nicio piatră de moară. Și nici o presă. Un eșafod.

Acolo fusese fixat, desigur.

Noaptea, Malia a făcut o adevărată criză de isterie care spre dimineață dispăru fără urmă, ca ceața. Ca ceața. Mâncă la micul dejun cu o poftă de invidiat și, înfrângând rezistența slabă a lui Ogariov, îl târî să vadă sinagoga, deloc remarcabilă. Un muzeu ca toate muzeele. Pe ultimii evrei din partea locului i-a terminat în 1943 Mussolini, oricum o mare lepădătură și fără acest fapt de eroism. Malia a rămas doar o secundă în fața uneia dintre fotografiile din spatele sticlei moarte, prăfuite – extrem de obișnuită, a unei comunități sau a unei familii. Ogariov se uită și el pentru orice eventualitate – bărbați în sacouri de culoare închisă, femei cu părul creț, un copil cu ochi triști, pierdut – nimic deosebit, asemănător, neliniștitor. Mergem mai departe? Acolo mai sunt niște cuptoare. Ea s-a încruntat puțin când a auzit cuvântul „cuptor“, dar s-a corectat imediat – a, probabil e brutăria. Sigur, să mergem. Și au plecat. Dar totuși nu au văzut lucrul cel mai important. Reflexia Maliei, parcă lipită de perete, a mai rămas mult timp deasupra fotografiei străine, ca deasupra unui mormânt, ghemuită, total fără putere. Când deja până și să plângi îți e cu neputință. Și apoi, încet, încet, s-a evaporat.

Malia însă zâmbea, ciripea, a cumpărat de la italianca de ieri bâtele de goi, după ce mai înainte s-au sfătuit mult în privința rețetei. A, anason și fructe confiate! Ei, desigur! În locul lor mama punea vișine și dulceață de trandafiri.

Acesta este secretul nostru de familie. Rezultă că și eu sunt de undeva de aici, vă imaginați? Mi-am făcut o legendă.

Italianca a zâmbit și a dat din cap, probabil nu găsea nimic uimitor aici. Toți turiștii sunt scrântiți, asta e clar.

În cele din urmă au plecat, spre marea ușurare a lui Ogariov, și concediul, așa de lung întâi, a început deodată să se grăbească, a mai pâlpâit puțin și s-a terminat. Dar ei s-au înțeles că vor veni aici neapărat vara viitoare. Și tot pentru o lună. Și, dacă vor avea noroc, poate pentru o lună și jumătate. Ogariov, care știa precis că nu există o lună și jumătate – și luna asta o smulsese de la șefi cu strigăte și amenințări că-și va da demisia pe loc –, n-a stat s-o contrazică. A spus numai prudent – o să vedem atunci, Malia. Un an este mult. Uite, dacă ai lucra și tu, m-ai înțelege… Iar până la vara următoare mai trebuie să și ajungem.

Și ea s-a uitat la el speriată și imploratoare.

Ea, Malia, chiar că nu lucra. Și nici nu încercase să se angajeze.

Și el nu înțelegea. Din nou nu a înțeles nimic, cretinul.

La Moscova, totul a intrat pe făgașul normal – puternic, serios, la fix. Ogariov s-a înhămat la muncă, Malia trăia, pur și simplu trăia. În fiecare weekend se duceau undeva, consecvent, pe un arc mare, neînțeles pentru Ogariov, ocolind Italia.

Italia o să fie după aceea. Anul viitor.

Ei, cum știi, draga mea.

E adevărat, Malia a început să plângă – mă rog, deja destul de des, dar Ogariov s-a învățat repede să liniștească aceste lacrimi rapide, fără motiv. Pur și simplu o strângea la piept și începea s-o legene, încet, încet, de parcă era copil, și ea se liniștea imediat datorită acestei călduri trupești ritmice, de parcă într-adevăr era copil. Oboseala analizatorului vestibular. Centrul frânării. Un oftat. Copilul care se întoarce.

Și mai făcea tot timpul *bakliova* asta a ei. Și chiar că semăna. Avea aproape același gust. O dulceață insuportabilă, de te deranja la dinți. Nu se învechea niciodată, nu se strica, numai se usca. Și chiar că era o bâtă, pe cuvânt de onoare. Hai mai bine să comandăm pizza, a? Ce zici? Vrei pizza, Malia?

Ea se uita peste umăr, deschidea cuptorul. Zâmbea adormită, blând, parcă nu se putea trezi. Și tot căuta din priviri ceva în spatele lui. Ceva ce vedea doar ea. Îndepărtat. Foarte îndepărtat.

Pizza trebuie s-o mâncăm în Italia.

Pe 4 iulie, când s-a terminat totul, Ogariov, aproape orbit, înnebunit total de durere, noaptea deja, fără să știe nici el de ce, deschise cuptorul. Probabil să dea drumul la gaz. Măcar să încheie toate astea cumva. Cu orice preț.

Pe tavă erau așezate, într-un rând egal, rumen, niște sălămioare groase din aluat. Încă puțin călduțe. Foarte puțin. Încă vii.

De la Malia rămăsese numai *bakliova*.

A apelat la toate legăturile sale – legături uriașe, ale unui medic de succes, onest, pe care nu le folosise niciodată. S-au târât prin Moscova, au pornit-o iute în toate direcțiile – doctorul Ogariov, pentru doctorul Ogariov, la doctorul Ogariov. De parcă cineva conducea numele lui – precum un copil stângaci – pe treptele tuturor cazurilor existente. Generali din FSB, angajați de rând de la lupta cu corupția, experți judiciari, anchetatori pricepuți, doctori în științe, muncitori, manageri de categorie medie și superioară, muncitori necalificați, vânzători, hoți, chiar și un baron al țiganilor. Toți aveau copii, muci, inflamații

ale amigdalei, friguri cu etiologie necunoscută, durere de cap, o gâlmă, doctore, uite aici, și mă mănâncă îngrozitor, ea s-a născut cam slăbuță, credeam că nu va supraviețui, mă ia amețeala, mă doare, deci și aici vă doare, este foarte periculos? Salvați-o pe mama, doctore, doar eu n-o să mor. Spuneți, n-o să mor? Nu la mine la consultație. Râdeau cu ușurare, își trăgeau sufletul, îl priveau în ochi. Veneau singuri, aduceau copiii, îi aduceau pe-ai lor, ai lor aveau și ei vecini, bunici, mame, mătuși, veri, e o rudă foarte îndepărtată, de a nu știu câta spiță. Toți cei pe care-i ajutase, toți cei pe care-i tratase, i-a uitat apoi. Sunt pur și simplu pacienți. Mulțumesc, Ivan Sergheevici, mulțumesc, mulțumesc, mulțumesc. Numele lui se răspândea, precum cercurile pe apă. Mai departe, mai departe, mai departe, în ciuda legilor fizicii, fără să slăbească, doar prinzând noi puteri.

Deodată, Ogariov – pentru prima oară de când practica – și-a dat seama că poate tot. Chiar tot. Să facă rost de orice armă, să acopere urmele oricărei crime, putea scăpa de orice răspundere și putea sta ascuns, putea face rost de orice document, putea împrumuta câți bani voia, și mai mulți bani, desigur, putea să nu-i mai dea înapoi. Tot ce dorea. Să facă falsuri, să-și schimbe înfățișarea, numele. Să facă rost de orice lucru, chiar de orice lucru. În câteva ore. Probabil că ar fi putut să fure tot de la Kremlin, nepedepsit, ei, poate și pedepsit, dar ar fi fost purtat pe brațe și la închisoare. Și în zonă ar fi găsit pacienți de-ai lui. Ei erau peste tot – îi făceau plecăciuni în orice aeroport, se aflau în stații de autobuz, mergeau pe stradă, vindeau, ușor aplecați, carne de oaie cu rozmarin, țineau cursuri, se ridicau ușor, servil, din fotolii guvernamentale, lăsau punctul de comandă al țării, ridicau repede degetele de pe butonul roșu, numai ca să-i strângă mâna.

Ivan Sergheevici! Mă mai țineți minte?

Nu mai ținea minte.

Nu mai ținea minte.

Ei nu puteau nimic. Nici ei.

Malia oricum murise.

Nu fusese omorâtă.

Ea se omorâse.

Ogariov oricum i-a pus să deschidă dosar. Șeful secției, care primise în cel mai scurt timp atâtea bobârnace și telefoane de la șefi cât nu primise în douăzeci de ani de serviciu vicios, era gata să arunce chiar el personal – de la ce etaj, de la al optulea? Deci de la opt – pe oricine, numai să-mi spuneți un

cuvânt. Măcar jumătate de cuvânt. S-a spus – căutăm criminalul! Atunci îl căutăm, ce dracu stăm aici cu mâinile în sân? Gata! Toți afară! Strivi sub limbă o pastilă de nitrocor, așteptă ca dinăuntru să-l lovească peste ochi durerea grea, obișnuită – deci a avut efect, deci o să mă lase acum, deci iar nu va fi de data asta… Data viitoare. După nitroglicerină, vodca părea caldă și mentolată. Ce porcăriiieee… Serviciul nostru e și periculos, și greu, răcnea compătimitor mobilul care prevestea un alt general obligat doctorului Ogariov – dracu mai știe cu ce, dar mai bine te-ar fi omorât, nu să te vindece, jigodie insistentă, să te fi omorât și să te fi stropit cu clor, am înțeles, tovarășe general, nu, deocamdată nu e nimic clar, exact, o să vă țin la curent. Și de ce tot sună așa, jigodiile, ce mai vor? Păi mie Ogariov mi-a salvat unicul fiu, de la singura femeie iubită, de la Nadenka, nu de la soție, și toți spuneau, numai operație, dar Ogariov, pentru 1500 de ruble, păi i-aș fi dat 1500 de bișțari pe minut, toată viața, doar am spus imediat – notați numărul direct și să dea Dumnezeu să nu aveți probleme, Ivan Sergheevici, să dea Dumnezeu să nu vi se întâmple ceva rău…

Și el nici nu a sunat – imediat a sărit în sus.

Nu a meritat.

Scârba.

Exact, spun. Exact. Totul este sub controlul meu personal. Numai că nu e acolo niciun fel de crimă. Chiar ea a sărit de la fereastră. Și ce nu avea, proasta?

La anchetatorul asupra căruia, în concluzie, săriră toți, cazul a ajuns într-o formă de nefolosit. Un băiat în vârstă de douăzeci și opt de ani, cam moale, cu o față drăguță, înșelătoare, căreia, pentru a arăta inteligentă, îi lipsea un singur lucru – firea neajutorată –, s-a dus pe străduța Bezbojnîi, ptiu, pe Protopopovski, ca la serviciu. Și-a lăsat BMW-ul nou lângă bordură – pieziș, dezordonat, ca un om care știe clar că peste doi ani o să conducă un Lexus. Regiunea administrativă centrală, cum așa. Slavă Domnului, nu e prost. Nu s-a născut ieri. Anchetatorul a ridicat capul, a examinat a mia oară blocul elegant și a calculat mintal traiectoria de zbor. Ziua de 4 iulie 2012, în jur de cinci și jumătate după-amiaza, lângă blocul de treisprezece etaje de la adresa străduța Protopopovski numărul 10 a fost descoperit cadavrul unei femei tinere, născută în anul 1987, care locuia în același bloc, într-un apartament de la etajul al optulea. Cadavrul se afla lângă peretele blocului, la o distanță de trei metri. Nu mai sunt urme pe asfalt, se înțelege. Au fost spălate. Conturul colțuros cu cretă, grafica groazei și disperării cuiva, ultimul, cel mai rapid portret postum. Anchetatorul a început să fumeze, protejând cu grijă în palmă focul mic – lui,

aproape singurul, puțin îi păsa de doctorul Ogariov, Ogariov nu-l tratase nici pe el, nici pe rudele lui, nici pe cunoștințele lui. Anchetatorul de fapt nu avea rude în oraș, rudele și Moscova sunt incompatibile. O piftiuță, un hering. Frigărui la sărbătorile din mai. Nu bei niște vodculiță cu cumnatul, Volodecika?

La Moscova nu se întâmplă așa ceva.

Nici anchetatorul nu credea că e crimă – deocamdată nu se întâlnise cu Ogariov, bună ziua, Ivan Sergheevici, sunt Kaliaghin de la Secția 2, am putea să ne vedem? Nu, nu e bine, mai bine la mine la clinică. Într-o oră au fumat împreună două pachete de țigări, iar în privința lui Ogariov a fost cel puțin un pachet și jumătate. Aici oare se poate fuma? Credeam… Ogariov arătă din cap spre lampa bactericidă. Eu pot. Anchetatorul trecu repede, pe sărite, de la o temă la alta, se învârtea în jurul discuției, încurcând urmele, pândind, parcă palpa, căuta cu degetele atente locul bolnav, aștepta pus în gardă clipa când Ogariov va începe să țipe, să se încordeze, să se încrunte măcar, ascunzând – ce? Ei, să spunem, durere. E un simptom foarte caracteristic. Știți cum se stabilește corect localizarea durerii la un copil? La orice întrebare unde te doare, copilul răspunde – aici, indiferent unde pui mâna. Sau, în general, nu știe să vorbească. Sau, și mai rău, urlă întruna, vânăt, îngrozitor, parcă e totul numai un strigăt insuportabil, din ce în ce mai puternic, cu balele curgând.

Copilul pe care într-adevăr îl doare va încerca să vă îndepărteze mâna de locul în care îl doare.

Ogariov nu a încercat.

Mai mult tăcea. Da, nu, nu știu. Ce e necesar – de subliniat. Un halat alb, blugi albaștri, teniși, veseli așa, parcă au fost stropiți intenționat cu vopsea de diferite culori. Malia i-a văzut într-o vitrină din Viena, undeva în regiunea Ringului, a început să turuie de bucurie, l-a tras de mână în magazin. Ia te uită, ce amuzanți! Hai, îi cumpărăm? O să mergi cu ei la serviciu. Groaznic, groaznic de amuzanți! Anchetatorul străpunse cu privirea cabinetul: patul, chiuveta, fotoliul, parcă era de dentist, biroul, dulapul, niște aparate de neînțeles. Niște instrumente, destul de sălbatice la vedere, sunt acoperite cu grijă cu un șervet – se odihnesc. Urma unor jucării moi – niște ghemotoace monstruoase de pluș, cam ciudate. Probabil să nu plângă copiii, deși, când te uiți la ele, în mod sigur te ia plânsul.

Aici ce aveți?

Viruși.

Nu a înțeles.

Ogariov întinse mâna spre globul păros, cu ochi – liliachiu, îngrozitor, îl puse bine în palmă. A început, adaptându-se după obicei la nivelul interlocutorului – este virusul Epstein-Barr, o chestie destul de înfricoșătoare, vă spun, excitantul mononucleozei infecțioase. Americanii îi mai spun boala sărutului…

Anchetatorul asculta cu gura deschisă, ca un copil, înțelegând tot, tot, la fel ca ei, atâți copii au ieșit de aici strângând la piept nu numai spatula nou-nouță din lemn (o primeau numai cei mai curajoși, care nu o țineau pe mama de mână și nu au urlat niciodată), ci și o comoară adevărată – viitoarea profesie, mică, neclară, chiar primul vis.

Ce vrei să te faci când o să fii mare? Medic.

Ogariov n-a mai putut să vorbească, tot Malia cumpărase jucăria, o comandase în America, ei, uite, la Moscova în general nu poți să cumperi nimic, aici totul e anormal, până și prețurile. Stăteau pe jos, examinând coletul, scormoneau în cutia de carton împrăștiind bobițele de polistiren – ia te uită, papilomul uman. Iar asta? Virusul gripei. Vai, ce frumos mai este, o minune! Dar ăsta ce e, galben ca un soare? Herpes. Ptiu, eu credeam că e cu totul altfel. Dar ăsta roz? Ea ținea de coadă o treponemă palidă, cu ochii holbați, care se încolăcise ca un arc. Este sifilisul, prostuțo, lasă-l imediat, ce să fac eu cu sifilisul? Doar sunt pediatru! Ei, mi-am zis, cine știe, dacă deodată e nevoie? Și apoi uite, e așa de amărât, uite ce ochi are. Nu-i așa că e drăguțel?

Gâtul viu, fierbinte, sub cămașa deschisă, pătratul fierbinte al parchetului încălzit de soare, în spatele urechii, sub buclă, pielea mereu umedă și amăruie din cauza parfumului.

Deodată, anchetatorul a înțeles că Ogariov, pentru prima dată de la întâlnirea cu el, îl privește în ochi, direct, lipsit de orice expresie, ca prin cătare.

Anchetatorul fusese omorât de două ori și niciodată nu a fost așa de îngrozitor.

S-a ridicat, încercând din toate puterile să nu se agite, ce să spun, mulțumesc că ați acceptat să ne întâlnim, vă mai transmit încă o dată condoleanțele mele, uitați, pentru orice eventualitate, cartea mea de vizită. O mână puternică, aspră de la spălatul nesfârșit al mâinilor. Deocamdată nu plecați din oraș, bine? Ogariov se uită fără să înțeleagă, de parcă își dăduse seama pentru prima dată că nu e singur în cabinet.

Nu e crimă, spuneți? Este chiar o crimă! Chiar foarte crimă!

În toate zilele următoare, anchetatorul a scormonit cu botul în pământ, s-a întors pe dos pentru a-l include pe Ogariov printre principalii suspecți. Nu a făcut-o. Avea un alibi de fier – în momentul întâmplării, cetățeanul Ogariov I.S. se afla la centrul de vize italian, ștampile, chitanțe, tarifare la secundă, zeci de martori – toți îl reținuseră, mereu toți îl reținеau, anchetatorul îi provocă o criză de isterie unei fete care primise de la cetățeanul Ogariov I.S. pachetul cu documente, uite, vedeți, pașapoartele, biletele, voucherul de la hotel, închirierea mașinii, ei, nu, el a fost, sunt convinsă sută la sută că a fost el. Coadă de cal, acnee, năsucul umflat de la lacrimi. O proastă. Anchetatorul ținea în mână două pașapoarte – cu vize Schengen de un an. Ridică din umeri. Îi târăște dracu după el în străinătate, de parcă acolo totul e uns cu miere. Dacă aș avea acum undițele, aș pleca cu băieții pe Volga vreo două săptămâni. Liniște, frumos. Mușcă babușca. Răsărit.

Nu. Nu e el. Nu e Ogariov. Păi vă spun, tovarășe locotenent colonel, chiar ea a sărit. Să-mi tăiați un ou pe nisipul fierbinte – ea singură.

Tatăl Maliei a venit la o săptămână după ce. După ce ea a. După. Probabil îl reținеau chestiuni de stat. Mama pulelor. Ogariov a deschis ușa, s-a dat la o parte, lăsându-l să intre. Era apartamentul lui, la urma urmelor. Nu al lui Ogariov, ci al tatălui Maliei. Al lui. El plătise pentru el. Ogariov i-a întins mâna, a ținut-o în aer, inutilă. Apoi a lăsat-o jos. Ei, e de înțeles. Ginere. Un fel de fiu. Soțul fetei. Cel care trăiește în casa ei. Bună ziua. Tatăl Maliei nu a răspuns, s-a dus unde vedea cu ochii, la bucătărie, se înțelege. Și unde să vorbească doi ruși, vă rog să mă scuzați, doi sovietici? Uriaș. Scheletul puternic îmbrăcat în slănină roz, sătulă. Judecând după urechile strivite, a fost cândva luptător. Poate și acum e tot luptător. Dar în mod clar nu cu regimul criminal. Cel mai probabil de partea lui. Față de plebeu, roșcovană. Sprâncene albicioase. Un bandit care s-a îmbogățit. La Moscova aproape că nu au mai rămas din ăștia. Au fost dați la o parte în anii ’90. Dar în provincie, prin urmare, au supraviețuit. Chiar au prins bine.

Ogariov a căutat-o pe Malia printre denivelările și adânciturile puternice.

Nu. Nu e nimic comun.

Chiar nimic.

Bucătăria era curată, chiar sterilă. Nicio urmă. Malia nu făcea mâncare. Nu știa. Numai *bakliova* ei. Nici Ogariov nu știa. Să mănânce, da, asta îi plăcea foarte mult. Nu mâncăm și noi ceva gustos? Mereu crănțănea ceva – un castravete, un morcov, o tulpină de țelină. Le strângea cu dinții și scotea din ele

tot ce era viu, până la ultima vână. E ridicol, nu? Se poate și un măr, numai să fie tare.

Ogariov tăcea. Tăcea și tatăl Maliei. Amândoi se uitau în direcții diferite, fiecare spre Malia sa. Ogariov a cedat primul. Era mult prea vinovat. Nu sunteți obosit de pe drum? Tatăl Maliei se uită fără să înțeleagă. Un costum foarte scump. Nu se șifonase deloc în avion. Apoi se sculă deodată, ieși în hol și se întoarse fără pantofi, și ei tot scumpi. Se descălță. Șosete negre. Mătase și cașmir. Un nor dens de miros stătut de picioare. Se temuse să nu murdărească aici, la fată.

Nu-i nimic, nu-i nimic, Malecika. Nu-mi trebuie papuci. Mai bine merg desculț.

Ogariov își dădu seama că acum o să înceapă să plângă, chiar în hohote, și de aceea începu să se agite, se învârti prin bucătărie, niște apă, nu, nu, nimic, totul e în ordine, pur și simplu niște apă, la Moscova se poate bea fără probleme apă de la robinet, important este să curgă mai mult, dar e caldă, dar Malia bea numai de la sticlă, nu vă neliniștiți, am urmărit, nu-i plăcea apa de la robinet, iar cea fiartă nu are gust bun.

Tatăl Maliei tot tăcea, după aceea întrebă deodată – tu ai văzut-o? La morgă ai văzut-o? Este chiar ea?

Ogariov dădu din cap, era pur și simplu un frison, sigur, un frison adevărat care poate fi interpretat oricum, dar tatăl Maliei l-a interpretat cum trebuie. A mai tăcut puțin, deși în bucătărie aproape că nu mai rămăsese loc. Malia spunea, începu Ogariov și tăcu și el. Pentru că ea nu spusese nimic. De fapt, nu spusese aproape nimic despre tată. Papa. Nu-ți place. De ce, Malia? Pentru că e hoț și escroc. Ce? A, asta e! Ce, nu-l citești pe Navalnîi? Nu-l citesc și te sfătuiesc și pe tine să n-o faci. La urma urmelor, e tatăl tău. Și tu ai un tată. Și ce-i cu asta?

Chiar așa, ce-i cu asta?

Unde sunt actele ei?

Ogariov a ieșit, a revenit cu un dosar. Abia l-a adunat la vremea lui. Le pescuise din cărți, din cârpe, le căutase iritat pe rafturi. Malia, unde e certificatul tău de naștere? Nu știu, de ce? Doar e un document important, cum se poate așa? Și dacă e nevoie de el? Dacă va fi nevoie, mă duc eu în locul lui! Nu trebuie să fii așa de dezordonată! Râdea. Numai râdea. Și apoi mai și plângea. Adeverința pentru studiile superioare neterminate, fotografii vechi. Malia mică. Malia mică. Malia mai mare. La colegiu. La Londra. În profil.

Mereu singură. Uite. Certificatul de naștere. În fine. S-a născut în anul 1987. O hârtie verzuie, uzată. Acum o s-o ia. Și o să-i dea certificatul de deces.

Ogariov a pus dosarul pe o margine a mesei. Viața Maliei nu cântărea aproape nimic. Aproape nimic.

Uite. Aici e tot ce am găsit. Oricum nu poate fi înmormântată până nu se termină ancheta.

Ce anchetă?

Sunt convins că a fost o… Că ea…

Ogariov și-a dat seama că nu va mai îndura o altă explicație. Pur și simplu nu poate rosti cuvântul „crimă". Tatăl Maliei se uita, încordându-și fruntea mică în niște cute moi, roșcovane. Creștetul care chelește. Nu e maxilar, ci un fier de călcat. Pistruiat, gras, rău. O forță brută.

Apoi a întrebat deodată – ce, nu lua medicamente? A renunțat?

Ce medicamente?

Deodată, Ogariov s-a speriat, s-a speriat cu adevărat, de parcă făcuse ceva într-adevăr ireparabil. I-a atins carotida – o mișcare precisă. O fracțiune de milimetru. A spart ceașca preferată a tatălui. Sau a împins-o pe Malia pe fereastră. Chiar el.

Nu te teme, nu e așa de sus. Și nu e înfricoșător.

Ce medicamente?

Ăsta, cum îi zice. Risperidonă. Și altele. Nu mai țin minte.

Risperidonă? De ce? Ce tablete?! Malia era perfect sănătoasă. Adică, desigur, răcea uneori, dar era o infecție respiratorie obișnuită, virală… Un fenomen normal. Nicio complicație. Puteți să mă credeți, nu era deloc bolnavă, sunt medic…

Ești un căcat, nu medic.

Tatăl Maliei s-a sculat, a luat dosarul la subsuoară și s-a dus în hol. Ogariov aproape că a fugit după el, fără să înțeleagă nimic, fără să-și simtă mâinile tremurătoare.

Ce risperidonă?! De fapt, despre ce vorbiți?! Ogariov își amintea febril, foșnea prin fișele sale, ghidul Maşkovski, registrul produselor medicamentoase, Vidal… inima? Poate inima? Buzele roz, unghiile, sclerotica, nu, niciun fel de cianoză. Sub palmă bate egal, des.

Tic-tac.

Tatăl Maliei caută din ochi limba de pantofi, nu o găsi, își băgă cu efort tălpile umflate, ajutându-se cu degetele. Se îndreptă, sângele venos purpuriu îi

năvăli în frunte, în obraji, se strecură chiar și în albul ochilor.

Să lași jos cheile, la portar. O să le iau mâine. Și lasă mobila, doctore.

Trânti ușa, fără răutate. Pur și simplu puse punct.

Ogariov se duse la raft, îl scoase pe Maşkovski, căută cu degetul orb după alfabet. Ra, re, ri…

Risperidonă.

Substanță activă. Derivat al benzizoxazolului. Praf cu reflex bej, practic insolubil în apă, ușor solubil în clorură de metil, metanol și acid clorhidric.

Indicații. Schizofrenie (acută și cronică) și alte stări psihotice în care predomină simptomatica productivă (deliruri, halucinații), negativă (reducerea emoțiilor, tulburări emoționale sau de comportament) sau afectivă (depresie anxioasă).

Schizofrenie.

Nu. Sigur că nu. Pur și simplu nu se poate așa ceva.

Scrisoarea a venit abia peste paisprezece zile. Două săptămâni! Malia probabil voia să ajungă mai devreme, dar Poșta Rusiei are relațiile proprii cu timpul și spațiul. Aproape ca la Einstein. Ei, nu, despre ce Einstein vorbim? Fizica cuantică a lui Planck. Ogariov ținea în mână plicul alb simplu – data expedierii coincidea simplu și înfricoșător cu data morții Maliei. Deci înainte de a muri s-a dus la poștă – a cotit pe stradă, apoi încă o dată, a mers prin părculeț, s-a uitat la mămicile cu cărucioare, se temea, probabil, să nu se răzgândească. Pur și simplu se temea. Apoi a stat la coadă la poștă – în acea zi, amândoi au stat la cozi, Ogariov la centrul de vize, Malia la oficiul poștal. Cum calculase ea tot, cu ce precizie schizofrenică, cum, probabil, o cuprindea de umerii fierbinți fantoma mamei, cum o trăgea de mână, cum încerca s-o oprească. Mama lucra la poștă. Mama era la poștă când aproape murise.

Ogariov se uită la rândurile albastre, nu foarte egale, ale adresei și se gândi – uite, au trăit împreună doi ani. Nu, nu așa, el a iubit-o doi ani, doi ani întregi, fără câteva luni, care acum nu mai pot fi umplute cu nimic, niciodată. Pagini încă nescrise, dar smulse. Doi ani și el îi vede pentru prima oară scrisul. Înainte de asta numai o semnătură amuzantă. Malia, semnează aici și aici. Bine. Cu limba scoasă. Așteptând ca un copil să fie lăudată pentru ceva neînsemnat, plicticos, dar realizat cu o râvnă autentică.

Am făcut bine?

Bine, bine, sigur. Să mergem mai repede.

Scrisul Maliei. Literele albastre, rotunde, aplecate spre stânga. Litera „d“ din cuvântul „doctor“ cu o buclă ruşinoasă, doctorului Ogariov I.S.

Malia a scris pe adresa clinicii, înţelegea deci că nu va mai rămâne în apartamentul lor. În orice caz, înţelegea tot – şi despre el, şi despre tatăl ei. Tulburare cognitivă, spuneţi? Confuzie a conştiinţei? Probleme cu adecvarea? Cu sfera emoţională? Ea începea să râdă, se ridica în vârful picioarelor, se întindea să-l sărute. Ca de obicei, la despărţire. Nu, nu, nu se poate peste prag. Aşa de fierbinte sub cămaşă. Ogariov, cu mâna liberă şi total pe orbeşte, pipăia clanţa uşii, să-i ia dracu, o să întârzii o jumătate de oră şi un minut întreg parcă au dansat în hol, sărutându-se. Ea cu ochii închişi din toate puterile. Doi paşi prudenţi într-o parte. Vasul de toaletă. Încă doi. Malia deodată îşi dădu seama, îl împinse, nu, nici nu-l împinse, îl dădu la o parte, cu palmele înfipte în pieptul lui. Şi-a dat seama unde duce tangoul ăsta, în direcţia dormitorului. Dacă e să dansăm până la capăt, desigur. Ca de obicei. Ca de obicei.

Nu! a spus ea ferm. Nu. Doar e Italia! Nu trebuie să întârzii. Şi el, trist, dezamăgit, cu blugii umflaţi neplăcut, a mai sărutat-o încă o dată. Acum era clar, de rămas-bun. Bine. O să mă întorc şi atunci nu mai scapi de mine. Ea nu a răspuns – se uita, se uita, se uita cu genele tremurând. Cu ochii ei aurii larg deschişi, puţin speriaţi. Îşi dădea seama că, dacă ar fi făcut dragoste, dacă ei atunci…

El ar fi murit pur şi simplu. Nu ar fi putut să îndure. Sigur, nu ar fi putut.

Ea înţelegea tot. Tot. Ea a avut grijă. Până în ultima clipă s-a gândit la el. La ei. La noi. Nu la ea. Dacă asta e schizofrenie, o recomand tuturor.

Ogariov închise ochii şi deschise plicul.

Acolo era o fotografie, singură. Color. Ferma la care locuiseră în Toscana. Pe care o priviseră de pe zidurile oraşului, ocolind cu privirea prăpastia, inclusiv prăpastia timpului, pentru a nu ameţi. Mii de ani de istorie sub picioarele lor. Pietre seculare în parapet, mâna uşoară, blândă a Maliei. O căsuţă şi încă o căsuţă, mai mică. Pata albastră a unei piscine, livada ciufulită, creaţă. În bucătăria uriaşă, răcoroasă, îi aşteptau în linişte brânză, roşii, piersici şi o sticlă de vin. Încă una se ascundea în rucsacul lui Ogariov. Vocea fermecată de Vermentino.

Mergem? Nu, mai aşteaptă o secundă. Vreau să fac o fotografie.

Malia, blestemând încet geanta încăpăţânată – nu-i asta, nici asta, ce-mi tot dai mereu toate prostiile? – scoase un aparat foto vechi pe care-l iubea aşa de mult, cum sunt iubite lucrurile anacronice de care nimeni nu mai are nevoie şi

de aceea și sunt așa de dragi. Slavă Domnului, măcar nu e cu film. Pe neașteptate a focalizat mult, căuta un unghi sau pur și simplu se uita. Admira. Nu putea deloc să-și ia privirea. Încerca să rețină. Acum lui Ogariov i se părea că pur și simplu reținea.

E chiar începutul amurgului. Lumina arămie din Toscana. Casa în care vrei așa de mult să trăiești.

Ogariov a tras-o – voia să se întoarcă cât mai repede, pentru a cina, mult, mult, până nu se întunecă. Să stea la masă afară, să bea vin, să spună lucruri drăguțe, să vorbească. Să se uite cum stă culcată o șopârlă groasă, cu coada și labele atârnate, pe creștetul veiozei rotunde, și în jurul capului ei nemișcat se învârt, țâșnesc sau devin uriași fluturi de noapte mătăsoși. Malia spunea – șopârla noastră. Uite, uite, parcă doarme. Își încălzește burta! Și în același timp și mănâncă. E foarte comod.

Șopârla chiar că era a lor. Totul era al lor. Totul în jur.

Ogariov se întinse, aproape involuntar – să-i îndrepte părul, s-o sărute, pur și simplu s-o atingă. Ea avea o rochie scurtă de vară, de culoarea nopții – a luminii felinarelor, a umbrelor trunchiurilor, a parchetului lucios: mai palidă decât mâinile ei, mai întunecată decât fața. Nici Dumnezeu nu va spune asta mai precis. Nu va putea. Poate doar va cânta încetișor.

Odată au țâșnit din tufișuri două șopârle mici, speriate. Cea mai mare se întoarse și, prinzând-o cu coada pe cea mică, se apucă deodată s-o trăsnească pe tovarășa ei serios, cu toată puterea, de plăcile poroase ale aleii. De parcă era un bețiv curios care lovea un pește de marginea mesei la care bea. Malia începu să exclame, sări în sus.

Vai, ce-i asta? Ce fac?

Lasă-le. Se bat.

Șopârlele au dispărut înapoi în tufișuri, neîmpăcate, și el și Malia au tot stat așa, în fiecare seară, păziți de liliecii invizibili care se strecurau repede în aerul întunecat (îi observi numai dacă acoperă pentru o clipită o stea) și vinul nu se termina, prunele și cireșele se aflau mereu în castronul de lut, și nu se termina lucrul cel mai important – senzația de infinit, foarte veridică și simplă. De parcă Dumnezeu nu îi crease pe ei, ci totul din jur. Numai pentru ca ei să rețină, să iubească. Pur și simplu au văzut.

Să mergem, hai, te rog! Oricum n-o să tipărești niciodată fotografia asta!

Și rezultă că ea a tipărit-o.

Telefonul mobil a început să sune disperat, parcă-l lovise peste urechi pe Ogariov. Cu două palme deschise, repede, rău. Ca un bandit. O creștere bruscă a tensiunii în canalele auditive. Trauma barometrică a membranelor timpanului. Explozie. Surzire. Șoc produs de durere.

Ogariov Ivan Sergheevici? Suntem de la centrul de vize. Documentele dumneavoastră sunt gata deja de zece zile. Veniți să le luați?

Fotografia încă se mai afla în palmă. August în Italia. Planificat dinainte. Cu dragoste, cu grijă. Fiecare zi. Ogariov deodată înțelese că nu știe dacă Malia a fost îngropată sau nu. Tatăl ei a luat-o de la morgă, mică, rece. Singură. Poate a închis-o într-o cameră, a interzis să se plângă, să vină la telefon. Poate a incinerat-o. Mai bine ar fi incinerat-o. Ea așa voia.

Ea a băgat aparatul de fotografiat în poșetă și l-a rugat – te rog, când o să mor, să mă incinerezi și să-mi dai drumul uite aici. Bine? Să mă scuturi de pe zid. O să-mi fie bine.

Ogariov a început să râdă și a sărutat-o pe păr. Pe creștetul fierbinte. N-o să mori, promise el. Nici să nu speri. N-o să mori și gata. Ea dădea din cap, foarte serios. De parcă îl credea. Și a spus, uite, atunci pentru ultima oară. Chiar atunci.

Hai să rămânem aici pentru totdeauna.

Și el, după ce s-a gândit puțin, a răspuns din nou – nu.

La centrul de vize, Ogariov a mai primit un plic gros – de data aceasta cu pașapoartele.

Ogariov abia a ajuns la mașină – de două ori se oprise, încercând să pipăie prin hârtie, dar, de fapt, să-și tragă sufletul. Să nu moară. Numai nu aici. Nu, Malia. Mai așteaptă încă puțin. În mașină era foarte cald, ca într-un geamantan închis – arșița moscovită, urâtă, densă ca un miros puturos, acoperise orașul și așa ametit. Mikrotîkkîndîk, începu să râdă Malia, îndreptându-și rochia și mișcându-se pe scaunul fierbinte. Mi s-a lipit și fundul. Dă drumul la aer, te rog. Ogariov i-a dat drumul. Îi era frig – o sudoare rece, degetele reci neascultătoare, pete negre alene în fața ochilor. Stare terminală. Leșin.

Colaps. Șoc. Își frecă urechile din toate puterile – sunt tot reci, lipicioase. Nu, puteau afla. Nu puteau s-o scoată, pur și simplu nu puteau. Birocrația rusă monstruoasă combinată cu lenea dulce italiană. Nu…

Amândouă pașapoartele erau acolo.

Slavă Domnului.

Amândouă.

Malia îl privea veselă din fotografie – direct, prin plasticul laminat bine lipit, lucios. Are părul prins cumva la ceafă, niște cercei lungi, transparenți, din cristal de stâncă. Preferați. Niște picături. Unde sunt picăturile mele? Nu le-ai văzut? El nu-i văzuse, plângea, strângând între degete cărțulia aspră. Data expirării termenului – 19 septembrie 2020. Viză pe un an. Data nașterii. O semnătură mică, amuzantă – abia intră în pătrățelul respectiv, sărmana, a stricat două formulare, tot râdea cu ofițerul în vârstă de la Serviciul Federal pentru Migrație, mirosea a soare și a mere.

A murit. Doamne-Dumnezeule. A murit.

Ogariov scânci sonor din cauza durerii – o durere adevărată, fizică, grosolană, îngrozitoare. Aproape strigă, cum făcuse Ania atunci. Când se hotărâse în sfârșit să-l sune. Atunci el și Malia făcuseră aproape un an, fără o săptămână, era chiar punctul culminant, tocmai se întorseseră de la Leningrad, luaseră de la service mașina cât de cât refăcută. Malia spunea – vai, sărmana de tine, și o mângâia pe capotă, ca pe o vită care-și făcuse de cap, care se rătăcise, se zgâriase într-o creangă. Mergeau flămânzi, fericiți, hohotind și întrerupându-se unul pe celălalt, încotro? Nu, nu mai țin minte. Cred că după niște șuberecuri mai deosebite. Moscova era albă, înghețată, aproape pustie și ei se sărutau ca nebunii la fiecare semafor, făcând să se adune în spatele lor o coadă lungă, respectabilă.

Niciunul nu claxona, niciunul nu-i grăbea. Niciunul.

Și apoi a sunat Ania.

A spus încet, parcă la ureche, de parcă era chiar alături. Întoarce-te, te rog. Nu pot deloc fără tine. Deloc. Nici nu l-a rugat. Pur și simplu s-a plâns. Ogariov a început să tușească, încercând cumva să nu mai râdă – cât mai râseseră atunci, Doamne, tot timpul, el nici nu știa că așa se întâmplă, o glumă stupidă încă atârna în aer și Malia, abținându-se să nu râdă în hohote, se prăvăli cu capul pe genunchii lui, așa că șoferul aflat în rând cu el, dintr-un GAZ ca vai de lume, a interpretat cele întâmplate în cu totul alt fel și s-a holbat ca la desene animate, cu niște ochi rotunzi de invidie și uimire. Malia a ridicat puțin capul, s-a uitat și a căzut din nou, murind de râs. S-a făcut verde. Posesorul GAZ-ului a țâșnit în trombă, luând cu sine și niște complexe noi și un vis din străinătate, neîndeplinit, despre o fată frumoasă care uite așa, în mers, chiar ea… Eh!

Ania tăcea. Aștepta în receptor, ținându-și răsuflarea. Trăgea cu urechea.

Nu te întorci?

Și Ogariov, repede, vesel, a spus – nu!

Mai mult Maliei, care, ridicându-se în cele din urmă, cu obrajii roz, fericită, căreia îi trecuse chiar acum prin minte, în clipa aceasta, să-i desfacă prohabul. Din moment ce prostul ăsta din GAZ așa voia.

Nu! a mai repetat Ogariov.

Și atunci Ania a țipat scurt, înfiorător, așa cum strigi din cauza unei dureri neașteptate, insuportabile, pentru care nu te poți pregăti absolut deloc, deloc. Și el strigase așa în armată, când comandantul de companie, în mod conștient, la țintă, i-a trântit o cizmă chiar în burtă. Lumina i s-a stins instantaneu. Ogariov și-a auzit strigătul scurt și răgușit.

Scăpă telefonul, încercă să-l ridice, pipăi după el pe jos, nu putu și aproape grosolan o împinse definitiv pe Malia, care era pusă pe șotii. Ea doar se uită în jos și-și dădu seama imediat. Nu mai râdea, aprinse avaria, sări din mașină – atenție, e partea carosabilă! Pleacă? L-a părăsit?! Nu. Pur și simplu a ocolit mașina înțepenită la semafor, l-a tras pe Ogariov aproape cu forța – stai jos, ei nu, în dreapta! – abilă, priceputǎ, s-a așezat în locul lui. Ogariov începu să tremure – de milă, de rușine – el nu știa să producă durere, nu voia, nu trebuia s-o facă – și o făcuse. Și nici măcar durere – omorâse. Din nou. A doua oară. Fără să se gândească. Ușor.

Malia porni și, după ce merse vreo trei sute de metri, parcă, cu pricepere, precis, chiar lângă rigolă. Ogariov nici nu știa că ea știe. Conduci, se pare? Voia să întrebe, dar nu putu. Sunase soția? El dădu din cap, încercând din toate puterile să nu izbucnească în plâns. Vrei să te duc la ea? El dădu din cap, dezicându-se încă o dată – nu, nu vreau, și Ania a început în fine să plângă undeva acolo, singură de tot, în mijlocul a nicăieri, unde se afla din voința lui Ogariov, și cu fiecare scâncet al ei probabil se simțea mai ușor, chiar dacă prea puțin. Dar poate nu, pur și simplu așa voia Ogariov.

Nu-i nimic, o să-i treacă. O să-i treacă. Tuturor le trece, și ei la fel.

Acum Ogariov își dădea seama – nu, nu le trece tuturor. Lui nu-i trecea. Au trecut numai doi ani, era aceeași mașină, și Moscova, și Ogariov, și frigul de atunci nu se deosebeau cu nimic de arșița de azi, dar Malia nu mai era. Nu mai era Malia! Ea nu mai stătea alături, asta era o minciună. Ogariov mințea. N-o mai văzuse. Nu o văzuse, înțelegeți? Vie n-o văzuse. Nici în vis. Ea nu-i venea, Dumnezeu știe de ce. Nu voia? Se supărase? Îi era frică să nu-l sperie? Poate chiar nu o lăsau?

Ogariov se ghemui din cauza unui nou acces de durere, își înfipse degetele în mână, încercând să acopere o durere cu alta, dar degeaba, în zadar – în interior oricum plesnise ceva, se zbuciuma ceva, încercând să spargă cavitatea toracică strâmtă, să iasă la lumină. Sufletul? Un demon? Un spasm al vaselor, mult așteptat? Ogariov era gata să creadă în orice, era aceeași stare de disperare care îi face pe oamenii adulți, inteligenți, educați să învârtă mese, să se roage la idoli, să meargă pe la vrăjitoare și vraci. Orice, numai să nu mai doară așa de tare. Orice. Faza acută a durerii. Pulpită sufletească. Un burghiu subțire, divin, care înfășoară fără grabă pe vârful de oțel tot sufletul omenesc încă viu.

Ogariov strânse ochii din răsputeri, dar în loc de Malia îi apărură din nou niște rânduri negre. Răcirea cadavrului se manifestă foarte bine la toate grupele de mușchi studiate. Pielea care îi acoperă este palidă, rece la pipăit, suprafața din spate a cavității toracice și regiunea lombară sunt pătate din belșug cu sânge lichid de un roșu închis. Fața e simetrică. Gura întredeschisă.

Karger a avut dreptate. Nu trebuie. Nu trebuia să-i citească asta.

Și nu trebuia nici să se uite.

Malia, moartă, în câteva secunde, o dăduse la o parte pe cea vie.

Ce înseamnă să fii profesionist? Priceperi și deprinderi formate la modul ideal, plenitudinea informației, viteza de luare a deciziilor care depășește viteza de gândire. Un instrument pe care îl muți liniștit din mâna dreaptă în cea stângă. Un șevalet aspru. O paletă. Bancul de lucru divin, bine gândit, cunoscut la pipăit. Pacientul tocmai a intrat în cabinet și Ogariov deja a văzut ce e cu el, și aici nu mai era nicio minune, decât în cei doi pești și cele cinci pâini. A ridicat ochii – aveți la dumneavoastră radiografia palmei? Fără să scoată un cuvânt, omul s-a dat înapoi, ca din fața unui foc, speriat, gata descoperit. Dar cum, doctore, eu doar… O asimetrie abia observată a feței, o deplasare de câțiva milimetri a globului ocular, culoarea pielii. Mirosul. Sinus maxilar. Culmea carierei. Atotputernicie, indiferență, oboseală. Cred că, în cazul dumneavoastră, ne vom descurca foarte bine fără operație.

Ogariov îi cunoștea pe cei mai buni medici din oraș. Și pe el îl știau toți. Membrii aceleiași secte. Preoții aceluiași zeu. Era un dispecerat uriaș, ideal organizat, o roată dințată strălucitoare care funcționa fără întrerupere, în care visa să ajungă fiecare om. Chiar sănătos. Mai ales sănătos. Căutarea medicului tău, care-ți lua atâta forță, dădea în cele din urmă nu numai rezultat, dar și un sentiment prețios de protecție, care merita orice efort și bani. Medicul tău, indiferent ce specializare ar fi avut, te trimitea cu ușurință la altul, la fel de

verificat. Venim din partea lui Ivan Sergheevici Ogariov la Tatiana Nikolaevna Bahmutova! Am venit din partea lui Ivan Sergheevici Ogariov la Luțenko Konstantin Efimovici! Era ca un stigmat. Un semn de apartenență la cei aleși. Primele rânduri ale celor vaccinați, supraviețuitori, salvați. Pe pile.

Ogariov nu putea nicicum să-i suporte pe cei cu pile. Niciun medic bun nu putea, ce să mai vorbim. Despre ce sentimente vorbim? Cu cei cu pile era mai multă agitație, ei îți luau mai mult timp, cel mai adesea erau extrem de obraznici – interpretau naiv atenția medicului față de propria persoană neînsemnată. O prostie. De fapt, cei cu pile erau tratați aidoma celor obișnuiți, anonimi, din turma mare, nenumărată. Cu aceleași preparate, cu aceleași mâini. Pur și simplu li se acorda puțin mai mult timp – luat din propriul timp, personal, irepetabil, al tău. Fiecare secundă acordată unui pilos era smulsă din viața unică, cea adevărată, a medicului. Era, în sensul propriu al cuvântului, o bucată de pâine neterminată. O coajă aruncată pe fața de masă, supa dată la o parte, copilul care a adormit fără să mai aștepte povestea dinainte de culcare. Femeia pe care n-a mai apucat s-o sărute. Mama cu care până la urmă nici n-a mai apucat să stea de vorbă. O jertfă așa de groaznică poate fi adusă numai alor săi. Așa că o atenție suplimentară pe care o primea pacientul care spunea parola cunoscută era de fapt un semn de respect față de medicul care îl trimisese.

O mare frăție. Secretă. Copiii lui Asklepios. Pur și simplu copii.

Caietul de însemnări al lui Ogariov (cel din minte, cel mai serios, nume, diagnostice, telefoane, date – prefera să le rețină, ca odinioară) număra zeci de medici din toate specialitățile. Singurul specialist la care nu trimisese niciodată pe nimeni, în toată practica lui medicală, era Karger Galina Leonidovna. Medic legist. Expert la secția de expertiză a cadavrelor. Studii superioare, stagiu de muncă în specialitate douăzeci și cinci de ani, medic din cea mai înaltă categorie de calificare.

Frumoasă – cu părul negru, de rasă nobilă, ca un cal, jigărită. Ochi albaștri sub niște sprâncene late, închise la culoare. Piele oacheșă. Chiar ea spunea despre sine că e o hoanghină bătrână. Și râdea numai cu ochii. Și chiar că era mai mare decât Ogariov cu vreo zece ani atunci (și acum, de altfel), era total fără importanță. Anul șase. Douăzeci și cinci de ani. Medicină legală. Morga. Când au fost duși prima oară, înghesuindu-se, aproape adulți, emoționați, a ieșit ea, foarte dreaptă, foarte severă, i-a cântărit din priviri. Și în mod clar a rămas nemulțumită. I-a avertizat – aici, la mine pe masă, sunt tot oameni. Pur și simplu morți. Și dacă cineva riscă să manifeste cel mai mic semn de lipsă de

respect… Așa a și spus, riscă. S-a mai uitat încă o dată, a smuls-o din mulțime pe Larocika, însărcinată, care preventiv își lipise de buze o batistă parfumată. A precizat, adulmecând cu nasul coroiat, ca de ogar, fin – Escape? Larocika dădu din cap. Degeaba. E un parfum bun. O să vă pară rău, dar e târziu. Și chiar așa, nefericita Larocika și-a petrecut toată practica la toaletă, vomitând, oticnind ca o pisică, apoi toată viața nu a mai putut să audă fără spasme de parfumul legendar al lui Calvin Klein, nu a mai suportat nici coacăzele negre, nici piersicile. Mirosul morții, deloc grăbit, care nu putea fi diluat de nimic.

Karger nu mirosea a nimic – era sterilă, rapidă, pricepută, ireproșabilă în mișcări, dar sub o pojghiță de gheață – Ogariov a simțit asta – se afla ceva moale, fierbinte, viu. Ea îi plăcuse foarte mult, cu adevărat, cum puțini îi plăcuseră până atunci – până la Malia – și chiar apoi. Karger era vie. Curajoasă. Veselă. Muncea în iad, chiar în inima lui, deloc inventată – oameni înjunghiați, spânzurați, striviți, arși de tot, putreziți, înecați, rigor mortis, mumificați, ceară de cadavru. O muncă incompatibilă cu viața. Dar Karger nu-și pierduse nici simțul umorului, nici bunul-simț, nici spatele drept.

Ea îl ignora, desigur. Nu-l evidenția deloc din grupa care se înghesuia, care-și ridica curioasă capetele. Și atunci Ogariov a început să plece mai târziu – mai întâi cu cinci, zece minute, apoi cu o oră, ajuta pe neobservate, își lua asupra sa lucrurile cele mai neplăcute (care te făceau să vomiți, dacă nu erai obișnuit). Nu se băga în ochii ei, punea întrebări la momentul potrivit și la obiect. Karger îl aprecia. Ziua când i-a propus să bea împreună un ceai a fost apreciată de Ogariov ca o distincție. Personală. Pe merit. Drapelul, șirul de militari, urechile aprinse, ordinul solemn care răsuna bubuitor deasupra capetelor rotunde, tunse scurt. Băutul ceaiului la morgă. Karger zâmbea – acum nu numai cu ochii –, punea întrebări, dar păstra ireproșabil distanța. Mereu, pe ascuns. Numai din privire. Și el a învățat apoi să facă așa. Tocmai de la ea. Să te uiți astfel încât cel mai ticălos mincinos să se oprească din mers, temându-se să nu se lovească de un perete invizibil.

Dar ce să mai spunem, pur și simplu temându-se.

Ogariov a venit și după ce a terminat cursul de medicină legală. Chiar se gândea serios la cariera de Charon. I-a dăruit lui Karger aproape un an. Nu, desigur, ea i-a dăruit. El o conducea, mai întâi până la stație, apoi până acasă. Biriuliovo. Nu un bloc regal – nu se potrivea deloc cu imaginea lui Karger, nici cu mersul, nici cu statutul. Dracu mai știe ce fundătură mizerabilă. Pe jos, metroul, autobuzul, din nou pe jos. Mult, mult. Tot discutând. E adevărat,

lucrurile nu au mers mai departe de scara blocului. Karger zâmbea, își lua geanta pe care Ogariov i-o ducea ca un copil de școală. Lapte, o franzelă, supă din plic. Te previn, nu sunt deloc gospodină. Ceai însă pot să fac și eu, spuse el. Ceaiul este pentru săraci. Așa spunea bunica mea. Bea, apropo, numai *zolotoi kolos*, spicul de aur. Știți de care? Un înlocuitor solubil de cafea din ovăz și secară. O porcărie nemaivăzută. Dar nu știți, desigur. De unde să știți? Doar sunteți născut în '69? Întreba așa încât Ogariov voia imediat să fie înghițit de asfaltul moscovit. Iar eu, în '59. În timpul vieții mele, oamenii au început să zboare în cosmos. Și dumneavoastră ceai, ceai.

Nu era nimic de răspuns la asta. Și nici nu era nevoie. Ogariov pur și simplu nu-i plăcea, asta era clar. Un băietan.

La revedere, Ivan Sergheevici. La revedere, Galina Leonidovna.

Ogariov a strâns mâna întinsă. Unghii scurte, degete puternice, oneste. Pe arătător, de la scrisul veșnic, o bătătură mică, tare.

Ușa de la scară se închidea și liftul bătrân o ducea sus, smucit, pe femeia cu care Ogariov ar fi putut fi fericit. Probabil. Istoria nu suportă condiționalul, cum a spus un iubitor cu nas acvilin al cuvântului rus[35]. Un pasionat de sentimentalisme. Un oportunist neobosit, monarhist adevărat. Nu are dreptate, nu. Desigur, nu are dreptate. De fapt, istoria nu suportă nimic în afara durerii. Și asta cu ultimele puteri.

Ogariov stătea, nu pleca, aștepta răbdător până se aprindea lumina la fereastra garsonierei în care nu fusese invitat niciodată. Karger locuia singură, fără soț, fără copil, fără câine. Și fără ficus chiar. Nu pot, Ivan Sergheevici. În toți văd numai morți. Toți în jur sunt morți. Boala lungă a anului al treilea. Ați căutat febră puerperală, mai țineți minte? Ogariov a început să râdă – el căuta fibroză chistică. O transpirație mult prea sărată pe buza de sus, vă imaginați? Chiar am văzut cimitirul, asta nu e de glumă. Uite. Așa este. Despre ce familie să mai vorbim? Și singurătatea asta, cinstită, croită simplu și îngrozitor, i se potrivea foarte bine. La fel și căciulița roșie din blană de vulpe. La fel și alunița de pe gâtul oacheș, cald. Precum cinstea, uimitoare chiar și pentru un super expert! Niciun secret! Urăsc secretele!

Și nu era niciun secret.

Conținutul stomacului. Locul de intrare a glonțului. Minus țesut. Metalizarea marginilor. Poezia morții. Fragmente de țesut. Secțiuni. O buclă caldă, de culoare închisă, chiar lângă obraz. Nu, este o vătămare post mortem,

vedeți? Nu e hemoragie. Ogariov vedea. Observa tot, tot – pantofiorii noi, croiți ca printr-o minune din bugetul extrem de modest. Nasturele deschis astfel încât umbra să cadă pe adâncitura dintre clavicule. Lobul rotund al urechii, roz, transparent, locul găurii pentru cercel – încă o aluniță maronie. Amuzantă.

În decembrie – Ogariov ținea minte foarte bine că era decembrie –, Karger i-a spus în cele din urmă: Nu mai pierdeți timpul cu mine, Ivan Sergheevici. Gata. Și să nu vă faceți expert judiciar niciodată. Că altfel n-o să ardeți niciodată. Ce? Ogariov nu înțelesese, năucit de ruptura neașteptată. Se pare că era și mai dureros de rupt o legătură inexistentă decât niște relații omenești, muritoare, vii. Ce niciodată?

Niciodată nu veți arde altfel. Așa că trăiți toată viața ca medic. Și asta e îngrozitor.

De ce? Ogariov din nou nu a înțeles nimic, niciun cuvânt. Nici nu o sărutase niciodată, la dracu! Nu o atinsese cu un deget. Numai voise.

Trebuie să mori om, Ivan Sergheevici. Să te înțelegi, să te asculți. Important în viața asta e să privești. Pentru tine e important. Iar medicii pentru asta nu au niciodată timp. Noi nu murim corect. Și asta e important. Să mori corect. Om.

Ogariov tăcea. Strângea între degete punga de plastic cu veșnica franzelă și veșnicul lapte cumpărate de la micul magazin de la colț. De fapt, dumneavoastră mai mâncați ceva în afară de pâine albă și lapte? Asta nu e deloc normal! Nici pâine nu mănânc, Ivan Sergheevici. O să vă spun, fie, un secret groaznic. Mai ales lapte. Este pentru vecină. Ea nu mai merge aproape deloc. E bătrână. Artrită reumatoidă.

Karger se ridică pe vârfuri și, gâdilându-l cu blana de vulpe, îl sărută pe Ogariov pe obraz. Avea buzele răcoroase. Netede. Moarte.

Vă rog să mă credeți, știu ce vorbesc. Morții nu te plictisesc. De aceea tratați-i pe cei vii cât mai puteți. Și după aceea nu mai profesați. Dacă apucați, desigur. Mulți nu mai apucă. Și e păcat. Pentru că nu mai cer pentru alții. Asta e numai minciună. Cer pentru noi.

Cine cere? Lui Ogariov îi reveni în cele din urmă darul vorbirii și furia. Fusese părăsit! Din nou! Karger nu-l alesese pe el. Nu pe el, ci morga.

Karger nu răspunse – pur și simplu arătă cu degetul în sus, fie spre cerul negru, de la Biriuliovo, fie spre fereastra ei neagră, așa de lipsită de speranță.

Ușa se trânti în spatele ei pentru ultima oară. Și Ogariov abia la metrou își dădu seama că nu-i înapoiase punga cu laptele și pâinea. Deci o bătrână

străină, undeva, acolo, la Biriuliovo, se va culca flămândă.

Poate că tocmai acest lucru nu i s-a iertat. Poate că totul e din cauza asta.

I-a apărut în față la morgă peste mulți ani, era adusă de spate, speriată, mică, cu mâinile desfăcute – nu, nu, nu vă las! Ogariov nici nu o observă, el mergea fără să vadă nimic, luând-o mereu la stânga și în sus pe coridor, dându-i la o parte pe toți – oameni, de nerecunoscut, de parcă nici nu mai erau de fapt oameni, niște umbre, aerul greu, deloc transparent. Cerul negru al lui Șolohov și discul negru al soarelui, care strălucea orbitor, nu mai erau literatură, material literar, de fapt, totul încetase să mai fie. Am venit la Malia, bâigui el, sunt medic, la Malia, vă rog să mă lăsați imediat, sunt medic. Și atunci Karger pur și simplu s-a agățat de mâna lui, bocind.

Nu trebuie, Vania. Nu te uita. Te rog cu cerul și cu pământul!

Numai atunci el s-a oprit. Și a recunoscut-o imediat. Nu se schimbase deloc. Galina Leonidovna Karger. Parcă se conservase în moartea ei singuratică.

Numai părul încărunțise.

Și înainte nu-i spusese Vania. Niciodată.

În toate cele patru ore până la Roma, scaunul de lângă Ogariov a rămas gol. La fereastră. Maliei îi plăcea la fereastră. Se urca pe el după ce se descălța, se aranja multă vreme, cuibărindu-se. Citea, ronțăia dropsuri, citea din nou, odată plânsese la *Prima dragoste, ultima dragoste* a lui Gary, își trăsese mult timp nasul, nu se putea liniști deloc, ca un copil. Încât o stewardesă imperturbabilă chiar îi adusese apă – într-un pahărel de carton, răcoros, tare, exact ca la Nabokov. Ogariov nu dormea, nu putea, dar uite, Malia, la mijlocul zborului, și-a pus pe umărul lui capul greu, parcă îl scăpase. Și odată (la Lisabona?, nu, cred că la Londra) au zburat într-un avion aproape gol și Malia, extrem de mulțumită, a ocupat imediat două scaune și a adormit imediat, precum Sonia lui Caroll, punând pe genunchii lui Ogariov tălpile mici, încălțate într-un nailon dens, aproape transparent, calde, aproape de jucărie…

Mă gâdili, dragul meu!

Ogariov tresări și deschise ochii. Nu, totuși n-a venit. Pur și simplu copilul din spate a împins cu picioarele în spătarul scaunului lui. Se vede că mămica lui îl învățase. Stewardesa încercase încă dinainte de decolare să-l convingă pe Ogariov să se mute, tocmai din cauza băiatului ăstuia. Mămica dorea să-l așeze chiar lângă fereastră, Dumnezeu știe de ce. În locul Maliei. Ogariov a spus scurt, nu. Dar astfel încât stewardesa a înțeles imediat, s-a retras. Dar nu a înțeles mămica, tipică, judecând după toate, o „mamă adevărată“, a comentat

mult timp ceva acolo, în spate, nemulțumită de faptul că planeta nu se învârte după dorința ei. Semăna cu o știucă, apropo – față lungă, o gură mică plină de dinți, foarte slabă. Odrasla ei, de cinci ani, îngrozitoare, încă nu-și dădea seama în ce chingi puternice nimerise (mama e o proastă agresivă, uite, asta chiar e o pedeapsă divină), dar era deja nervos, nestăpânit și mereu, ca un automat, se tot cerea la toaletă. Mămica acum era de acord să-l ducă, acum, cu o încăpățânare sadică, refuza. Și Ogariov, apreciind intenția (permisiunea de a urina ca premiu pentru un comportament frumos), pentru o clipă regretă că nu lucrează la protecția copilului. Să-l ia pe amărâtul ăsta și să-l dea unui cuplu bun, normal, vesel. Cel mai bine unor străini. Cel mai bine unor gay. Las' să crească viu, amuzant, curajos. Liber. Să învețe să se apere pe sine, să-i apere pe alții.

Odrasla a mai împins spătarul scaunului încă o dată. Dintr-odată, două copite.

Poc, poc!

Ogariov s-a întors, s-a uitat. Direct, greu, ca la un egal. Ca la un bărbat. Fantoma tatălui, invizibilă, de neuitat, s-a mișcat înăuntru, aranjându-se mai bine. Și-a mai câștigat puțin loc, monstrul. Băiatul s-a zburlit imediat, s-a potolit, a coborât privirea. Ogariov a mutat privirea la mămică și a avertizat-o încet – potoliți copilul. Sau o fac chiar eu. Mămica a început să se sufoce de indignare – în mod clar trebuia să dea sânge hormonilor tiroidei. Hipertiroidie. Iar grăsana aia cu două rânduri mai în spate are artrită reumatoidă. Stewardesa, care zâmbea studiat, a plimbat pe lângă el niște vene liliachii, grele, varicoase, bărbatul din față are în mod clar un șuierat în plămâni. Emfizem? Nu. E vorba numai despre o tuse tabagică. A avut noroc.

Bolnavii se înghesuiau, strângând în jurul lui Ogariov un cerc îngrozitor, se plângeau, scânceau, cădeau, strivindu-se unii pe alții, dar oricum se târau, îl apucau implorator de mâini, îi băgau în față plăgile, cojile, bolile. Ogariov s-a întors, și-a acoperit ochii și deodată a înțeles că nu mai poate. Nu trebuie. Nu vrea să fie medic. Fiți blestemați. Toți până la unul. Nu vă mai tratez. Nu vreau să vă mai văd niciodată. Nu mai vreau să știu că existați.

Un intermediar etern, ghid între divin și uman, între trupesc și nepământesc, mai important decât orice preot, mai îngrozitor decât orice slujitor divin, și-a luat în cele din urmă înălțimea de croazieră și a descoperit în fața sa și sub el numai un vid măreț. Niciun Dumnezeu. Nimic viu. Numai nori jos, departe, ca niște lapte vărsat. Nu avea niciun sens să trateze. Nu ai cui să te plângi. Nu

ai pe cine să rogi. Și doar inima sărea, ca un mecanism, stând încrezătoare în cavitatea toracică larg deschisă. Și împreună, concomitent cu această inimă vie, țopăia, ritmic și înfricoșător, o pensă Gross-Mayer. O sută cincizeci și cinci de grame de oțel mat. Inima omenească e capabilă de multe. Practic de orice. E un mușchi foarte puternic. Mai puternic decât orice zeu. Inima lui Ogariov nu mai voia nici să bată, nici să trateze.

Atenție, vă vorbește comandantul aeronavei.

Stimați pasageri!

Avionul nostru a început coborârea pentru aterizarea pe aeroportul Fiumicino. Vă rugăm să vă ocupați locurile, îndreptați spătarele scaunelor în poziție verticală și puneți-vă centurile de siguranță. Temperatura aerului la Roma este de treizeci și unu de grade. Vă mulțumesc pentru atenție.

Ogariov a coborât primul, împingându-i pe toți.

Paisprezece apeluri pierdute de la pacienți. Și șase SMS-uri de la ei.

A scos cartela SIM, a aruncat-o la gunoi. A pus telefonul cu grijă alături, pe jos. Poate are cineva nevoie de el.

La Avis, pentru a primi mașina, era o coadă uriașă.

Malia voia să primească un Smart drăguț.

Sunt așa de amuzante, nu? Groaznic de amuzante.

Au primit un Smart drăguț.

Signor vrea un ghid?

Signor nu voia.

Ar fi putut merge pe acest drum cu ochii închiși.

Cu vreo zece kilometri înainte de a ajunge în oraș, Ogariov a găsit în fine un loc potrivit. Nu un câmp tivit pe margini cu maci antologici. Nu o vie. Nu o colină cu vârful ascuțit care aparținea vreunui fericit. O pădurice scurtă, ca o inspirație. În mod clar nu e a nimănui, decât a lui Dumnezeu. Și cine ar putea să aibă nevoie de aceste ferigi tăcute, de umezeala liniștită, moale, aproape rusească, aproape ciupercoasă? Acești copaci simpli cu nume italienești, care-și îmbină palmele sus, sus, deasupra capului, în albastru insuportabil, strălucitor, de sărbătoare. Ogariov vru să ia geanta din mașină, singura, dar se răzgândi. Un sac de voiaj aproape imponderabil, maron, neted, lung. Malia îi spunea teckel. Și nu bagaj de mână, pur și simplu de mână. Teckelul nostru de mână. Schimba numele tuturor. Uite așa, în trecere, pur și simplu, dădea viață. Stai singur în portbagaj, teckelule. Ogariov aprinse cu grijă luminile de avarie,

verifică semnalizarea, încuietorile, apoi propriile buzunare. Totul era la locul lui. Totul era cum trebuie. Cum fusese gândit. Așa cum trebuia să fie.

Păduricea mai întâi merse agale împreună cu Ogariov, în sus, pe panta dealului, apoi deodată începu să prindă viteză, să se sufoce, să iasă din ritm și se termină dintr-odată chiar la margine, de parcă voia să se arunce în jos. Dar nu se hotăra. Nu se hotăra. Imaginea era uimitoare. Englezii spun – îți taie răsuflarea. Uite, așa trebuie să fie raiul. Aerul albastru de vară, mirosul de ciuperci albe, pinii-umbrelă, orășelul de jucărie care încălecase dealul chiar la orizont.

Ogariov s-a așezat direct pe iarba fierbinte, foșnitoare, și soarele i-a pus imediat palma lui mare pe frunte, l-a mângâiat pe umăr. Îl susținea. A scos pașaportul Maliei, și el cald, l-a răsfoit pentru ultima oară, pagină cu pagină. A aprins bricheta. Laminat. E interesant, arde? Arde. De fapt, totul arde. E vorba numai de punctul de topire, de timp, de răbdare. Și acum noi avem timp și răbdare cât vrei, Malia. Ogariov a început să fumeze, privind cum focul de zi, aproape invizibil, linge paginile. Inspirație. Expirație. Inspirație. Expirație. Durerea nu a dispărut nicăieri, stătea alături, se uita și ea, îngustând ca o pisică ochii îngrozitori, nemișcați. Rupturi complete ale articulației sacro-iliace în dreapta și stânga. Fractură completă transversală a trunchiului sternului între vertebrele trei și patru. Fracturi complete transversale ale coastelor de la patru la nouă în dreapta, pe linia de lângă coloana vertebrală. Rupturi ale mușchilor intercostali între coastele opt și nouă din dreapta, pe o lungime de opt centimetri și jumătate. Ruptură totală a discului intervertebral între vertebrele unsprezece și doisprezece ale sternului, cu ruptura totală a măduvei.

Malia. Malia. Malia.

Nu. Tace. Nu răspunde.

Au venit de undeva pupezele, roșcate, gătite, obraznice. Netede, de parcă sunt o ciocolată cu lapte linsă de un copil. Și-au răsfirat moțurile, uimite de Ogariov. Au adus cu ele un vânticel, de parcă ar fi suflat chiar ele. Micul foc de îngropăciune a început să tremure, unduindu-se, murind, și Ogariov a scos repede din buzunare tot ce avea. Actele mașinii de închiriat, voucherul pentru apartamente. Patru săptămâni de fericire liniștită, Letizia, probabil, umflase pernele, dăduse pentru ultima oară cu palma tare, de țărancă, pe pânza tare, răcoroasă. Sticla de vin pe masă, glicina liliachie la fereastră, frunzele de măslin care sună în soare. În curând o să vină musafirii. O să fie bucurie. O să fie bani.

O să fie de lucru. E un cuplu frumos. Sunt veseli. Se vede că se iubesc. Cândva o să-l aducă aici și pe copilul lor.

Biletele de avion au ars imediat, flacăra sărea, lacomă, era cât pe ce să-i lingă și palma lui Ogariov. Pupezele neliniștite au zburat imediat, fâlfâind în aer cu aripile lor arămii. Ogariov și-a scos pașaportul, a scos cu grijă coperta dăruită de Malia. Pielea o să ardă mult prea mult. O să miroasă mult prea urât. Îi va duce pe toți mult prea departe. O să ne descurcăm și fără victime suplimentare.

Ogariov se uita cum arde viața lui, amestecându-se cu cea a Maliei, cum încărunțește, îmbătrânește, devin unul. O ființă dragă. Asta nu era înfricoșător, dimpotrivă, era bine, se adunau la un loc, ca niște scoarțe, durerile și grijile de la Moscova, durerile și grijile pacienților, plăgile lor trofice, capriciile cronice, temerile inventate, moartea lor cea mai adevărată și implacabilă. Ambuteiajele, primarii, conturile, marșurile rusești, prețurile nerusești, muncitorii necalificați, țiganii, funcționarii, oamenii străzii care atinseseră fundul nirvanei. De pe Ogariov parcă se scosese o piele, veche, strâmtă, chiar el o dădea jos, se elibera, fără să știe încă ce e acolo, sub viața de dinainte, dar mirându-se deja încet de sentimentul straniu, neobișnuit al libertății. Durerea nu se dusese nicăieri, desigur. Dar acum se concentrase toată în interior. Și cu asta putea să trăiască. Să trăiască. Pur și simplu să trăiască.

Acum, se pare, a înțeles. A început să înțeleagă.

A venit o coțofană, alb cu negru, lungă, gătită, ca o limuzină, s-a uitat la Ogariov și, certăreață, în italiană, a început să-l ocărască. Se vede că se plânseseră pupezele. Ogariov a dat din cap aprobator, gata, gata, iartă-mă. Plec deja. Plec, am spus.

Nu avea unde să adune cenușa și Ogariov a adunat-o, fierbinte încă, în coperta pașaportului. Palmele s-au făcut imediat cenușii, lipsite de viață. Nu-i nimic, nu e pentru mult timp. A mai rămas foarte puțin, Malia. Mai rabdă încă foarte puțin. A coborât, fără să se întoarcă, de pe deal și a pornit drept spre orașul care abia se zărea, plutind deasupra orizontului. Chiar acela. Chiar acela. Chiar acela, Malia.

Spre seară, lumina fabuloasă a Toscanei a devenit puțin mai densă, pregătindu-se să devină amurg. În piață se înghesuiau turiști, vorbeau în toate limbile, se delectau cu înghețată, se fotografiau pe fondul veșniciei. Cei mai idioți dintre ei puneau palmele una lângă alta, țineau în ele soarele ce plutea, rânjeau în obiectiv. În jurul măsuțelor scoase direct pe pavaj, se învârteau deja chelnerii, schimbau fețele de masă, se pregăteau de cel mai mare eveniment al

zilei – de cină. Mirosea a cafea, a aluat fierbinte, a fructe confiate, a ulei de măsline care sfârâia încet într-o tigaie uriașă de aramă. Usturoi, busuioc, un vârf de piper. Uite, în acel restaurant mic Malia a comandat pecorino cu trufe. Uite, în prăvălia asta și-a găsit *bakliova*. Proprietăreasa cu pieptul mare, oacheșă, a pus pe farfurie o porție nouă. Pe ascuns, și-a lins degetele dulci. A început să râdă.

Nimeni nu acorda nicio atenție bărbatului prăfuit, nebun sau pur și simplu cărunt, care stătea lângă zid, singurul din piață care nu zâmbea. Ce ține el în mâini, draga mea? Nu e o bombă? Ei, ce bombă? Liniștește-te totuși, John. Nu trebuie să fii așa de paranoic. Doar e Italia, nu e Iran. Hai mai bine să mai luăm câte o înghețată. Uite, la gelateria aia au de ciocolată cu chili! Poți să-ți închipui?!

Ogariov s-a întors, simțind privirea cuiva, nu, nu era numai el care nu zâmbea. Sub o magnolie ca de piele, uriașă, se afla un tinerel la fel de prăfuit ca el. Slab, lățos, palid, Ogariov, din obișnuință, remarcă rahitismul (de unde?), ei, nu, se pare că totuși este tuberculoză osoasă – articulațiile umflate caracteristic, e aplecat vizibil într-o parte, germenele viitorului infirm, durere, febră, oasele mutilate, parcă făcute nod. Sărmanul de tine, cum ai reușit de fapt? În Italia? În vremurile noastre? Băiatul se tot uita pe sub sprâncene cu niște ochi deschiși la culoare, obraznici, de huligan adevărat și bătăuș. Era desculț și tot trăgea de un șnur roșu de la gât, îl atingea cu degetele lui murdare, până ce soarele a mai făcut un pas la o parte și Ogariov a văzut prin cămașa cenușie a băiatului scoarța magnoliei.

Și firma.

Și pavajul.

Și umbra care se îndesea.

Nu e un șnur la gâtul lui. Nu. E o urmă de topor.

În piață s-a făcut deodată frig.

Cămăruța medievală transformată într-o cameră drăguță de hotel. Renovare serioasă, cadă pe picioare curbate, faianță orbitoare. Miezul nopții. Ceața moartă care șoptește în spatele ferestrei minuscule. Uite, aici stătea, uite, aici! Cum de nu înțelegi, doar l-am văzut, spunea ea. Curgea sânge. Și are capul tăiat! De tot! E pur și simplu un vis, Malecika, pur și simplu un vis urât! Nu am dormit! Tremura chiar și în halatul pufos de baie, umedă, speriată. Gura uscată, pupilele mărite. Tremor. Nici nu plângea, doar încerca să scape de ceva

groaznic pe care Ogariov nu-l vedea. Nocturn. Nu am dormit, doar îți spun! Nu am dormit! Pur și simplu am vrut să fac o baie, și el a venit!

După Kazimir Iosifovici Noișevski, principala deosebire dintre halucinațiile adevărate și pseudohalucinații constă în faptul că de imaginea halucinatorie poți scăpa, în timp ce pseudohalucinațiilor nu le poți întoarce spatele. Ele urmează mișcarea ochilor și a capului.

Ogariov s-a întors, a clipit.

Uite pe cine ai văzut, sărmana de tine.

Ei, hai, valea! Pleacă de aici, mizerabilule!

Nu. Nu a dispărut. Stă în picioare. Ei, să te ia dracu. Privește!

Ogariov a pus coperta pașaportului pe marginea parapetului de piatră și a aruncat ușor cenușa în jos, în prăpastie. Micul nor compact a plutit câteva secunde în aerul cald, adormit și s-a risipit.

Așa cum ai cerut, Malia.

Așa cum.

Ogariov a scos din buzunar singurul document care-i mai rămăsese – actul expertizei medico-legale, semnat de Karger. Malia era întinsă pe o masă incomodă, se uita cu ochii opaci, întredeschiși. Înmuierea globului ocular. Împietrirea mușchilor. Apariția petelor de cadavru pe părțile înclinate… Luați cearșaful. Nu trebuie, Vania, și atunci l-a luat el. Singur. A văzut singur tot. Și-a întipărit pentru totdeauna în minte, așa că nu mai poți nici închide ochii, nici să te întorci. Aceste vânătăi. Aceste oase de pasăre frânte. Sângele întărit. Lovitura aceasta. Durerea aceasta.

Băiatul era acum foarte aproape, în spatele lui. Singur în piața pustie, care se întuneca repede. Cineva a bubuit, groaznic, monoton, cu o voce neomenească – moartea a venit în urma traumei combinate a trupului, însoțită de fractura sternului, a coastelor din dreapta, de ruperea discului intervertebral cu ruperea totală a măduvei spinării, fractura celei de-a zecea vertebre toracice, hemoragie în rădăcinile plămânilor, hematom retroperineal…

Ogariov și-a înfipt mâinile în parapet, hăul de jos urla, se învârteau în el, dispărând, Malia, el însuși, cenușa gri, umbrele gri, lumina gri care devenea repede neagră.

Ruptura lobului drept al ficatului, vocea împietrise tot enumerând, hemoragie în rețeaua grasă a glandei suprarenale drepte, fractură a oaselor bazinului, revărsare a sângelui în cavitatea abdominală complicată de șoc, hemoragie masivă care este confirmată…

Ei, da, ce prostii. Dă-l încoace.

Ogariov nici nu s-a mișcat. Se tot uita în jos, la degetele lui albe înfipte în piatră. În piață era gălăgie, râdeau, venea un fum plăcut mirositor și același fum se ridica și de jos, din fundul prăpastiei, în fermele de jucărie, minuscule, se aruncau crengi de măslin în cuptor pentru pizza, femeile izbeau aluatul tare, rotund pe margini, de masa presărată de făină, se ocărau, râdeau. Și soarele rămăsese în locul de dinainte – își ținea palma ușoară pe tâmpla lui stângă.

Dă-l, îți zic.

Malia, vie, caldă, într-o rochie galbenă, luă actul de la Ogariov, făcu repede un avion mic, puțin cam strâmb, dar care zbura foarte bine. Bun de treabă. L-a lansat luându-și mult elan, spre cer, și a început să râdă, petrecându-l din priviri.

Asta e tot, spuse ea. Vezi, nu e deloc înfricoșător.

Micul avion a descris un arc lung în cerul amurgului și a dispărut. Nu a aterizat nicăieri. Pur și simplu a dispărut.

Malia s-a întors și i-a spus supărată băiatului – du-te, nu sta așa ca un lemn. Doar ți s-a spus. Și l-a luat liniștită de mână pe Ogariov. De ce ești desculță? a întrebat Ogariov abia putând să-și miște limba uscată. O să înghețI. N-o să înghețț. Pur și simplu mi-am pus undeva sandalele. Nu-i nimic, o să le găsesc eu mai târziu.

Ea a început să râdă, lipită cu capul de umărul lui, și a început să se frece ca o pisică. Părul fierbinte. Roșcat. Arămiu.

Mergem acasă? Tare mai vreau să mănânc.

Și Ogariov abia atunci și-a desfăcut degetele.

*

* *

Un Fiat Panda alb se cățăra pe deal, tremurând și pierzându-și cunoștința la fiecare kilometru. Așa de obosit, că părea aproape un om. Nimeni nu are nevoie de el, mic, bătrân, cărunt. Și dacă începe să plângă, nimănui nu-i e milă. E târziu.

Haholii au deschis la maximum toate ferestrele, închipuind un aparat de aer condiționat inexistent, și vântul fierbinte, toscan, le-a mângâiat ușor capetele rotunde, ușuratice. Dacă începe să fiarbă sau se înează, suntem pierduți. Nu putem să-l pornim singuri, nici dacă împingem. Desigur, se poate să chemăm mecanici din orașul apropiat, dar o să ne ia pielea de pe noi, până la ultima

centimă. Și parale oricum nu avem. Cel puțin de un Fiat. Și o să mai trăncănească și că suntem ilegali, italienii dracului. Niște jigodii, nu oameni. Mai răi ca țiganii. Haholii au început să fumeze toți odată, fără să se înțeleagă și, tot fără să se înțeleagă, și-au adus imediat aminte de prețurile de la tutungerie. Pentru cel mai căcăcios pachet de țigări, 3 euro și jumătate. Poți să înnebunești așa. Criza dracului. Țara dracului. Viața dracului.

Ferma se întindea între două dealuri, ca o pisică. Mică, frumoasă, plină de viață. Când moțăie, când caută un cosaș mai gras. Până nu sare, nu-ți dai seama de nimic. Sunt două case, una mare și una mai mică. Se vede că e pentru musafiri. O piscină albastră, răcoroasă, dreptunghiulară. O livadă. O vie mică, agale, cu spatele drept, se ridică pe coastă. Poate că e agroturism. Poate că pur și simplu locuiesc niște oameni bogați. Unii de la Roma sau de la Milano. Dar cel mai bine ar fi, desigur, să fie englezi. Uite, așa idioți cum sunt englezii n-a mai văzut lumea. Plătesc cât ceri. Și poți să te caci în capul lor. Educați, pe dracu.

Haholii au trecut printre chiparoșii care arătau din loc în loc drumul spre casa principală. Huruia un aparat de tuns gazonul, serios, scump, pe roți de fier. Gianni Ferrari. Sub un acoperiș, se odihnea un tractor mini, cu nas coroiat. Din niște ghivece grosolane de teracotă ieșeau, revărsându-se peste margini, niște trandafiri mari, lățoși. O gospodărie bogată. Poate se găsește și ceva de lucru.

Haholii au claxonat delicat și mașina de tuns iarba a amuțit imediat. Un bărbat gol până la brâu a sărit de pe ea și s-a dus spre poartă, ștergându-și palmele de blugii vechi. Are părul aproape alb de la soare, dar poate că e cărunt. Nu poți să-ți dai seama. O față fermă. Mușchi tari pe umeri drepți, negri de la soare.

Stăpânul. Se vede imediat. E un om liber.

Haholii au ieșit din mașină și, pentru orice eventualitate, au început să zâmbească cu umilință. Italiana lor se dovedește a nu fi așa de proastă, da, au un accent slav de dinainte de revoluție, dar au aproape toate articolele la locul lor. Chiar și cele hotărâte. Nu. Aici nu e de muncă, din păcate. Dar puteți bea niște apă. Și mașina voastră la fel. Se pare că are și ea la fel de multă nevoie ca voi. Uite, aici e fântâna. Nu, asta e pentru Fiat. Pentru voi aduc din casă.

Ogariov a intrat în bucătărie – gresia răcoroasă, poroasă de sub picioare, masa uriașă de stejar. Pâine și usturoi. Sare și piper. Miere și lapte. Apă de la robinet, din care poți bea. Aerul bun pentru viață. O planetă locuită. A luat un urcior

plin, de lut, neted, de fel din oraș, de pe acea stradă care o cotește direct spre piața în care de acum două sute de ani nu se mai execută oameni. Paola, grăsuță, amuzantă, chiar ea modelase acest vas fragil și tot ea îl pictase – uite, vedeți această floricică strâmbă de mână, bucla asta albastră pe lutul cafeniu, ars. Toți sunt originari de aici – Paola și lutul ei, și acest urcior, și fiul Paolei, Tomaso, și el grăsuț, amuzant, care știa să opereze cu cărțile de credit (e foarte complicat, Paola n-o să învețe în vecii vecilor!) și să îndure iubirea mamei. În curând apune soarele, gata cu comerțul, și Tomaso iese în sfârșit din prăvălia de care se săturase de o mie de ani, încalecă, în lamentațiile mele, un scuter pestriț și o pornește iute spre discotecă, să dea din fund pe acordurile veșnic verzi ale „Felicità", să se maturizeze, să facă cu ochiul fetelor prefăcute. Ogariov a tăiat o lămâie, a aruncat-o în apă. A rupt două frunze de busuioc care creșteau la fereastră, le-a frecat între degete. Miroseau a viață. Totul este așa cum ai visat, Malia. Totul e așa cum am visat și eu.

Iulie. Italia. Ferma. Soarele. Tolstoi. Nabokov. Bohl.

Dacă ați fi văzut, prieteni, cum s-a făcut varza mea!

Haholii au băut câte un pahar plin. Și încă unul. E gustoasă. Nu sunteți flămânzi? Nu. Cu ultimele puteri, politicoși. Demnitatea celor săraci. Ogariov a intrat în casă încă o dată și le-a adus câte o bucată de pâine proaspătă și o felie de salam portocaliu de mistreț. Ulei de măsline, verde. Miroase a iarbă. Niște roșii fierbinți, mirosind frumos, seamănă la gust cu cele din Kuban. Ca în copilărie.

Mulțumim, stăpâne.

Eu nu sunt stăpân. Pur și simplu muncesc aici.

S-a întors ca să nu-i vadă cum s-au întristat. Nici nu mai mestecau. Muncitori, nerași, ghinioniști, deja, din păcate, nu mai sunt tineri. Suflete ortodoxe rătăcitoare într-o țară catolică ușoară. Nu au avut noroc. Ar trebui să vă duceți la protestanți, băieți. Nu ar fi trebuit să căutați de muncă. Nu v-ar fi părăsit deloc, s-ar fi învârtit în jurul vostru ca un câine care visează să fie mângâiat. Da, nu ați avut noroc. Și nici măcar voi. Strămoșii voștri, cei care au plecat cândva din aceste ținuturi binecuvântate. Erau niște ghinioniști. Strămoșii noștri.

Ogariov a început să fumeze, a mijit ochii, a căutat din priviri – slavă Domnului, uite. Malia stătea pe peretele cetății și râdea. Vântul când o trăgea de rochia galbenă, când încerca s-o sărute din spate pe gât, umflându-i buclele strânse. Ea se zgribulea – mă gâdilă – și-i făcea cu mâna lui Ogariov. Hei! Mă

vezi? Te văd. Sigur că te văd. Ai grijă, să nu cazi. Băiatul executat acum cinci sute de ani apăru repede în spatele ei, o împinse ușurel, de parcă voia s-o arunce jos, și Ogariov abia s-a abținut să nu-l amenințe cu degetul în semn de reproș. Nechibzuitule. Ei, cine se joacă așa, a? Doar ea se sperie. Nu, nu s-a speriat, a început din nou să râdă, îl împinse pe băiat cu cotul și-i arătă lui Ogariov de departe – că vezi, mă țin bine, nu te neliniști. N-o să cad. Vântul o mai trase din nou de poale, îi aruncă în față părul creț, acum deja arămiu. De la lumina din Toscana. De la lacrimi. Prăpastia de sub picioarele ei era întinsă, cu mâinile desfăcute, deloc groaznică, plină de larma păsărilor și de vocile vesele, pe înserate, ale oamenilor. Chiar și de aici Ogariov vedea lacul roșu de pe degetele goale, mici, ale Maliei. Pe degetul mic s-a cojit puțin. Mereu îi plăcuse roșul. Fără cel mai mic amestec de albastru sau auriu. Și nici măcar roșul, ci purpuriul. O culoare veselă.

Pe poarta cetății țâșni un Lamborghini care semăna cu un tractor foarte frumos, dar turtit fără milă. Având exact acea culoare veselă ca oja Maliei. Șerpui de câteva ori pe drumul care-și amintea nu numai de romanii antici, dar și de etrusci. Bărbi albastre crețe, femei vesele cu mărgele de chihlimbar, în mod clar mutre grecești, de bufoni, pe vazele sparte. Înainte, până la ei, era cultura Villanova, și mai înainte – Terramare. Mileniul al doilea înaintea erei noastre. Urne funerare. Negustori gălăgioși. Cuțite de bronz remarcabile. Tauri blânzi care mergeau pe marginea cerului. Protoitalici. Străoameni. Și ei râdeau, plângeau, erau geloși. Își sărutau fetele. Plângeau țărâna scumpă. Ascultau întunericul în care respirau abia auzit copiii. Cel mai mic sforăie foarte încet – adenoide, desigur. Slavă Domnului, este numai gradul doi. Trebuie operat? Nu. Ei, sigur că nu. Ce idiot v-a spus asta?

Mauro, care s-a urcat în Lamborghini, moștenitorul direct al acestei lumi veșnice, a rotit volanul lacom pe un drum pe care nu avea rost să-l schimbe, pentru el ducea mereu direct în rai. O sticlă de vin bâltâcâia pe scaunul din spate, în sacoșa de hârtie se ciocneau pașnic o mortadella groasă și o roată de pecorino. Doar trei luni de la naștere. Sare, presa de piatră, lapte de oaie. Bum. Roata din spate a luat o pietricică, Lamborghini a șerpuit periculos, zgâriind cu aripa prăpastia care-și pregătise servilă palmele.

Haholii s-au uitat unii la alții. Ei, cum să nu, spuse unul dintre ei repede, în rusă. Să-ți cumperi o asemenea mașină și să nu știi să mergi bine.

Ogariov a început să zâmbească.

Kiev, panta acoperită cu pavaj spre piața Bessarabskaia, castraveți ușor sărați într-o pungă de plastic umedă, Malia, septembrie, un weekend furat.

Haholii au schimbat din nou priviri.

Deci tu ești rus, nu? întrebă cel mai mare, neîncrezător.

Ogariov se uită la zidul orașului. Castelul Orsini era la locul lui, dar Malia dispăruse. Fugise probabil cu puturosul ăsta să se uite la turiști. De mult ar fi trebuit să-l urecheze, căcăciosul. Și ei să-i spună să nu vină singură pe întuneric. Să nu-i lași pe alți bărbați să te atingă. Să nu vorbești cu străinii.

Nu, nu sunt rus, le răspunse el haholilor și abia acum înțelese deodată cât de fericit, absolut fericit este.

Deja nu mai e rus. Acum e pur și simplu om. (Versuri dintr-o poezie a lui Andronik Nazaretian.)

Note:

28 Referire la romanul lui Vladimir Nabokov, traducere în română de Veronica D. Niculescu, Polirom, București, 2014.

29 Aluzie la începutul poemului lui Dante, *Divina comedie.*

30 Vers celebru al poeziei futuriste a lui Alexei Krucionîh.

31 Din poezia *Rusiei,* de Vladimir Nabokov.

32 În text, joc de cuvinte – *bratski*, în acest context, comun; hidrocentrala, Bratskaia GES, se află în orașul Bratsk, care nu are legătură cu adjectivul de mai sus.

33 Versuri de Gheorghi Ivanov.

34 Din ebraică, „necredincios“, „păgân“.

35 Atribuită lui Stalin în spațiul rusesc, expresia îi aparține de fapt lui Karl Hampe (1869–1936), profesor de la Heidelberg (*Die Geschichte kennt kein Wenn*).

De la autoarea bestsellerului

Femeile lui Lazăr

Marina Stepnova

LECȚII de ITALIANĂ